

ភាគដេញ

แบบสอบถาม

เรื่อง

"ปัญหาเรื่อง โสภทัศนุภรณ์โย โรงเรียนเซเว่น เขาของตำรวจชายแทน เขต 5"

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

1. ขอให้ท่านกรอกข้อความที่เป็นจริง หรือตามความเห็นของท่าน ลงในช่องว่างที่กำหนดให้
2. ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าคำตอบที่ท่านเห็นว่าเป็นความจริงหรือความเห็นของท่าน
3. ข้อสอบถามบางข้อ ท่านอาจจะเลือกตอบร้อยละได้มากกว่า 1 ข้อ
4. ข้อสอบถามบางข้อ มีคำตอบเป็นข้อๆ ให้เลือกปฏิบัติตามนั้น
5. แบบสอบถามนี้ ผู้ตอบไม่ต้องลงชื่อใด ๆ ทั้งสิ้น

ก. รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ควบคุมแบบสอบถาม

1. ขอให้ท่านเขียนข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

- ก. โรงเรียน.....
- ข. อำเภอ.....จังหวัด.....
- ค. ตำแหน่ง.....(ครูน้อย หรือ ครูใหญ่)
- ง. เพศ.....
- จ. อายุ.....ปี
- ฉ. สอนมาจนปัจจุบันนี้.....ปี
- ช. ชั้นสอนชั้น.....
- ช. ท่านเคยเรียนจบชั้น.....

2. ให้ท่านใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ท่านเห็นว่าทำขงมีวุฒิ หรือเทียบเท่าตามนั้น
(อาจตอบได้เกินกว่า 1 ข้อ)

ก. วุฒิทางครู

- ครู ว.
- ป. หรือ เทียบเท่า
- ป.ป., ป.กศ. หรือเทียบเท่า
- ป.ม., ป.กศ.สูง หรือเทียบเท่า
- ก.ศ.บ., ค.บ.

ข. วุฒิกำหนดการศึกษาทางธรรมศึกษา

- นักธรรมตรี
- นักธรรมโท
- นักธรรมเอก
- เปรียญอื่น ๆ

ค. ขณะนี้ท่านเป็นครูอยู่ในสังกัดใด

- ค.ศ.ค.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัด
- ครูช่วยสอน หรือ ครูจ้างสอนเงิน บสสม

ง. การมาเป็นครูสอนที่โรงเรียนนี้เพราะ

- สมัครใจมาเอง
- ทางการคัดเลือก
- การบรรจุ โภคการจ้าง
- ไม่รู้ว่าจะอย่างไร

3. ท่านมีความรู้และประสบการณ์ทางสถิติขั้นต้นคืออะไร (ตอบได้เกินกว่า 1 ข้อ)

- เคยเริ่มมาจากวิชาสัญาญ โดยตรง
- เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับวิชานี้
- เคยศึกษาจากตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิชานี้
- ไม่เคยเรียนหรืออบรมมาก่อนเลย
- อื่น ๆ (โปรดระบุ)

รายการอุปกรณ์

1. โปสเตอร์เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ เกี่ยวกับอุปกรณ์และเครื่องมือ
ที่ตามเคยใช้และไม่เคยใช้หรือไปรู้จัก หรือรู้จักแต่ไม่เคยใช้

เลขที่	รายชื่ออุปกรณ์และเครื่องมือ	เคยใช้	ไม่เคยใช้	มีอยู่	ไม่มี	ไม่เคยรู้จักเคย
1.	กระดานดำ					
2.	แผนที่หรือลูกโลก					
3.	ภาพการ์ตูน					
4.	ภาพโปสเตอร์					
5.	แผนภาพ					
6.	กราฟ					
7.	แผนภูมิ					
8.	กระดานยาส่าสี					
9.	กระดานนิเทศ					
10.	ไตออรามา					
11.	พิพิธภัณฑ์โรงเรียน					
12.	ของสื่อแบบ					
13.	ของจำลอง					
14.	ของตัวอย่าง					
15.	ของจริง					
16.	แผ่นเสียง					
17.	เทปบันทึกเสียง					
18.	ภาพเขานมถั่วงอก					
19.	สมุดภาพ					

เลขที่	รายชื่ออุปกรณ์และเครื่องมือ	เคยใช้	ไม่เคยใช้	มีอยู่	ไม่มี	ไม่เคยรู้จักเลย
20.	บัตรค่า					
21.	รูปภาพ					
22.	ภาพสามมิติ					
23.	ภาพฉาย					
24.	สไลด์					
25.	รูปทัศนมา					
26.	ฟิล์มสตริป					
27.	ภาพโปรเจกต์แสง					
28.	ฟิล์มภาพยนตร์					
29.	เครื่องฉายภาพยนตร์ เสียง 16 ม.ม.					
30.	เครื่องฉายสไลด์และฟิล์มสตริป					
31.	เครื่องเล่นจานเสียง					
32.	เครื่องเทปบันทึกเสียง					
33.	วิทยุ					
34.	เครื่องฉายภาพนิ่ง					
35.	เครื่องฉายภาพข้างศีรษะ					
36.	เครื่องฉายภาพจุลทรรศน์					
37.	เครื่องขยายเสียง					
38.	เครื่องรับโทรทัศน์					
39.	อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					

ซี. การจัดหา

จงใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อที่ท่านเห็นว่าจริงหรือความเห็นของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. อุปกรณ์การสอนของโรงเรียนที่ท่านอยู่ได้มาจากทางใดบ้าง

- ซื้อด้วยเงินของโรงเรียน
- หน่วยงานการ สถาบัน องค์การหรือมูลนิธิต่าง ๆ แจกให้
- ผู้ปกครองนักเรียนแจกให้
- ครูประคิษฐ์หรือสร้างขึ้นเอง
- นักเรียนช่วยกันประดิษฐ์ขึ้น
- ครูและนักเรียนช่วยกันประดิษฐ์ขึ้น
- มีผู้อื่นบริจาคได้ (ไม่ใช่เงินผู้ปกครองนักเรียน)
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2. ท่านเคยผลิตอุปกรณ์การสอนบ้างหรือไม่ (ตอบได้เพียงข้อเดียว)

- เคยผลิตบ่อย ๆ
- เคยผลิตบ้าง
- ไม่เคยผลิตเลย

3. เมื่อท่านต้องการ เครื่องมืออุปกรณ์บางอย่างท่านมีวิธีการหามาได้อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- บอกให้ทางโรงเรียนจัดซื้อ
- ขอบริจาคจากคนอื่นหรือสถาบันอื่น
- ท่านออกเงินซื้อเอง
- เรียกร เงินจากครูเพื่อนำไปซื้อ

- ระเบียบการเงินจากนักเรียนไปซื้อ
- หักครูและนักเรียนช่วยกันหา
- อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ค. การเลือก

จงใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อที่ท่านเห็นว่าจริงหรือตามความเห็นของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ใครเป็นผู้เลือกอุปกรณ์ต่าง ๆ ของโรงเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ผู้บริหารหรือผู้ตรวจการการศึกษา
- ครูใหญ่
- เลือกเองตามความเหมาะสมกับอายุ ระดับสติปัญญาและประสบการณ์ของผู้เรียน
- เลือกโดยคำนึงถึงความสามารถและความสนใจของผู้เรียน
- เลือกอุปกรณ์ที่มีคุณค่าต่อการเรียนการสอน
- เลือกโดยพิจารณาเกี่ยวกับคุณภาพของอุปกรณ์
- เลือกอุปกรณ์ที่มีราคาแพง
- เลือกอุปกรณ์ที่หาได้ง่าย และนำมาใช้อย่างสะดวก
- เลือกอุปกรณ์โดยให้มีหลาย ๆ ชนิดต่าง ๆ กัน
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ง. เกี่ยวกับการใช้

จงใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าคำตอบที่ท่านเห็นว่า เป็นจริงหรือ
 ความถูกต้องเห็นของท่าน

1. การใช้อุปกรณ์การสอน ท่านใช้บ่อยหรือไม่ (ตอบได้เพียงข้อเดียว)
 - ใช้ในการสอนทุกครั้ง
 - ใช้เฉพาะในบางชั่วโมง
 - ไม่เคยใช้เลย

2. สำหรับท่านที่ใช้ในบางชั่วโมงนั้น เป็นเพราะเหตุใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - เห็นว่าจำเป็นและเหมาะสมที่จะใช้อุปกรณ์นั้น
 - มีอุปกรณ์การสอนอยู่แล้วอย่างพอเพียง ซึ่งจะนำมาใช้ได้โดยสะดวก
 - ท่านเกิดความขี้เกียจเป็นพิเศษ
 - มีเวลาเพียงพอที่จะเตรียมใช้อุปกรณ์
 - ใช้เพื่อแสดงการสอนให้ผู้อื่นดู
 - อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3. ในชั่วโมงที่ไม่ใช้อุปกรณ์การสอนนั้น เพราะเหตุใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - เห็นว่าไม่จำเป็นหรือไม่เหมาะสมที่จะใช้อุปกรณ์การสอนในชั่วโมงนั้น
 - ไม่สามารถจะหาอุปกรณ์ได้ทันเวลาที่
 - รู้สึกเหน็ดเหนื่อยหรือซีเกียจ
 - ไม่มีเวลาว่างพอที่จะเตรียมการใช้อุปกรณ์การสอน
 - ไม่ถนัดในการใช้อุปกรณ์ที่ต้องการจะใช้
 - ทำให้เสียเวลาและนักเรียนไม่สบาย
 - ใช้ก็ได้ไม่ใช้ก็ได้ผลเท่ากัน ไม่ใช้เสียเสียก็ถือว่า
 - คิดว่าใช้แล้วสอนไม่ทัน

- ทำให้เอะอะนักร้องไม่สนใจ
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
4. เมื่อจะนำอุปกรณ์ออกมาใช้ ท่านต้องขออนุญาตจากใคร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ขออนุญาตจากครูใหญ่
- ขออนุญาตจากผู้ตรวจการศึกษ
- ขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่ที่ควบคุมดูแลอุปกรณ์
- นำมาใช้โดยไม่ขออนุญาตใคร
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
5. ท่านเคยเป็นหรือคิดจะขอยืมอุปกรณ์จากแหล่งอื่น ๆ หรือไม่ (ตอบได้เพียงข้อเดียว)
- คิดขอยืมเสมอ
- คิดขอยืมบ้างเป็นบางครั้ง
- นาน ๆ ยืมมาใช้ที
- ไม่เคยคิดขอยืมมาใช้เลย
6. การที่ท่านเคยคิดขอยืมมาใช้บ้างเพราะว่า (ตอบได้เพียงข้อเดียว)
- เห็นว่ามีความจำเป็น
- เห็นว่ายืมได้ง่ายและสะดวก
- เห็นว่าคุ้มสนใจ
- เพราะว่ามีโรงเรียนไม่มีใช้

จ. เกี่ยวกับการบริการและบริหาร

1. บริการทางโฮสเทลที่นักศึกษาที่ทางโรงเรียนจัดให้แก่ครูมีอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - มีห้องอุปกรณ์รวมไว้ใช้เป็นประจำ
 - มีห้องหรือสถานที่สำหรับการผลิตและการใช้อุปกรณ์
 - มีวัสดุสิ้นเปลืองต่าง ๆ เช่นกระดาษสี ฯลฯ สำหรับใช้ทำอุปกรณ์การสอนได้ตามต้องการ
 - มีเครื่องมือเครื่องใช้สำหรับใช้ในการผลิตอุปกรณ์
 - มีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำปรึกษาและช่วยเหลือในสถานโฮสเทลที่นักศึกษา
 - มีการให้ความรู้และฝึกหัดอบรมทางสถานโฮสเทลที่ศึกษานางครั้ง
 - มีหนังสือและเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับโฮสเทลที่ศึกษาที่ให้นักเรียนหาความรู้ได้
 - มีการส่งครูเข้ารับการอบรมทางโฮสเทลที่ศึกษาเป็นบางครั้ง
 - อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
2. อุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ของโรงเรียนเก็บไว้ที่ไหน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - ห้องเก็บอุปกรณ์
 - ห้องเรียนต่าง ๆ
 - ห้องเก็บของ
 - เก็บไว้บ้านพักครู
 - ผูกไว้กับบ้านผู้ปกครองนักเรียน
 - ไม่ได้เก็บรวมไว้ในที่ใดที่ใด
 - อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
3. ใครเป็นผู้ดูแลรักษาอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - ครูใหญ่
 - ครูคนใดคนหนึ่งที่ได้รับมอบหมาย

- การโรงหรือลงงาน
- ผู้ปกครองนักเรียน
- ฝากนักเรียนไปเก็บไว้ที่บ้าน
- ไม่มีกักรับทุมดูแล
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

จ. ทัศนคติและความสนใจ

1. ท่านชอบใช้อุปกรณ์การสอนมากน้อยเพียงไร (ตอบได้เพียงข้อเดียว)

- ชอบใช้มาก
- ใช้บ้างเป็นบางครั้ง
- ไม่ชอบใช้เลย

2. ท่านชอบใช้อุปกรณ์เพราะเหตุใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เพราะเห็นว่ามีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมาก
- ช่วยให้เด็กสนใจ และตั้งใจเรียนมากขึ้น
- ช่วยประหยัดเวลาในการเรียนการสอน
- ทางโรงเรียนมีอุปกรณ์ไว้ให้เพียงพอ
- ทางโรงเรียนมีผู้คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอนอยู่เสมอ
- ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการใช้อุปกรณ์การสอนให้มาก
- การใช้อุปกรณ์มาก ๆ เป็นเหตุผลหนึ่งของการพิจารณาความดีความชอบ
- ต้องการค่าเปลี่ยนแบตเตอรี่ หรือแข่งขันกับคนอื่น ๆ ที่ใช้อุปกรณ์
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3. ท่านไม่ชอบใช้อุปกรณ์การสอนเพราะเหตุใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่อยากใช้
- ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้
- การใช้อุปกรณ์ไม่ใช่สิ่งสำคัญ
- ครูใหญ่หรือผู้บริหาร ไม่สนับสนุน
- ไม่มีใครมองเห็นความสำคัญของการใช้อุปกรณ์
- การใช้หรือไม่ใช้อุปกรณ์ก็มีความเหมือนกัน
- ไม่มีเวลาว่างทองที่จะเตรียมอุปกรณ์การสอน
- การใช้อุปกรณ์การสอนทำให้เสียเวลามาก
- ไม่ได้รับความสะดวกในการยืมและการนำไปใช้
- สภาพของห้องเรียนไม่ค่อยอำนวยต่อการใช้อุปกรณ์การสอน
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เป็นสิ่งที่ช่วยให้การสอนได้ผลดี
- เป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับการสอนจะขาดเสียมิได้
- มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนทั้งเล็กน้อย
- ไม่จำเป็นและไม่มีความสำคัญต่อการสอนเลย
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือเกี่ยวกับสิ่งที่ท่านได้ทำแล้วหรือยังไม่ได้ทำดังต่อไปนี้

	ได้ทำแล้ว	ยังไม่ได้ทำ
1. สำนวณประเภทและจำนวนหัวอุปกรณต่าง ๆ ที่อยู่ในโรงเรียนเพื่อนำมาใช้ในการสอน		
2. ติดต่อประสานงานกับครูคนอื่น ๆ เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์		
3. ติดต่อขอความช่วยเหลือจากผู้ปกครอง ประชาชน องค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอุปกรณ์ที่ต้องการ		
4. เก็บรวบรวมสิ่งของและวัสดุต่าง ๆ ที่อาจจะใช้เป็นอุปกรณ์การสอนได้		
5. สนใจสืบถามเพื่อให้ทราบแหล่งอุปกรณ์ต่าง ๆ		
6. ไปดูงานแสดงนิทรรศการอุปกรณ์การสอนที่จัดขึ้นตามสถานที่ต่าง ๆ เป็นครั้งคราว		
7. ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับทฤษฎีและการใช้อุปกรณ์อยู่เสมอ เช่น อ่านจากหนังสือ การเข้าอบรม		
8. ศึกษาเนื้อหาวิชาการที่จำเป็นต้องสอนวางแผนว่าจะใช้อุปกรณ์ชนิดใดและอย่างไร		
9. ทำอุปกรณ์การสอนขึ้นเพื่อใช้ตามแผนที่ได้ตั้งไว้ในข้ออื่น ๆ (โปรดระบุ).....		

๖. ปัญหาและอุปสรรค

1. ท่านเห็นว่าสาเหตุต่าง ๆ ที่ทำให้ทีมงานไอศหัตถ์สินค้าของโรงเรียนไม่เกิดผลดีเท่าที่ควร ได้แก่อะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)
- ขาดการสนับสนุนทางการเงินจากโรงเรียน
 - ไม่มีงบประมาณสำหรับไอศหัตถ์สินค้า
 - ขาดการสนับสนุนทางกำลังใจ จากผู้บริหาร โรงเรียนหรือผู้ใหญ่ชั้นสูงขึ้นไป
 - ขาดการสนับสนุนหรือร่วมมือจากครูโรงเรียนเดียวกัน
 - ไม่มีการวางแผนงานและวัตถุประสงค์สำหรับงานไอศหัตถ์สินค้าไว้ให้แน่นอน
 - ขาดผู้นำที่มีความสามารถสำหรับการดำเนินงานด้านไอศหัตถ์สินค้าของโรงเรียน
 - ขาดศูนย์หรือที่เก็บรวบรวมรักษาอุปกรณ์
 - ครูยังไม่ค่อยมีความรู้และความสามารถทางการใช้อุปกรณ์เท่าที่ควร
 - ครูยังไม่ค่อยมีความกระตือรือร้นหรือสนใจการใช้อุปกรณ์การสอน
 - ครูไม่ค่อยมีเวลาว่างพอที่จะเตรียมการเพื่อใช้อุปกรณ์การสอน
 - ครูไม่สามารถเสี้อุปกรณ์ได้เอง รู้สึกยุ่งยากในการผลิต
 - ครูไม่ทราบแหล่งที่จะไปหาอุปกรณ์ที่ต้องการใช้
 - ครูใช้อุปกรณ์แล้วไม่ได้ผลทำให้เมื่อนำมาในการที่จะใช้ต่อไป
 - แม้ไม่ใช้อุปกรณ์ครูก็อาจจะสามารถสอนได้ให้ดีเท่าหรือดีกว่าเมื่อใช้อุปกรณ์
 - ครูอื่น ๆ ในโรงเรียนมักไม่ใช้อุปกรณ์การสอน จึงปฏิบัติตาม ๆ กัน
 - สถานที่ของโรงเรียนเช่นห้องเรียนไม่อำนวยความสะดวกในการใช้อุปกรณ์
 - ครูไม่สามารถเสนอความคิดเห็นในการดำเนินงานเกี่ยวกับวิธีการอุปกรณ์การสอนที่โรงเรียนจัดได้
 - อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ข. ความต้องการในการปรับปรุง

1. โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ เพื่อแสดงถึงความต้องการของท่านในการที่จะปรับปรุง โสตทัศนศึกษาให้ดีขึ้นอีก

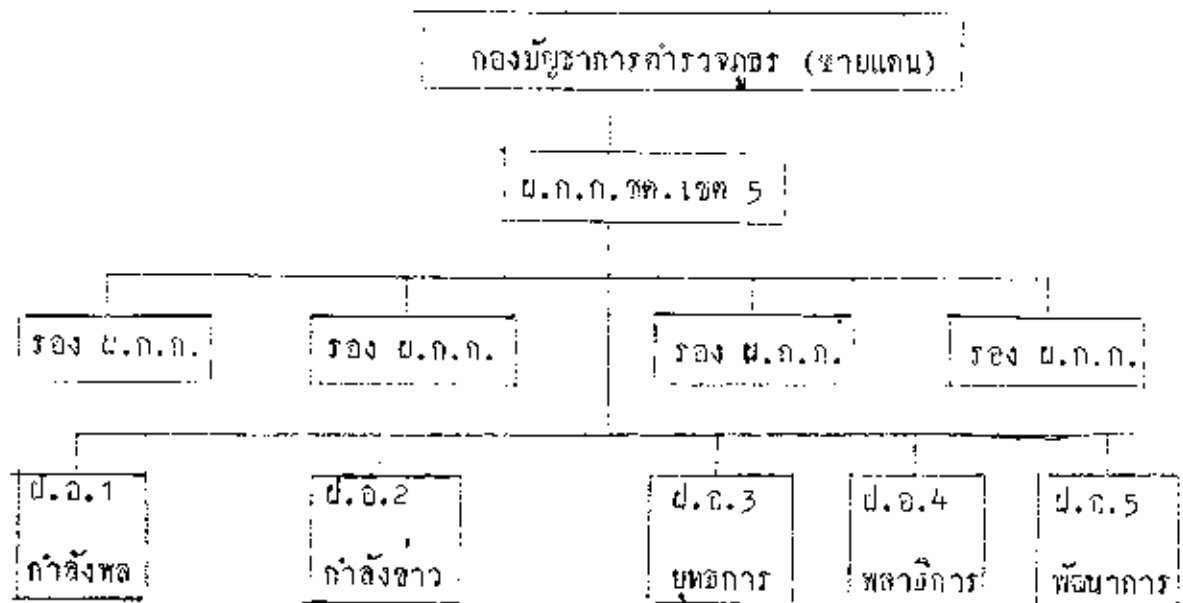
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การสนับสนุนจากผู้บริหาร โรงเรียนมีเห็น ความสำคัญของการใช้อุปกรณ์การสอน					
2. จัดงบประมาณส่วนรับโสตทัศนศึกษาโดย- เฉพาะ					
3. จัดให้มีการวางโครงการ แผนการ สาย งาน และวิธีบริหารงานโสตทัศนศึกษา อย่างแน่นอนและเป็นระเบียบ					
4. จัดให้มีศูนย์หรือหน่วยโสตทัศนศึกษา สำหรับเป็นที่เก็บรักษาอุปกรณ์					
5. จัดหาวัสดุอุปกรณ์บางอย่างใหม่เติมอย่าง พอเพียง					
6. ได้มีบริการเกี่ยวกับการจัดหาวัสดุการใช้ อุปกรณ์การสอนพร้อมทั้งมีเจ้าหน้าที่ประจำ เพื่อให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครู					
7. จัดให้มีการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถใน ด้านโสตทัศนศึกษาของครู เช่น การอบรม เกี่ยวกับเทคนิค วิธีผลิต วิธีใช้อุปกรณ์ เป็นต้น					

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8. จัดให้มีห้องผลิตอุปกรณ์การสอนพร้อม ด้วยเครื่องมือและวัสดุสิ้นเปลืองที่ใช้ ในการผลิต					
9. ให้โอกาสแก่ครูทุกคนที่ สนองความ ต้องการและความคิดเห็นเกี่ยวกับ อุปกรณ์การสอน					
10. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....					

2. ท่านต้องการอุปกรณ์การสอนชนิดใดบ้าง ชั้นไหน วิชาอะไร ที่จะช่วยให้ท่านสอนได้ผลดี
ขอให้ออกชื่ออุปกรณ์ชิ้น ๆ หรือเป็นอย่างไร

วิชา	ชั้น	อุปกรณ์ที่ต้องการ

ผังสายงาน กก.ชค.เขต 5

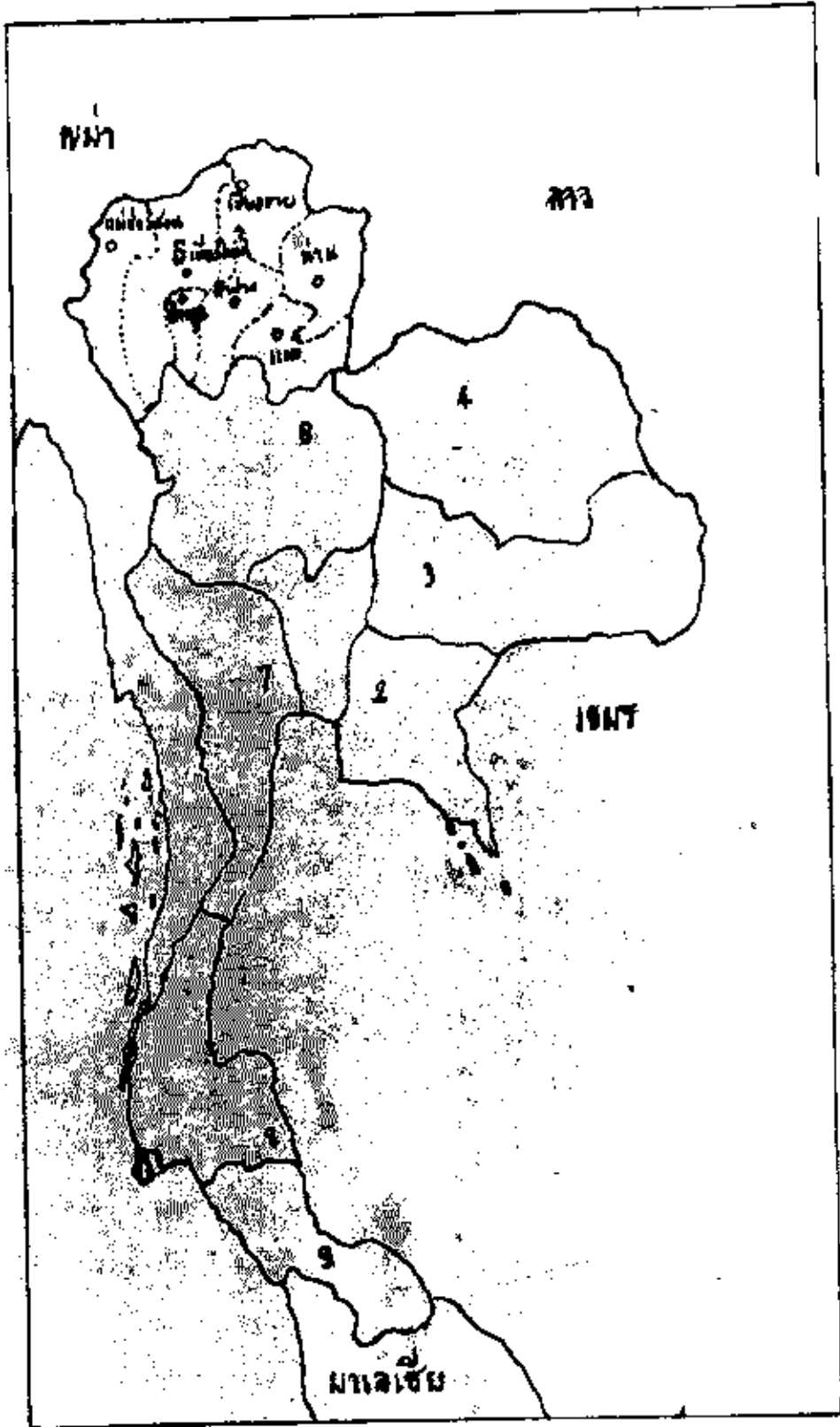

ตำแหน่งผู้บังคับบัญชา กองมณฑลการตำรวจภูธร (ชายแดน)

เกี่ยวกับการศึกษาของ โรงเรียนตำรวจชายแดน

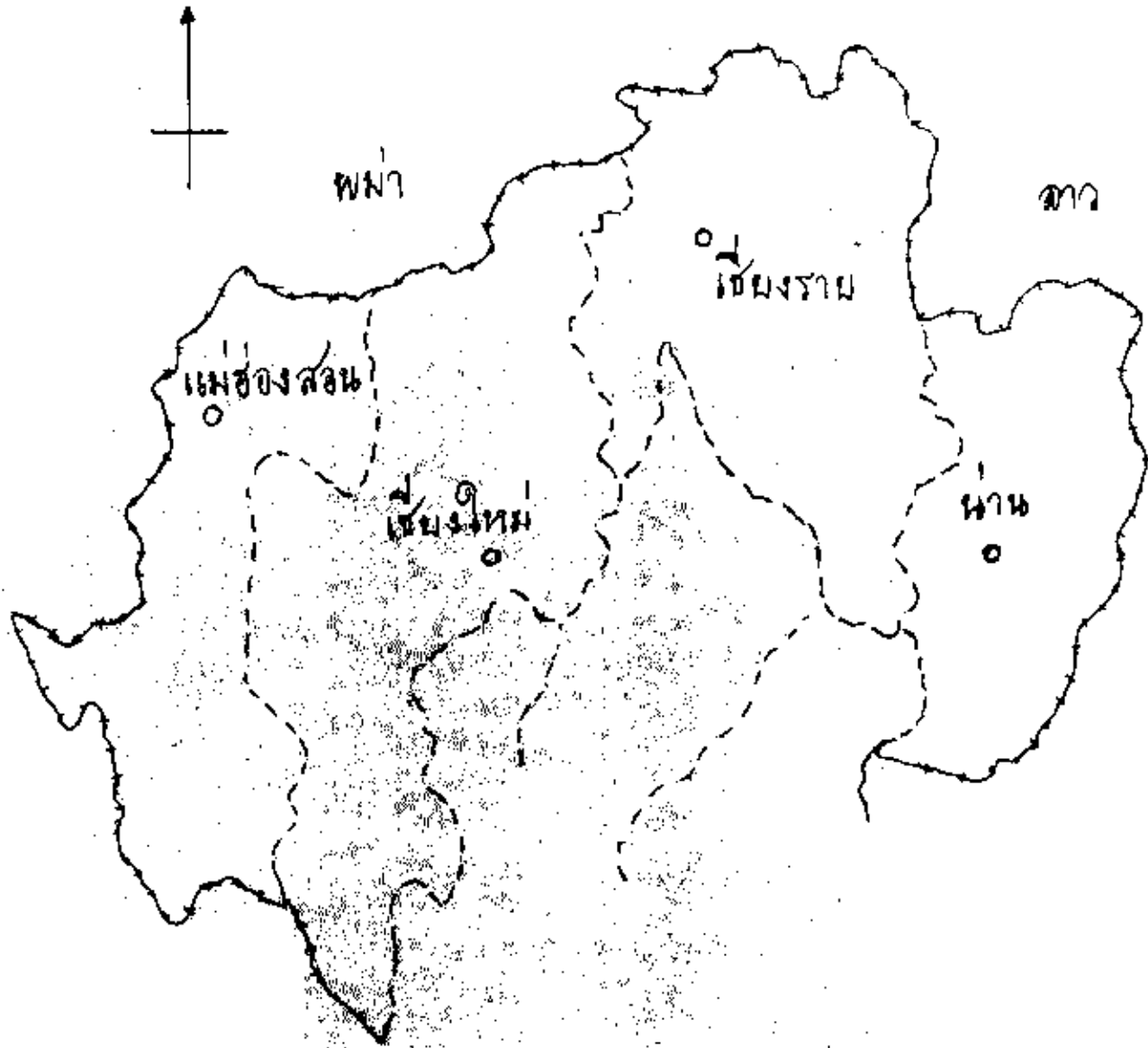
พลตำรวจตรี กระจาง ยศเพิ่ม	รองผู้บัญชาการตำรวจภูธร (ชายแดน)
พลตำรวจตรี เจริญฤทธิ์ จารักษ์โรมรัน	ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจภูธร (ชายแดน)
พลตำรวจตรี สุรพล จุลละพรานมณี	ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจภูธร (ชายแดน)
พลตำรวจตรี อังกูร พัดตานนท์	ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจภูธร (ชายแดน)
พลตำรวจตรี ชัยแสง นวลักษณ์	ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจภูธร (ชายแดน)
พันตำรวจเอก ทวีป คำรงสิทธิ์	รองหัวหน้าฝ่ายสนับสนุนทางอากาศตำรวจชายแดน และ หัวหน้าแผนกพัฒนาการ ประจำ ๘๐.๕๓. ผู้กำกับการตำรวจชายแดน เขต 5
พันตำรวจเอก ไพโรจน์ ปุณณะนาวัน	รองผู้กำกับการตำรวจชายแดน เขต 5
พันตำรวจตรี รุณ สงวนสิทธิ์	รองผู้กำกับการตำรวจชายแดน เขต 5
พันตำรวจตรี มนัส ชันอพิศบำรุง	รองผู้กำกับการตำรวจชายแดน เขต 5
พันตำรวจตรี สุขเกษม ศรีวัฒน์	หัวหน้าแผนกพัฒนาการ ๘๐.๕๓. เขต 5
ร้อยตำรวจเอก วิจิตร ม้วนัน	ผู้ช่วยหัวหน้าแผนกพัฒนาการ ๘๐.๕๓.เขต 5
ร้อยตำรวจตรี วิชิต ทวีพิยพงษ์	เจ้าหน้าที่ฝ่าย ๘๐.๕๓.
จ่านายสิบตำรวจ ใจ สุวรรณสิงห์	เจ้าหน้าที่ฝ่าย ๘๐.๕๓.
จ่านายสิบตำรวจ สุพจน์ เจริญสุข	ผู้ตรวจการศึกษาร.ร.๕๓. เขต 5
จ่านายสิบตำรวจ เกษม คำรงศิริ	ผู้ตรวจการศึกษาร.ร.๖๓. เขต 5
จ่านายสิบตำรวจ วิโรจน์ เมืองวุฒิ	ผู้ตรวจการศึกษาร.ร.๕๓. เขต 5
จ่านายสิบตำรวจ ไสว เกวตศิริกุล	ผู้ตรวจการศึกษาร.ร.๕๓. เขต 5
จ่านายสิบตำรวจ กุล ชาวงาม	ผู้ตรวจการศึกษาร.ร.๕๓. เขต 5
จ่านายสิบตำรวจ ชัยศรี นาดหัย	ผู้ตรวจการศึกษาร.ร.๕๓. เขต 5

แผนที่ประเทศไทย

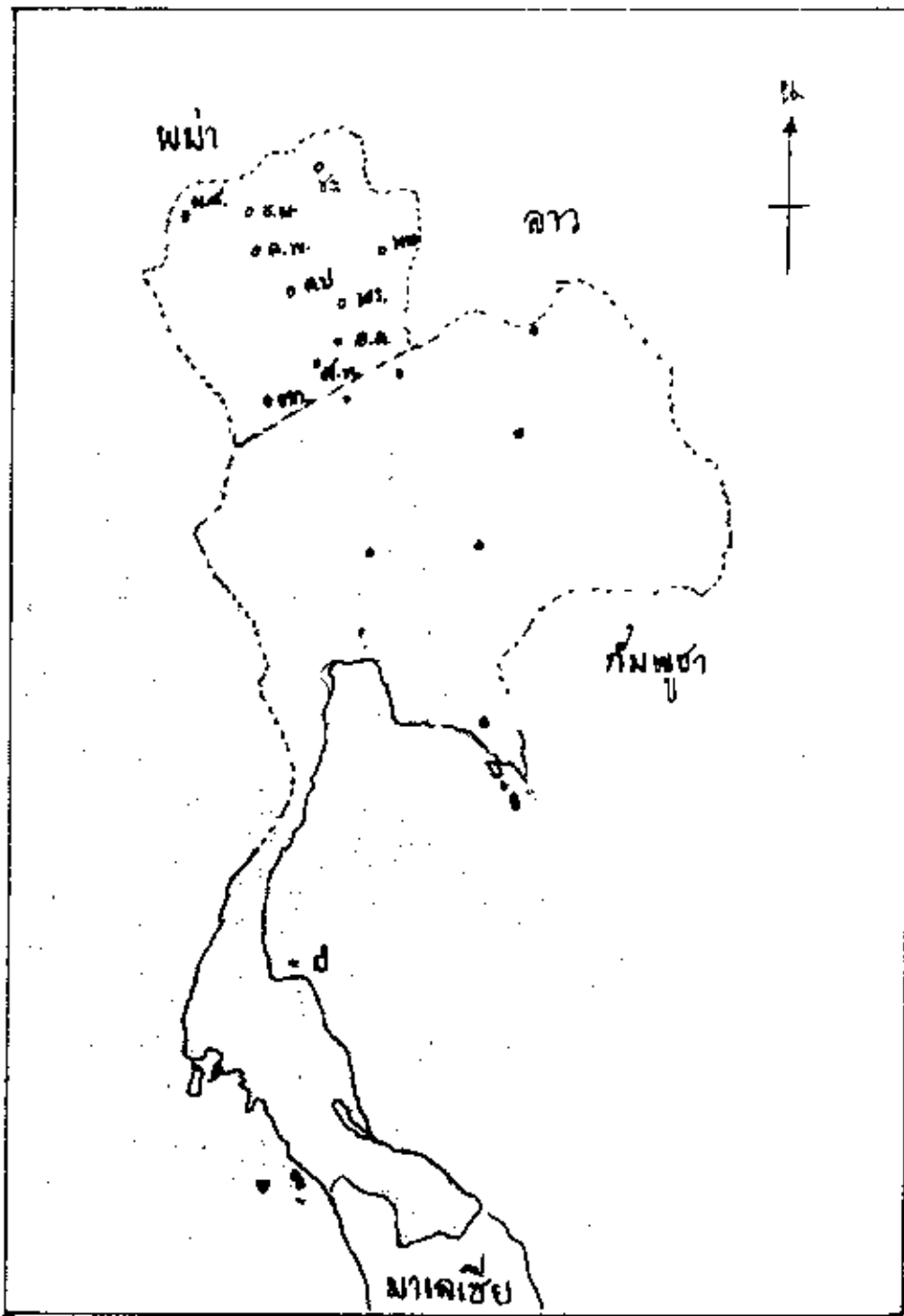

แสดงเขตต่าง ๆ ของ กค. ชต.
 จังหวัดชายแดนภาคเหนือ คัดัง ร.ร. ช่างเหล็ก

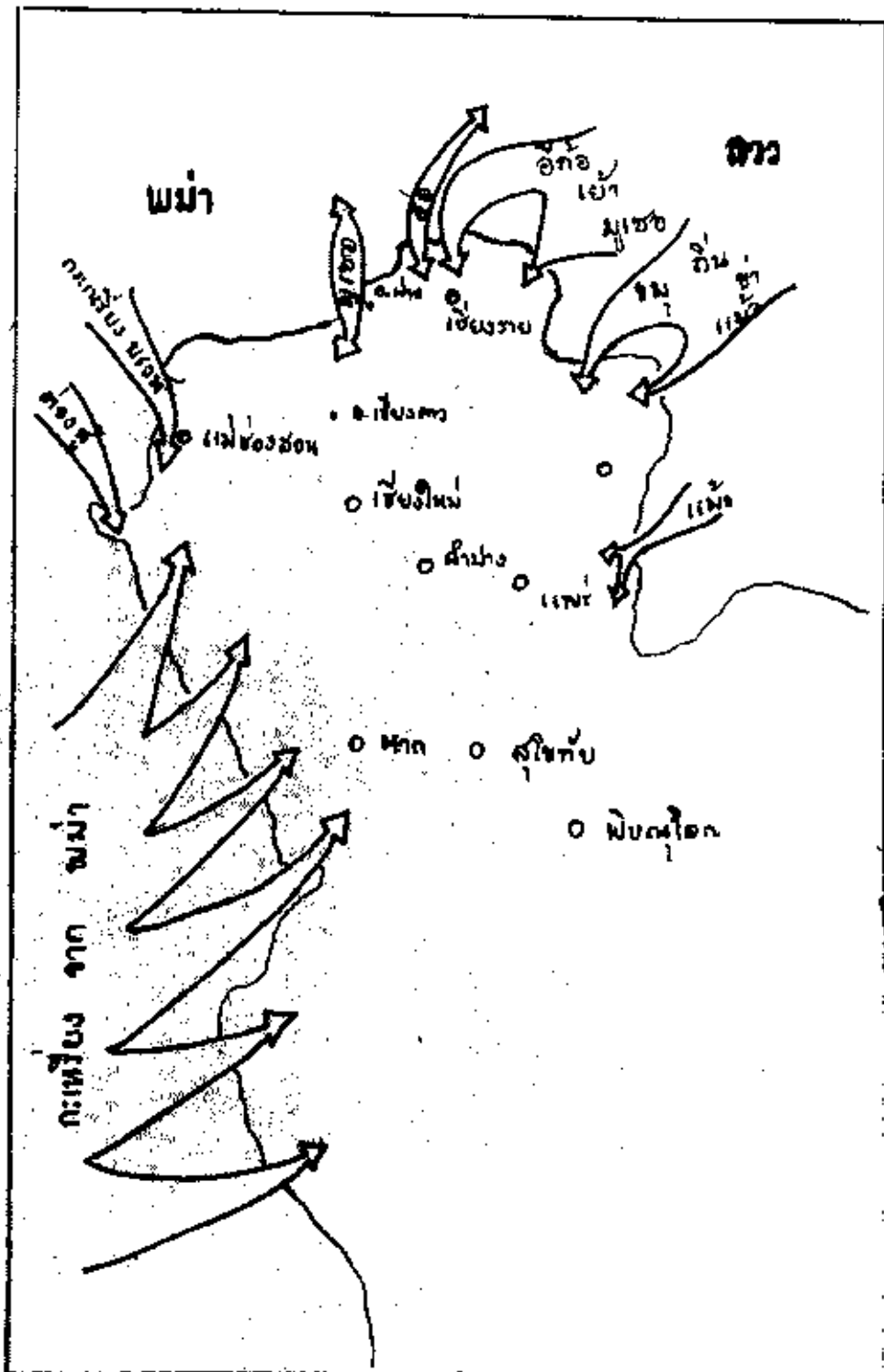
แผนที่ จังหวัดชายแดนภาคเหนือ

เขตรับผิดชอบ กก. ชก. เขต 5

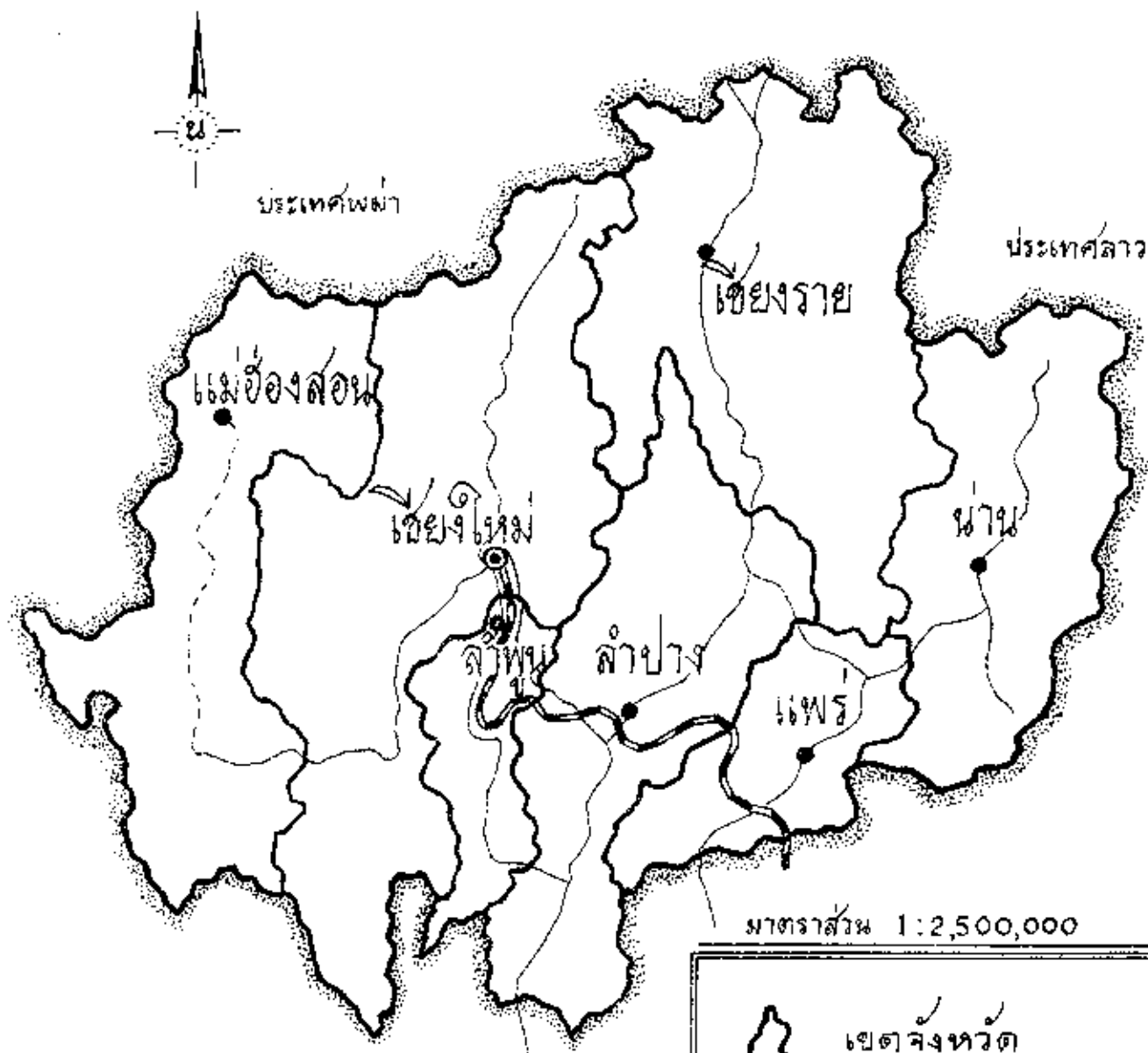

แผนที่แสดงที่ตั้งของเมืองสำคัญของประเทศในภาคเหนือ

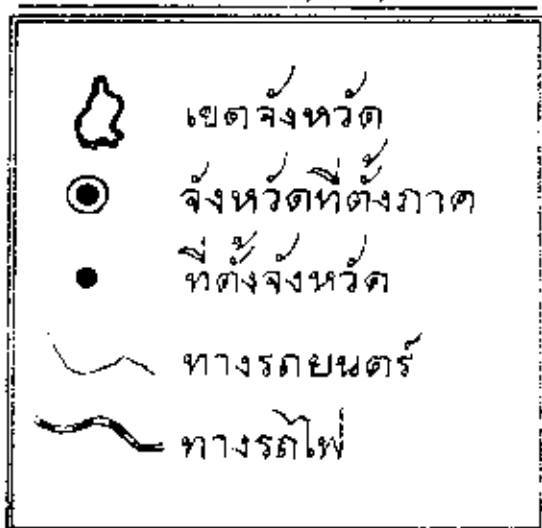

แผนที่แสดงเขต ภาคเหนือ ของไทย
แสดงแนวเขา อพยพเข้ามาในประเทศไทย

แผนที่ ภาคศึกษา

ป. (นายบุญเลิศ จันทกร) ผู้เขียน

ภาพหมู่บ้านลาหู่บนเนินเขา
A typical Lahu village on a hill slope

LAKEVIEW, N.H. (1910)

บ้านชาวเขมรท่าโข้ว

วิธีโค่นและเผาป่าของชาวเขาเพื่อเตรียมพื้นที่เพาะปลูก
Clearings are cut into the jungle by slash and burn method.

สาวเย้า
Two Yao women

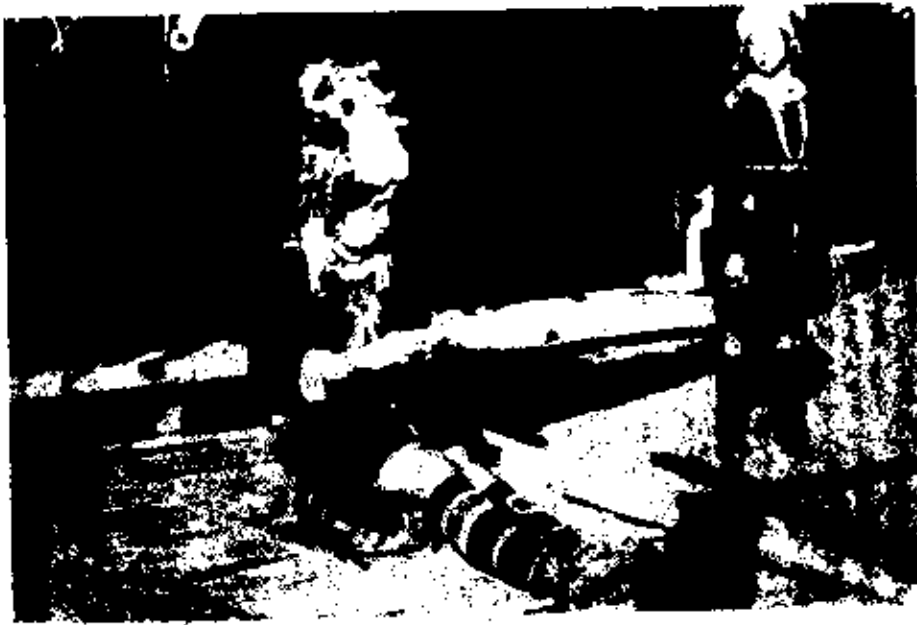
สาวเย้ากำลังปักเครื่องประดับต่าง ๆ ของพวกเย้า มีชื่อไพเราะเป็นปักดอกไม้
Yao woman occupied with needle-work, the Yao are famous for their embroidery

เด็กชายชาวเย้ากับกลอง
Yao boy with drum

มารดาชาวเย้า กับลูก ๆ
Yao mother with her children

หญิงสาวชาวอักษากำลังทำงานอยู่หน้ากระท่อม
Akha girls employed in domestic work in front of their house

สาวชาวอักษากำลังเต้น "คาสัทโช"
Akha girls performing the Kasatcho-dance

ผู้ชายชาวอักษเต้นรำโดยใช้เสียงแคนเป็นดนตรีประกอบ
The tribal dance of the Akha men is accompanied by khaen music

การเกี้ยวรำ: ชนิดหนึ่งของพวกสาวชาวอักษเรียกว่า "เซ็ง-โม"
Another dance of the Akha girls is called Selung-mo

หญิงสาวเผ่ามูเซอแดง
Woman of the Red Lahu tribe

เครื่องดนตรีใช้ปากเป่าเป็นที่นิยมกันมากสำหรับพวกมูเซอ
The mouth-organ is the most popular musical instrument of the Lahu

หญิงชาวลีซู
Lisu women

หญิงชาวลีซูกำลังปลูกข้าวโดยใช้ไม้เสียมขุดดินให้เป็นหลุม
Lisu woman cultivating rice with digging stick

ผู้จับ ขณะเดินทางไปเยี่ยมโรงเรียนชาวเขา

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

คอ สวัสดิ์ทิศาพิสัย คำว่าวิชาอุคฺคฺฐุมัธยมของอุคฺคฺฐภา วิชาครู ตอน 3 จิตวิทยา พระนคร
โรงพิมพ์คุรุสภา 2506

การปกครอง, กรม. เอกสารวิชาการฝึกอบรมครูใหญ่โรงเรียนเทศบาลทั่วราชอาณาจักร
พระนคร, โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น 2510

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะมัธยมศึกษาลัย. เอกสารแผนกวิชาโสศกชั้นศึกษา คู่มือการสอน
ของครูโรงเรียนชาวเขา หนังสื 1 พ.ศ. 2510

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะมัธยมศึกษาลัย. เอกสารแผนกวิชาโสศกชั้นศึกษา คู่มืออุปกรณ์
การสอนของครูโรงเรียนชาวเขา หนังสื 2 พ.ศ. 2511

ธุม ฌ นางข้าง และ จรัส มหาวชิริน . ประวัติศาสตร์-ภูมิศาสตร์-โบราณสถาน-ชาวเขา
เผ่าต่าง ๆ ในภาคเหนือ พระนคร, มิคตรเจริญ, 2506

เพ็ชกร กุสุมา "ครูคือครูที่ไม่สอน" ศูนย์ศึกษา ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 เดือน กุมภาพันธ์
2507

ธ่าง ภัทรี หลักการศึกษา พระนคร, แพรวพิทยา, 2506

บุญเจือ อองประดิษฐ์ "ศูนย์ถาวรอุปกรณ์การศึกษา" ศูนย์ศึกษา ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 เดือน
มกราคม 2500

ประชาสงเคราะห์, กรม. โครงการพัฒนาและสงเคราะห์นักเรียนชายระยะ 5 ปี (2510-2514)
โรงพิมพ์สภาสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด 2511

ประชาสงเคราะห์, กรม. รายงานการสำรวจทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขาภาคเหนือ
ของประเทศไทย. สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี. 2509

ประพัฒน์ แสงวณิช "การใช้โสศกชั้นในปรกรณ์โรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูง" วารสารอุปกรณ์
การศึกษา ปีที่ 1 เล่มที่ 2 มีนาคม-เมษายน 2505

ประภา สุขรวิสัย "การศึกษาและเปรียบเทียบการใช้อุปกรณ์การสอนภาษาไทยในชั้นประถม
ปีที่ 1" วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2508

เป็รื่อง กุญท์ "การพัฒนาการโสศกชั้นศึกษา" ศูนย์ศึกษา ปีที่ 11 ฉบับที่ 8 เดือนสิงหาคม
2507

เผยแพร่งการศึกษา, กอง. ชุดเผยแพร่การศึกษาระดับสอง การศึกษายุ่งใหญ่. (อัครโรเนียว)

..... "รายงานผลการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นและประสมการของ
ครูตำรวจฉายแฉน 2511

..... วิทยุโรงเรียน หลักการ และวิธีสอน. พระนคร, โรงพิมพ์สง
เสริมอาชีพ. 2506

..... หน้าที่และแผนผังแบ่งส่วนราชการของกระทรวงศึกษาธิการ.
พระนคร, โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. 2510

เรธา หลงสวัสดิ์ "รายงานการอบรมครูโรงเรียนราวเขาและโรงเรียนตำรวจฉายแฉน
กรมสามัญศึกษา 2512

โรเบอรัท เจ. ฮันซาร์ค วัสดุอุปกรณ์การสอนราคาเบา. วิทยาลัยวิชาการศึกษา กรมฝึก
หัดครู.

รววิทยุ ภิภษา "การใช้โสศกชั้นอุปกรณ์ประกอบการสอน" ศูนย์ศึกษา ปีที่ 9 ฉบับที่ 2
เดือน กุมภาพันธ์ 2505

..... "เหตุใดครูจึงไม่ชอบใช้โสศกชั้นอุปกรณ์" ศูนย์ศึกษา ปีที่ 8 ฉบับที่ 6
เดือน มิถุนายน 2504

วินิจ ภิจฉิมกุล "ความต้องการโสศกชั้นอุปกรณ์วิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาคอนต้น ของ
โรงเรียนเทศบาลในจังหวัดพระนคร ธนบุรี" วิทยานิพนธ์ปริฉฐกวมหาวิทยาลัย
วิชาโสศกชั้นศึกษา จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย 2507

ศึกษาธิการ, กระทรวง. ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ. พ.ศ. 2435-2507.

ฉนั้ ปัทมะหิณ "การพัฒนาการโสศกชั้นศึกษา" ศูนย์ศึกษา ปีที่ 11 ฉบับที่ 9 เดือน
กันยายน 2507

สมพงษ์ ศิริเจริญ และ คณะ คู่มือการทำโสศกชั้นวัสดุ. พระนคร, ต่างหุ่มส่วนอัคร
เจริญทัศน์ 2505

สอฉาง ภิจฉิมกุล "ความต้องการโสศกชั้นอุปกรณ์วิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาคอนต้นของ
โรงเรียนเทศบาลในจังหวัดพระนคร ธนบุรี" วิทยานิพนธ์ปริฉฐกวมหาวิทยาลัย
แผนกวิชาโสศกชั้นศึกษา จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย 2510

สามัญศึกษา, กรม. คู่มือนิเทศการศึกษา. พระนคร โรงพิมพ์คุรุสภา 2509

- สามัญศึกษา, กรม. รายงานการประมอวิชาการศึกษาที่ 1. พิมพ์สหกรณ์ขายส่ง 2510
 _____ . หลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนต้น. พระนคร, โรงพิมพ์คุรุสภา
 2505
- _____ . หลักสูตรโรงเรียนอาชีว พุทธศักราช 2508. พระนคร, แผนก
 การพิมพ์วิทยาลัยครูสวนสุนันทา. 2511
- สาย ภาณุรักษ์ "ครูโรงเรียนประถมศึกษาที่ทองถาวร" ประชาศึกษา. ปีที่ 17 ฉบับที่ 7
 เดือน กุมภาพันธ์ 2507
- สุกนธ์ ศัพท์หงษ์ "การสำรวจปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนของโรงเรียนราษฎร์."
 วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2507
- สุนทร สนิทชัย "ความสำเร็จของญี่ปุ่นในการจัดการศึกษา" ประชาศึกษา. ปีที่ 18
 ฉบับที่ 8 เดือน มีนาคม 2510
- สุรพงษ์ บุญนาค. ลาวเขา. พระนคร, สำนักพิมพ์ดาวหน้า. 2506
- สุวรรณ เขียนหิรัญ "การสำรวจความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้อุปกรณ์การสอนในโรง
 เรียนประถมศึกษา" วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยา
 ลัย 2508
- เอกสารสรุปผลงานกองกำกับการสำรวจชายแดน เขต 5. พ.ศ. 2512 (อัครโรเนียว)

- Batchelder, Howard T. & Others. Student Teaching in Secondary Schools. McGraw-Hill Book Company. 1964.
- Brown, James W. & Others. A.V. Instruction Materials and Methods. McGraw-Hill Book Company. New York. 1964.
- Chinton, Thomas Allan. "A Study of Problems Encountered by one hundred Grads of East Texas State University and the Functional Relationship between these Problems and the Teacher Education Program." Dissertation, 27:1683-4, No. 6 1966.
- Dale, Edgar. Audio-Visual Methods in Teaching. Holt, Rinehart and Winston. New York, 1954.
- DeKieffer, R.E. Audio-Visual Instruction. The Center for Applied Research in Education, Inc. New York. 1965.
- DeKieffer, R.E. & Cochran, Lee D. A manual of Audio-Visual Techniques. Prentice-Hall of India Private LTD, New Delhi, 1966.
- Encyclopedia Americana. Vol. II. Americana Corporation 1962.
- Erickson. Administering Audio-Visual Service. The Macmillan Company. New York, 1952.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. McGraw-Hill Book Company. Inc. New York 1959.
- Hass, Kenneth E. & Packer, Harry Q. Preparation and Use of Audio-Visual Aids. Prentice-Hall of India Private LTD. New Delhi. 1964.
- Kinder, James S. Audio-Visual Materials and Technique. American Book Company. New York. 1959.

- Kinder, James S. & McClusky, Dean, Audio-Visual Reader. Iowa.
WMC Brow Company. 1954.
- Kunstatter, Peter. Southeast Asian Tribes, Minorities and Nations.
Vol. I. Princeton New Jersey. 1967.
- McKown, Harry C. Audio-Visual Aids to Instruction. McGraw-Hill
Book Company, Inc. 1949.
- Meiser, Rolland O. An Exploration of Factors Effecting the Utili-
zation of Audio-Visual Materials. Indiana University.
School of Education, Thesis Abstract Series. 1953-1954
No.4 1953
- Monroes, Walter. Encyclopedia of Education Research. The Mcmillan
Company. New York, 1952
- Report of the United Nation Survey Team on the Economic and Social
Needs of the Opium-Producing Area in Thailand. Printed at
Government House Printing Office, Bangkok, Thailand. 1967
- Shores, Louis. Instructional Materials. The Ronal Press Company
New York. 1960.
- Smith, Edward W. The Educator's Encyclopedia. Prentice-Hall Inc.,
N.J. 1961.
- Sumner, W.L. Visual Methods in Education. Philosophical Library,
Inc., New York. 1957.
- Thomas, Murray R. & Swartout, Sherwin G. Integrated Teaching Materials.
David McKay Company. Inc., 1963
- Weaver, Gilbert G. Visual Aids Their Construction and Use. D. Van
Nostrand Company, Inc. 1957.

- Wendt, Paul R. Audio-Visual Instruction. National Education Association. Washington, D.C. 1961.
- Wittich & Schuller. Audio-Visual Materials their Nature and Use. Harper & Brothers, New York 1963.
- Young, Gordon. The Hill Tribes of Northern Thailand. The Siam Society, Bangkok, Thailand. 1962.

I pray Heaven to have mercy upon you & reward, my child, she continues', turning to the narrator, 'if I could stay with you a longer time should be glad to do so

การที่ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก

เรื่องการที่พระอภัยมณีได้ไปมาหาสู่กับนางเงือกของเจ้าเงาะแก้ว ซึ่งเมื่อวันนั้น ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก

เรื่องการที่พระอภัยมณีได้ไปมาหาสู่กับนางเงือกของเจ้าเงาะแก้ว ซึ่งเมื่อวันนั้น ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก

ถึงนี้

สมัยที่พระอภัยมณีได้ไปมาหาสู่กับนางเงือก

การที่ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก

การที่ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก

๓๓๖. การที่ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก	๓๓๗. การที่ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก
๓๓๘. การที่ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก	๓๓๙. การที่ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก
๓๔๐. การที่ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก	๓๔๑. การที่ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก
๓๔๒. การที่ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก	๓๔๓. การที่ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก

การที่ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก

๓๔๔. การที่ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก	๓๔๕. การที่ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก
๓๔๖. การที่ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก	๓๔๗. การที่ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวอันดีในเมื่อวันแรก

๓๑๗. เขารุ่งรุ่งอรุณ
เมื่อตะวันขึ้นแว่น

ใจยังระทดใจยัง
มีเงาคราครา

๓๑๘. เมื่อลับถวิลเมือง
บุบผาคกลมืดมัว

ใจพริบพร่องสิ่ง
ยังมิคลายคลาย

๓๑๙. เขารุ่งรุ่งอรุณ
โกลนโกลนแว่น

ใจยังระทดใจยัง
มีเงาคราครา

๓๒๐. เมื่อตะวันขึ้น
บุบผาคกลมืดมัว

ใจยังระทดใจยัง
มีเงาคราครา

๓๒๑. เมื่อตะวันขึ้น
บุบผาคกลมืดมัว

ใจยังระทดใจยัง
มีเงาคราครา

๓๒๒. เขารุ่งรุ่งอรุณ
แสงตะวันขึ้น

ใจยังระทดใจยัง
มีเงาคราครา

๓๒๓. เขารุ่งรุ่งอรุณ
แสงตะวันขึ้น

ใจยังระทดใจยัง
มีเงาคราครา

นิพนธ์นิพนธ์

เรื่องกล่าวถึงชายผู้รักหญิงคนหนึ่ง แต่ชายผู้นั้นมีความรักที่แท้จริง
ปรากฏให้เห็น ทั้งชายผู้นั้นรักหญิงคนนั้นด้วยความจริงใจ และหญิงคนนั้น
ก็รักชายผู้นั้นด้วยความจริงใจเหมือนกัน

ในบทที่ ๑. ไปเช้าเช้าวัน ผู้รักหญิงคนหนึ่ง นั้นเป็นคนดี รักหญิงคนหนึ่งด้วยความจริงใจ

ใจรักหญิงคนหนึ่งด้วยความจริงใจเหมือนกัน

ทั้งชายผู้นั้นรักหญิงคนนั้นด้วยความจริงใจ และหญิงคนนั้น

ก็รักชายผู้นั้นด้วยความจริงใจเหมือนกัน

ทั้งชายผู้นั้นรักหญิงคนนั้นด้วยความจริงใจ และหญิงคนนั้น

ก็รักชายผู้นั้นด้วยความจริงใจเหมือนกัน

ทั้งชายผู้นั้นรักหญิงคนนั้นด้วยความจริงใจ และหญิงคนนั้น

ก็รักชายผู้นั้นด้วยความจริงใจเหมือนกัน

ทั้งชายผู้นั้นรักหญิงคนนั้นด้วยความจริงใจ และหญิงคนนั้น

ก็รักชายผู้นั้นด้วยความจริงใจเหมือนกัน

ทั้งชายผู้นั้นรักหญิงคนนั้นด้วยความจริงใจ และหญิงคนนั้น

เป็นห้วงหนึ่ง ที่มิอาจหลับได้แม้ยามที่นอนนิ่ง แต่เพราะดวงพระพักตร์แห่งพระองค์
และดวงโสมน้าแห่งพระมหาพิชิตราชกุมาร และดวงพระพักตร์ที่ประจักษ์ประชนทั่วสายพระเนตร
เขาแต่กาลครั้งหนึ่ง นัยทนต์ จึงเข้าไปตามหิ้งเบื้องเบื้องนี้ เมื่อถึงตมที่ประดับโคมระย้า ก็เห็นเจ้า
เขื่อนขันธ์ นามเจ้าหญิงกษัตริย์แห่งเมืองสุพรรณบุรี นอนหลับใหลอย่างสนิท

เมื่อเป็นเช่นนี้แม้ทุกคืน ก็ยังมีตามาจับพระองค์ด้วยมือที่เย็นเย็น และยังมีดวง
พระพักตร์ พระเนตร พระโอษฐ์ พระคาง พระคอ พระกร พระข้อมือ พระศอก พระทรวง พระอก พระแขน พระข้อมือ พระศอก พระทรวง
พระอก พระแขน พระข้อมือ พระศอก พระทรวง พระอก พระแขน พระข้อมือ พระศอก พระทรวง พระอก

ตัวถัด "คือพระพักตร์ทั้งดวงพระ"

เมื่อว่ามีพระอาการเช่นนี้ในคืนพระราตรีถึงรุ่งสว่างเวลาเมื่อเช้าก็มีตามาจับกุม แล้ว
ก็เอาไปซ่อนไว้ในเวลาแห่งหนึ่ง คืออยู่ที่หน้าประตูวัง ใจความที่เห็นก็ว่าเห็นด้วยตาเห็นด้วยใจ
ถึงเรื่องการที่นำพระองค์ไว้ เพราะว่าพระอาการของพระพักตร์ที่เห็นคือว่า "ซบเข้ดวง" จึงนำมายังตัวของหญิง
ที่กล่าวไว้ว่าพระมหาพิชิตราชกุมาร จึงกล่าวไว้

"ขอมุขหมายจากพระมหาพิชิตราชกุมาร ทั้ง ๓ คนนี้ ให้มาเพ่งดวงพระพักตร์ของนาง เปลี่ยนเปลี่ยนถึง
กล่าวตามน้าของนาง"

4) Ward, William Lane, "The Sleeper Awakened," p. 373

"...Because Abu Ibrahim came to me with his clenched fist in
pieces, and with his beard plucked, and striking his breast with two clubs,"

Sir Richard A. Burton, "The Sleeper and the Madman"

p. 25 "...because Abu Ibrahim came to me with his clenched fist in pieces, his beard plucked, and, beating his breast
with two bits of smoked brick, ..."

The Arabian Nights Entertainments, "The Sleeper Awakened,"

War', Lock & Co., Limited, page. 262 - 264

p. 262 "The ugly-touled woman played her part to perfection. The
moment she perceived the princess writing for her, she redouble' her
lamentations, and as she advanced toward her, she struck

her cheeks and breast more violently, and threw herself at her mistress's feet, bathing them with her tears..."

p. 264 "Abd-al-Kassem laid out his wife in the same place and in the same manner as he himself had been laid, turned her feet towards mecca, and went out of his chamber in great disorder, with his turban awry, like a man in great affliction. Thus he went to the enligament which was then holding a particular council with the grand vizier, Kitcher and the other viziers in whom he placed the most confidence. Abd-al-Kassem presented himself at the door of the ussur, which knew that he always had free access, opened it to him. He entered, with a remarkable countenance, before his eyes to conceal the tears which he felt to be shedding in abundance, and with the other violently beating his breast, while he uttered exclamations expressive of the greatest grief.

ความโศกเศร้าของอับดุลคัสsem

ในพระอุทยานนั้นเกิดมีเหตุอาชวร้าย คือ พระนางมัทรี พระมเหสีซึ่งมี
ในพระอุทยานนั้น พระนางมัทรีและพระนางทุเรศ ได้คบคิดกันถึงจะ
ประหารชีวิตในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
มาตรวจเห็น แล้วทรงพระพิโรธจึงทรงพระทัณฑ์พระนางทุเรศให้ไป
เสกษารักษาที่วัดสระเกศ และทรงพระทัณฑ์พระนางมัทรีให้ไป
ปฏิบัติหน้าที่ในสวนผักและไปหาพระยากรมท่าซึ่งมีความผิดด้วย
อยู่เช่นนั้นเอง

การประหารชีวิตนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
การประหารชีวิตนั้นโปรดเกล้าฯ ให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
เสวยพระกระยาหาร

เมื่อเสวยพระกระยาหารแล้วเสด็จมาขึ้นพระที่นั่งไพศาลทักษิณ ทรง
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

พิศดารถึง เรื่องสถาปนาเมืองเวียงจันทน์เพียงสอง สัปดาห์กว่า ๆ ภายหลังการที่นักพระ เสนอเรื่องตั้งวัดพระ
สถูปเวียงจันทน์ตามพระพุทธรูปทองคำของพระเจ้าสุธรรมเมศวร์ "Pavillon of the Pictures"
ซึ่งในนั้นมีพระพุทธรูปทองคำของพระเจ้าสุธรรมเมศวร์ "และตั้งพระตำหนักอยู่ข้าง
พระพุทธรูปทองคำของพระเจ้าสุธรรมเมศวร์" (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕) คำว่าพระตำหนัก
ของอาณาจักรล้านช้าง ซึ่งหมายถึง พระตำหนักหรือ พระที่นั่งของเจ้าเมืองหรือ เจ้าเมือง
พระนครหรือเมืองหลวง เช่น เจ้าเมืองเวียงจันทน์ เจ้าเมืองเชียงทอง เจ้าเมือง
นครจำปาศักดิ์หรือเจ้าเมืองจำปาศักดิ์ เป็นต้น คำว่าพระพุทธรูป
ทองคำของพระเจ้าสุธรรมเมศวร์ ซึ่งอยู่ในพระตำหนักหรือพระที่นั่ง

พระตำหนัก ของพระเจ้าสุธรรมเมศวร์ ตั้งพระพุทธรูปทองคำ "คือพระพุทธรูป
ทองคำของพระเจ้าสุธรรมเมศวร์" (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕) "คือพระพุทธรูปทองคำ
ของพระเจ้าสุธรรมเมศวร์"

เรื่องพระพุทธรูปทองคำของพระเจ้าสุธรรมเมศวร์
ตามหลักฐานที่ปรากฏในพงศาวดารเวียงจันทน์ฉบับ
ฉบับที่ ๓๒ หน้า ๒๖๖-๒๖๗ และฉบับที่ ๓๓ หน้า ๒๖๖-๒๖๗
ฉบับที่ ๓๔ หน้า ๒๖๖-๒๖๗ (๑)
ในฉบับที่ ๓๒ หน้า ๒๖๖-๒๖๗ และฉบับที่ ๓๓ หน้า ๒๖๖-๒๖๗
ฉบับที่ ๓๔ หน้า ๒๖๖-๒๖๗ (๒)
ในฉบับที่ ๓๒ หน้า ๒๖๖-๒๖๗ และฉบับที่ ๓๓ หน้า ๒๖๖-๒๖๗
ฉบับที่ ๓๔ หน้า ๒๖๖-๒๖๗ (๓)
ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ได้แก่ พระเจ้าสุธรรมเมศวร์
และพระพุทธรูปทองคำของพระเจ้าสุธรรมเมศวร์ (๔)
พระพุทธรูปทองคำของพระเจ้าสุธรรมเมศวร์ (๕)
พระพุทธรูปทองคำของพระเจ้าสุธรรมเมศวร์ (๖)

Edward William Lane, "The edifier Mekong" page 379.

Page 12. "Pavillon of the Pictures"

"The word rendered "pictures" generally signifies carved
images, "effigies," or "statues" I suppose pictures to be here meant

(๑) ในฉบับที่ ๓๒ หน้า ๒๖๖-๒๖๗ และฉบับที่ ๓๓ หน้า ๒๖๖-๒๖๗
ฉบับที่ ๓๔ หน้า ๒๖๖-๒๖๗ (๒)
ฉบับที่ ๓๒ หน้า ๒๖๖-๒๖๗ และฉบับที่ ๓๓ หน้า ๒๖๖-๒๖๗
ฉบับที่ ๓๔ หน้า ๒๖๖-๒๖๗ (๓)
ฉบับที่ ๓๒ หน้า ๒๖๖-๒๖๗ และฉบับที่ ๓๓ หน้า ๒๖๖-๒๖๗
ฉบับที่ ๓๔ หน้า ๒๖๖-๒๖๗ (๔)
ฉบับที่ ๓๒ หน้า ๒๖๖-๒๖๗ และฉบับที่ ๓๓ หน้า ๒๖๖-๒๖๗
ฉบับที่ ๓๔ หน้า ๒๖๖-๒๖๗ (๕)
ฉบับที่ ๓๒ หน้า ๒๖๖-๒๖๗ และฉบับที่ ๓๓ หน้า ๒๖๖-๒๖๗
ฉบับที่ ๓๔ หน้า ๒๖๖-๒๖๗ (๖)

(๒) พระพุทธรูปทองคำ - พระพุทธรูปทองคำของพระเจ้าสุธรรมเมศวร์
(พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕) หน้า ๒๖๖.

because carved images are generally representations of living creatures, which representations are forbidden by the Muslim law.

Sir Richard F. Carr, "The Sleeper Awakened"

page 23

"Favilla of the factories" note-note 4 urb "Favasil"

generally carved images, which amongst Muslims, always suggest idols and idolatry

The Arabian Nights Entertainments. "The Sleeper Awakened"

War', L. & C. Co., Limited. p. 235

"Then we, who had not quite abandoned him, walked before him, and conducted him into a saloon as large as that he had left, but adorned with a variety of splendid pictures, and decorated in quite a different manner with vases of gold and silver. In this saloon there were also seven other busts of female basins, different from the former, ...

๑. การที่ผู้เขียนได้กล่าวถึงเรื่องนี้

ในเรื่องนี้ผู้เขียนได้กล่าวถึงเรื่องของการที่ชาวตะวันตก
ได้นำเอาเครื่องปั้นดินเผาที่มีรูปปั้นคนและสัตว์ต่าง ๆ มาใช้
ในการตกแต่งบ้านเรือนของตน ซึ่งการที่ชาวตะวันตกได้นำเอา
เครื่องปั้นดินเผาที่มีรูปปั้นคนและสัตว์ต่าง ๆ มาใช้
ในการตกแต่งบ้านเรือนของตนนั้น เป็นการที่ชาวตะวันตก
ได้นำเอาเครื่องปั้นดินเผาที่มีรูปปั้นคนและสัตว์ต่าง ๆ
มาใช้ในการตกแต่งบ้านเรือนของตน ซึ่งการที่ชาวตะวันตก
ได้นำเอาเครื่องปั้นดินเผาที่มีรูปปั้นคนและสัตว์ต่าง ๆ
มาใช้ในการตกแต่งบ้านเรือนของตนนั้น เป็นการที่ชาวตะวันตก
ได้นำเอาเครื่องปั้นดินเผาที่มีรูปปั้นคนและสัตว์ต่าง ๆ
มาใช้ในการตกแต่งบ้านเรือนของตน

(๑)

F. de Wellek, Austin Warren, chapter 10 "Literature and Ideas," Theory of Literature, 3rd ed. (New York: Macmillan, Macmillan and Co., Inc., 1956) pp. 110 - 124.

ในทางศาสนา กวายนี่เป็น พระผู้มีพระภาค พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่พระเยซูคริสต์ว่าเป็นสิ่งเท็จจริง แต่... แต่ก็เห็นคืออยู่ที่นั่นด้วย

ขนาดความถี่ เรื่องวิบาก ในเรื่องงานบุญบาปในขั้นต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ถัดจากนั้นก็ยังมีแนวความคิดเรื่องวิบาก ในทางศาสนิกอื่น ๆ มากมายเรื่องเกี่ยวกับกรรม เกิด แก่ เจ็บ ตาย ของมนุษย์ ความเป็นเรื่องจริงของโลกรวม ทั้งเป็นหลักฐานจริงของชีวิตมนุษย์

ส่วนเรื่องศาสนา ที่มีความเกี่ยวเนื่องเกี่ยวพันกันมากมาย หรือจะเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นประเภทของลัทธิ ก็คือ เรื่องของศาสนาจริงเมื่อไปยึดในทางศาสนิกต่าง ๆ ในสมัย พระราชพิธี และสมัยศาสนาอังกฤษ ซึ่ง ลัทธิมีที่ที่ศาสนาอื่น ๆ ก็มี จึงจะจัดไปเทียบเคียงกันต่อไป

แนวความคิดเรื่องวิบาก

ลัทธิพระศาสนาของพระพุทธเจ้า

ใน เรื่องของลัทธิศาสนาของ พระพุทธเจ้า ความหมายที่เข้าใจ ก็ตรงกันว่าพระสมณโคตมจะทรงเห็นว่าโลกนี้กายวิภาค ทางกายภาพ คือเป็นโลกที่เป็นของประกอบของธาตุต่าง ๆ จึงได้เกิดขึ้นมาทางประกอบโดยธาตุต่าง ๆ ส่วนทางจิตวิญญูนี้ ได้เกิดมาเป็นปัจเจก เป็นเรื่องจิตวิญญูมนุษย์ กล่าวถึงว่าความสามัคคีเป็นของประกอบของ จิตวิญญูนี้เกิดมาจากรูปเป็นต้นถึงทำเสกข์ทองกาย ความเห็นว่าโลกนี้เป็นทั้งโลกเป็นพระโพธิสัตว์ เมื่อตายแล้วจิตวิญญูนี้เกิดใหม่

ลัทธิพระศาสนาของพระพุทธเจ้า มีความสัมพันธ์กันกับโลกโดย บทที่ ๓๒ - ๓๒๘ หน้า ๑๔๓

ดังนี้

๓๒๑. เรื่องจิตวิญญู	จิตวิญญู
ไม่ประกอบด้วยอณู	อนัตตา
วิเศษ ๒๓๖๑	จิตวิญญู
จิตวิญญู	โลกนี้เกิดจากจิตวิญญู
๓๒๒. ร่างกายประกอบจากโลก	กายวิภาค
ประกอบด้วยอณู	ประกอบ
ยกมาใน ๒๓๖๑	จิตวิญญู
จิตวิญญูประกอบจาก	จิตวิญญู
จิตวิญญูประกอบจาก	จิตวิญญู

her slave-girl. He found her, however sitting, weeping and waiting for his arrival, that she might come to him for the loss of Abu-l-Fas on the way. The Karloofah said, "O my brother, long survive thy slave-girl Muznat al-Fud!, but she replied, "O my brother, Allah preserve my slave-girl! Mayest thou long survive thy brother-in-law Abu-l-Fas on the way, for he is dead!"

Sir Richard F. Burton, "Arabian Nights and Days" p. 22

".....the commander of the detachment turned to her and kissing the Dives, arose and sat himself, leaning upon his sword, the sword of his vengeance, to the Lady Zubaydah, that he might converse with her for her husband. He found her sitting, weeping and awaiting his coming so she might converse with him for his brother-in-law Abu-l-Fas on the way. She said to him, "O my brother, long live thy slave-girl Muznat al-Fud!" and said she, "O my brother Allah preserve my slave-girl!" Mayest thou live and long survive thy brother-in-law Abu-l-Fas on the way, for he is dead."

Edward William Lane, "The Mocker and the Sleeper" p. 368

....and exclaimed, there is a God but God! Our sister Muznat al-Fud is dead! How sudden was the stroke of destiny! Allah have mercy upon her, and requit thee of responsibility

Sir Richard F. Burton, "The Sleeper and The Mocker" p. 24

and said "There is a God but God! Our sister Muznat al-Fud is dead indeed. How sudden was the stroke of destiny! Allah have mercy on thee and requit thee of all care!"

The Arabian Nights Entertainments, "The Sleeper awakens"

Ward, Lock & Co., Limited. pp. 263, 266, 269.

p. 263 'But indeed,' he said, her tears flowing afresh, 'his hour was come: that alone was the cause of his death.'

p. 266 "Since you are well aware I sympathize in all that gives you pain and in all that gives you pleasure, but we are all mortal, and we must give back to Him that life which He hath given us whenever He requires it. I want not a whit of your silver in truth qualities which deservedly gain you respect. Consider, however, that your sorrow will never bring her back again to life. Therefore, if you will follow my advice you will take comfort in this loss, and be more careful of your own life, which you must be very precious to me, and which constitutes the whole happiness of mine."

p. 269 "...he lifted up the cloth which covered the body that he might look at her face, and letting it fall again, after he had glanced at her countenance, he said with a deep sigh. There is no other god but Allah. we must all submit to His will, and every creature must return to Him. Alas! what a sad lot, my dear sister! Alas! he sighed, again, Your destiny had been decreed long ago, and then turned towards Abu Hassan, who was bathed in tears,..."

.....
ที่.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๕๘๖. ปรมาธิบดีอุปัฏฐาก	ปรมา
แม่จ๋อโฆวากา	โฆวาก
จิ๋วตุงมีรังโฆต	จิ๋วตุงมีรังโฆ
สังขระวอสังขากัน	สังขระวอสังขากัน

๑. เรื่องยกบ้านเมือง

เรื่องยกบ้านเมืองนี้ มีกล่าวถึงว่ายกบ้านเมืองไปอยู่ภูเขากันจิ๋ว เพราะคนข้างขึ้น
เป็นทวารน่านมากี่ครั้งก็ขึ้นมาว่าให้ขึ้นเมืองนี้ขึ้นเมืองนี้ยกบ้านเมืองยกบ้านเมือง
อันนั้นในทวารน่านยกบ้านเมืองกันขึ้นเมืองนี้ยกบ้านเมืองยกบ้านเมือง ยกบ้านเมือง
อันนั้นยกบ้านเมืองกันขึ้นเมืองนี้ ถึง

เรื่องยกบ้านเมืองนี้ มีกล่าวถึงว่ายกบ้านเมืองไปอยู่ภูเขากันจิ๋ว เพราะคนข้างขึ้น
นุกนง ยกบ้านเมืองกันขึ้นเมืองนี้ยกบ้านเมืองยกบ้านเมืองยกบ้านเมือง ยกบ้านเมือง
ใน โฆวากันจิ๋ว ๕๘๗ หน้า ๓๓

๕๘๗. ปรมาธิบดีอุปัฏฐาก	ปรมา
จิ๋วโฆวากันจิ๋ว	จิ๋วโฆวากันจิ๋ว
ตุงมีรังโฆต	ตุงมีรังโฆต
แม่จ๋อโฆวากา	แม่จ๋อโฆวากา

ถกนขาน ขานขาน นี้ มีกล่าวถึงว่ายกบ้านเมืองไปอยู่ภูเขากันจิ๋ว เพราะคนข้างขึ้น
ขึ้นบ้านเมืองกันขึ้นเมืองนี้ยกบ้านเมืองยกบ้านเมืองยกบ้านเมือง ยกบ้านเมือง
ใน โฆวากันจิ๋ว ๕๘๘ หน้า ๓๓

๕๘๘. ปรมาธิบดีอุปัฏฐาก	ปรมา
โฆวากันจิ๋ว	โฆวากันจิ๋ว
ตุงมีรังโฆต	ตุงมีรังโฆต
โฆวากันจิ๋ว	โฆวากันจิ๋ว

ถกนขาน ขานขาน นี้ มีกล่าวถึงว่ายกบ้านเมืองไปอยู่ภูเขากันจิ๋ว เพราะคนข้างขึ้น
ขึ้นบ้านเมืองกันขึ้นเมืองนี้ยกบ้านเมืองยกบ้านเมืองยกบ้านเมือง ยกบ้านเมือง
ใน โฆวากันจิ๋ว ๕๘๙ หน้า ๓๓

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๓
 ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๓
 ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๓

Edward Williams, "The Story of the..."

91

pp. 352 - 355 a blessing...

By Allah, my brother, it is not acceptable in this matter.

By Allah, I will certainly requite him for this.

Er Rasool replied, my Allah grant them the accomplishment if they wish

p. 357 O my chief, as to my pose for Allah's protection tell me, was the prince of the Faithful - yes, by Allah, answered the emir; then art at this present time the prince of the Faithful, and the Khaleefah the Lord of all creatures.

p. 358 He remained perplexed and confounded until the morning, when a message conveyed to him and he said to him, my Allah grant a happy morning to the prince of the Faithful.

p. 359 Thereupon she exclaimed, Allah! Allah! - Then a light, by Allah, burst forth... O Prince of the Faithful. This is thy prince, ... within himself, it is no great matter to be afflicted by God, to whom be ascribed might and glory!

p. 365 ... but I must be both distressed from those that which thou hastest, ... that I have seen thee again in prosperity.

p. 365 ... exclaimed, there is no strength nor power out in God, the high, the Great! I will to do this night, for this

might were unluckier than the farmer!

p. 368 ...and the Kingfisher exclaimed, there is no deity but God!

p. 370 Even when he saw the Kingfisher's face and exclaimed, there is no deity but God! Our sister Waznet al-Funai is dead! How speedily was the stroke of fatal destiny! Allah have mercy upon her, and requit unto me of responsibility.

Devils

p. 357 ...but what shall I say of my master's guest? I imagine nothing out of that he is a devil or a demon, who hath sported with my Master.

p. 359 ...as he sat upon the carpet, he retraced, and said, All this is an illusion, and a deception of the Devil.

p. 361 ...he continued to say within himself, I doubt these are of the jin, or this person who was my guest is one of the Kings of the Gen, who saw a way of requiting me for my kindness to him, and by referring his name to me as prince of the Faithful. All these are of the Devil. Oh Allah! Deliver me from them happily!

p. 362 ...It seemeth, O my son, that thou hast seen this in a dream, and all this is one of the illusions suggested by the Devil.

...I beseech thee, O my son, to be careful in thy conduct: if thou wert prince of the Faithful, thou wouldst not be in this predicament...he replied, by Allah, thou must speak truth...O my son, verily Satan hath more than this and no repletion, thou must speak truth, and I beg forgiveness of God for the evils committed by me

p. 364 O Filthiest of the one,.....I brought thee to my
abode, and fed thee with the best of my food; and after that, thou
gavest thy Devils in thy 'One entire power over me, to make sport
with my reason from morning to evening. Depart from me, therefore, and
go thy way.

p. 365 Enquire not respecting that which happened to me.
And want possessed to say, he said, that thou leftest the door open, so
that the devil came in to me, and that such and such thing befel me?

.....These are all of them of the Dam, in the shapes of
human beings! I admit my affair unto all!

p. 365 And thou wilt not suffer any "Insects to make
sport with me....?"

Is it not enough, O ye wretches of vain, That with befallen
me? But ye are not in fault; it is our chiefs, who transformed you from
the shapes of vain into the shapes of human beings. I explored help
against you this night by the verse of the Thirteen, and the two Preventives.

บทประพันธ์ในตำนานพื้นบ้าน

เรื่องเล่าที่บอกไว้ว่า... (text is faint and partially obscured)

เรื่องเล่าที่บอกไว้ว่า

การที่... (text is faint and partially obscured)

(๒๓)

การที่... (text is faint and partially obscured)

(๒๓)

มีอีก ๒๓ คำในบทนี้ คำที่ ๑๓ คือ "ผู้
คน" คำที่ ๑๔ คือ "ผู้" คำที่ ๑๕ คือ "ผู้"
คำที่ ๑๖ คือ "ผู้" คำที่ ๑๗ คือ "ผู้"
คำที่ ๑๘ คือ "ผู้" คำที่ ๑๙ คือ "ผู้"
คำที่ ๒๐ คือ "ผู้" คำที่ ๒๑ คือ "ผู้"
คำที่ ๒๒ คือ "ผู้" คำที่ ๒๓ คือ "ผู้"

เรื่องผี

เรื่องผีในตำนานพื้นบ้านไทย มีอยู่มากมาย
ในตำนานพื้นบ้านไทย มีผีอะไรบ้าง
ผี (Jinn, Juan, Satans, Devils, Marids, Ifrits)

เรื่องผี

เรื่องผีในตำนานพื้นบ้านไทย มีอยู่มากมาย
ในตำนานพื้นบ้านไทย มีผีอะไรบ้าง
เรื่องผีในตำนานพื้นบ้านไทย มีอยู่มากมาย
ในตำนานพื้นบ้านไทย มีผีอะไรบ้าง

เรื่องผีในตำนานพื้นบ้านไทย มีอยู่มากมาย
ในตำนานพื้นบ้านไทย มีผีอะไรบ้าง

เรื่องผีในตำนานพื้นบ้านไทย มีอยู่มากมาย
ในตำนานพื้นบ้านไทย มีผีอะไรบ้าง

เรื่องผีในตำนานพื้นบ้านไทย มีอยู่มากมาย
ในตำนานพื้นบ้านไทย มีผีอะไรบ้าง

เรื่องผี

Air Richard's Story "The Sinner and the Maker"

๒๖๕

p. 3 "... Aliah upon thee, O my lord, go with me, for
thou art my guest this night, and build me my naps of steel!"

p. 5 "...Inshallah, I will never serve myself from thee
replie: 'Kou' inshallah."

p. 7 "By Allah, there is a report in my heart save that
I am not a spy ward with bidding, nor a freethinker, so I might manage what
is in my mind. As to the Commander of the Faithful.

By Allah, and I wish by Allah, O my son, tell me what is
in thy mind.

What is in my mind is to die, for I do not wish to avenge myself
on my neighbours.

Allah grant thee that which thou desirest!"

p. 10 "By the protection of Allah, O Husain, am I Commander
of the Faithful?" she replied "Yes, indeed, by the protection of Allah
in you in this time art the Commander of the Faithful." As to he, By Allah,
thou liest....

p. 13 O Prince of true believers (the name of Allah
one says there) thou art indeed the Commander of the Faithful and Viceregent
of the Land of the three Worlds!

p. 11 Allah! Allah! O Prince of the true believers,
without thee the cause of Islam would be lost under the rule and
that it is not meet for the Caliph to rise to thy aid?

p. 14 "As for Abdul-Asraf, he gave me over slandering
Bill almighty Allah by a gift in the morning.

Allah's name one says there! Up with thee, O my son....
"Heaven preserve thy reasons!" In silence, O my son, we cause not the
loss of our lives....

p. 17 "Praised by Allah and with Allah away from thee

what is irked there and that I can take care of it in world!"

p. 18 "There is no injustice in there is a might save in Allah, the almighty, the Great! come to my help this night which moments are unlucky than the first! Verily I am powerful of the arch-house and of that which I suffer there in the first time, and I doubt not but the devil is come to me again, as befell G. Allen, my lord, put thou S. to sleep."

p. 22 The English exclamation, "there is no God but God,"..

p. 24 "....as being Suznat al-Fur stretched out, and covered her face and said, "There is no God but God! Our sister Suznat al-Fur is dead in the world and she was the stroke of destiny. Allah have ruth on thee and requit thee of all charges."

Devil

p. 13 "By Allah, I will in truth be leader of the Faithful presently to'ing," I reply them and of the woman who he who was my guest yesternight was one of their kind, who saw a way to requite my favors save by committing his Iffrits to possess me as prince of true believers. But all these be of the Journey which deliver me in safety from their mischief."

p. 15 "O my son, thou shalt trust with thy reins as thou go to the arch-house and become a gazel, so on, Indeed, that which thou hast seen is only from the first night in it was an inheritance of dreams, for at times Satan sporteth with man's wits in all manners of ways."

p. 16 "Be friendly welcome to thee, O King of the Land!"

....O F. about the same...

I brought thee to my house and fed thee with my best after

ฉบับที่ ๑๖ เรื่องกำหนดให้โรงเรียนประถมศึกษาเป็นโรงเรียน

เรื่องกำหนดให้โรงเรียนประถมศึกษาเป็นโรงเรียน
มาตรา ๒๓๖ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

เรื่องโรงเรียน

เรื่องกำหนดให้โรงเรียนประถมศึกษาเป็นโรงเรียน
ของเจ้าพนักงาน ให้โรงเรียนประถมศึกษาเป็นโรงเรียน
ตามคำสั่งของเจ้าพนักงานประถมศึกษา เจ้าพนักงาน
ไม่ถือว่าเป็นโรงเรียน

ข้อความในคำสั่งของเจ้าพนักงานประถมศึกษา
ให้โรงเรียนประถมศึกษาเป็นโรงเรียน
ให้โรงเรียนประถมศึกษาเป็นโรงเรียน

ข้อความในคำสั่งของเจ้าพนักงานประถมศึกษา
ให้โรงเรียนประถมศึกษาเป็นโรงเรียน
ให้โรงเรียนประถมศึกษาเป็นโรงเรียน

เรื่องโรงเรียน

ข้อความในคำสั่งของเจ้าพนักงานประถมศึกษา
ให้โรงเรียนประถมศึกษาเป็นโรงเรียน
ให้โรงเรียนประถมศึกษาเป็นโรงเรียน

เรื่องโรงเรียน

ข้อความในคำสั่งของเจ้าพนักงานประถมศึกษา
ให้โรงเรียนประถมศึกษาเป็นโรงเรียน
ให้โรงเรียนประถมศึกษาเป็นโรงเรียน

ถึงคุณผู้รัก... (The text is very faint and partially illegible, appearing to be a list or a set of instructions.)

ถึงคุณผู้รัก... (Continuation of the faint text, possibly a list of names or titles.)

THE

... (Faint text, possibly a title or a heading for a section.)

... (Faint text, possibly a list of names or titles.)

... (Faint text, possibly a list of names or titles.)

... (Faint text, possibly a list of names or titles.)

Gai

p. 219 I think however for having inspired me with the idea of reserving what I call my income under the rule and I do not touch it for any foolish dissipation."

p. 230 "O yes, in the name of Allah, I beseech you tell me exactly the truth, and I shall be truly and sincerely the Chairman of the Faithful?"

"O Chairman of the Faithful, in the name of Allah, we wish your object to be a success."

"O yes, indeed" cried Abu Hassan, "in this morning, I am the Chairman of the Faithful!"

p. 240 "If your own's sake, my son, put your trust in Allah, and refrain from this kind of language, lest some mischief

befall y u

'My s n, I pray heaven to pity us have mercy upon y u.'

p. 243 "Quoth he was suffering all this bad treatment he said to himself. There is a greatness in strength but in Allah, the lofty and omnipotent. It is decreed that I am a man, although I am certainly in my senses, I bear these injuries and suffer all this indignity, resigned to the will of Heaven.

p. 246 "Allah preserve me! said he to himself, if I am not mistaken this is the very secret which have done so much harm and I would not willingly expose myself to more at other times'

p. 255 "O Heaven! said he to himself, 'Am I Abu Hassan? Am I the commander of the Faithful. May Allah enlighten my understanding, and cause me to distinguish the truth.

p. 264 "Heaven have mercy upon her" said he, with an air that showed how much he regretted her.

p. 265 "I have a great deal to say to you as much in account of the generosity that he given her to me, as because she possessed so many excellent qualities, but alas your request, she was too ill, and heaven has chosen to take away from me the happiness...

The Prophet

p. 229 "Is not y ur Majesty the Commander of the Faithful the monarch of the world from the east to the west, and upon earth vicar of the prophet sent from Allah, who is master of all both in Heaven and in earth."

Paradise.

p. 229 "O ur Majesty is the Commander of the Faithful, and

vicar upon earth of the Lord of the world."

p. 230 (The Grand vizier) said in a loud voice:

"O consolation of the faithful, may Allah pour down upon you and justify all the blessings of this life, and receive you into paradise in the next and cast your enemies into the flames of hell!"

Satan.

p. 230 (Satan, my son!) cried the speaker, "How comes it that

I have heard you utter words which clearly prove that you are in your right mind. What evil genius possesses you that you should use such language. The blessing of Allah be upon you, and may he deliver you from the malice of Satan! You are a man, a reasonable man, and I am your mother!

p. 249 (I must tell you my opinion of your adventure, and

call your attention to the circumstance which, perhaps, you have overlooked. The stranger whom I brought here to supper with you last night, went away without, as you desired him, shutting your chamber door, and that, I believe, gave an opportunity to the evil spirit to enter in and throw you into that dreadful illness in which you have laboured. Therefore, my son, you need be under no anxiety respecting the having given you this deliverance, and to pray that you may be preserved from falling into the snare of this devil!

p. 252 (O Allah the merciful! I resign myself into the

hands of thy divine providence. So when I received yesterday evening, at my house, a most wicked proposal, upon the this delusion, and all the misery I shall suffer in consequence of it. Perfidious traitor! He had promised with an oath that he would shut my chamber door after him when he left my house, and he has not done so, and the evil spirit

เมื่อเราได้อ่านบทนิพนธ์ของ "A. S. S. S." ในหนังสือ "The Unity and
the two Preventives"

เราจะได้อ่านว่า สหประชาชาติของโลก

มีสองสิ่งที่จะช่วยเราสองอย่างที่จะช่วยชาติเราได้และนั่นก็คือ สันติภาพ

และ ความสามัคคี ในอันที่จะช่วยเราสองอย่างที่จะช่วยชาติเราได้และนั่นก็คือ สันติภาพ
และสามัคคี "The Unity and the two Preventives" by A. S. S. S.

๑. สหประชาชาติของโลก มีสองสิ่งที่จะช่วยเราสองอย่างที่จะช่วยชาติเราได้

นั่นก็คือ สันติภาพ และ สามัคคี (The Unity and the two Preventives.)

๒. สหประชาชาติของโลก มีสองสิ่งที่จะช่วยเราสองอย่างที่จะช่วยชาติเราได้
นั่นก็คือ สันติภาพ และ สามัคคี (The Unity and the two Preventives.)

๓. สหประชาชาติของโลก มีสองสิ่งที่จะช่วยเราสองอย่างที่จะช่วยชาติเราได้
นั่นก็คือ สันติภาพ และ สามัคคี (The Unity and the two Preventives.)

๔. สหประชาชาติของโลก มีสองสิ่งที่จะช่วยเราสองอย่างที่จะช่วยชาติเราได้

นั่นก็คือ สันติภาพ และ สามัคคี (The Unity and the two Preventives.)

๕. สหประชาชาติของโลก มีสองสิ่งที่จะช่วยเราสองอย่างที่จะช่วยชาติเราได้

นั่นก็คือ สันติภาพ และ สามัคคี (The Unity and the two Preventives.)

๖. สหประชาชาติของโลก มีสองสิ่งที่จะช่วยเราสองอย่างที่จะช่วยชาติเราได้

นั่นก็คือ สันติภาพ และ สามัคคี (The Unity and the two Preventives.)

๗. สหประชาชาติของโลก มีสองสิ่งที่จะช่วยเราสองอย่างที่จะช่วยชาติเราได้

นั่นก็คือ สันติภาพ และ สามัคคี (The Unity and the two Preventives.)

(๑) สหประชาชาติของโลก มีสองสิ่งที่จะช่วยเราสองอย่างที่จะช่วยชาติเราได้
นั่นก็คือ สันติภาพ และ สามัคคี (The Unity and the two Preventives.)

“พยาน” ความเป็น สาธุการ และอื่น ๆ ที่ปรากฏใน “คำให้การ” เป็นผู้มีสิทธิเป็นผู้ที่ผู้เกี่ยวข้อง
๗๕๖ (๕ : ๑๓) เป็นผู้มีสิทธิ (๓๕ : ๓๖) เป็นผู้มีสิทธิ (๕๕ : ๖๖)

พยานที่มีสิทธิ ในการ ขอให้ สาธุการ ถึงทางอื่น ๆ ของ บุคคลอื่น การกล่าวหาว่าเป็น
ผู้ที่ยังขาด ละเว้น การถาม (เป็นผู้ที่ผู้มี สิทธิ) (๕ : ๑๖๖, ๑๖๖ : ๑๖๗, ๑๖๗ : ๑๖๘, ๑๖๘ : ๑๖๙)
พยานที่มีสิทธิ ในการ ขอให้ สาธุการ (๑ : ๑๐๑, ๑๐๑, ๑๐๑-๑๐๒)

พยานที่มีสิทธิ ในการ ขอให้ สาธุการ เป็นผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้ สาธุการ (ไม่กล่าวหา) ไม่
จากกรีก ๆ (๑ : ๑๑๐) เป็นผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้

ผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้ สาธุการ (ไม่กล่าวหา) เป็นผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้ สาธุการ
เป็นผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้ สาธุการ (ไม่กล่าวหา) เป็นผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้ สาธุการ

ผู้มีสิทธิ ในการ ขอให้ สาธุการ

“เมื่อกล่าวหาว่า ‘ผู้มีสิทธิ ในการ ขอให้ สาธุการ’ ของ ผู้ที่ ผู้ที่ ผู้ที่ ไม่กล่าวหา ‘ผู้มีสิทธิ ในการ
ผู้มีสิทธิ ในการ ขอให้ สาธุการ เป็นผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้ สาธุการ (ไม่กล่าวหา) เป็นผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้ สาธุการ
สิทธิในการ ขอให้ สาธุการ (ไม่กล่าวหา) เป็นผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้ สาธุการ (ไม่กล่าวหา) เป็นผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้ สาธุการ
เป็นผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้ สาธุการ (ไม่กล่าวหา) เป็นผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้ สาธุการ (ไม่กล่าวหา) เป็นผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้ สาธุการ
เป็นผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้ สาธุการ (ไม่กล่าวหา) เป็นผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้ สาธุการ (ไม่กล่าวหา) เป็นผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้ สาธุการ
เป็นผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้ สาธุการ (ไม่กล่าวหา) เป็นผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้ สาธุการ (ไม่กล่าวหา) เป็นผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้ สาธุการ

๕๖๖. ผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้	พยาน
ไม่กล่าวหา	ผู้ที่มีสิทธิ
บุคคลที่มีสิทธิ ในการ ขอให้	ผู้มีสิทธิ ในการ ขอให้
ผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้	ผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้
๕๖๗. ผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้	พยาน
ผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้	ผู้ที่มีสิทธิ
จากกรีก ๆ ของผู้ที่มี	พยานและผู้ที่มีสิทธิ
ผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้	ผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้
๕๖๘. ผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้	พยานและผู้ที่มีสิทธิ
ผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้	ผู้ที่มีสิทธิ
พยานและผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้	พยาน
ผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้	ผู้ที่มีสิทธิ ในการ ขอให้

make fun of me. The reply, "I know is to say"

Edward William Linn, "The Sleeper Awakened" p. 362

....my wish, however profane, is to be thy guest this night. And at length thou hast it said, On the contrary that thou swear to me by the inscription on the wall of Babylon and the sign of David (and both of which be true!)

Thomas Seward, "The Sleeper Awakened" p. 362

Walt, Book 10, Ch. 1, 249

I consent, said he, but only upon a condition which you shall bind yourself by an oath to observe. It is this: that you do me the favour to shut my chamber door when you leave my house that the devil may not come to turn my brains to his list before. The pretended merchant gave his promise. Thereupon the two men rose and walked toward the town. The better to enjoy themselves, the caliph said to him, Put confidence in me, and I promise you, as a mark of favour, that I will not fail if my word after this you will not hesitate to rely upon a person like me, who wishes you all kinds of prosperity and happiness!

"I do not require this", replied the merchant, so kindly stopping short. "I give you what I have to offer, but I can dispense with your wishes, and I beg for heaven's sake that you will not invoke any blessings upon me. All the ills that have befallen me to the present time have not their source therein. I wish for you." "Oh!" replies the caliph, smiling within himself at the still more refined imagination of the merchant, "since you will have it so, you shall be obliged. I promise to express all my wishes for you." He has heartily rejoiced to hear you say so," said the merchant. "I have a thing else

๑๑. นี้นักคิดสมัยใหม่	กล่าว
ดูว่าคนใด	บ้าง
จักมีผลดี	บ้างบ้าง
ต่อชาติบ้านเมือง	เป็นการสมควร

ปัญหาข้อที่สาม

ปัญหาข้อที่สามของเรื่องนี้ว่า อิสลาม หรือ ศาสนาอิสลาม เป็นศาสนาที่ ดี หรือ ไม่ดี ถ้าดีแล้วดีอย่างไร ถ้าไม่ดีแล้วไม่ดีอย่างไร และถ้าดีแล้วดีอย่างไร และถ้าไม่ดีแล้วไม่ดีอย่างไร

ข้อความที่อ้างถึงในข้อนี้ว่า อิสลาม หรือ ศาสนาอิสลาม นั้นหมายถึง ศาสนาอิสลาม ซึ่งหมายถึง ศาสนาอิสลาม ที่ปรากฏใน คัมภีร์อัลกุรอาน และ ซุนนะฮ์ ของ ท่านศาสดามุฮัมมัด (ﷺ) ซึ่งหมายถึง ศาสนาอิสลาม ที่ปรากฏใน คัมภีร์อัลกุรอาน และ ซุนนะฮ์ ของ ท่านศาสดามุฮัมมัด (ﷺ) ซึ่งหมายถึง ศาสนาอิสลาม ที่ปรากฏใน คัมภีร์อัลกุรอาน และ ซุนนะฮ์ ของ ท่านศาสดามุฮัมมัด (ﷺ)

ข้อความที่อ้างถึงในข้อนี้ว่า อิสลาม หรือ ศาสนาอิสลาม นั้นหมายถึง ศาสนาอิสลาม ซึ่งหมายถึง ศาสนาอิสลาม ที่ปรากฏใน คัมภีร์อัลกุรอาน และ ซุนนะฮ์ ของ ท่านศาสดามุฮัมมัด (ﷺ) ซึ่งหมายถึง ศาสนาอิสลาม ที่ปรากฏใน คัมภีร์อัลกุรอาน และ ซุนนะฮ์ ของ ท่านศาสดามุฮัมมัด (ﷺ)

(๑) H.A.L. Inayatullah, "The Sincerity of the Muslims," p. 378 the Chapter of Sincerity is the 112th (or last but two of the Qur'an.

(๒) Sir R.F. Burton, "The Sincerity of the Muslims," The Muslim World, p. 21 "Even Call, the Chapter of Unity."

1. ...
 2. ...
 3. ...
 4. ...

Chapter 112

Al - Iklis : The Chair.

(Revealed at Mekkah : 4 verses)

In the name of Allah, the beneficent the merciful.

1. Say: O Allah, is not
2. Allah is the most all knowing
3. He knows not, nor is he to be asked
4. And none is like Him.

Chapter 113

Al - Falaq : The Dawn.

(Revealed at Mekkah : 5 verses)

In the name of Allah, the beneficent, the merciful

1. Say: I seek refuge in the Lord of the dawn,
2. In the Lord of the evening star,
3. In the Lord of the evil of unclean, darkness, when it comes,
4. In the Lord of the evil of the morning star (evil suggestions)
- in firmness of vision
5. In the Lord of the evil of the evening when he arises.

(*) Maulana Muhammad Ali, *Quran Interpreter* 5th ed., (Lahore: The Anjumadiyyah
 Anjuman Isha'at Jilani, - 1963) pp. 1219-1222

Chapter 114

Al - Ins : Al - Ins

(Revealed at Makkah, 6 verses)

In the name of Allah, the Beneficent, the Merciful.

1. Say: I seek refuge in the Lord of men,
2. The Kin of man,
3. The God of man,
4. From the evil of the whisperings of the slinking (evil),
5. Who whispers into the hearts of men,
6. From among the jinn and the men.

คำแปลภาษาไทย:

ซูเราะฮ์ 114

อัล - อิน : อัล - อิน

(โองการที่เปิดเผยที่มักกะฮ์ - 6 ขัณฑ์)

ด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ผู้ทรงกรุณาปรานี ผู้ทรงเมตตาเสมอ

๑. องค์การเอ็ง (ผู้ยิ่งใหญ่) พระองค์คือ ผู้ทรงเมตตา

๒. ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงเมตตา

๓. พระองค์คือ ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงเมตตา

๔. พระองค์คือ ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงเมตตา

ซูเราะฮ์ 114

อัล - อิน : อัล - อิน

(โองการที่เปิดเผยที่มักกะฮ์ - 6 ขัณฑ์)

ด้วยพระนามของ อัลลอฮ์ ผู้ทรงกรุณาปรานี ผู้ทรงเมตตาเสมอ

๑. องค์การเอ็ง (ผู้ยิ่งใหญ่) พระองค์คือ ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงเมตตา

๒. ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงเมตตา

๓. พระองค์คือ ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงเมตตา

๔. พระองค์คือ ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงเมตตา

นี้"ก็ถูกครม.มาเห็น... (text continues with a story about a woman and a man, mentioning a 'วัด' and a 'พระ')

สมัยโบราณ... (text continues with a story about a woman and a man, mentioning a 'วัด' and a 'พระ')

... (text continues with a story about a woman and a man, mentioning a 'วัด' and a 'พระ')

... (text continues with a story about a woman and a man, mentioning a 'วัด' and a 'พระ')

สมัยใหม่... (text continues with a story about a woman and a man, mentioning a 'วัด' and a 'พระ')

... (text continues with a story about a woman and a man, mentioning a 'วัด' and a 'พระ')

แต่เมื่อเปรียบเทียบกับความที่อังกฤษได้กระทำแล้ว เห็นว่า
แล้ว เรื่องราวในหนังสือที่ว่าไว้ข้างนี้ เห็นว่าเรื่องพวกนี้อันที่กล่าวถึงดู
อันว่าอันนั้นความที่อังกฤษได้กระทำแล้ว เห็นว่าเรื่องพวกนี้อันที่กล่าวถึงดู
อันว่าอันนั้นความที่อังกฤษได้กระทำแล้ว เห็นว่าเรื่องพวกนี้อันที่กล่าวถึงดู
อันว่าอันนั้นความที่อังกฤษได้กระทำแล้ว เห็นว่าเรื่องพวกนี้อันที่กล่าวถึงดู
อันว่าอันนั้นความที่อังกฤษได้กระทำแล้ว เห็นว่าเรื่องพวกนี้อันที่กล่าวถึงดู
อันว่าอันนั้นความที่อังกฤษได้กระทำแล้ว เห็นว่าเรื่องพวกนี้อันที่กล่าวถึงดู
อันว่าอันนั้นความที่อังกฤษได้กระทำแล้ว เห็นว่าเรื่องพวกนี้อันที่กล่าวถึงดู
อันว่าอันนั้นความที่อังกฤษได้กระทำแล้ว เห็นว่าเรื่องพวกนี้อันที่กล่าวถึงดู
อันว่าอันนั้นความที่อังกฤษได้กระทำแล้ว เห็นว่าเรื่องพวกนี้อันที่กล่าวถึงดู
อันว่าอันนั้นความที่อังกฤษได้กระทำแล้ว เห็นว่าเรื่องพวกนี้อันที่กล่าวถึงดู

อันที่กล่าวถึงดู เห็นว่าเรื่องพวกนี้อันที่กล่าวถึงดู

Edward William Lane, "The Sleeper Awakened," p. 366

Abu-l-Hasan said to them, is it not enough, O ye wretches
of Jinn, that hath befallen me? but ye are not in fault: the fault is
y ur chief's, wh' transf'r'd you from the shapes of Jinn into the
shapes of human beings I will re-act against you this night by the
verse of the throne, and the Chapter of Sincerity, and the two Preventives!
Upon this Abu-rashed' exclaimed from behind the curtain, thou hast killed
us, O Abu-l-Hasan! and Abu-l-Hasan recoiled his, and kissed the ground
before him,....

Sir Richard P. Burton, "The Sleeper and The Wake" p. 20

Abu-l-Hasan cried to them, "Suffice th' ye not, O ye
wretches of Jinn, that hath befallen me? but the fault is not yours:
the fault is of y ur chief's wh' transf'r'd you fr'm Jinn shapes of mortal
shapes. I seek re-act against you this night by the throne-verse and the
Chapter of Sincerity and the two preventives!"

The Arabian Nights Entertainments, "The Sleeper Awakened"

Ward, J. and G. W. Lindsell, p. 252

"Alas! cried Abu-rashed, biting his fingers, and speaking

in a loud voice, to the delight of the English, "Here am I again fallen into the same dream and the same illusion which I experienced a month ago; and what have I to expect but the same sojourning, the hospital for madmen, and the imprisonment of Allah the merciful! I resign myself into the hands of thy providence, O Allah! which I received yesterday evening, at my house is a great wish, I would to be, upon me this illusion, and all the misery I shall suffer is consequence of it. perfidious traitor he had promised with an oath that he would smother my remembrance after him when he left my house; but he was not to be so, and the evil spirit has entered, and is now again turning my brain with this curse! I brood about the Character of the Faithful, and all the other fancies by which he fascinates my eyes, my will, and my taste, when, and keep me uncertain if stones upon they head!"

.... I resign myself into the hands of thy providence, O Allah preserve me from the temptation of Satan!"

๓. คำนำ ความหมายของเรื่อง : เป็นคำนำซึ่งแต่งขึ้นโดย
อุบายแห่งพ่อตาของนางแก้ว

นักแต่งเรื่องชื่อ วิจิตรวาทกิจ

เรื่อง "คำนำ" นี้ แต่งโดย "วิจิตรวาทกิจ" ผู้แต่ง "เรื่อง" นี้ แต่งโดย "พ่อตา" ของนางแก้ว
 เรื่อง "คำนำ" นี้ แต่งโดย "พ่อตา" ของนางแก้ว ซึ่งแต่งขึ้นโดย "วิจิตรวาทกิจ" ผู้แต่ง "เรื่อง" นี้
 แต่งโดย "พ่อตา" ของนางแก้ว ซึ่งแต่งขึ้นโดย "วิจิตรวาทกิจ" ผู้แต่ง "เรื่อง" นี้
 แต่งโดย "พ่อตา" ของนางแก้ว ซึ่งแต่งขึ้นโดย "วิจิตรวาทกิจ" ผู้แต่ง "เรื่อง" นี้
 แต่งโดย "พ่อตา" ของนางแก้ว ซึ่งแต่งขึ้นโดย "วิจิตรวาทกิจ" ผู้แต่ง "เรื่อง" นี้
 แต่งโดย "พ่อตา" ของนางแก้ว ซึ่งแต่งขึ้นโดย "วิจิตรวาทกิจ" ผู้แต่ง "เรื่อง" นี้
 แต่งโดย "พ่อตา" ของนางแก้ว ซึ่งแต่งขึ้นโดย "วิจิตรวาทกิจ" ผู้แต่ง "เรื่อง" นี้

เรื่อง "คำนำ" นี้ แต่งโดย "พ่อตา" ของนางแก้ว ซึ่งแต่งขึ้นโดย "วิจิตรวาทกิจ" ผู้แต่ง "เรื่อง" นี้

๓๓๘. จั๊กจ๊กใหญ่โต กษัตริย์สองรา	ศกพรของล่องจื่อกร
๓๓๘. ทรงตั้งเฒ่าเฒ่า ถอดสูการพนัน	พลาเหตุซึ่งแอมเรน
๓๔๐. ทรงรวบรวมประกาศถวาย โอรสคนน้ำเตหุยา	จางจา มอกลาง
โอรสกรรภิชายา-	มีญี่ น้อ
โอรสสายฟ้าสร้าง	เร็กอ้ากอมกัน
๓๔๐. สุวรรรชัฒิมกาน	กัณ
บำเพ็ญรูปฟานกับ	พิญ
พรพจะโลจัน	จงมี กงเฮ
ถกวามัววักอู	วก่อนกัใจ
๓๔๖. หักใจเวียงสุกได้	ยันทนัค
ทรงพระหระนัชัค	กัถอย
พรของถเวกอัสกรชัค-	อัยราม ฉ่าเวบ
คายกอนเทือชานวย	นยชวระพรพาน

ฉบับภาษาอังกฤษของเว็ดวาร์ล วิสเคียน เชน และ ฉบับของเซอร์ ริชาร์ด เอฟ
เมอร์ตัน ในคำประกาศของกลางคืนเมืองเสนาพรของสองสามภรรยา มีถ้าวอิฐาก่อน ถ้าวอิฐาขึ้น
 ไควางอิงกาศนาวิศตม ถ้าวอิฐาก่อนตั้งพระกษัตริชระวากแดงพระอะหนถ่า ซึ่งหมายถึงพระกาธก
 และตั้งพระศัพของมรรพบุรุษขององค์กักริม ซึ่งหมายถึงผู้ตั้งเฒ่าเฒ่า จากพระชนมัญจัมมิก

ฉบับของโรงพิมพ์วาร์ล สัตถ์ เวนต์โก กิมเค็ค

ข้อความในพระศา-สิม มอจัว กะกัมาชวามุณนัชเช พรหมพรสองราอ็กร รมายากาหิมปัลยรง
 ถ้าวอิฐาขอย่างในฉบับภาษาอังกฤษทั้ง ๖ ฉบับนี้ แต่ถักำเนินเรื่องราวว่ากักริมทรงเข้ามาใกล้
 กษัตริย์สอง ศกพรของล่องประหิมคองกลางที่ระชะ ทรงพยายามหาวิธีที่จะไปส่องแสงกับถ้าวพระมเพสี
 และสักครุความพระของกักริม จึงสักขยปฏิญญาว่าพรพนามอิกกักริมแห่งพระอ้อธกาคท์ ประกาศว่าจะพระ
 ราชทาน เงินพัน เหรียญ แก่ผู้ตั้งเฒ่าเฒ่า ถ้าวสามภรรยาทุกป็กร เป็นผู้าก่อน

เปรียบเทียบอนัมพระราชนิพนธ์เรื่องชีวิตนิทานชาดกกับอนัมภาษาอังกฤษ

ในอนัมภาษาอังกฤษทั้ง ๓ ฉบับ การอธิบายเรื่องราวกล่าวถึงชีวิตของเหล่ากษัตริย์สองสามีภรรยา อนัมเจ้าแก้วมณี วิธเยี่ยม เมฆ กับ อนัมของเบเนอ ริชาร์ด เวย์ เมอร์ตัน มีข้อความในการอธิบายเหมือนกัน มีลักษณะการโต้ตอบกันเท่านั้น

ในอนัมของ โรซิมพัลวาร์ก เอ็ด. แวนดโก อิมิเกิล อธิบายให้ปรากฏว่าด้วยการออกนามพระผู้เป็นเจ้าว่า "เจ้าชเวสกาภาโยพระนางอันเค็คคีพีของพระชะระฮา..." ซึ่งแตกต่างจากอนัมภาษาอังกฤษ ๒ ฉบับแรก

ส่วน อนัมพระราชนิพนธ์นิทานชาดก นั้นไม่มีกล่าวถึงรายละเอียด จำนวนข้อแตกต่างจากอนัมอังกฤษ ส่วนข้อความอื่น ๆ อนัมพระราชนิพนธ์ชีวิตนิทานชาดก มีลักษณะใกล้เคียงกับ อนัมภาษาอังกฤษของโรซิมพัลวาร์ก เอ็ด. แวนดโก อิมิเกิล

เรื่องการอธิบายในอนัมเจ้าแก้วมณี วิธเยี่ยม เมฆ และอนัมของเบเนอ ริชาร์ด เวย์ เมอร์ตัน นั้น ในทางภาษาศาสตร์อาจไม่มีกล่าวถึงรายละเอียดดังจะได้อธิบายเฉพาะในนิยายเรื่องอาญุละมันท์เท่านั้น ผู้แปลทั้งสองท่านอาจจะได้แปลจากสำนวนนิยายอาญุละมันท์ฉบับเดิมที่ได้

ข้อความนี้ แม้จะดูอย่างชัดแจ้ง ว่าเหตุใดความที่ผู้เขียนเกรงใจในศาสนาอิสลาม จึงไม่นิยมยกย่องนิยายอาหรับชาดก และถือว่าเป็นเรื่องไร้สาระ ยิ่งกว่านั้นคือได้ให้แนวความคิดทางศาสนาที่ผิด ซึ่งอาจจะทำให้คนไทยที่ศาสนาอิสลามมีได้ และทำให้เสื่อมศรัทธาได้

ถ้าประธานและกล่าวถึงชีวิตของกษัตริย์เมืองหน้าตักทั้งสองในตอนอุบายเสร็จพร้อมของอาญุละมันท์ อนัมภาษาอังกฤษทั้ง ๓ ฉบับ มีข้อความดังนี้

Edward William Lane, "The Sleeper Awakened," p. 374

The Khaleefah then seated himself at the heads of the two pretended corpses, and said, by the tomb of the apostle of Allah (God favour and preserve him!), and by the tombs of my ancestors, if any one would acquaint me which of them died before the other, I would give him a thousand pieces of gold.

Sir Richard F. Burton, "The Sleeper and The Waker", page 26

at last the caliph sat down at the heads of the pair and

said, "By the tomb of the apostle of Allah (whom may he save and assain!) and forefathers, whose will tell me which of them died before the other, I will willing by give him a thousand dinars !"

The Arabian Nights Entertainments. "The Sleeper Awakened",
Ward, Lock & Co., Limited p. 276

Fortified at not being able to come at the truth in this matter, he drew near the two dead bodies, and seated himself near their himself heads, endeavouring to think of some method which should determine the wager in his own favour and against the princess. "Yes," cried he, a moment after, "I swear by the holy name of Allah that I will give a thousand pieces of my own money to the person who shall as certain for me which of the two died first?"

แนวความคิดเรื่องกสิกรรมและพฤกษศาสตร์

แนวความคิดเรื่องกสิกรรมและพฤกษศาสตร์ หมายถึงข้อความที่ไม่เห็นแก่ความประพฤติก่งาม ถูกก่งงามหนักของกสิกรรมและจรรยา เรื่องความประณีตซึ่งมีลักษณะเรื่องเกี่ยวกับนิทานเก่าแก่เรื่องอื่น ๆ คือจะไม่พูดภาพลักษณ์ที่มีลักษณะอยู่ในเรื่องด้วย นอกจากนี้ในบางตอนก็ยังได้แทรกคำอธิบายพฤกษศาสตร์ เช่น คำกล่าวไม้อายุยืน เมื่อแนวความคิดนี้ทั้งนี้ ในแนวความคิดนี้ เมื่อโลกตามคัมภีร์จะมี ๓ ประการ คือ

- ๑. กสิกรรมของเรื่อง
- ๒. กสิกรรมและพฤกษศาสตร์ในสวนต่าง ๆ ของเรื่อง
- ๓. กุศกรรรมบางประการในเรื่อง

ดังจะได้นำเปรียบเทียบแนวความคิดตามหัวข้อดังกล่าว ไปกับพระราชนิพนธ์ลิลิตนิทราชาคริต และฉบับภาษาไทยทั้งหมดต่อไปนี้ ดังนี้

๑. กสิกรรมของเรื่อง

นิยายเรื่องความประณีตซึ่งมีลักษณะที่เปรียบเทียบกับ กสิกรรมของเรื่องตรงกัน คือเรื่องความสำคัญของการทรมาน

ใบเนื้อ เรื่อง กอหน้ำไก่ ไก่ถวายประเพณีของชาวมุขระดับเป็นอุคทาธรรม ที่ได้เห็นโทษ
 ของการยกเหยื่อ โดยไม่เอาหน้า อาวุธระดับได้ทำสรีระขึ้นต่อสรีระที่รับมรดกจากบิดามารดาแบ่งออก
 เป็นสองส่วน ส่วนหนึ่งไถ้นำมาทำเหยื่อถวายอย่างขุ่มขวย ในถ้ำ เคียงเคียงเพื่อนฝูงและเล่นอย่างสนุก
 สบาย อาวุธระดับจึงมีเพื่อนฝูงมากมามาร่วมกับเหยื่อจนระดมสนุกถวาย ครั้นต่อมาไม่เอาอาวุธระดับที่
 ค้ำหน้าด้วยส่วนนั้น เพื่อนฝูงนั้นก็สึกสันเตาไปหมด หาเพื่อนที่จะปลอมโยนและ เป็นที่ปรึกษาหารือ
 ใบชามทุกข้อมากไม่มีใคร

กองอาวุธระดับได้ยกเรือมาลงกลางเมือง ซึ่งเป็นเขตคนเปลวหน้า ถึงที่โยนชาม
 ภาษานไทยเรียกว่า "กอบถนจร" ซึ่งเป็นบุคคลที่ยังไม่รู้จักกันดี อาวุธระดับจึงได้รับความเดือดร้อน ถึง
 ที่ปรากฏอยู่ในเรื่องว่าอาวุธระดับ เกิดภัยเนื่องถึงกับหมู่คนมารดา และอุกจิ้งตัวซึ่งเข้าอาณาเขตวิภวจริต
 และต้องได้รับทุกขกรรม

ในเนื้อ เรื่อง กอหน้ำไก่ ที่ได้เห็นโทษโยนของเพื่อนซี้คือ กอหน้ำไก่เพื่อที่จะยกเหยื่อ
 เหยื่อจนเหยื่อที่จะเป็นกุดอย่างมากร เมื่อถึงคราวอุกจิ้งตัวก็จะช่วยเหยื่อ หนีให้ความปลอดภัย
 ก้าว ถึงเอาอาวุธระดับขึ้นความโกลี โกลีโกลี เป็นเพื่อนกับกาหิม และ เป็นที่ไปรลปรางถึงกับ
 ทรงก่งก่งก็ได้เป็นราษฎรมีใจโกลีโกลี และโกลีโกลีขึ้นอาวุธระดับจนหมดชีวิต จึงลงท้าวประพฤต
 วนเป็นทานก็ด้วยแถมด้วย เพราะว่าระวีโกลีโกลีกับเพื่อนซี้ ได้เห็นที่อาวุธระดับโกลีโกลีบาง

สำหรับฉบับพระราชนิพนธ์เรื่องพิชิตนพราชเวฬุโกลี ได้เห็นเรื่องของการยกเหยื่อ เช่นเดียวกับ
 กับที่กล่าวมาข้างนั้น และได้เห็นเจ้าโกลีโกลีเพื่อนซี้กับตนเองว่า จะทำอะไรก็มีความสุขและมีศ
 อย่ำหลงระเริงใหญ่ๆจากเขาเจ็บบัว จะเป็นภัยแก่ตนเอง ถึงเอา อาวุธระดับโกลีโกลีระเริงตัวคน
 มาแล้ว

ส่วนในฉบับภาษาอังกฤษไม่ได้เห็นการพิชิต เรื่องของนางระเริงใหญ่ก็เกิดและการ
 สืบค้น แต่ได้ให้ปะไปเป็นแนวกับระเริงของอาวุธระดับว่าเป็นคนเจ้าชู้มาก รักสนุกและไม่รู้จัก
 ประมาทในการใดก็ตาม แต่เป็นโกลีโกลี ที่ เป็นที่ไปรลปรางของกาหิม จึงไม่ถ่วงใจเลือกร่วม
 เพราะพระองค์ทรงอุปถัมภ์

ฉบับพระราชนิพนธ์เรื่องพิชิตนพราชเวฬุโกลี ท้าวไวทนาย เรื่อง กอหน้ำไก่ และ เรื่องพิชิต
 ชาติกริก ใบโกลีโกลีสุภาษิต บทที่ ๕๒๑ - ๕๒๒ หน้า ๑๕๕ ถึง

๕๒๓. ความหมายในเรื่องนี้ หนึ่ง

ลมเลื่อนมากหมายกรับ	ก็ช่วย
ยามวิฬะกั๊กหับ	แสงจระก
กบมีกุ่มช่วย	ต้งใจไถ่ยัญ
๓๖๔. หมกู่เงกเงา	กรตี ลากา
อาจสงเป็นถนถีย	ลุกชอง
ลมรุกที่หน้า	เวียงวูล
ลมเลื่อนจำ เหยยวอง	เวียดกัวเสายมกรา
๓๖๕. เวลาที่สูวาม	เวียดเวียง
ปล่อยจิกลัดกระ เียง	โคงหรง
ถึงทุกขระมปน เมือง	เปื้องเวีย
พวนักมักไผ่แกว	เมื่กร่าเวียด
๓๖๖. คำนี้รัฐสูตแนว	ชวยยล เสิษเวม
ลีจิงกัมปรากฏ	วิถกั้ง
ดูลาภกรามถั่วปลก	ปรังเวีย
การยุลลึง	อชานพมัญญ

๖. กถิธรรมและบทสุภาษิตในบทต่าง ๆ ของเรื่อง

นิยายเรื่องรามเกียรติ์เป็นนิยายอาหรับ กถิธรรมและบทสุภาษิตต่าง ๆ ในเรื่องแต่
เริ่มก็ลงเป็นรองวาทับ แต่เมื่อถึงพวกที่เป็นอริภาษาต่าง ๆ แตกออกมาเป็นธรรมคำ สำหรับ
เรื่องแน่ที่จะต้องมีการ เฝือกแปงไปตามภาษามัญ การลงเียงของมูแน่ การใช้ถอยคำสำนวน
และวิธีพูดก็ไม่ใช่ไปทางของภาษาอื่น ๆ เรื่องนี้มีภาษามัญอยู่ถึง ๑๖ ฉบับที่ใส่ไว้ซึ่งเขียนแบบ
อังกฤษ ใช้ถอยคำสำนวนและวิธีพูดตามแบบผู้แต่งภาษามัญจะ เจากิจ กถิธรรมในพระศตอน
นี้จุดมุ่งหมายอย่างเกี่ยวกับที่จริง แต่อาจมีเป็นต้นที่แท้ก็กล่าวถึงพวกที่เกี่ยว การเข้าสุภานิต
และกล่าวถว โภราชต่าง ๆ เป็นต้น เมื่อมีเรื่องมากต่างไว้ต่าง ๆ กับ ฉบับพระราชนิพนธ์วิจิตรนิพนธ
ชากริตก็เช่นเกี่ยวกับ พระมาตามแก้พระสุจรวมเกล้าเจ้าอยู่หัว ไว้ทรงพระกมลพสุภานิตและกล่าวถว
โภราชของวิญญูวทวย. รามมท และ ยังมีบางบทที่กล่าวถึงพระอภัยมณีแห่งมหัศจรรย์อังกฤษ ดังจะ
กล่าวถึง เรื่องกถิธรรมและบทสุภาษิตที่พระสมณะเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชนิพนธ์วิจิตรนิพนธชากริต และ

ในหนังสือภาษาอังกฤษทั้ง ๓ ฉบับที่ได้เปรียบเทียบกับกันไปดังนี้

ก. ภูมิเวียงการไ้รายทรัพย์สิน

ฉบับพระราชวังและฉบับหอสมุดหลวง ได้ให้หลักของการไ้รายทรัพย์สินถูกต้องไว้ใน

ตอนที่อาณูและแม่เลี้ยงทรัพย์สินมรดกของแม่เลี้ยงสองส่วน ส่วนหนึ่งรวมกับไ้รายเลี้ยงเดือนผู้สูงอายุอย่างสนุกสนาน อีกส่วนหนึ่งเก็บไว้ใช้ยามจำเป็นอีกส่วนหนึ่งเก็บไว้ใช้ในเรื่องการไ้รายอาณูและแม่เลี้ยงสองส่วน ชั่วคราวเรือน และ ข้อคิดที่ได้ตามา ได้เก็บเงินตามระเบียบที่ ได้ให้ไว้สำหรับแม่เลี้ยงผู้สูงอายุ ส่วนเงินที่เหลือไปใช้ ไ้รายเพื่อการปลูก จะพอไปใช้ไ้รายประโยชน์ ที่กลางแถวอีกคราวไว้ในรายวันที่ ๕ หน้า ๓ และ ในตอนที่ตั้งสวดศพมารดาอาณูและแม่เลี้ยงสองส่วน หน้า ๕ หน้า ๕ ว่า

๑๖. การไ้รายของมารดาและแม่เลี้ยงสองส่วน ส่วนหนึ่งแจกจ่ายทำ ไ้รายชั่วคราวเรือน ส่วนอีกกลางแถวแม่เลี้ยงเรือนเย็บเก็บใส่ ถูกันความขาดหาย รายทรัพย์สิน ส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งเก็บไว้ใช้ยามจำเป็นอีกส่วนหนึ่งเก็บไว้ใช้ในเรื่องการไ้รายอาณูและแม่เลี้ยงสองส่วน ชั่วคราวเรือน และ ข้อคิดที่ได้ตามา ได้เก็บเงินตามระเบียบที่ ได้ให้ไว้สำหรับแม่เลี้ยงผู้สูงอายุ ส่วนเงินที่เหลือไปใช้ ไ้รายเพื่อการปลูก จะพอไปใช้ไ้รายประโยชน์ ที่กลางแถวอีกคราวไว้ในรายวันที่ ๕ หน้า ๓ และ ในตอนที่ตั้งสวดศพมารดาอาณูและแม่เลี้ยงสองส่วน หน้า ๕ หน้า ๕ ว่า

๑๖. ไ้รายของมารดาและแม่เลี้ยง	มรดก เก็บเก็บ
เก็บส่วนกลางทรัพย์สิน	จ่ายไป
เลี้ยงผู้สูงอายุ	ถูของมรดก
มีเหลือใช้ให้	จึงไ้ราย
๑๗. ไ้รายของมารดาและแม่เลี้ยง	เป็นตรา เก็บตรา
ถาวรยาวนาน	ผู้รับ
มรดกเก็บเก็บ	มีทรัพย์สิน ไ้ราย
มีเหลือใช้ให้	แล้วไ้ราย

เมื่ออาณูและแม่เลี้ยงทรัพย์สินมรดกของแม่เลี้ยงสองส่วน และ เพื่อการปลูกหมักสิ้น ไปแล้ว ก็ควรจะไ้รายเลี้ยงผู้สูงอายุของแม่เลี้ยงสองส่วน ไ้รายชั่วคราว เรือนเย็บเก็บใส่ ถูกันความขาดหาย รายทรัพย์สิน ส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งเก็บไว้ใช้ยามจำเป็นอีกส่วนหนึ่งเก็บไว้ใช้ในเรื่องการไ้รายอาณูและแม่เลี้ยงสองส่วน ชั่วคราวเรือน และ ข้อคิดที่ได้ตามา ได้เก็บเงินตามระเบียบที่ ได้ให้ไว้สำหรับแม่เลี้ยงผู้สูงอายุ ส่วนเงินที่เหลือไปใช้ ไ้รายเพื่อการปลูก จะพอไปใช้ไ้รายประโยชน์ ที่กลางแถวอีกคราวไว้ในรายวันที่ ๕ หน้า ๓ และ ในตอนที่ตั้งสวดศพมารดาอาณูและแม่เลี้ยงสองส่วน หน้า ๕ หน้า ๕ ว่า

๑๘. ถูกเวียงยามยากแต่ บางปี

อรรถาธิบาย

เปรียบเทียบ

สุภามิตยา

นางสาว

อังกฤษ

ลูกของ

คดีเรื่องการไต่สวนทรัพย์สิน ในบริษัทมหาชนแห่งหนึ่ง ชื่อว่า บริษัท วิจิตร หรือ ของเธอ ริชาร์ด เอ. บี. เมอร์สัน กล่าวไว้แต่เพียงสั้น ๆ ว่า ตามที่ฉันได้เคยพบตัวเธอเป็นสองส่วน ส่วนหนึ่งเธอได้เก็บไว้ไม่รับเลย อีกส่วนหนึ่งเธอได้ขายไปเพื่อเลี้ยงดูเพื่อนฝูงด้วยการกินดื่ม และสนุกสนานกับทรัพย์สินส่วนหนึ่งได้ขายแล้วหายไป

ในสมัยที่นางวิจิตรของโรงพิมพ์วิจิตร วิจิตร วิจิตร ได้กล่าวถึงความ

เรื่องการจัดการทรัพย์สินของนางวิจิตร วิจิตร เธอกล่าวถึงที่มาของเงินของนางวิจิตร และมีความคล้ายคลึงกับสมัยพระราชนิพนธ์วิจิตรวิจิตรวิจิตรวิจิตร ในสมัยที่นางวิจิตรของนางวิจิตรว่า เรื่องการจัดการทรัพย์สิน นางวิจิตรได้แบ่งทรัพย์สินของเธอออกเป็นสองส่วน ส่วนหนึ่งเธอได้จัดการซื้อที่ดินในขณะนั้นหรือมาซื้อที่ดินในเมือง และนางวิจิตรได้ขายทรัพย์สินอย่างทรัพย์สิน นางวิจิตรก็คิดว่า จะทำให้เงินจำนวนนี้เพิ่มขึ้นอีก ส่วนหนึ่งเมื่อเงินของเธอขายแล้ว ได้เอาเงินไปเพื่อการลงทุน และได้อาศัยคิดว่าจะมีกำไรอีกเงินจำนวนนี้ เป็นการที่เงินนี้หาความรอบคอบและความตั้งใจจริงของนางวิจิตร วิจิตรของวิจิตรคือเป็นสองส่วน เมื่อ เรื่องนี้เห็นได้ว่า วิจิตรเป็นวิธีที่เก็บทรัพย์สินไว้ด้วยใจ และวิจิตรเป็นการที่ขายทรัพย์สินแล้วหายไป นั่นว่าเป็นแนวความประพฤติที่นางวิจิตรได้เคยคิดมาแต่ครั้ง (ดูความในสมัยที่นางวิจิตรของนางวิจิตร วิจิตร วิจิตร)

เรื่องการไต่สวนทรัพย์สินได้กล่าวไว้ถึงสองส่วน คือ ในเวลาวิจิตรรวมตัวของนางวิจิตร หลังจากที่ได้แต่งงานกันแล้ว นางวิจิตรกับนางวิจิตรวิจิตร วิจิตร วิจิตรประมาณปีในการไต่สวนทรัพย์สินเงินจึงลงมือไป ไม่กี่ปี ก็กลายเป็นเงินไป ๕-๖ แสนบาท ซึ่งความแตกต่างระหว่างวิจิตร วิจิตร วิจิตร ๒๕๐ - ๒๕๑ หน้า ๑๖๖ ถึง ๑๖๗

- ๒๕๒. วิจิตรวิจิตรวิจิตรวิจิตร
- วิจิตรวิจิตรวิจิตรวิจิตร
- วิจิตรวิจิตรวิจิตรวิจิตร
- วิจิตรวิจิตรวิจิตรวิจิตร
- ๒๕๓. วิจิตรวิจิตรวิจิตรวิจิตร

เสย^๒ซึ่ง^๒สรร^๒ธาน^๒นาร
น^๒ไม่^๒ไป^๒วาล^๒สถาน
พลา^๒น^๒แถ^๒ย^๒าง^๒ฉ^๒ฉ^๒ฉ^๒

๒๓๖. เว^๒อ^๒ค^๒า^๒ป^๒เ^๒ร^๒ง^๒เ^๒ื่อ^๒ค^๒
เพ^๒ด^๒าง^๒ว^๒าง^๒เพ^๒ื่อ^๒ง^๒ค^๒ณ^๒น^๒น^๒ง^๒
ร^๒อง^๒ถ^๒น^๒ทุ^๒ก^๒ช^๒ึ่ง^๒เ^๒ช^๒ง^๒
น^๒ง^๒ถ^๒ก^๒น^๒อ^๒ย^๒า^๒ค^๒ฐ^๒

๒๓๗. เ^๒า^๒ม^๒ัว^๒ศ^๒น^๒ก^๒แ^๒ถ^๒
แ^๒ถ^๒ช^๒ิ่ง^๒ช^๒ง^๒พ^๒ร^๒ธา^๒

ป^๒ร^๒ะ^๒ก^๒ิ^๒ย^๒ก^๒ิ^๒ถ^๒ค^๒ี^๒ฉ^๒า^๒
ร^๒อง^๒ร^๒า^๒ศ^๒ำ^๒ร^๒า^๒ค^๒ฐ^๒

๒๓๘. เ^๒ร^๒อง^๒ถ^๒เ^๒ร^๒อง^๒ค^๒ิ^๒ถ^๒ง^๒
พ^๒ร^๒า^๒ม^๒เ^๒ร^๒็^๒ร^๒ุก^๒ศ^๒ำ^๒ร^๒ิบ^๒

ม^๒ิ^๒ถ^๒ค^๒ิ^๒ย^๒ก^๒ิ^๒น^๒ว^๒ง^๒ค^๒ิ^๒ศ^๒
ทุ^๒ก^๒ช^๒ิ่ง^๒ช^๒ว^๒ง^๒ค^๒ิ^๒ศ^๒

๒๓๙. ม^๒ิ^๒ร^๒ะ^๒ค^๒ุ^๒ก^๒ิ^๒น^๒ย^๒ก^๒ิ^๒ง^๒น^๒เ^๒น^๒
อ^๒น^๒ง^๒ค^๒เ^๒ก^๒ิ^๒น^๒ค^๒ิ^๒ศ^๒า^๒

ศ^๒ำ^๒ว^๒น^๒เ^๒็^๒น^๒ย^๒า^๒ว^๒า^๒
เ^๒น^๒เ^๒จ^๒ะ^๒เ^๒ร^๒็^๒อ^๒ย^๒ู่^๒ไ^๒

๒๔๐. ไ^๒น^๒ย^๒า^๒น^๒เ^๒จ^๒า^๒ก^๒ิ^๒น^๒ย^๒ง^๒
ส^๒ำ^๒ว^๒น^๒น^๒ร^๒อง^๒ม^๒เ^๒

น^๒เ^๒อ^๒ก^๒ธ^๒า^๒น^๒น^๒ย^๒ง^๒ย^๒า^๒น^๒เ^๒
ค^๒ุ^๒ศ^๒ค^๒ก^๒ค^๒ว^๒ก^๒ิ^๒น^๒เ^๒ก^๒ิ^๒ศ^๒

๒๔๑. พ^๒เ^๒ก^๒ิ^๒น^๒ย^๒ง^๒ไ^๒
น^๒ำ^๒ศ^๒น^๒ก^๒ธ^๒า^๒น^๒ก^๒ิ^๒

ม^๒ิ^๒ถ^๒ค^๒ิ^๒ย^๒ก^๒ิ^๒ศ^๒ำ^๒ว^๒
ก^๒อ^๒ย^๒ม^๒ไ^๒ก^๒ธ^๒า^๒น^๒น^๒เ^๒ก^๒ิ^๒

เว^๒ก^๒ฉ^๒ำ

เ^๒น^๒ย^๒ม^๒ค^๒า^๒ร^๒บ^๒ำ^๒ว^๒ำ^๒

เ^๒ร^๒็^๒ร^๒อง^๒น^๒เ^๒ร^๒็^๒

ถ^๒ก^๒น^๒พ^๒ง

ก^๒น^๒ทุ^๒

พ^๒ลา^๒น^๒ ฉ^๒ฉ^๒ฉ^๒

เ^๒ร^๒็^๒ร^๒อง^๒เ^๒น^๒ย^๒ง^๒ค^๒า^๒น^๒เ^๒ร^๒็^๒

ศ^๒า^๒น^๒น^๒ ก^๒ิ^๒น^๒เ^๒น^๒

ค^๒ม^๒ค^๒ิ^๒ศ^๒

ก^๒ำ^๒จ^๒ิ^๒น^๒ ร^๒อง^๒แ^๒

น^๒ง^๒น^๒ง^๒ค^๒น^๒ย^๒

เ^๒า^๒จ^๒ิ^๒น^๒

เ^๒น^๒เ^๒ก^๒ิ^๒

เ^๒น^๒ย^๒า^๒น^๒ค^๒ธ^๒า^๒น^๒น^๒เ^๒น^๒

ก^๒ธ^๒า^๒น^๒ย^๒อ^๒ย^๒า^๒ว^๒

น^๒า^๒น^๒น^๒

เ^๒น^๒เ^๒ก^๒ิ^๒

ค^๒า^๒น^๒น^๒ก^๒ิ^๒น^๒เ^๒น^๒น^๒

เ^๒น^๒ค^๒ุ^๒ศ^๒ค^๒ย^๒ ฉ^๒ฉ^๒ฉ^๒

ม^๒ิ^๒ถ^๒ค^๒ิ^๒

ค^๒ธ^๒า^๒น^๒น^๒ค^๒า^๒ย^๒แ^๒

ค^๒ิ^๒ศ^๒ค^๒น^๒เ^๒ก^๒ิ^๒ศ^๒

พ^๒ำ^๒ค^๒ว^๒

ค^๒า^๒ย^๒น^๒น^๒ค^๒ว^๒

เ^๒น^๒น^๒น^๒น^๒

ก^๒ธ^๒า^๒น^๒เ^๒น^๒น^๒น^๒เ^๒น^๒

๒๘๕. จักเป็นอนิจจังโลก

ถึกหนักคงใจ

พาทันชัยลวชาโย

เงินจะหมดจริงแท้

๒๘๖. เงินพูดจาโว

จายผลลวดเหมาะการ

จาวใจจายเจ็บป่วย

เสสสัยไปรักโลก

๒๘๗. เสสสัยใจรักโลก

พรามณิจะดีนัก

นั่งถอนหญ้าด้วย

รายนร่ามวารี

๒๘๘. ใจโงกจากเราเข้า

เพลงเนนรักและสิ่ง

จะนั่งอยู่ทถึง

ถึกไปวังเรยสน

ฉีกใจ เสาเขา

ดูแปด

คำปโย

เข็ญจะเข้าเป็นจุก

แดงจาย

ที่ไร

ออกสุ พังลา

ดริษย์ชอแต่ใจ

ดูอวรัสน

ใจโลก

ลูกเฒ่า

พิศมย์สุดสุด

คำโง

อังกษ์

ลิววล ลอนๆ

ขมขมกลอง

ความไม่รู้อีกประการมาดเป็นถาวรใจจายสร้อย... แต่จะจำใจสร้อย... ๒๘๕ - ๒๘๖... ๒๘๗... ๒๘๘...

๑. ลึกลับเรื่องการขมขื่น

ลึกลับเรื่องการขมขื่น... ประพฤติของอาชญากรรม... เพื่อนเมื่อนานก่อน...

ชากวิต โดยคโงรงสุภาวโกภกนิมิตที่ ๕๐๑ ราชกรมพระมหาเวระดิกร (๑) ทรงไว้มากกว่าว้างอิง
ควจากคำซึ่งสวณของมารภาวภูษะขัน โภโงรงเมที่ ๖๘ หน้า ๑ ซึ่งป็นโองคังถึมถึความหมายลึแะระจึยโง
กนไหญอญมก

๖๘. เกอวเกน	อินทรพิชัยแคว	แระองคี่
ทางาย	ทางายมณีนี	มกคี่
ทอวสาย	ทอวสาย	วาทม
ทวยาก	ทวยาก	ยวระจึย

ฉบับภาษาวังกรมของเอ็ดการ์ล. จี. เคิง. เอย

เมื่ออายุพระมหากษัตริย์อินทรพิชัยแคว โภโงรงเมที่ ๖๘ หน้า ๑ ซึ่งป็นโองคังถึมถึความหมายลึแะระจึยโง
กนไหญอญมก ๖๘. เกอวเกน อินทรพิชัยแคว แระองคี่
ทางาย ทางายมณีนี มกคี่
ทอวสาย ทอวสาย วาทม
ทวยาก ทวยาก ยวระจึย

๓๕๖ - ๓๕๗

ฉบับภาษาวังกรมของเอ็ดการ์ ลี. อาร์. เอย

ในฉบับนี้ คำซึ่งสวณของมารภาวภูษะขัน โภโงรงเมที่ ๖๘ หน้า ๑ สอนแรก ถึว่า
วายุพระขันกับเทอวไม่ได้ออกเสก เอย ลอค เอย ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐
พระขันแควคี่แคว ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐
เมอญมอินทรพิชัย ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐
เขาคี่ถึไป ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

อีกสวณถึมถึความหมายลึแะระจึยโง กนไหญอญมก
วายุพระขัน เมอญมอินทรพิชัย ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐
นินทาน ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐
อัน ป็นสวแรก ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

(๑) กรมพระเวระดิกร ในรัชกาลที่ ๕

ในฉบับพิมพ์ข้อความนี้ ๆ หลายตอน เฮอร์ ริชาร์ด เอช เมอร์สัน กล่าวไว้ในหน้า ๑ - ๓

ฉบับภาษาอังกฤษของเรื่องนิทานอีสป เรื่อง แอนดริโก อีมีเลีย

เรื่องการกบฏในฉบับนี้กล่าวไว้ยาวกว่าฉบับอื่น ๆ มีข้อความตอนความมารดาของ โยนาอาบูหะรัล และอาบูหะรัลไปเล่าให้มารดาฟังถึงเวลาขลุ่ยตีตัวนี้จนกว่าได้ประพฤติกติในการกบฏเพื่อ จนหัวใจของมารดา โลกต่างเปรียบเพื่อบรรดาของเวลา. มารดาว่า "เมื่อเวลาดีก็ จะก่าทั้ง จะกตมิ ทำให้สิ้นแสงอันเรืองสว่าง ความยากจนก็ทำให้ เรา" ในที่สุดก็อย่าง ทำให้สิ้นสุดการ สรร เสริญเย็นชวดแะ ความกลัวในเคยถวาวถึง กษจนไม่ไปมรฐวักด้วย แอนดริโกและมิตร" ข้อความนี้ ในฉบับภาษาอังกฤษกล่าวไว้หน้า ๒๑๘ เป็นความเปรียบอีก

ข้อความนี้ตรงกับพระราชนิพนธ์นิทาน. มารดา ถึงความหะรัลจะของใจเพื่อน ว่าจะมีใครบ้างสักคนจะเห็นใจ นึกถึงความกลัว ของเขาในขณะมีบุตรบ้าง มารดาจึงสอนว่า เพื่อนของอาบูหะรัลที่ช่วยกัน ช่วยเหลือเป็นเพื่อนกับ การหะรัลไปขอความช่วยเหลือจึง เป้าประโยชน์ แะอาบูหะรัลจะเอาไปประสุมการตายเอง ข้อความตอนหลังจึงให้เพิ่มเติมกับฉบับพระราชนิพนธ์นิทานมารดา

ถึเรื่องการกบฏนี้ตรงกับเรื่องการกบฏในอาบูหะรัล เป็นข้อความที่กล่าวสัมพันธ์กัน จึง ขอยกข้อความจากฉบับภาษาอังกฤษทั้ง ๓ ฉบับ มากกว่าไว้ท้ายถึนี้

Edward William Lane, "The Sleeper Awakened". p. 352 - 353

He took as his familiar friends a number of the sons of the merchants, and others, and gave himself up to the delights of good drinking and good eating, until all the wealth that he had appropriated to this purpose was consumed. and upon this he repaired to his associated and relations and bene companions, and exposed to them his case, showing them how little property remained in his possession; but none of them paid any regard to him, or uttered a word in reply.

But she said, O Abu-l-Hasan, thus are the sons of this age: as long as thou hast anything, they draw thee near to them; and when thou hast nothing, they cast thee off. She was grieved for him, and he sighed and wept.

Sir Richard F. Burton, "The Sleeper and The Waker" p. 1 - 3

p. 1 The merchant died leaving great store of wealth to his heir who divided it into two equal parts, whereof he laid up one and spent of the other half; and he fell to companying with Persians and with the sons of the merchants and he gave himself up to good drinking and good eating, till all the wealth he had with him was wasted and wanted, whereupon he betook himself to his friends and comrades and companions and expounded to them his case discovering to them the failure of that which was in his hand of wealth. But not one of them took heed of him or even deigned answer him.

"O Abu al-Hasan, on this wise are the sons of this time and thou have naught, they draw thee near to them, and if thou have naught, they put thee away from them."

p. 2 When I want my wealth, no man will succour me, when my wealth

Wax eth all men friendly show:

How many a friend, for wealth shew'd friendship whole, when my wealth departed, turned to fool!

p. 3 And Abu al-Hasan answered, "Know, O my lord, that my story is strange and that there is a cause for this affair". Quoth al-Rashid, "And what is the cause?" and quoth he, "The cause hath a tail."...."I will explain to thee this saying by the tale of the Larrikin and the Monk".

O my lord, that my name is Abu al-Hasan al-Khalis and that my father died and left me abundant wealth, of which I made two parts the pleasures of friendship and conviviality and consorting with intimates

and boon-companions and with the sons of the merchants, nor did I leave one but caroused with him and he with me, and I lavished all my money on comrades and good cheer, till there remained with me naught; whereupon I betook myself to the friends and fellow tapers upon whom I had wasted my wealth, so perhaps they might provide for my case; but, when I visited them and went round about to them all, I found no vantage in one of them, nor would any so much as break a bittack of bread in my face. So I went for myself and repairing to my mother, complained to her of my case. Quoth she:- Such are friends, as thou have naught, they frequent thee and devour thee, but as thou have naught, they cast thee off and chase thee away.

The Arabian Nights Entertainments. "The Sleeper Awakened."
 Ward, Lock & Co., Limited. p. 217 - 219

p. 217 Accordingly, he divided his fortune into two parts. With the one he purchased estates in the country and houses in the city and although these would produce a revenue sufficient to enable him to live at his ease, he resolved to let the sums arising from them accumulate; the other half, which consisted of a considerable sum of ready money, was to be spent in enjoyment, but he laid it down as a primary rule, which he determined inviolably to keep, not to expend more than this sum in the jovial life he proposed to lead.

p. 218 I know at what an enormous outlay you have lived; and ever since you engaged in that course of dissipation I thought you would soon have very little money left. . . . and in the midst of his grief exclaimed, "Oh, my dear mother, I know from woful experience how insupportable poverty is, Yes, I feel very sensibly that as the setting of the sun deprives us of the splendour of that luminary, so poverty . . .

deprives us of every sort of enjoyment. Poverty buries in oblivion all the praises that have been bestowed on us, and all the good that has been said of us, before we fall into its grasp. He who is poor is regarded but as a stranger, even by his relations and his friends. You know, my mother, continued Abu Hassan, how liberally I have conducted myself towards my friends for a year past. I have exhausted my means in entertaining them in the most sumptuous manner, and now that I cannot continue to do so, I find myself abandoned by them all...

....but first I wish to see to what extremity my friends, if indeed I can still call them so, will carry their ingratitude. I will see them all, one after another; I will solicit them to raise among themselves a sufficient sum of money in some measure to relieve me in the unhappy situation to which I am reduced by contributing to their amusement.

"My son, replied the mother of Abu Hassan, 'I will not take upon myself to dissuade you from executing your plan; but I can tell you beforehand that your hope is unfounded. I plainly see you do not yet know these men who, among people of your description, are commonly styled friends; but you will soon know them: and I pray Heaven it may be in the way I wish that is for your good.'

My dear mother, cried Abu Hassan, I am convinced of the truth of what you tell me; but it will be a more convincing proof to me if these men embrace me when I want relief. I will learn it by my own experience

ณ. ๓๓๑๓๓๓๓๓

ก่อนที่ฉันจะรู้ว่ามีคนคิดว่าเป็นคนดี... บางทีก็เหมือนคนที่รู้ดีก่อน ถ้าคิดเหมือน
 สิ่งสองของมารการลาตอที่ทางกันไปพูดกัน... นี่มันกลายมา... บางทีอาจจะทางสายเพราะว่าพูดของ

ตนเองได้" ซึ่งในขณะนั้นมีหัวใจสองและใจใหม่สุภาวใจไว้แต่ห่างกับไปถึง

ฉบับพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๖

มารดาอาญาพระศรี โสภักดิ์ เห็นใจในความระงับและผูกพันความหมาย และให้เมื่อจะสั่งทำความปรารถนา
ของตนโดยให้ผูกประการโดยว่าเป็นของกลางลับ เพราะรำพันเป็นนัยเวลาจะเป็นภัยถึงกับถูกประการ
ชีวิตได้ ข้อความนี้กล่าวแต่ตามใจในขณะนั้นว่า "รู้ในท่ามกลางใจแต่เกี่ยวข้องกับมือ" (๑) ซึ่งตรงกับสุภาวใจ
โบราณของไทย และสุภาวใจสุพรรณภูมิกว่าว่า "เมื่อรู้ตัวก็ทำตามใจตามนิมิต . . ." และได้เตือนสติ
ต่อไปอีกว่า การผูกเรื่องนี้จะเป็นที่อภัยแก่ตน เมื่อพูดว่า "เมื่อตามใจนั้น แม้จะผูกพันกันแห่งก็อาจ
มีลมแฉะไฉน" และทำให้ผูกพันก็อาจมีลมถึงกลางใจได้ สุภาวใจในตอนนั้นจึงกล่าวไว้อีกบทหนึ่ง
ว่า "กล่าวแห่งยอมมีหู" (๒) เมื่อกล่าวจบเรื่องนี้ก็หวังว่าข้อความที่ผูกพันจะรวมถึงผู้นั้นได้ แต่คำพูด
เมื่อ ๆ ก็ได้ให้มีความมีหู" ข้อนี้แสดงสุภาวใจว่า "กล่าวแห่งมีหู" นี้ เป็นสุภาวใจใหม่ ไม่มีกล่าวใน
หนังสือวรรณคดีไทยแต่เมื่อ ๆ ยากอบ สุภาวใจเรื่องสารสมุทรซึ่งกล่าวไว้ในโคลงบทที่ ๓๑๖ - ๓๑๘
หน้า ๘๗ และ ๓๑๖ - ๓๑๗ หน้า ๘๘ ดังนี้

๓๑๖. ขารมีพระเจ้าไกรถ	ย้ายสูง พอเอา
ถ้าตามอย่าผูกจง	ผูกขมึง
ไปนานนักจกักจง	ผูกโชน พัวแ
แม้จะ เสา เมื่อครั้ง	ถวนเห็นวันวาง
๓๑๗. ขจรบาด มูถมึงพิกตร	สางา
อังกวอแมงคินยาคา	ผกคืบ
เอาเงาเงา เมฆระกา	พริ้วจับ เคียวแวง
เพราะผูกมูถมึง	ผูกไถคุดมึง
๓๑๘. บัดนี้ตัวอช่างีโย	จึงเห็น
อย่าหยิ่งยกตัว เป็	ปี่ไป
ครุ เลี้ยวจิก เก็ก เซ	กับขอย
ผูกพันนักพิกักให้	โชนถึงกัน

(๑) - (๒)

๓๑๖. สยงจึงเงยหน้าขึ้น	ามิ การ
ขอพระโปรดมีพิดา	จิตเจ้า
โผล่หน้าการขาด	ฝากตั้ง กุศุมษา
ความก่อกวนใจ	จักสิ้นเสื่อมกษัตริย์
๓๑๗. อังโศกนูนขวาง	กล่าวเห็น
พอจะคิดสันโด	ถึงขั้น
คำแห่งยอนมิ่งธรรม	ควบคุม
ถ้รัวไร้กับ	โอบอุ้มเอื้อยวาทเอง

ฉบับภาษาอังกฤษ

ฉบับตรงเนื้อความ วิธเขียน เชน

ลึกลับเรื่องการพูด กล่าวไว้ในตอนมารดาของอาบูละฮัซซันปรากฏได้ด้วยพระพักตร์คุณพูด
ว่าตนเป็นกาหลิบ โดยไม่ใช้ประโยชน์แก่สิ่งอื่น ๆ เวียงประโยคเกี่ยวกับ "จงเงยหน้าขึ้น มิฉะนั้นเราจะ
สองสาย" ถึงข้อความภาษาอังกฤษหน้า ๓๒๒ ว่า

"Be silent, she said, or else thy life will be lost"

ในฉบับนี้ใช้คำว่าสุภาวสันนิบาตเกี่ยวกับโทษของการพูดอีก

ฉบับรองบรรณ วิซาร์ก เดวี เมอร์สัน

ถ้าตั้งให้คนของมารดาอาบูละฮัซซันในฉบับนี้ว่ากล่าวในฉบับของ เด็ลวาร์ก วิธเขียน เชน
มารดาอาบูละฮัซซัน ได้ใช้ลึกลับเกี่ยวกับการพูดไว้ ๒ ข้อ คือ

๑. ลึกลับเกี่ยวกับผลพูด เพราะการพูดไม่สมควรนั้นเป็นการหาเหตุให้หลงสุญเสีย
ชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง

๒. หากมีปากเปิดหรือความพินาศและเข้าไปหาบางบุคคลก็จะเป็นภัยได้จริง ๆ ถึงที่
กล่าวไว้ในข้อ ๒

"ขอความแก่กล่าวไว้ในหน้า ๑๘ ว่า

"Heaven preserve thy reason! Be silent, O my son, and cause
not the loss of our lives an' the wasting of thy wealth, which will
assuredly befall us if any hear this talk and carry it to Caliph."

ฉบับภาษาอังกฤษของโรงเรียนพาร์ก ฮิลล์ แอชลีย์ วิทยาลัย

เมื่ออาบูหะมัดดีกล่าวถึงบิดาว่าตนเป็นทาสรับใช้ มารดาที่รักก็โกรธาถึงพระผู้เป็นเจ้า และโศกเศร้าแทนใจ เพราะจะ ไม่ซัดมึนตนเอง ต่อจากนั้นก็ เรื่องอันนั้นถูกตงโตะไต่ตัง เพื่อเป็นเกียรติแก่อาบูหะมัดดีและเกรงกลัวบรรดาอำนาจของกาหิบ มารดาของอาบูหะมัดดีได้ถามบุตร เมื่อโศกเศร้าจากการพูดเช่นนั้น ถ้ายังมีผู้ใดมาได้ยินเขาจะว่าอย่างไร และโลกกล่าวด้วยคำเป็นภาษาอาหรับ "เราไม่พูดเรื่องวาทะแห่งมัจญ์"

ข้อความในหนังสือคำกล่าวถึงอาบูหะมัดดีของเซอร์ ริชาร์ด เบอร์ตัน ที่บรรณการความดีเรื่องพระผู้เป็นเจ้า และเรื่องภัยจากการพูด ตีพิมพ์โดยนักเขียนชื่อ อับดุลกาฮาอังกฤช (หน้า ๒๘๐ - ๒๘๑) กล่าวไว้ดังนี้

'For Heaven's sake, my son, put your trust in Allah, and refrain from this kind of language, lest some mischief befall you let us rather talk of something else....

'My son, I pray Heaven to pity and have mercy upon you. Cease my son, from talking a language so utterly devoid of common sense. Look up to Allah, and entreat him to pardon you, and give you grace to converse like a man in his senses. What would be said of you if you should be heard talking in this manner. Do you not know that walls have ears?

เมื่อเปรียบเทียบดูภาษิต "ถ้าพระองค์ผู้ใดมีดวงตาอันนี้ด้วย

สุภาษิตว่า "ถ้าแสงของมัจญ์ครอบ ถอยสลัม" ในฉบับพระราชนิพนธ์สุภาษิตภาษาอาหรับ

แล้วจะเห็นว่าในสุภาษิตทรงกลั และด้วยเหตุที่สุภาษิตอันนี้เป็น สุภาษิตที่ผู้มีบารพอดำโดยล้วน แสดงว่าพระบางสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงแปลสุภาษิตบทนี้จากภาษาอังกฤษมาจนกว่าเสียงกล่าวนั้นในฉบับภาษาอังกฤษได้บอกไว้ว่าเป็นสุภาษิตอาหรับ จึงไม่ทราบแน่ชัดว่าเป็นสุภาษิตอาหรับหรืออังกฤษ

๖. บทสุภาษิตกล่าวในคัมภีร์กุรอานสุเราะฮ์บารออะฮ์ญ์ กัจซั ๒

ข้อความในคัมภีร์ ฉบับพระราชนิพนธ์สุภาษิตภาษาอาหรับ และฉบับภาษาอังกฤษ ได้พิมพ์สุภาษิตไว้แตกต่างกันดังนี้

ฉบับพระราชนิพนธ์วิสุทธิสารคดี

เมื่อภาควิชาเสด็จมาพร้อมกับอายุพระชนม์ในครั้งที่ ๖ ได้ อายุพระชนม์ถือว่าครบถ้วนแล้ว วัน
เป็นสุภามืด ๖ ตอน คือ

๑. วยาคมกับกษัตรา เพราะวาทะการนั้นเปรียบเหมือนพระสิริลลิตอยู่หลัง ไปไหนก็
เอาพระสิริลลิตไปด้วย

๒. ถ้าการว่านี้เป็นสุภามืดใหม่ในวรรคที่ ๑ หมายความว่า "จงหมิ่นกษัตราของสม รัชสมัย"
ซึ่งในคำอธิบายท้ายเล่ม หน้า ๓๐๑ ได้อธิบายความหมายว่า "เปรียบเทียบเปรียบเทียบว่า วยามา
คือของรองเผ่าอีกเคย จงเอาของรองรองท่ากลับไปเสียเถิด" หมายความว่า "อย่าซุกซนไปเสีย
ไปเสียเถิด" สุภามืด ๖ บทนี้ มีคำทั่วไปในโคลงบทที่ ๔๖ - ๔๖ หน้า ๓๕ ดังนี้

๔๖๘. เราคือเราไปท่องเกรงใจ	ใครเคย
บวชยากดหมกใจ	มุงราย
ธากะสิลลิตเสด็จไป	ลิ่งตึง เจ้ามา
จวรัถยาศตเมฆา	ผ่านสกลนพชา
๔๖๙. โภการณะนท้าวไว้	อย่างยง
จงหมิ่นกษัตราของสม	รัชสมัย
ดวงเทียมเปรียบศอช	คู่เกิด
กิงกราบสิ่งสิ่งศตนาม	ไม่ลองชิมจง

จากบทสุภามืดทั้งสองนี้ แสดงว่าฉบับพระราชนิพนธ์วิสุทธิสารคดีมีหมายเหตุถึงตัว
บุคคล คือ เมื่อโคลงใจเป็นเพื่อนเรา คือ เรื่องเกิดก่อนนี้แก้ไขการกวีไว้เป็นเพื่อนรัก ตรงกับ
สุภามืดไทยว่า "กษัตราของสมไปดามัก"

ฉบับอาวาทังคต

ฉบับของเจ้าหลวงวิจิตรวาทะ และ ฉบับของนายวิชาญ เวที เบลรัตน์

สุภามืดที่ ๑๖ วรรค ๖ ฉบับนี้แก้ไขสุภามืดเดิมไว้ ในเรื่องกษัตราเป็นคำพูดของ
อายุพระชนม์ อาจเพี้ยนเพราะไม่ยอมรับการศรัทธา สุภามืดกษัตราฉบับนี้คือ "ผู้เสด็จไปโดยกษัตรา
แล้วยังปล่อยให้ไปอย่างเหิมอึก คนทวารที่จะถูกตำหนิให้เสีย" บวชกวีในสุภามืดบทนี้มุ่งหมายถึง
การกระทำที่มีความประพฤติกว่า เมื่อโลกกระทำผิดหรือประพฤติกว่าก็จักจะเกิดอันชั่วร้าย เป็นสิ่ง

The Arabian Nights Entertainments, "The Sleeper Awakened"
Hard, Luck & Co., Limited, p. 247

"For that very reason Abu Hassan protested he would be upon his guard. I have sufficient power over myself", he cried, "to prevent myself from again associating with a man who carries mischief about him as you do. You know the proverb, which says, "Take up your drum and march," apply it to yourself. Why should I repeat what I have so many times said? May Heaven direct you! You have done me much harm; and I would not willingly expose myself to more at your hands.

ง. อุบายโอวาหรับ

ในเนื้อเรื่องความหมายและวิธีเรียงกาฬิมครั้งที่ ๑ นั้น กาฬิมมีความสงสัยว่าเหตุใดความหะซันจึงได้ลงกฎเกณฑ์ว่าจะยกของต่างเมือง ไว้ที่หน้าเตียงคืนเดียว และหลังจากนั้นแล้วจะไม่ยอมหักท่ายและยกภาครวมด้วยอีก ในฉบับของเซอร์ ริชาร์ด เวย์ เบลีย์ กล่าวว่าความหะซันได้ถามกาฬิมด้วยข้อความว่า "สาเหตุมีหาง" (The cause hath a tail) ซึ่งหมายความว่า เรื่องต่าง ๆ นั้นมีสาเหตุหรือสาเหตุเป็นเรื่องราวมีต้นทาง และโดยเหตุเพราะเหตุนี้ประจวบเป็นเหตุของเรื่องในเรื่อง เรื่องความไม่ประนีประนอมนี้ก็เป็นอีกอย่าง เป็นเหตุจากเหตุเก่าแก่และเป็นสุภาษิตอาหรับ เพราะเหตุนี้ประโยคท้ายของมาลาจากกาฬิมแก่กาฬิมของอาหรับ

ในตอนที่ความหมายเสร็จทำท้ายของความหะซันและภรรยา กาฬิมและภรรยาออกไปไกลทางที่ตรง เข็มนี้ในคำกรามพูดของอาหรับของของของของก็ กาฬิมตรงนั้นพระทัยว่าเขาจะตาย วัลลิกก็กลายเป็นแล้ว จึงเสด็จมาตรงที่ความหมายแล้ว ส่วนพระนางไซมิเก ก็กลับทรงยืนยันว่าความหะซันเป็นผู้ตาย กาฬิมจึงรับสั่งกับแม่เฒ่าว่า "ผู้หญิงนั้นเป็นผู้เมาปิ้ง" "

ประโยคนี้โลกสาวว่าอีกครึ่งหนึ่งในตอนที่แม่เฒ่าเฒ่าไปช่วยความจริงที่มาจากความหะซันแล้วกลับมารวมผู้กาฬิม และนางไซมิเกก็ยังคงทรงยืนยันอย่างเดิม แม่เฒ่าจึงพูดต่อกาฬิมว่า "ผู้หญิงนั้นเป็นผู้เมาปิ้ง" และจากกาฬิม

คำกล่าวนี้มีในฉบับของเซอร์ ริชาร์ด เวย์ เบลีย์ และฉบับของเซอร์ ริชาร์ด เวย์ เบลีย์ ก็มีโลกสาวไว้ในคำอธิบายท้ายเรื่องข้อ ๓๓ และเชิงบรรณของ ๓ หน้า ๕ ว่า เป็นโอวาหรับ

ที่ศาสดาเห็น เป็นสถานที่อังกฤษ ซึ่งเป็นที่รู้จักดี ข้อความนี้กล่าวไว้ในฉบับของ เดวิดาร์ต วิลเลียม เชน หน้า ๗๘ และในฉบับของเซอร์ ริชาร์ด เวฟ เมอร์ตัน กล่าวไว้ในหน้า ๑๗

ฉบับของโรงพิมพ์อาร์ก ฮ็อก แอน์โก อิมิตัด

บทสุภาษิตกล่าวไว้ในการโต้เถียงระหว่างอาบูฮะซัน และกาหิม เมื่อกำลังเสด็จมาพบกับอาบูฮะซันเป็นครั้งที่ ๒ ประมาณหกวันอีก อาบูฮะซันก็ถามว่าทำไมจึงได้ปฏิบัติเช่นนั้น เหตุผลว่าจะไม่กลับมาคบกับคนที่กล่าวความเท็จหรือให้อีก และโลกกล่าวสุภาษิตบทหนึ่งว่า "จงฉวยกองของทานและจงเก็บไป" เมื่อเรอความเหล่านี้ไม่สวนกลับ โลกเห็นเหตุผลว่าดีกว่า ครั้งก่อนได้เคยกล่าวความเท็จว่าให้ให้เงินฉันมากแล้ว ตามความหมายในเรื่องสุภาษิตบทนี้ ควรจะมีความหมายว่าให้ไปโดยแล้ว เพราะเจ้ารองบารเป็นอันดีดังนั้น ข้อความในฉบับภาษาอังกฤษกล่าวไว้ในหน้า ๖๔๗

เปรียบเทียบของคัมภีร์ระหว่างคัมภีร์คีนกับคัมภีร์คีนกับคัมภีร์คีน

เมื่อเปรียบเทียบคัมภีร์คีนที่กล่าวอ้างในฉบับนี้ ทุกฉบับแล้ว ปรากฏว่าฉบับพระราชบัญญัติคัมภีร์คีนได้สุภาษิตบทเดียวกันกับฉบับของ เดวิดาร์ต วิลเลียม เชน และ เซอร์ ริชาร์ด เวฟ เมอร์ตัน แต่ตรงกับคัมภีร์คีนที่กล่าวในฉบับของโรงพิมพ์อาร์ก ฮ็อก แอน์โก อิมิตัด และบทสุภาษิตที่วางอิงไว้แล้วเหมือนกันคือ "จงฉวยกองของทาน รินน้ำ" ในภาษาอังกฤษ "Take up your drum and march." ซึ่งในฉบับภาษาอังกฤษโลกกล่าวไว้โดยชัดเจนว่าเป็นสุภาษิตบทหนึ่ง การที่สุภาษิตในฉบับภาษาอังกฤษ ทำให้เราทราบแน่ชัดว่าเป็นบทสุภาษิตที่ได้แปลมาเป็นประโยชน์ในการให้ความหมายต่างข้อความในฉบับพระราชบัญญัติคัมภีร์คีนที่กล่าวมาด้วย

Edward William Lane. "The Sleeper Awakened" p. 364

....for the proverb saith, He who stumbleth against a stone and returneth to it, is to be blamed and reproached: - and with thee, O my brother, I will not carouse, nor will I keep company with thee; since I have not found thy visit to be followed by good fortune to me."

Sir Richard F. Burton. "The Sleeper and The Waker" p. 17

....Never again will I take thee to cup companion or sitting comrade; for the proverb saith: "whoso stumbleth on a stone and there to returneth, upon him be blame and reproach."

ของพระศาสดา คำในภาษาเรียกว่าตะถัยะ เป็นประโยคที่สามว่า มุสลิมีโรวาง เื่ออิ หารรยา
หยุดไต่เดียง การอ้างอิงจากตะถัยะ เื่อนี้ จึงจักว่าเป็นสุภาษิตอาหรับบทหนึ่ง

ในฉบับของโรงพิมพ์ อาน์ล แอนด์ โกลด์ มิมีเตอ ข้อความที่กล่าวไว้ในตอนที่เมสเรอ
มาตีมาชาญอะมิ ในบทสนทนาของเมสเรอ กับ อานูอะดี ว่า "ถ้ากล่าวที่อาญูตังนั้น บางทีก็
พูดโดยไม่ทราบวาทะมูลอะไร ซึ่งไม่ใช่เรื่องที่น่าให้อภัยได้"

ในฉบับ พระราชนิพนธ์สุลต่านอาลริก ก็มีข้อความเกี่ยวกับเรื่องการพูดของสตรี
ที่กล่าวไว้ในตอนเดียวกันนี้ เป็นข้อความที่กล่าวถึงกับเมสเรอว่า "มีอีกกล่าวที่อาญูตังนั้นซึ่ง
ยังไม่สิ้นรูปแต่พูดเสียความ ทำให้เสียชื่อเสียง"

ถ้ากล่าวนี้ เมื่อฉบับต่าง ๆ นำไปแปลไว้ก็มีข้อความผิดเพี้ยนกันบ้างเล็กน้อย ใน
แต่ฉบับนี้มีถึงนี้

ฉบับพระราชนิพนธ์สุลต่านอาลริก

โคลงบทที่ ๓๕๘ หน้า ๑๖๕	
๓๕๘. บิดฉันหญิงกล่าวไว้	คำนี้ อยู่แต่
สิ่งนั้นก็ว่าดี	มักฟัง
ผู้ควบคุมในกวางรี	ซาโตะ เขาเอา
ต้องบดบังลบั้ง	ยกให้ ใช้ประมาณ

ฉบับภาษาอังกฤษ

Edward William Lane. "The Sleeper Awakened", p. 369, 371

p. 369 "O Mosroor, verily women are of little sense".

p. 371 "He spoke truth who said, that women are deficient
in sense and religion"

Sir Richard F. Burton. "The Sleeper And The Waker." p. 22,24

p. 22 "O dearur, verily women are little of wit....."

p. 24 He spake truth who said 'Women are little of wits
and lack religion'."

The Arabian Nights Entertainments: "The Sleeper Awakened"

Ward, Lock & Co., Limited. n. 269

"The saying is true which tells us that women sometimes know not what they say, which cannot be excused."

ในตอนที่สามแห่งห้าตามดวงอาทูนุหะซันนี้ ในตอนที่สามอาทูนุหะซันและภรรยา และ เห็นกาหิมกับภรรยาางโมปีเด กำลังเสด็จลงมาที่มานของชน มีเมฆเร็วกับพระเมฆตามเสด็จมาด้วย ทั้งสองพราหมณ์ว่าดูมาของกาหิมกำลังถึงที่สุด ถึงตอนนี้อาทูนุหะซันก็กล่าวสุภาวาให้อาทูนุหะซัน ๖ บท ซึ่งในฉบับของเจ็ดวารุค วิช เสิมม เชน และ ฉบับของเซอร์ ริชาร์ด เบล เมอร์ตัน มีคำว่า "ดู" กลายถึงกัน สุภาวา ๖ บทนี้มีข้อความว่า

ฉบับของเจ็ดวารุค วิช เสิมม เชน

๑ - เมื่อความจริงว่าสิ่งใด ๆ บุคคลอย่างไม่ใช้ชนมชแณเล็ก และมีชื่อว่าทุก ๆ ครั้ง หุ่นตุ้ม แล้วตุ้มจะไม่แตก"

ฉบับของเซอร์ ริชาร์ด เบล เมอร์ตัน

" - จึ่งแล้ว ถึงสิ่งหนึ่ง ๆ ไม่ใช้ชนมชแณเล็กเล็กเหล่านี้และไม่ใช่ทุกครั้งที่ระ เมอง ดินเผาที่แตกแล้วจะแตกอีกไม่ได้"

สุภาวา ๖ บทนี้ เจ็ดวารุค วิช เสิมม เชน ได้ตีความไว้โดยคำอธิบายตามเรื่อง ๑๑ ๒๘ หน้า ๓๓๓ ว่านี่เป็นสุภาวาหรือคำขวัญได้มากมายกว่าไว้ในฉบับของเขา ได้ตีความหมายของสุภาวา ๖ บทนี้ไปอย่างหนึ่ง และใช้คำชื่อชนมชแณเล็กซึ่ง เป็นคำภาษาอังกฤษแปลว่าชนมชแณอาหรับ

เซอร์ ริชาร์ด เบล เมอร์ตัน ได้ตีความไว้ในเชิงฉรรดอ ๖ หน้า ๒๖ ว่า คำ "ชแณเล็ก" ซึ่งเป็นชื่อชนมชแณอังกฤษแทนคำชื่อชนมชแณภาษาอาหรับว่า ซาลาบียาฮ (Zalabiyah) การใช้คำและการตีความหมายแตกต่างจากในฉบับของเจ็ดวารุค วิช เสิมม เชน ไปบ้าง

บทสุภาวาหรือคำขวัญ ๖ บท ในฉบับภาษาอังกฤษ มีดังนี้

Swat! William Lane, "The Sleeper Awakened" p. 373

"In truth every thing that is slippery is not a pancake, and not every time that the jar is struck doth it escape unbroken, nor every time shall the crack escape the shock."

Sir Richard F. Burton, "The Sleeper and the Waker" p. 26

"Verily, all that is sticky is not a pancake they cook

ในฉบับภาษาไทยที่ตรงกับเรื่องในภาษาอังกฤษคือ เรื่องความรักที่ติดใจ ไม่ใช่อีกเรื่องหนึ่ง
๒ บทที่กล่าวไว้เคย และในฉบับพระราชนิพนธ์เรื่อง เรื่องความรักที่ติดใจ ก็มีบทที่คล้ายกัน ข้อความใน
ตอนหนึ่ง ๒ ฉบับกล่าวว่า พระราชนิพนธ์เรื่องความรักที่ติดใจ ความหมายจึงบอกให้ทราบแผนการที่ติดใจต่อไป

๓. คุณธรรมบางประการในเรื่อง

นอกจากคุณธรรมและมหรสพอันมีชื่อเสียงแล้วนี้ ในเรื่องอาชญากรรมซึ่งได้
แนวแห่งความประหลาดที่ถูกต้องตามหลักศีลธรรมธรรมา หรือในที่นี้ก็ได้กล่าวว่าคุณธรรม ซึ่งไม่กล่าว
ไว้โดยอ้อมๆ ในเรื่อง

สำหรับในเรื่องนี้ คุณธรรมที่กล่าวไว้มี ๓ ประการ คือ

- ก. เรื่องความกตัญญูต่อบุคคล
 - ข. เรื่องความซื่อสัตย์
 - ค. เรื่องความประพฤติดีของกษัตริย์และคนใกล้ชิด
- คุณธรรมทั้ง ๓ ข้อนี้กล่าวไว้ในฉบับพระราชนิพนธ์เรื่อง เรื่องความรักที่ติดใจ และฉบับภาษาไทย

ดังนี้

ฉบับพระราชนิพนธ์เรื่องความรักที่ติดใจ

ก. เรื่องความกตัญญูต่อบุคคล

ในฉบับพระราชนิพนธ์เรื่อง เรื่องความรักที่ติดใจ มีความที่สอนให้มีความกตัญญูต่อบุคคล
๒ ข้อ คือ ให้มีความรักต่อกันและกันด้วยดี และอีกข้อหนึ่งให้สอนให้มีความกตัญญูต่อบุคคล
มารดา

เรื่องความรักที่ติดใจ

คุณธรรมเรื่อง เรื่องความรักที่ติดใจ ในคำสั่งสอนของมารดาอาชญากรรมนั้น ตอนให้อาชญากรรมสำคัญมีอีก
กล่าวตนเป็นของกตัญญู มารดาได้ให้สอนให้มีความรักที่ติดใจให้รู้สึกละอายใจและรักถึงพระอรหันต์
ของกานดั้มที่พระองค์ได้พระราชทานของกำนัลให้เลี้ยงดูเลี้ยงดูของกำนัลไปจะตกเป็นพระ
สมบัติของอาชญากรรมต่อไป จึงกล่าวความความรักที่ติดใจและกตัญญูต่อบุคคล

ข้อความที่กล่าวไว้ในรายฉบับที่ ๓๓๓ หน้า ๒๐ ว่า

"แม้รักได้วางมือ พระอัญญาธรณ์ อรรถา ธรรมะธรรมกรรณา ได้โดยฟ้าเทพวิมลดา
แม้อบรม งามประจักษ์ระบารพพาน ทองประสาธน์ยากนัก จักมีอภินิหารแรง เมื่อเราแห่งภักดี
มีใจทรงจำนงหมาย จึงให้ขาดเสียดาย แลช่วยถนอมรักษา คอพระเจ้ายาวนา ใสรักษา
พระองค์ ด้วยทรงอุบาย่าง แม้อัจฉริยะก็ ตรีชัยด้วยมีนาชู แม้จะอยู่เท่าใด ก็จะไปปรโลก
ทรัพย์สินมีโลกตฤงการ คู่ซึ่งสองตาชกนา กอคิดเฝ้าสรวงตามความทั้งนี้ไม่มีโทษ คุกเถาไปขึงอ่า
ข้ามเม็ดเจ้าหนัก ยิ่งยักความมารดา เปรมาธรรมภาสแล้ว จักสถอยคุกแถว เร่งรัฐระดีกลุณฐาน เปรอญ"

เรื่องความผิดของเจ้าพระยาธรรมบาล

คุณธรรมของเจ้าพระยาธรรมบาล ได้เกิดจากความดีใจที่เห็นความผิดของผู้อื่น เป็นความดีใจ จึงได้เขียนคดี
มารดา การเขียนคดีมารดาเป็นเรื่องราวประหลาดที่ผิดศีลธรรม และเป็นความประหลาดที่ผิดศีล
ศีลธรรมของศาสนาอิสลามอย่างมาก เพราะในคดีของเจ้าพระยาธรรมบาลว่าว่า เรื่องความ
ผิดที่พูดมีความผิดมากเป็นเหตุและผลที่ผิดๆ ผู้ที่เขียนคดีมารดาเจ้าพระยาธรรมบาล จึงได้รับคำตำหนิ
ติเห็นจากชาวบ้าน และเจ้าพระยาธรรมบาลก็หนีไป จึงได้กล่าวเช่นนี้ไว้

ในคดีนี้ เจ้าพระยาธรรมบาลกล่าวว่า "เมื่อสองผู้พิพากษาของสุเจ้าได้มีอำนาจ เจ้า
อย่าไปทำการคดี (ผู้พิพากษา) ของเจ้าพระยาธรรมบาล" และจึงกล่าวถึงความผิดของเจ้าพระยาธรรมบาล

สุเจ้าพระยาธรรมบาล อรรถา อรรถา (๑)

ในคดีนี้ เจ้าพระยาธรรมบาลกล่าวว่า "๑๘ - ๑๖ มีข้อความว่า

๑๘. "แต่จึงเขียนเป็นไทยโดยหนึ่งจากจำนวนไทยี" ๆ ทั้งหลาย ก็คือการแต่ง

คำนิทานมารดาของตน...."

๑๖. "แต่จึงเขียนเป็นไทยโดยหนึ่งจากจำนวนไทยี" ๆ ทั้งหลาย ก็คือการแต่ง
และห้ามในสิ่งที่ไม่ใช่เรื่องแต่งกล่าวไว้ (๒)

ฉบับพระราชบัญญัติฉบับที่ ๑๖

ความผิดของเจ้าพระยาธรรมบาลว่า "ความผิด" โดยกล่าวหาว่าพระยาธรรมบาลได้กระทำผิด

(๑) "ข้อความจากคดี อรรถา อรรถา อรรถา, ประวัติ-ฉบับที่ ๑๖/๒๕๑๖ หน้า ๒

(๒) "คดีพระยาธรรมบาล" ๑๘ - ๑๖, ฉบับที่ ๑๖/๒๕๑๖, (ฉบับที่ ๑๖ : นิตรณสาร, ๒๕๑๖), หน้า ๑๖๓ - ๑๖๔.

ไม่เกรงกลัวพระผู้เป็นเจ้าหรือทรงทราบ และโลกก็อ้างถึงพระองค์เองมารลาว่า เป็นผู้บังเกิดเกล้า และเป็นผู้พิทักษ์คุ้มครองมาก การเขียนสิ่งมารลาใดเช่นนี้ เป็นการกระทำของผู้อยู่เสียสติ

๑๕๕. เหตุใดเป็นที่ยัง	พระอัย
จึงเขียนมารลาอัน	เกิดเกล้า
ไปกลัวพระเมษเชวารัก	ทรงทราบ แร่ฤา
อาจละลืมเถา	ชาวคชกลดเกิน
๑๕๖. วิกเล็งใจนัยกาย	อันใด นินอ
จริงจะแฉะใจไซ	จึงกล้า
มารการรักเจ้าใจ	จักเปรียบ ปุณา
ทำประนีประนอม	แนแฉวอตุ

ฉบับภาษาอังกฤษ

คุณธรรมเรื่องความกล้าหาญเทศน์ ในฉบับของมาร์ควรรค วิสเสียม เชน และฉบับของเชอร์ ริชาร์ด เชน เมอร์ตัน ไม่มีข้อความกล่าวไว้ แต่ในฉบับภาษาอังกฤษของโรงพิมพ์ มาร์ค ฮิวส แอนดโก ซิมิเคต โลกอ้างไว้ถึงเรื่องการถวายความจงรักภักดีต่อกาหิบบและข้อความกล้าหาญเทศน์

ข้อความเกี่ยวกับเรื่องการถวายความจงรักภักดีต่อกาหิบบนั้นโลกอ้างไว้ในตอนที่มารลาเตือนอาบุญตะวั่นว่าโลกซึ่งมีลึกลับกว่าทุก เป็นกาหิบบ ซึ่งเป็นตำแหน่งของพระเจ้าอาบุญอาครานจิต พระองค์เกี่ยว พระองค์ทรงเป็นพระเมษเชวารักการกล่าวไว้เช่นนี้ เป็นความผิดและได้บอกให้ทราบว่า กาหิบบไม่ทรงทราบเวลาของมารลาผู้เขียน ต่อมาก็จะเป็นสมบัติของอาบุญตะวั่น เพราะมารลาตราแล้วจะอยู่ไม่ถึกไม่นาน

ข้อความเกี่ยวกับเรื่องพระผู้ทรงมารลาเช่น โลกอ้างว่าชาวบาบิโลเข้ามาช่วยมารลาอาบุญตะวั่น และกล่าวถึงการกระทำของอาบุญตะวั่นว่าล้มละ และล้มหน้าทิวเป็นบุตร คงจะต้องเสียสติ มิฉะนั้นจะกล้าเขียนมารลาไม่ถึก และชาวบาบิโลกล่าวอาบุญตะวั่นว่าไม่ระอวยแก่ใจบ้างหรือที่โลกอ้างว่ามารลาผู้เขียนมีความรักกับบุตรอย่างสุดซึ้ง มารลาผู้เขียนเขียนมาแต่เด็กแก่ชรา และอยู่ยาวอีกเฒ่า เหตุใดจึงจำไม่ได้

คุณธรรมเรื่องการถวายความจงรักภักดีต่อกาหิบบและข้อความกล้าหาญเทศน์

เมื่อเปรียบเทียบข้อความในฉบับภาษาอาหรับกับฉบับภาษากรีก และฉบับของโรงพิมพ์ชาร์ด ล็อก และล็อก อิมิตี แล้วจะเห็นว่าข้อความเหมือนกันทั้งสองฉบับ ใช้เปรียบเทียบข้อความในฉบับภาษาอังกฤษ ตอนต้นกล่าวถึงเรื่องความทรงจำที่ภักดีต่อท่านคิมลี และเรื่องความทุกข์ยากเวลาที่ถอมารดา ฆ่า ๒๒๒ ถึงนี้

The Arabian Nights Entertainments, "The Sleeper Awakened",
Ward, Lock & Co., Limited.

p. 241 I am perfectly sincere in telling you that you are my son ab u Hassan, and that you are quite wrong in claiming for yourself a title which belongs only to the Caliph Haroun Alraschid, your sovereign lord and mine; and this is the more culpable, at a time when our monarch has been heaping benefits upon both you and me, by the present he sent me yesterday. In fact, I have to tell you that the grand Vizier Giafar took the trouble yesterday to come hither to me, and putting into my hands a purse of a thousand pieces of gold, he bade me pray to Allah to bless the Commander of the Faithful, who made me this present; and does not this liberality concern you more than me, seeing I have but a few days to live.

p. 242. "Abou Hassan's rage began to abate a little when the neighbours came to his chamber. The first who appeared at once threw himself between his father and him; and snatching the stick from his hand cried out, "What are you doing, abou Hassan, have you lost all sense of duty, or are you mad? Never did a son of your condition in life dare to lift his hand against his father? and are you not ashamed thus to ill-treat her who so tenderly loves you?"

....' do you not acknowledge this woman for the person who brought you up, and with whom we have always seen you living? Do not you acknowledge her for your mother?'

๘. เรื่องความซื่อสัตย์

คุณธรรมเรื่องความซื่อสัตย์ กล่าวไว้ใน เรื่องการรักษาคำมั่นสัญญาระหว่างกาหิณ ซึ่งประณตพระวงศ์ เป็นหลักค่างเมืองมาอยู่ที่ลวณบ้าน คัมภานุหะตี เจ้าของบ้าน การมาพักครั้งที่ ๑ แล้วมีโลกิปรธมาภิกษิตินิ อานูหะตีโลกิถว่าเมื่อความเกินใจของแขก ถึงนั้นเมื่อมาพักครั้งที่ ๒ อานูหะตีจึงโลกิปรธมาภิกษิตินิว่าจะไม่เิมถึงถึงกับเว็ก ข้อความทวนทอวปฏิญาณตนนี้ ใน ฉบับของเจ้าชวาร์ก ฐิต เขียม เคม และ ฉบับของเซอร์ ริชาร์ด เวส เอมร์สัน ใ้ให้ปฏิญาณตนต่อจาริกนพตราของเฮี สุขัมมาช โวรธของบักการุด ซึ่งมีความหมายว่าไว้รักษาคำมั่นสัญญา ข้อความทวนหนึ่งในฉบับบริวัธ - กุรวาน กล่าวว่าคุณนี่ เป็นผู้ซื่อสัตย์ ผู้ดีกลี เช่นตามหลักกฤษณะรองศาสนา วิสคามินว่า เมื่อทุกคนเป็นผู้ซื่อสัตย์ ไม่ผูกมัด ไม่กล่าวเท็จ ไม่ฉากรณีใด ๆ ข้อความนี้โลกิถว่าไว้แล้ว ในเรื่อง "ศาสนา"

ในฉบับของโรงพิมพ์ชวาร์ก ฐิต แอนดโก คิมเค็ล คัมภานุหะราชนิพนธ์คัมภีร์

ฉบับบริวัธ ข้อความทวนนี้ไม่มีการกล่าวอ้างมี สุขัมมาช แต่แสดงฉบับนี้ให้หลักักัดฎาจนเป็นที่เข้าใจกับ อานูหะตีจึงโลกิถเป็นครั้งที่ ๒ แต่โลกิถครั้งนี้อานูหะตีโลกิถเห็นความรั้ววังถึงถึงกับเว็ก จึงคิดว่าจะเพื่อไว้รักษาคำมั่นสัญญาและ เป็นคนทรยศต่อเพื่อน จึงนึกกล่าวว่ายูโมใจ

ข้อความทวนนี้ ใ้กล่าวในฉบับพระราชนิพนธ์กฤษณะศาสนาภิกษิต ในโลกสมมติ ๕๐๗ -

๕๐๘ หน้า ๘๓ ถึงนี้

๕๐๗. อธิจวังวิจัตถราช	แสงเกษ
ก็อเชื้อนเขาตบชง	รัยเขียม
ลอรทหรือทชัยมกล	เรากา เขียมเขม
กงระจิงคาบเขื่อง	เขื่องหลังมา
๕๐๘. หนีจระวายธาตัก	อวระ
สาบระมัลลัถระ	กว้างถึง
ถนถกถนประ	ทูนตอ นิลร เกย
ตั้งปลัดปลัดตั้ง	กตมำ กิตายเขื่อง
๕๐๙. กูเกรงกูจิงโลกิ	ศัญญา
มัทลัมเฟือกทรา	ไรไว

ปีศาจจึงเข้ามา
ทำจิตกลัวความมืด

จึงตั้งภูษา
ไว้ตรงรุ่งขึ้นเตียง

เรื่องอาหรับอัศจรรย์

The Arabian Nights Entertainments, "The Sleeper Awakened",
Ward, Lock & Co., Limited. p. 252

'Here am I again fallen into the same dream and the same illusion which I experienced a month ago....O Allah the merciful! I resign myself into the hands of thy divine providence. He whom I received yesterday evening at my house a most wicked rascal to bring upon me this delusion, and all the misery I shall suffer in consequence of it. Perfidious traitor! He had promised with an oath that he would shut my chamber door after him when he left my house; but he has not done so, and the evil spirit has entered and is now again turning my brain with this cursed dream about the Commander of the Faithful and all the other fancies by which he fascinates my eyes.'

ก. เรื่องความประหลาดที่นครแห่งนครของอียิปต์

นอกจากเรื่องความประหลาดอันเป็นเหตุระทึกใจ เรื่องความประหลาดอันยังระทึกใจของ
ประหลาดที่ถูกทดลองความศักดิ์สิทธิ์ของพระยา... เรื่องในนครไวกัวในนครหลวงประหลาดอันหนึ่ง (คือห่าน)
โลกกล่าวถึงความประหลาดที่นครแห่งนครของอียิปต์ อันเป็นเหตุระทึกใจ... ประหลาดที่ปฏิบัติ
เช่นนี้

เรื่องความประหลาดของอียิปต์ (คือห่าน) และการถูกทดลองใน นครแห่งนครของอียิปต์
เรื่องความประหลาดที่นครแห่งนครของอียิปต์

เรื่องความประหลาดที่นครแห่งนครของอียิปต์

เรื่องนี้ ความที่ถูกทดลองในเรื่อง ความประหลาดเป็น ๑ ตอน คือ
ตอนที่ ๑ ไวกัวนครแห่งนครของอียิปต์ เรื่องความประหลาดอันหนึ่ง ๑ และในที่สุดก็กล่าวถึงเรื่องว่า วิญญาณ
หรืออียิปต์ กับเรื่องอื่น ๆ ของนครหลวงแห่งนครของอียิปต์ เรื่องความประหลาดอันหนึ่ง เป็นคนเขียนเรื่องขึ้น

ตอนนี่ใจ... ที่เวลาคุณจะมีใจไปหาคนไหน... ใจใคร่จะไปหาใครบ้าง... ใจใคร่จะไปหาใครบ้าง... ใจใคร่จะไปหาใครบ้าง...

ตอนนี่ใจ... เวลาที่คุณจะมีใจไปหาคนไหน... ใจใคร่จะไปหาใครบ้าง... ใจใคร่จะไปหาใครบ้าง... ใจใคร่จะไปหาใครบ้าง...

ตอนนี่ใจ... เวลาที่คุณจะมีใจไปหาคนไหน... ใจใคร่จะไปหาใครบ้าง... ใจใคร่จะไปหาใครบ้าง... ใจใคร่จะไปหาใครบ้าง...

๑๖... เวลาที่คุณจะมีใจไปหาคนไหน... ใจใคร่จะไปหาใครบ้าง... ใจใคร่จะไปหาใครบ้าง... ใจใคร่จะไปหาใครบ้าง...

๑๖..... ใจก็... ใจก็... ใจก็... ใจก็... ใจก็... ใจก็... ใจก็... ใจก็... ใจก็... ใจก็...

ตอนนี่ใจ... เวลาที่คุณจะมีใจไปหาคนไหน...

- ๑๖๖. เวลาที่คุณจะมีใจไปหาคนไหน...
- ๑๖๗. เวลาที่คุณจะมีใจไปหาคนไหน...
- ๑๖๘. เวลาที่คุณจะมีใจไปหาคนไหน...
- ๑๖๙. เวลาที่คุณจะมีใจไปหาคนไหน...
- ๑๗๐. เวลาที่คุณจะมีใจไปหาคนไหน...

เมื่อจะไป หลังจากทำงานเสร็จแล้วจะไปนอนหลับพักผ่อนบ้าง... (text continues with a story about a man and his neighbors)

ตอนที่ ๕ ความรักและความเกลียดชัง

ความเกลียดชังและความรัก... (text continues with a story about a man and his neighbors)

เรื่องสั้นเรื่องสั้น เรื่องความรักและความเกลียดชัง

ทุกสิ่งทุกอย่างก็ดำเนินไปอย่างปรกติ... (text continues with a story about a man and his neighbors)

ความเกลียดชังและความรัก... (text continues with a story about a man and his neighbors)

ข้อความที่คัดลอกมาจากหนังสือ

Edward William Lane, "The Sleeper Awakened", p. 355 - 362

p. 355 And ab u-l-lasna answered, 'In our neighbour hood is a mosque, to which belong an imam and four sheykhs, and whenever they hear music or any sport, they incite the voice against me, and impose fines upon me, and trouble my life, so that I suffer torment from them. If I had them in my power, therefore, I would give each of them a thousand lashes, that I might be relieved from their excessive annoyance.'

p. 360 ...then take the imam of the mosque, and the four sheykhs, inflict upon each of them a thousand lashes; and when thou

hast done that, write a band against them, confirmed by oath, that
paraded them through the city, mounted on beasts with their faces to
the tails, and hast proclaimed before them, this is the recompense of
those who annoy their neighbours!

p. 362She answered, the khalifeh gave orders yesterday
to beat the Imam and the four sheykhs, and caused a band to be written
against them, confirmed by oath, that they shall not transgress henceforth
against any one by their impertinent speaking...

Sir Richard F. Burton, "The Sleeper and The Waker", p. 7 - 15

p. 7 "Oul' Heaven I might be Caliph for one day and
avenge myself on my neighbours, for that in my vicinity is a mosque
and therein four sheykhs, who hold it a grievance when there cometh a
guest to me, and they trouble me with talk and worry me in words and
menace me that they will complain of me to the Prince of True Believers,
and indeed they oppress me exceedingly, and I crave of Allah the Most
High power for one day, that I may beat each and every of them with four
hundred lashes, as well as the Imam of the mosque, and parade them round
about the city of Baghdad and bid cry before them:- This is the reward and
the least of the reward of whoso exceedeth in talk and vexeth the folk
and turneth their joy to annoy. This is what I wish, and no more."

p. 12 Then go to such a mosque and take the four sheykhs
and the Imam and scourge each of them with a thousand lashes and mount
them on beasts, face to tail, and parade them round about all the city
and banish them to a place other than this city; and bid the crier make
cry before them, saying:- "This is the reward and the least of the reward

of whose multiplied words and molesteth his neighbours and amageth their delights and stinteth their eating and drinking!"

p. 15 for yesterday's reward is that there came the Wazir Ja'afar the Sarmecide and his army, and beat the Shaykhs of the mosque and the Imam, each a thousand lashes, after which they paraded them round about the city, making proclamation before them and saying:- This is the reward and the least of the reward of whose faith in good will to his neighbours and troubleth in them their lives! And he banished them from Jeddah.

The Arabian Nights Entertainments, "The Sleeper Awakened" Ward, Lock & Co., Limited; p. 224 - 240

p. 224

The Imam of this division is a very old man, of an austere countenance; he is a complete hypocrite, if ever there was one in the world. He assembles in council from other elders, my neighbours, very much of the same character with himself, and they meet regularly every day at his house when they get together there is no sort of slander, calumny and mischief which they do not raise and propagate against me, and against the whole quarter; they disturb our quiet, and stir up dissensions among us. They make themselves formidable to some, and threaten others. They wish, in short, to be our masters, and desire that each of us should behave himself according to their caprice, while at the same time, they cannot govern themselves. I cannot bear to see them busying themselves with everything except the Koran, and it angers me that they cannot let their neighbours live in peace....

I would beg of heaven for this purpose is, that I might for one day be caliph.....,which would give satisfaction to all good people I would order that one hundred strokes on the soles of the feet be given to each of the four old men, and four hundred to the Imam himself, to teach them that it is not their business to disturb and vex their neighbours.

p. 232You shall have them led through the different quarters of the town preceded by a crier, who shall precede of the town preceded by a crier, who shall proclaim with a loud voice, "This is the punishment of those who meddle with affairs which do not concern them, and who make it their business to sow dissension among neighbouring families, and to cause strife and mischief.....Hypocrites who undertake to comment upon my actions, and think it wrong that I should receive and entertain respectable at my house, richly deserve this disgrace and punishment

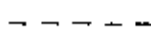
p. 240 Allow me to tell you what happened yesterday to the Imam of our mosque, and to the four old men of our neighbourhood. The officer of the police caused them to be apprehended, and after having given them each in turn a known number of strokes on the feet, he ordered it to be proclaimed by the crier that this was the punishment of men who meddled with affairs that did not concern them and who made it their business to sow dissension among the families of their neighbours. Then he caused them to be led through all parts of the town, while the same proclamation was repeated before them, and he forbade them ever to set foot again in our neighbourhood.

การเขียนเขียน

ใบปลิวความผิดเรื่องคดี รวมพระศุภราช

เมื่อกล่าวถึงความผิดเรื่องคดี รวมพระศุภราชนี้ จาก
ฉบับพระสารนิเทศที่พิมพ์ขึ้นจากกรีก และจากฉบับภาษาฝรั่งเศสถึง ๓ ฉบับ โดยตลอดแล้ว ปรากฏ
ได้ความผิดรวมพระศุภราชนี้ว่า เรื่องนี้ เป็นคดีรวมที่เขียนโดยนักเขียนชาวอังกฤษ
กล่าวถึงกลุ่มหนึ่ง ฉบับนี้ มีทั้งส่วนที่แต่งขึ้นโดยพระศุภราชกับฉบับที่แต่งขึ้นโดยนักเขียนชาว
เขียนเป็นภาษาฝรั่งเศส จากฉบับภาษาฝรั่งเศสถึง ๓ ฉบับที่ มีทั้งส่วนที่แต่งขึ้น
สำหรับฉบับของโรงพิมพ์วอร์ลด์ อีเกอ แอนโด อิมิตีชั่น ไม่มีส่วนที่แต่งขึ้น
ฉบับของเจ้าวรวงศ์ วิหะยม และส่วนที่สองของพระศุภราช เอ. เดอริ่ง ซึ่งกล่าวถึง
สำหรับหลักที่รวบรวมเรื่องราวเรื่องนี้ มีทั้งส่วนที่แต่งขึ้นโดยพระศุภราช เรื่องนี้
จึงได้กล่าวถึงพระศุภราชและตัวผู้ใดก็ตาม (ตัว กุญแจ) อันเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในพระศุภราช
นับว่าเป็นเรื่องผิดพระศุภราชที่แต่งขึ้น นิตยสารเรื่องพระศุภราช และเกี่ยวกับพระศุภราช
บ้าง

การเขียนเขียนพระสารนิเทศที่พิมพ์ขึ้นจากกรีก ฝ่าย ออกจากฉบับภาษาฝรั่งเศส ได้แปล
ความผิดความผิดเรื่องคดีรวมพระศุภราชนี้ ทางฉบับที่เป็นพระศุภราช เรื่องนี้คดีรวมพระศุภราช
มาลงฉบับเป็นพระศุภราชที่พิมพ์ขึ้นจากกรีก ฝ่ายออกเป็นภาษาไทย ทางความผิดเรื่องคดี รวมพระ
พระศุภราชที่พิมพ์ขึ้นจากกรีก พระศุภราชที่พิมพ์ขึ้นจากกรีก ทางฉบับที่พิมพ์ขึ้นจากกรีก
หรือของอาหรับก็ตาม เพราะว่ามีพระศุภราชที่พิมพ์ขึ้นจากกรีก พระศุภราชที่พิมพ์ขึ้นจากกรีก
ได้ถ่ายลงจากฉบับภาษาฝรั่งเศส เอ. เดอริ่ง

บทประพันธ์วิจารณ์

บทนี้เป็นการรื้อฟื้นวรรณคดีในเชิงอนุสรณ์ วัตถุประสงค์ของเวลาเขียนก็ จิตสำนึก
ในวรรณคดี สามารถเห็นความงามของวรรณคดี "ก็ความเท่าเทียม" ของรอยให้ป" อย่างต่งแท้
ซึ่ง เป็นวัตถุประสงคณ์แท้จริงของวรรณคดี

บทความวิจารณ์ภาษาธรรมดา มีเนื้อเรื่องสั้น ๆ ง่าย ๆ ในเชิงอนุสรณ์ด้วย จึงได้มี
บทประพันธ์วิจารณ์ อยู่ในวิหังการวิจารณ์ เรื่องนี้ถ่มมาถ่ม

การวิจารณ์ภาษาธรรมดา มีเนื้อเรื่องสั้น ๆ ง่าย ๆ ในเชิงอนุสรณ์ด้วย จึงได้มี
บทประพันธ์วิจารณ์ภาษาธรรมดา มีเนื้อเรื่องสั้น ๆ ง่าย ๆ ในเชิงอนุสรณ์ด้วย จึงได้มี

๑.๑ บทประพันธ์วิจารณ์ภาษาธรรมดาในประเพณีวิจารณ์

เนื้อเรื่อง

เนื้อเรื่องในวิหังการวิจารณ์ เป็นเนื้อเรื่องสั้น ๆ ง่าย ๆ ในเชิงอนุสรณ์ด้วย จึงได้มี
จากเรื่องอนุสรณ์ วิหังการวิจารณ์ ซึ่ง เป็นเนื้อเรื่องสั้น ๆ ง่าย ๆ ในเชิงอนุสรณ์ด้วย จึงได้มี
แปลความวรรณคดีที่ ต่อม ๆ มาแล้ว ใจที่แปลเป็นแนววิหังการวิจารณ์ เรื่องสั้น ๆ
วางที่ ๆ ซึ่งเป็นวรรณคดีที่ ต่อม ๆ มาแล้ว ใจที่แปลเป็นแนววิหังการวิจารณ์ เรื่องสั้น ๆ
ระบรก็ใช้คำมาตี ต่อม ๆ มาแล้ว ใจที่แปลเป็นแนววิหังการวิจารณ์ เรื่องสั้น ๆ
อาหรับ จึงได้แปลภาษาที่ไป ถูกริยะ เติมนำเรื่องก็ไปเขียนไปเมื่อ ประเพณีอาหรับ และกล่าว
ถึงนครแมนแกด ตัวละคร เป็นชาวอาหรับ มีชื่อเป็นชาวอาหรับ ใช้ชื่ออาหรับบางคำ ต่อม ๆ
แปลเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ของอาหรับ เป็นเรื่องสั้น ๆ ของวัฒนธรรมอาหรับ ทำ
ในท่าที่ต่งแท้ ในเวลาเดียวกันก็มีความที่ ต่อม ๆ มาแล้ว ใจที่แปลเป็นแนววิหังการวิจารณ์ เรื่องสั้น ๆ

เรื่องอนุสรณ์ที่ ต่อม ๆ มาแล้ว ใจที่แปลเป็นแนววิหังการวิจารณ์ เรื่องสั้น ๆ
แล้ว เมื่อได้เข้ามาต่งแท้ที่ประเพณีวิจารณ์ ก็เขียนคำ ที่ เป็นเรื่องสั้น ๆ ของวัฒนธรรมอาหรับ ทำ
จึง เป็นวิหังการวิจารณ์เรื่องแรก ๆ ที่ ต่อม ๆ มาแล้ว ใจที่แปลเป็นแนววิหังการวิจารณ์ เรื่องสั้น ๆ

ความสนใจของเรื่องอนุสรณ์ที่ ต่อม ๆ มาแล้ว ใจที่แปลเป็นแนววิหังการวิจารณ์ เรื่องสั้น ๆ
อนุสรณ์ปรารถนาจะ ต่อม ๆ มาแล้ว ใจที่แปลเป็นแนววิหังการวิจารณ์ เรื่องสั้น ๆ

ตอนนั้นทำให้ดูอาการเล็กน้อยเท่านั้น... ไปจนถึงภาวะอื่นอีกหลายอย่าง ๆ ในพระราชวัง ความเหวอเหวอ
ต่าง ๆ ในราชสำนักก็ยังคงดำรงอยู่... ก็มีเรื่องร้องเรียนว่า...
รุ่งเรือง... ก็ว่าถึงการปลงศพของพระเชษฐา...
ถึงกับแปลกกว่าพระเอกเรื่องอื่น ๆ... ในบรรดาสิ่งประหลาดของเรื่องก็เคยมีมา

ลักษณะของเรื่อง

แม้ว่าจะเป็นเรื่องที่ระทึกขวัญ แต่พระเจ้าอยู่หัวก็ทรงแปลและทรง
พระราชทานพิมพ์จากฉบับภาษาอังกฤที่จริง พระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
อย่างที่ได้ความหมายที่จริง ๆ... พระเจ้าอยู่หัวทรงเล็งเห็นประโยชน์ของภาษาไทย
มีความรู้สึกว่าเป็นวรรณคดีไทยจริง ๆ... ทั้งนี้เพราะเป็นการทรงพระ
ราชทานให้... พระองค์ทรงเล็งเห็นประโยชน์ของภาษาไทย...
โอ้อวดของราชสำนักกาฬสินธุ์...
เกริ่นใจต่าง ๆ...
ที่โบราณจารย์ของไทยกล่าวไว้...
มีค่ายิ่งขึ้น...
เรียงนิทานเรื่องสนุกเรื่องหนึ่ง...
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้...
พระองค์ทรงเล็งเห็นประโยชน์ของภาษาไทย...
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้...
พระองค์ทรงเล็งเห็นประโยชน์ของภาษาไทย...

๓.๖ วิจิตรนิทานชาดกวิถีในระแวกนครทอง

พระราชนิพนธ์... เป็นเรื่องสั้น ๆ...
จริงแท้... วิจิตรนิทานพระราชนิพนธ์เรื่องที่ว่า
...
๕ ประการ...
และไม่เห็นอย่างนั้นว่า...
แต่เป็นเรื่องแปลก...
ที่เป็นความผูกพันพระราชนิพนธ์โปรดเกล้าฯ ให้...

แต่หากให้... หนึ่งความรู้อันมีความหมายเชิงลึกซึ้ง... (๑)

การ... ประ... ทร...

๑. วิถีชีวิตชาวอเมริกันเป็นตัวอย่างของ... ความถูกต้องตามแบบฉบับ

... ความยาวถึง ๕๕๐ หน้า... (๑)

... หนึ่งตัวอย่างของประ...

... การ...

๑. วิถีชีวิตชาวอเมริกันเป็นตัวอย่างของ... ในแง่ของ...

... หนึ่งตัวอย่างของ...

(๑) ... ๑๑.

บทประพันธ์ภาษาถิ่นของพระยาแก้ว

๑๑๑. วิชาเมืองเมือง
ทิวแถวเมือง
เขมกรำถ่มถ่อม
พระกริชเมืองทอง

โพธิ์แก้ว
เมือง
เขมกรำถ่ม
พระกริชเมืองทอง

บทประพันธ์ภาษาถิ่นของพระยาแก้ว

๑๑๒. วิชาเมืองเมือง
ทิวแถวเมือง
เขมกรำถ่มถ่อม
พระกริชเมืองทอง

โพธิ์แก้ว
เมือง
เขมกรำถ่ม
พระกริชเมืองทอง

บทประพันธ์ภาษาถิ่นของพระยาแก้ว

๑๑๓. วิชาเมืองเมือง
ทิวแถวเมือง
เขมกรำถ่มถ่อม
พระกริชเมืองทอง

โพธิ์แก้ว
เมือง
เขมกรำถ่ม
พระกริชเมืองทอง

๑๑๔. วิชาเมืองเมือง
ทิวแถวเมือง
เขมกรำถ่มถ่อม
พระกริชเมืองทอง

โพธิ์แก้ว
เมือง
เขมกรำถ่ม
พระกริชเมืองทอง

๑๑๕. วิชาเมืองเมือง
ทิวแถวเมือง
เขมกรำถ่มถ่อม
พระกริชเมืองทอง

โพธิ์แก้ว
เมือง
เขมกรำถ่ม
พระกริชเมืองทอง

๑๑๖. วิชาเมืองเมือง
ทิวแถวเมือง
เขมกรำถ่มถ่อม
พระกริชเมืองทอง

โพธิ์แก้ว
เมือง
เขมกรำถ่ม
พระกริชเมืองทอง

๒๕๑. มุขนิยามเขื่องกเถย
เขื่องกเถยจางงอ
เขื่องกเถยกเถย
เขื่องกเถยจางงอ

มุขนิยาม
เขื่องกเถย
เขื่องกเถย
เขื่องกเถย

๒. มุขนิยามเขื่องกเถย

ไปเกณฑ์มาจางงอ เขื่องกเถยจางงอ

ก่อนเริ่มสุราร่วงในไถ่ลาญเอะวี่

๒๕๒. มุขนิยามเขื่องกเถย
เขื่องกเถยจางงอ
เขื่องกเถยจางงอ
เขื่องกเถยจางงอ

มุขนิยาม
เขื่องกเถย
เขื่องกเถย
เขื่องกเถย

๒๕๓. มุขนิยามเขื่องกเถย

มุขนิยาม

๒๕๓. มุขนิยามเขื่องกเถย
เขื่องกเถยจางงอ
เขื่องกเถยจางงอ
เขื่องกเถยจางงอ

มุขนิยาม
เขื่องกเถย
เขื่องกเถย
เขื่องกเถย

๒๕๔. มุขนิยามเขื่องกเถย

มุขนิยาม

๒๕๔. มุขนิยามเขื่องกเถย
เขื่องกเถยจางงอ
เขื่องกเถยจางงอ
เขื่องกเถยจางงอ

มุขนิยาม
เขื่องกเถย
เขื่องกเถย
เขื่องกเถย

มุขนิยามเขื่องกเถย

มุขนิยามเขื่องกเถย

ในวิถีชีวิตเราทุกคนก็มีความหมายเหมือนกันทั้งนี้แหละ
เรื่องความมีค่าความหมาย และคุณค่ามันอยู่ที่เราทุกคนแหละ
คุณค่ามันอยู่ที่ใจที่เรารักใคร่กันเองนี่แหละ
คุณค่ามันอยู่ที่ใจที่เรารักใคร่กันเองนี่แหละ
คุณค่ามันอยู่ที่ใจที่เรารักใคร่กันเองนี่แหละ

มุขนิยามเขื่องกเถย
มุขนิยามเขื่องกเถย

มุขนิยาม
มุขนิยาม

ดูฤกษ์ฤกษ์		ตามท้าว
ถึงแม้จักว่า		ดูฤกษ์ของอิน
	เขื่อน กับ ี่	ตามท้าว
ขวางาย	พ่าย	ตามท้าว
เงื่องน่าย	ถาย	ตามท้าว
ตามท้าว	ตามท้าว	ตามท้าว
๒๒๘. ฤกษ์ฤกษ์		ตามท้าว
อากจะง		ตามท้าว
คณฤกษ์		ตามท้าว
กษ		ตามท้าว

คำแปล

๒๒๘. ฤกษ์ฤกษ์	ตามท้าว
อากจะง	ตามท้าว
คณฤกษ์	ตามท้าว
กษ	ตามท้าว

นอกจากนี้ดูฤกษ์ฤกษ์... เรื่องการพูด

เทศนาโวหาร... ความประหลาดใจ

๓. วิจัย

แม้วิจัย... ความรู้

ประทีปศิลป์ในฐานะหลักยังเห็นหลักฐานอ้างอิงคือ "ปัด" กวางมูบเข่าที่ไถแปรราชกิจ ๔ ประการ ของ พระราชา เรื่องพระวิชัย วีระชาวยุทธ์เจ้าชัย พระกาโรโยเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับตาม วิสัยเจ้าชัย ซึ่งมีหลักฐานอ้างอิงได้จากชีวิตการรบ-รับ ศัตรูคือศึกสำคัญ และตัวศึกรักดา หล้าก่อน

เรื่องพระวิชัย ไถรงใจ ไถงการบรรณาการก่อน ไถงพระไชยเป็นเครื่องประดับชั้น ไถงใจไถงใจไถงใจ ก็คือรอยพระเกี้ยวต่าง ๆ มีวิชัย ๆ ซึ่งไม่เคยมีบรรณาการแล้ว ไถงมาก่อน นอกจากเรื่องชาวมองเครื่องใจต่าง ๆ ที่กล่าวไว้โดยพระบรรณา ในการบรรณา หลงเสวยถึง ๔ ของ ไถงพระราชาสมเด็จ สมเด็จพระนาง พระนาง ไถง พระโอง ของกษัตริย์ เจ้าชัย ไถงพระยา หรือ กษัตริย์แห่งความรู้อย่างนี้

วิถีชีวิตพระราชาที่จริงมีเรื่องพระกษัตริย์ แต่เป็นเรื่องที่ยังสามารถ

ง. วิถีชีวิตพระกษัตริย์ในการบรรณาการของวิถีชีวิตพระราชา

ประทีปศิลป์ คือการบรรณาการซึ่งไม่เคยมีหรือคิดมาก่อน มาแสดงไว้ในตอนแรก ในทางกวีนิพนธ์ ก็คือการคิดเรื่องเปรียบเทียบ ระหว่างการคิดหาใจหาใจใหม่ ๆ เจริญขึ้นใหม่ ๆ หรือแนวแสดงกวีนิพนธ์ใจใหม่ ๆ ที่เคยมีแล้วเป็นเวลาดึกอยู่ ประทีปศิลป์การ . . ." (๑)

๑. ความเปรียบเทียบ การคิดเรื่องเปรียบเทียบ

ในโคลงบทที่ ๖๑๗ หน้า ๓๓ "ถ้า" ซึ่งความเปรียบเทียบ เป็นการคิดใหม่ และไม่เคยมี บรรณาการแต่มีใจในความเปรียบเทียบที่มากอง ก็คือเปรียบเทียบความเปรียบเทียบ เจริญขึ้นใหม่ กวีนิพนธ์ก่อนหน้าซึ่ง กอนใหม่ ดังนี้ :-

๖๑๗. ใจ กวีนิพนธ์	บรรณาการ
พลเยี่ยมเป็นอกขาม	เรารอง
ยืนหัวระงางาม	พรานใจที่ เรียบมา
ตั้งแบบท้าวสิงคต	โพธิ์เป็นเขี้ยวรอง

(๑) แปลง ส. นทร : นิพนธ์ใน เรื่องการบรรณาการของวิถีชีวิต (พระกาโรโย : โภยวิชัยนาทวิชัย, ๒๕๐๕) หน้า ๑ - ๒๖.

การที่เปรียบเทียบความ เป็น เมิ่อ ไม้แดงกับข้าวเหนียว เป็นข้อความที่นอกถึงความเป็นไปของสังคม ทั้งซึ่งเพียงมีไม้แดง เมิ่อ ไม้แดงเป็นครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ ๖ และเป็นเรื่องที่ค้นพบที่เขาคิชฌกูฏ (๑)

ถวญไม้ไผ่ด้วยขางวางบรรดาก็เป็นพวกของงิ้วของงิ้วลิ้น ๆ ดังที่เริ่ฐียร โถงแกลโลกกล่าวไว้ในเรื่อง กัณโณงวนพระดี ถวญที่งิ้วว่า

"บรรดาก็เริ่ฐียร ไม้กัณโณงวนพระดี เป็นกรวดแดงที่งิ้วลิ้น เมิ่อ ไม้แดงของความเป็นอยู่ ชะนอน เริ่ฐียรภายในร่างกายของกัณโณงวน เป็นการสวดมนต์ของกัณโณงวน..."(๑)

๑. ความเปรียบเทียบ เป็นส่วนช่วยทางศิลปะ

ความเปรียบเทียบของเหม ไม้แดงของไม้แดง และถวญ พระสุเมธ ใจถวญ เมิ่อ ไม้แดงที่ เป็นจำนวนต่างประเทศ ก็คือถวญว่าไม้แดงถึง ไม้แดง และเหมถวญ เมิ่อ ไม้แดงเป็นประเภทสุดท้ายถึงถวญถวญ ซึ่งในจำนวนเปรียบเทียบเหมของไม้แดงเหมลิ้นที่ไม้แดง

"เจ้าจางม บัดนี้เจ้าจางเหมลิ้น ไม้แดง และเจ้าจางมเหมลิ้นเจ้าจางเหมลิ้น ซึ่งถวญกัน

อยู่ เมิ่อ ไม้แดงลิ้น

ความเปรียบเทียบที่กล่าวไว้ในโคลง ๒๑ - ๒๑๑, ๒๒๔ - ๒๒๕ หน้า ๔๔, ๕๐

ถึงนี้

๒๑๑. เมิ่อ ไม้แดงกับถวญถวญ	จางม เหมลิ้น
จางมเหมลิ้น	เหมลิ้น
เหมลิ้นเหมลิ้นเหมลิ้น	ไม้แดง
จางมเหมลิ้นเหมลิ้น	เหมลิ้นเหมลิ้นเหมลิ้น
๒๑๑. เหมลิ้นเหมลิ้นเหมลิ้น	เหมลิ้นเหมลิ้นเหมลิ้น
อีกเหมลิ้นเหมลิ้นเหมลิ้น	เหมลิ้นเหมลิ้น

(๑) เริ่ฐียร โถงแกล (พระยาสุเมธ ราชวงษา), "เรื่องกัณโณงวนพระดี" อ้างถึงในประพันธ์ถวญถวญ, ชีวิตและงานของเริ่ฐียร โถงแกล (พระยาสุเมธ : พระยาสุเมธ, ๒๕๐๖) หน้า ๔๔๑-๔๔๓.

๕๕๑. จากฝั่งเขาดงศรีมหา	มาที่ พิษณุ
จากเขาดงศรีมหา	มาที่ พิษณุ
จากเขาดงศรีมหา	มาที่ พิษณุ
จากเขาดงศรีมหา	มาที่ พิษณุ
จากเขาดงศรีมหา	มาที่ พิษณุ
๕๕๒. หิ้งนางงามเขาดงศรีมหา	มาที่ พิษณุ
มาที่ พิษณุ	มาที่ พิษณุ
มาที่ พิษณุ	มาที่ พิษณุ
๕๕๓. หิ้งนางงามเขาดงศรีมหา	มาที่ พิษณุ
มาที่ พิษณุ	มาที่ พิษณุ
มาที่ พิษณุ	มาที่ พิษณุ
๕๕๔. หิ้งนางงามเขาดงศรีมหา	มาที่ พิษณุ
มาที่ พิษณุ	มาที่ พิษณุ
มาที่ พิษณุ	มาที่ พิษณุ

ใบที่สามหน้า ๕๕ หน้า ๖ เป็นที่สามใบนี้มาจากงานถึงหลวงจักร์ รูปร่าง
 ๕๕๑. ...

๕๕๑. ...

บทที่ ๕๕๑

ใบที่สามหน้า ๕๕ หน้า ๖ เป็นที่สามใบนี้มาจากงานถึงหลวงจักร์ รูปร่าง
 ๕๕๑. ...

๕๕๑. ...	มาที่ พิษณุ
มาที่ พิษณุ	มาที่ พิษณุ

เพลงถวายแด่พระยา

๓๗๓. ร่างกาย ระเหวโอรส	น้อมมา
ประสพโชคกิจวิเศษ	อยู่ด้วย
ยามที่พระพรเสด็จมา	เฝ้ากับ
จำนรรคาจกที่ขอม	รู้เฝ้าเมืองขม

ดาบในขอมกับ

สถูปกษัตริย์

ต้นเรื่องจริงมีที่ในราชอาณาจักร เป็นที่ทราบกันดีว่าเมืองนี้ชื่อเมืองขอม กษัตริย์องค์หนึ่ง
 ผนวชใจเป็นภิกษุชาวขอม ซึ่งได้ถือศีลสมาบัติ มีศีลสมาบัติมาอยู่หลายกัณเฑาะพจนกิจจรจรจุ
 จวมณฑลเจ้าอยู่หัวก็ทรงใจเป็นพระโอรสด้วย และที่ทรงอภิมหาความหลายองค์ว่าไว้แก่ประสิทธิ์
 เพื่อช่วยใหญ่ภายเจ้าใจดีแล้วด้วย การนี้ที่กล่าวด้วยเรื่องราวของเมืองขอมที่ทราบกันเป็น
 ขงใจใหม่ นวน ระกักด้วย

กัด้วยบางกัด้วยที่เมืองขอมนี้ชื่อเมืองขอม

๕. เพลงบางกัด้วยที่ เจ้าอาทิ นปรสแดน เจดกัด้วยขอมนี้จาก ปากา โสภนุรี

ศรีในเพลงขอม กุณระของขอมนี้คือ.....

๖. ขอมมาถวายเครื่อง	วงศกัด้วย ขา ขา
นวมในกรของนวม	กัด้วย
วงศ เองนวม กัด้วย	นวม
อัญจกัด้วยนวม	นวม กัด้วย
๗๗. กัด้วยนวม	นวม กัด้วย
นวม	นวม
กัด้วยนวม	นวม
นวม	นวม
๗๘. กัด้วยนวม	นวม
นวม	นวม

วิบูลย์หาญพิภพ	การตั้ง โลกนา
จงขอถวายแด่ทรงสถาง	จักรของแก้วงราม
๑๑๘. ยังฉมูกผูกเนื้อ	ให้ยาค
ถกแต่งตามรัฐพิธี	เชรียให้ รดม
ยี่บราย เรืองเร่แห่งคำถ	ถาม เสดรนา
ถอยเสกขันธ์กัถา	ทรมไประโงระดัง
ถ้ำโพยถว.รีโงเนงโงข้างศษ	โถกถ่าถ่าถ่าถ่า วิเวีย และยูก

คำนี้ คำว่า "การตั้ง" นี้ มีคำอธิบายในกฎหมายราชพิธี พ.ศ. ๒๔๘๘ ว่า
 คำว่า "การตั้ง" นี้ใช้กับเมืองไทยครั้งแรกเห็นจะเป็นในเรื่อง "พิธีรา

ชากรกิจ" พระราชพิธีของพระสยามมกุฎราชกุมารเจ้าพระองค์ องค์ รัชกาลที่ ๕ ... ตรงกับตามความ
 หมายของคำว่า "การตั้ง" นี้ในกฎหมายข้างนี้

ถ้าจะกล่าวถึง "การตั้ง" นี้ อยู่ใน ฉบับพระราชพิธีของพระสยามมกุฎราชกุมาร โดยกล่าวโดยย่อว่า
 ๕๕๓. คำว่า "การตั้ง" นี้ใช้กับเมืองไทยครั้งแรกเห็นจะเป็นในเรื่อง "พิธีรา

คำกล่าวถึงคุณพระศรีสุริเยศ

พระสยามมกุฎราชกุมารทรงเป็น เรื่องแปลจากถ้อยคำภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ จึงมี
 คำที่ภาษาอังกฤษที่ใช้มีคำที่อยู่ในภาษาไทย ทั้งนี้เป็นเพราะว่าในราชพิธีการ ที่ ๕ ในมหรสพภาษาอังกฤษ
 อย่างหนึ่ง ถ้อยคำอย่างหนึ่งบางทีคำภาษาอังกฤษเป็นคำที่ซ้ำหรือที่แต่งขึ้นใหม่ ซึ่งคำที่จริงของใคร่
 "อภี" ก็เคยใช้คำภาษาอังกฤษแปลคำไทย คำภาษาอังกฤษที่จริงเรื่องที่ใช้ในคำศัพท์ (ของน้ำ)
 ไปรีย (บทบรรณา) พระวิศ (เจ้าเมือง) คำแปลจาก "ตั้ง" นี้ อยู่ในฉบับนี้เอง คือ "การตั้ง" นี้เป็น
 ชื่ออาพารอย่างหนึ่ง

การที่เรียกชื่อถ้อยคำภาษาอังกฤษพระศรีสุริเยศ นี้ เป็นชื่อที่แปลจาก พระมหากษัตริย์ แบบแบบเดิม
 อื่น ๆ จะไม่เรียกว่าพระมหากษัตริย์ เพราะว่าชื่อเรื่องเกี่ยวกับสิ่งและเรื่องเกี่ยวกับเรื่องน้ำแข็ง
 คำภาษาอังกฤษพระศรีสุริเยศ นี้ อยู่ในคำประพันธ์นี้—

๑๑๘. ปางประสนนพารกัถ	เวลา ๕ เรียบ
จึงเสกถึงกัถา	กัถาละ ๖

เจ้าหญิงเขมรโศก	ฉบับสอง มีคำขอ
ชุมนุมกำลังหลาย	ทางวรรณคดี
๑๗๕. ทนหลังจำยอมเบื้อง	ราชกิจ
ขอไปรักษาไปสิริ	ผู้ให้
ถวายรายเรียงศิว	โศกเขมร ร้องขอ
เงยมือขวานฟ้าใจ	อยู่รู้เมื่อเขมร
๑๗๖. รังรังกรงเหล็กกริ่ง	เสียดกาย
ทหารอุกักกรูกลาย	ไปของ
เชือกพันกลางเสนาหลาย	ถึชัย เมื่อเขมร
ชายวิญจำยอมทอง	เงยมือขวาน
๑๗๗. จักรกรงจำยอมทอง	เขมร
ดาวตั้งกรงโศก	เขียนเขมร
เขมือกักกรงกรง	เครื่องของกรง
เขมือกรงกรง	ถึกราวเขมร

จำนวนภาษาอังกฤษ

การใช้ภาษาอังกฤษในสมัยก่อนอยุธยา คือ อยุธยาเป็นเมืองศูนย์กลางที่ค้าขายแล้ว
ในแนวความคิดเรื่องลัทธิธรรมะ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดโชฯ ได้ทรงแปลจากภาษาอังกฤษที่เห็นได้
อย่างชัดเจนในคัมภีร์

ทองแดง	ทองแดง
๑๗๘. เข็มกับทองระฆังทอง	โศก เขมร
ทองระฆังธรรมมา	ผู้ให้
<u>ทองระฆังธรรมมา</u>	<u>ฉบับเมื่อ เขมร</u>
ถึกราวเมื่อเจ้าใจ	ทองระฆังธรรม

อีกความหนึ่ง เป็นคำขออังกฤษเป็นเอกสารตัวอักษร เมื่อครั้งนั้น จึงมาถึง เขมร
เป็นความเรียบร้อยที่เราจะได้แก่ โศก เขมร ๑๗๘ หน้า ๑๑๗

๒๓๖. นางทองยี่เป็ง	โหม่ง
เพราะขี้รำถี้	ขี้ของ
พระปล้องใบระลอก	ตุ๊กตัก
ชาวพระภิกษุบถอง	ลึง เบองบิรกร

ถาวร ข้างมหาวิทยาลัยโหม่ง

ทวนความมูลละมั้งของถาวร โหม่งพระภิกษุบถองแห่งภาคอีสาน เป็นพระพรหมนาที่ละ เวียด
ชมความงามของทุกส่วนทั้งแผ่นดิน เสด็จมา ขี้ และ เลี้ยววงกลมแห่งภายในห้อง ซึ่ง เป็นจินตนาการ
ทั้งลงลายพระภิกษุคาอย่างย้ง และ พระภิกษุบถอง ทั้งแห่งพระภิกษุบถอง เป็นเครื่องปล้ำงที่ดูดีในพระภิกษุ
มณเฑียร

พระนางจตุร โหม่งคำถ้ำ เสด็จลงมาถึงพระทัย ความพระภิกษุบถองนั้น แม่น้ำลำคานมั่ง
เงางามถึงกระจุกราย ถูประณตประณตประณต ร่ายมนต์เวทย์มนต์ รวดงามไม่เท่าไร โหม่ง
เจ็ดคู่ คู่มวยพระภิกษุ เจ็ด เลี้ยววงกลมเจ็ดคู่ ประทับประณตประณต ประณตประณต ประณตประณต
จำรัส ร่ายพระภิกษุบถอง ร่ายพระภิกษุบถอง ร่ายพระภิกษุบถอง ร่ายพระภิกษุบถอง ร่ายพระภิกษุบถอง
นิลมนต์ดวงมณี ก็เรียกพระภิกษุบถอง อ่างประจักษ์ลคราย โหม่งคำถ้ำคำถ้ำ โหม่งคำถ้ำ
สี่ตรรกตามถ้ำบาง โหม่งคำถ้ำคำถ้ำคำถ้ำ คำถ้ำคำถ้ำคำถ้ำ คำถ้ำคำถ้ำคำถ้ำ คำถ้ำคำถ้ำคำถ้ำ คำถ้ำคำถ้ำคำถ้ำ
ทวนพอกัน บรรจบถาวรพระภิกษุบถอง เป็นพระภิกษุบถอง และพระภิกษุบถอง เหล่านี้ทั้งพระภิกษุบถอง
หลอยทางพระภิกษุบถอง พระภิกษุบถอง พระภิกษุบถอง พระภิกษุบถอง พระภิกษุบถอง พระภิกษุบถอง
ถึงคราว กวางจันทรภาพระลอก ก็กลิ้งว่อนอยู่ใน โหม่งคำถ้ำคำถ้ำคำถ้ำ คำถ้ำคำถ้ำคำถ้ำ คำถ้ำคำถ้ำคำถ้ำ
เป็นสายลมเย็นเย็น เป็นลมเย็นเย็น เป็นลมเย็นเย็น เป็นลมเย็นเย็น เป็นลมเย็นเย็น เป็นลมเย็นเย็น
ระเนียบบรรจง ลงประจำบรรจบ ของวิจิตรวิจิตรโหม่งคำถ้ำ คำถ้ำคำถ้ำคำถ้ำ คำถ้ำคำถ้ำคำถ้ำ คำถ้ำคำถ้ำคำถ้ำ
งานทั้งทางมณี งานประจักษ์ลคราย รวดงามไม่เท่าไร โหม่งคำถ้ำคำถ้ำคำถ้ำ คำถ้ำคำถ้ำคำถ้ำ คำถ้ำคำถ้ำคำถ้ำ
จับที่ระเนียบ ถูแม่ถ้ำคำถ้ำคำถ้ำ คำถ้ำคำถ้ำคำถ้ำ คำถ้ำคำถ้ำคำถ้ำ คำถ้ำคำถ้ำคำถ้ำ คำถ้ำคำถ้ำคำถ้ำ คำถ้ำคำถ้ำคำถ้ำ
พาทศกัณฐ์โหม่ง คำถ้ำคำถ้ำคำถ้ำ คำถ้ำคำถ้ำคำถ้ำ คำถ้ำคำถ้ำคำถ้ำ คำถ้ำคำถ้ำคำถ้ำ คำถ้ำคำถ้ำคำถ้ำ คำถ้ำคำถ้ำคำถ้ำ
วิจิตรจำหลักลาย ร่ายจินตนาการประณต ถูงามพระภิกษุบถอง ขอนพระภิกษุบถอง แสงพระภิกษุบถอง
ถึงลครบถองเจ็ดเครื่อง

ถ้าจะพิจารณาถึงความจำเป็นที่บรรดาชนชั้นไทย เห็นความจำเป็นที่จะให้บรรดาพ
 สมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีพระบรมราชโองการให้
 แยกพระทัย ถ้าให้ตั้งโรงเรียน ๑๖๐๐๐ คนตามแบบอย่างนั้น จึงทรง ปรารถนาทรงจัดพระทัย
 ตั้งแต่เป็นพระชนกไทย บรรดาพระชนกเสด็จกลับเมืองไทย ก็ทรงพระทัยตั้งโรงเรียน บัดนี้
 ฟ้า จะเห็นว่าเป็นคุณคุณ

ในทาง พระราชดำริที่ระแวงถึงเมืองไทย นี้ มีอีกประการที่ควรออกนอกเป็นภาษาไทย
 จริง ๆ โดยไม่มีรูปทรงต่างประการเดียว

เมื่อคุณเห็นเมื่อเห็นเรื่องกล่าวถึงพระทัยไปให้จงถึงถึงคุณ ในวิชาจักไม่เป็นที่
 คุณจักไปเป็นรูปพระทัย เมื่อเห็นพระทัยนั้นให้วิชาจักเป็นรูปเดียว คุณว่านี้ เมื่อวิชาได้
 เปรียบเห็นกับคุณนั้นตามถึงคุณนั้นไม่ทราบว่ามีอะไรอย่างหนึ่ง ก็กล่าวไว้เช่น นั้นถึงคุณนั้นเหมือนกัน
 เพราะว่าเป็นเรื่องถึงเมืองไทย นี้เป็นเมืองไทยก็ให้พระทัยจริงใจไทย

ด้วยบางจากถ่ายพระทัยถึง
 มงคลพระทัยของ

ราช ๑๑๑ ... เป็นที่ถึงถึงเมืองไทย บรรดาพระทัยถึงใจดี ถ้าเกิดคุณพระทัย
 สดชื่นดี เห็นของ เรืองเรืองพระทัยจากจาก จากคุณพระทัย พระทัยพระทัยพระทัย พระทัย
 พระทัยพระทัย พระทัยพระทัย พระทัยพระทัย พระทัยพระทัย พระทัยพระทัย พระทัยพระทัย
 พระทัยพระทัย พระทัยพระทัย พระทัยพระทัย พระทัยพระทัย พระทัยพระทัย พระทัยพระทัย
 พระทัยพระทัย พระทัยพระทัย พระทัยพระทัย พระทัยพระทัย พระทัยพระทัย พระทัยพระทัย

ชีวิตพระทัยพระทัย พระทัยพระทัยพระทัยพระทัยพระทัยพระทัยพระทัยพระทัยพระทัยพระทัย
 พระทัยพระทัยพระทัยพระทัยพระทัยพระทัยพระทัยพระทัยพระทัยพระทัยพระทัยพระทัย

บทสรุป

จากที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกรณีนี้ ทำให้เราทราบว่า สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจะรุนแรงแค่ไหน เราควรจะหาวิธีแก้ไขที่เหมาะสมที่สุด จากเนื้อหาเรื่องปัญหาชาวอเมริกันเรื่องความยุติธรรม ที่นายวาทน์มาราห์ เรื่องหนึ่งโดยที่ "ตรงไปตรงมา" เรื่อง "เดอะ สตรีเฟอว์ อะเวเกน" อีก เรื่องหนึ่งที่อยู่ระหว่างนายวาทน์ วาเร เบ็ญไนท์ เอ็มเพอร์ เลนแมนท์ ซึ่ง เป็นฉบับภาษาอังกฤษเรื่องย่อ "เมื่อรักแล้วต้องเจอ" และ "โศกนาฏกรรม" นอกจากนี้ยังมีเพียงว่าพิมพ์ที่ โรงพิมพ์ดาว แอนด์ อีกรีก ๓๖ นาเวอรัวเวสเทอรัว เบลู สตรีท ๖ นวนครศรีธรรมราช เวทีย นครศรีธรรมราชมาอังกฤษที่กล่าวถึงมีรายการจะกล่าวถึง "เมื่อรักแล้ว" จึงได้เขียนเล่มนี้ขึ้นเพื่อเผยแพร่ให้คนรู้จักเรื่องราวที่เกิดขึ้นมีภาษาอังกฤษ ๓ ฉบับ คือ

๑. ฉบับของเล็ดวาร์ด วิง เลียม เชน เรื่อง "เดอะ คอรัว อว อายู แดว - ทะฮัน เลอะแคว" หรือ "เดอะ สตรีเฟอว์ อะเวเกน"
๒. ฉบับของเพอรั วิงวาร์ด เชน เรื่อง "เดอะ สตรีเฟอว์ แอนด เลอะเว เกอรั"
๓. หนังสือเรื่อง "กัวเร เบ็ญไนท์ เอ็มเพอร์ เลนแมนท์ ฉบับของโรงพิมพ์วาร์ด อีกรีก แอนด โก อีกรีก เรื่อง "เดอะ สตรีเฟอว์ อะเวเกน"

ฉบับของเล็ดวาร์ด วิง เลียม เชน หรือ ฉบับของเพอรั วิงวาร์ด เชน เป็นฉบับภาษาอังกฤษที่เขียนและพิมพ์ขึ้น ได้รับยกย่องว่าดีมาจากฉบับที่เป็นหนังสือภาษาอื่น โดยตรง ทั้งสองภาษา เป็นที่กล่าวถึงในทางบวกหรือลบ ในงานของชาวทั้งสองเล่มจึงมุ่งให้เกิดความรู้อย่างที่ได้นำไป ตามที่คนมีใจเขียน ถ้าจะพูดว่าวงการเขียนแบบแปลจากภาษาอื่นเป็นภาษาอังกฤษ

ส่วนฉบับภาษาอังกฤษ (ฉบับที่ ๓) นี้ เป็นหนังสือใหม่จัดทำขึ้นในรูปแบบสิ่ง ในภาษาใหม่ กว้าง ๒ ฉบับแรก มีขนาดพอเขียนเป็นหนังสือเล็ก ๆ แบบเรื่องสั้นแต่มีเรื่อง "เกิดจากความทุกข์ใจที่เขียน" นี้ก็พอให้เห็นใจเรื่องที่เกิดขึ้นกับชาวอเมริกันที่เราได้พบจากตัวเขียน ซึ่งพอจะทราบสาเหตุการเกิดปัญหาในวงการเขียนของไทย ถ้าสนใจภาษาชาวอเมริกันหรือภาษาอังกฤษ อาจจะเข้าใจได้ง่ายกว่าฉบับที่แปลจากภาษาอื่นที่มีอยู่กันอยู่ จึงได้แปลมาว่าให้รู้ฉบับนี้ไป เป็นตัวฉบับ

ตามธรรมเนียมได้ลัด	กะผมเอง เองนา
อย่างเรื่องเขากลับ	แล้ว เขาก็จะกลับ
๔๓๖. ผู้โศกธารน้ำค้าง	ภาษา
อังกฤษลงมาแล้ว	จากหงาย
แต่ทว่าเรียนมา	ใหม่ เหมือนเขา
เมื่อแล้วเรื่องราวจะมาย	ใหม่เปิดความ
๔๓๗. ยามที่ขี้ใจจิก	แล้ว เอง ความเลย
เป็นผลจากเองเสียง	จากแล้ว
เสียงข้างกั๊กข้าง เบียง	ความเรื่อง จ้างแล้ว
ใครใครพรานทะเล เข็มคนแล้ว	จาก เข็มเข็มบรรด
<u>จบ ฝนแล้ว</u>	

เรื่องนี้ พราหมณ์ก็เห็นว่าอย่างจากการขายผาถอพระลัทธิอาหรับ โดยที่ต่างแปดจาก
 ธรรมเนียมอังกฤษเวลานั้น การรับใช้พระพรหมพระลัทธิอาหรับจึงทำอยู่กับ ฆราวาสอังกฤษอันเป็น
 คนจนมีเงินน้อยอยู่มาก เพราะพระลัทธิอาหรับจะสอนให้รับเอาวิถีปฏิบัติจากพระลัทธิของตน หาก
 ต้องการให้เงินบ้างถึงกับทุกสถาน ก็อาจจะมิสู้ความยากลำบากออกไปเสีย และอาจจะไม่ใช้
 เงินสักแดงเป็นของตนด้วยก็ได้ ถึงกับเรื่องความรู้ความฉลาดเห็นตัวว่าอย่างนั้นก็เห็นเรื่องนี้พรา
 มณ์ก็เห็นเรื่องเกี่ยวกับพระลัทธิอาหรับ และพระลัทธิที่เขย่งเข้าแล้วบ้าง ๆ อันเป็นวัฒนธรรมของ
 มุสลิม และแบบแผนการรับใช้จากพระลัทธิอาหรับมาเป็นของอาหรับ ก็อาจจะถูกใจพวกที่รับไป
 แผลงไป ทำให้มีพระลัทธิอาหรับบ้าง มีพระลัทธิอาหรับบ้าง ๆ เข้ามาในสังคม
 ฆราวาสหรือมุสลิมในบางภาคที่ความผิดเพี้ยนของลัทธิ ซึ่งอาจจะมีความรู้ความเข้าใจได้ซึ่งพอ
 ทำให้เสนอความคิดเห็นต่าง ๆ ไว้ในเรื่อง นอกจากนั้นก็อาจจะไปเผยแพร่ของฝรั่งเข้ามา
 เป็นอย่างบ้างก็ได้

ถึงกับในภาย เปรียบเทียบแล้วเห็นมาเรื่องวิถีชีวิตของพระลัทธิ การเปรียบเทียบกัน
 ธรรมเนียมอังกฤษหลาย ๆ อย่างเข้ากันได้โดยนัยอันเป็นการลัทธิอาหรับที่รับเข้ามาว่ามีแต่คือ
 อยู่มากน้อยเพียงไร มีที่มาจากไหนบ้างจากพระลัทธิอาหรับสักด้วยอย่างไร ก็เขาก็ได้ศึกษา

ถึงลักษณะของหนังสือด้วยในขณะที่ยังมีหลายประการจะเปรียบเทียบกับกันบ้างโดยตรงก็ได้

ในเรียงการสร้างวรรณคดีขึ้นเมื่อเราทราบแล้วว่ามีประวัติอันประหลาดที่ความสำคัญมาก เพราะเป็นแบบฉบับที่มีรากคำเป็นตามปกติ เราควรเก็บรักษาไว้ให้ดีจริงๆ แล้วก็จะให้วรรณคดีและคุณค่าในทางวรรณคดีอย่างเต็มที่ ในปัจจุบันนี้หากรวมกันแล้วจะลวดลวดเร็ว เราได้ถือถือกับประเภทอาหรับในทางสันนิษฐานในกรณี การกล่าว และกล่าวมาตลอดถึงว่าเดิม การถือภาษาอาหรับก็เจริญขึ้นดังที่ปรากฏจากภาษาอาหรับและมีความเจริญมาเรื่อยๆ มาถึงวรรณคดีแล้วก็เป็นด้วย ลวดวรรณคดีประเภทนี้เองดูว่าน่าจะมี ก็คือว่าวรรณคดีของวรรณคดีอาหรับโดยตรง และถูกต้อง

ส่วนต้นของวรรณคดีอาหรับคือภาษาอาหรับ ขึ้นเป็นเรียงแรกก็เพราะจากภาษาอาหรับ

จึงได้เรียกของว่าเป็นวรรณคดีแล้วเพราะวรรณคดีประเภทนี้รับกันมาแต่จากวรรณคดีอาหรับ ต้นฉบับอาหรับของเรื่องสั้นเป็นร้อยๆ เรื่อง จัดอยู่ในประเภทนิทานพื้นบ้านเท่านั้น เมื่อด้วยลอกเป็นหนังสือตามอังกฤษแล้ว เป็นประเภทนิทานสั้น (Fairy Tales) และเป็นที่มาไปใช้ใช้กันที่ภาษาอาหรับในหนังสือภาษาไทย เช่นเรื่องสั้น พระราชนิพนธ์แต่ง ก็คือว่าวรรณคดี

พระราชนิพนธ์ที่ตีพิมพ์จากอาหรับ เป็นเรื่องอย่างนี้ของวรรณคดี เช่นเรื่องสั้นเรื่องแม่ตาหยดมาจากภาษาอาหรับ เป็นเรื่องแรกที่แปลจากภาษาอาหรับมา ซึ่งแปลโดยวรรณคดีประเภทนี้ แปลจากวรรณคดีทางประเทศอื่นแปลมาจากภาษาอาหรับกับ สยามกถ และวารสารวิชาวของเจ้าพระยาพระคลัง (หน) และพระราชนิพนธ์เรื่องวิเศษชาติ ๖ เป็นที่พิมพ์วรรณคดีแปลจากภาษาอาหรับเป็นครั้งแรกที่กรุงเทพฯ แล้วจึงได้สามารถสร้างเป็นวรรณคดีไทยที่สมบูรณ์ได้ และพระราชนิพนธ์ที่ตีพิมพ์จากอาหรับคือเรื่องสั้นวรรณคดีประเภทที่พิมพ์

วิธีแปลภาษาอาหรับเป็นภาษาไทย แปลจากภาษาอาหรับเป็นภาษาไทยโดยเจ้าพระยาพระคลัง

พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระราชนิพนธ์ที่ตีพิมพ์จากอาหรับแล้ว ได้มีวรรณกรรมเล่มอื่นๆ ที่เป็นเรื่องอาหรับอันเรื่องเดียวกันนี้ แห่งภาษาอาหรับด้วยกัน เป็นทั้งเรื่องสั้นต่างๆ กันเช่นในปัจจุบันนี้วรรณกรรมเรื่องอาหรับ เรื่องอาหรับ แปลเป็นภาษาไทยเรื่องอาหรับ พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาวิไลวงศ์ดิเรกประจักษ์ (พระองค์เจ้าจ้าววรรณอักษร) ได้ทรงแปลและทรงนิพนธ์

นิยายอาหรับราตรีฉบับเป็นตอนๆ หลายเล่ม ซึ่งจากนั้นพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์ที่ตีพิมพ์จากอาหรับแล้ว ๑ ปี แล้วจากนั้นก็มีการแปล เรื่องอาหรับราตรี เป็นภาษาไทยเรียง

ลงมาใช้เป็นภาษาไทยทั้งนี้....." (๑)

พระองค์ทรงปฏิบัติโดยพระองค์เองตามพระบรมราชโองการที่ นับว่าเป็นข้อ
ควร เสด็จพระ เที่ยงทีละอย่างหนึ่ง

๓. พระบรมราชโองการเป็นทางวรรณคดีอย่างแท้จริง ดังที่พระราชนิพนธ์ สุคติพิศรา
ชาลลิต ได้รับยกย่องจากกรมศิลปากรว่า เป็นหนังสือที่ดี ถึงขั้นวรรณคดีไทย เป็นหนังสือกวี
นิพนธ์อยู่ในวรรณคดีแบบแผนของราชสำนักพระบรมมหารัชมังคลาภิเษกที่จัดทำขึ้นให้แบบเรียนอยู่หลาย
หนังสือ เป็นอรรถวิเศษทางกวีนิพนธ์ของภาษาไทย

พระราชนิพนธ์ สุคติพิศราชาลลิต เป็นแบบอย่างของพระราชนิพนธ์เรื่องแปลที่ไพเราะดีและมี
ที่ทุกประการ เป็นวรรณคดีเรื่องแปลจากต้นภาษาสันสกฤตเรื่องแรก และ เป็นวรรณคดีเล่มแรก
ในประเภทนี้ก็ได้เล่าเรื่องวาทะนิยามอาชาวันวาร

(๑) "พระบรมราชโองการในพระมหากรุณาธิคุณให้พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระ เสด็จ
พระราชนิพนธ์ สุคติพิศราชาลลิต เป็นแบบอย่างของพระราชนิพนธ์เรื่องแปลที่ไพเราะดีและมี
ที่ทุกประการ เป็นวรรณคดีเรื่องแปลจากต้นภาษาสันสกฤตเรื่องแรก และ เป็นวรรณคดีเล่มแรก
ในประเภทนี้ก็ได้เล่าเรื่องวาทะนิยามอาชาวันวาร" (พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, โรงพิมพ์จุลจอมเกล้า, ๒๕๐๑) หน้า ๓๓๖ - ๓๓๖.

ภาคผนวก

ถึงที่กล่าวมาแล้ว ในเวลาวันจันทร์ที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๓ นายแพทย์จากโรงพยาบาลเจ้าพระยาฯ จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมืองพระนครศรีอยุธยา (เดิมเป็นนายแพทย์) ได้ให้คำปรึกษาหารือเรื่องฟ้องจาก พระราชวังบวรวิเศษวิหาร ศาลหรือให้ตรวจการรวมเรื่องอายุพระแม่พิมพ์ที่วัดถึง ๒ ฉบับ ดังที่กล่าว มาแล้วข้างต้น

ในภาคผนวกนี้ ได้รวบรวมเรื่องผู้แต่งและตรวจตราพระแม่พิมพ์โดยตั้งเขา จิวลายศ เสงี่ยมโพธิ์ราชวาทิต (ลูกเขยจากบ้านพระจันทร์) พระปลัดโสมพะดินทร์ เจ้าอาวาสวัดทองนพคุณ ของ นายอมตวิเศษ ภาณุโฆษา มาว่ากันว่าสมเด็จพระเจ้าเอกทัศ และให้จัดสร้างพระประกอบที่วัดสุทัศน์รับ ตรวจตราพระแม่พิมพ์เรื่องอายุพระแม่พิมพ์ และถวายแก่พระสงฆ์ที่วัดทองนพคุณตามหลักฐานที่ เจ้านายทรงแสดงพระนางเจ้าสุพรรณบัฏ ในรัชสมัยรัชกาลที่ ๒ ดังต่อไปนี้ และรูปประกอบเรื่อง นิพนธ์จากพระสมณวราจารย์เจ้าคณะเมือง ๒ รูปในภาคนี้ จนถึงคือ เรื่องพระนางเจ้าสุพรรณบัฏ ฉบับที่ ๑ สมเด็จพระนางเจ้าสว่างวัฒนา บำลือ ทรงรวบรวมให้จัดพิมพ์ขึ้นที่วัดทองนพคุณพระนครศรีอยุธยา และ กำหนดการแสดงพระนางเจ้าสุพรรณบัฏ เรื่องนี้จัดพิมพ์ขึ้นที่วัดทองนพคุณ พระนครศรีอยุธยา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘

จะนำกล่าวถึงเรื่องผู้แต่งและตรวจตราพระแม่พิมพ์ต่อไปดังนี้

พระราชประวัติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ราชัน พระองค์ที่ ๔ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ ได้เสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติสืบต่อจากพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบรมชนกนาถ เมื่อวันที่พฤหัสบดี เดือน ๑๑ ขึ้น ๑๕ ค่ำ ปีมะโรง พุทธศักราช ๒๔๑๑ ตรงกับวันที่ ๑ ตุลาคม และเสด็จสวรรคตเมื่อวันที่เสาร์ เดือน ๑๑ แรม ๔ ค่ำ ปีมะจอ พุทธศักราช ๒๔๖๗ ตรงกับวันที่ ๒๗ ตุลาคม พระชนมายุได้ ๕๖ พรรษา เสด็จดำรงราชสมบัติอยู่ ๕๖ ปีเศษ นับเป็นรัชกาลที่ยั่งยืนกว่ารัชกาลของพระมหากษัตริย์พระองค์ใดในพระราชนิพนธ์ของชาติไทย

พระราชประวัติ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้า ทรงเป็นพระราชโอรสของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระนางเชษฐาสองคี่เจ้าข้าหม่อมมารดาภิรมย์ ซึ่งปรากฏพระนามโสมพะมิตรสืบต่อมาจากสมเด็จพระเทพศิรินทราบรมราชินี ทรงเป็นสมเด็จพระบรมราชชนนี พระองค์ทรงพระราชสมภพเมื่อ ๗ วันอังคาร เดือน ๑๐ แรม ๓ ค่ำ ปีมะจุก พุทธศักราช ๑๖๑๕ พ.ศ. ๒๑๗๖ ตรงกับวันที่ ๒๐ กันยายน พระองค์ทรงมีพระชนม์อยู่ และพระอนุชาร่วมสมเด็จพระบรมราชินี ๓ พระองค์คือ

- ๑. สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์อัครราชกุมารี (กรมหลวงวิสุทธิกษัตริย์)
- ๒. สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ (กรมจักรพรรดิพงศ์)
- ๓. พระองค์เธอเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ (เจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช)

พระนางเธอพระองค์เจ้าข้าหม่อมมารดา สมเด็จพระบรมราชชนนี ได้สิ้นพระชนม์เสียตั้งแต่พระชันษาเพียง ๒๕ พรรษาเท่านั้น ดังนั้นขอทรงพระเยาว์เจ้าฟ้าชายจุฬาลงกรณ์ จึงอยู่ในความอภิบาลดูแลของ ม.จ. หลุยส์มวง พระธิดาองค์หนึ่งในพระที่นั่งเกล้าฯ ซึ่งขณะนั้นมีพระชนมายุ ๔๓ พรรษา (เมื่อทรงดำรงตำแหน่งได้ทรงสถาปนาเป็นสมเด็จพระบรมราชยาสุตราชันยราชประยูร)

ในปีเดียวกันนี้เอง คือในวันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๐๔ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า

เจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระสุพรรณบัฏแต่งตั้ง เจ้าฟ้าชายองค์ใหญ่เป็นสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ขณะนั้นพระชนมายุ ๔ พรรษา ปี ๒๕๐๐ มีประกาศเสด็จกรมให้ไปเป็นเจ้าฟ้าต่างกรม มีนามกรมเจ้าฟ้าว่า กรมหมื่นพิทยฉัตรสุริยงกาด และเมื่อพระชนมายุได้ ๑๕ พรรษา ได้ทรงสถาปนาเป็นสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ กรมขุนชินิจิระวานาด ผู้กำกับกรมพลเล็ก

การศึกษา

เมื่อทรงเจริญพระชันษาได้ ๓ พรรษา ทรงเริ่มเรียนภาษาไทยจากพระเจ้าราชวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าบุศรี (พระเจ้าลูกเธอองค์ที่ ๕๑ ของพระที่นั่งเกล้าฯ) ภาษาบาลี พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดฯ ให้หลวงราชดำรักษ์ (เปี่ยม เมื่อชราได้เป็นพระครูวินัยธร เป็นพระยาปริยัติธรรมธาดา ในรัชกาลที่ ๕) กรมราชบัณฑิต เป็นพระอาจารย์ เสด็จออกไปทรงศึกษาที่หอสมุดเพชรบูรณ์ ในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เป็นเวลาแยกจากที่เสด็จศึกษาวิชาในวัง มวยปล้ำ กระบี่ กระบอง และกบฏกรม ส่วนวิชาวิจิตรปราสาทร ราวประเพณีและโบราณคดีทั้งปวง สมเด็จพระชนกนาถพระราชทานพระบรมราโชวาทฝึกสวนเวงหลวงมา

การศึกษาด้านอังกฤษ

การเรียนภาษาอังกฤษนี้ เริ่มเรียนที่มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ซึ่งปกครองโดยสภาของอเมริกัน ซึ่งขณะนั้นได้เป็นแพทย์หญิงซึ่งประจำราชสำนัก ในปีระกา ๒๕๐๙ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ทรงพระราชดำริว่า เจ้าฟ้าชายจุฬาลงกรณ์ฯ และพระเจ้าลูกเธอ และพระเจ้าลูกเธออีกหลายพระองค์ มีพระชันษาสมควรจะทรงเล่าเรียนความรู้ในต่างประเทศ ทรงพระราชดำริว่า ความรู้ภาษาฝรั่งจะเป็นวิชาจำเป็นสำหรับใช้ในราชการต่อไปภายหลัง จึงมีรับสั่งให้เสนาบดีไปหาครูฝรั่งที่เมืองสิงคโปร์ ได้หญิงอังกฤษชาวเกาะคาถาคนหนึ่ง ชื่อ นางอีโอบี เวนซ์ เป็นครู อยู่อาศัยอยู่ที่เมืองสิงคโปร์ รับจะเข้ามาถึงกรุงเทพฯ เมื่อปีจอ พ.ศ. ๒๕๐๘ โปรดให้ส่งอีโอบี เวนซ์ เข้ามาสอนพระที่นั่งทรงธรรม ในพระมณเฑียรราชวัง ส่วนเสนาบดีต่างกรมเวลานั้นเสด็จขึ้นเฝ้า และเสด็จวางถรณ์ถวายแด่จ้จ เจ้าฟ้าชายจุฬาลงกรณ์ฯ ทรงเรียนภาษาอังกฤษที่นางอีโอบี เวนซ์ เป็นผู้สอนจนจบเป็นสามเล่ม ครั้นเมื่อเสด็จออกไปอยู่ฝ่ายหน้าแล้ว พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ โปรดให้หม่อมจันทภา เอเวอริงตันมาเป็นครู ทรงศึกษาภาษาอังกฤษต่อมาจนถึงรัชกาลที่ ๕

ตอนเสด็จเสด็จวัดบวรนิเวศน์แล้ว เมื่อปีระกา พ.ศ. ๒๕๐๖ ได้ทรงศึกษาภาษาอังกฤษ

กับนายแพทเตอร์สัน ต่อมาอีก ทรงเวลาถ้าเมื่อเสด็จสวรรคตประจำวัน ม.ร. ป.รามนิษ ยอร์ช แพทเตอร์สัน (Mr. Francis George Patterson) เป็นบุตรที่พระองค์ทรงได้มาจากอินเดีย เมื่อปี ๒๔๑๕ และได้เป็นครูโรงเรียนภาษาอังกฤษที่ในพระบรมมหาราชวัง การทรงศึกษาภาษาอังกฤษนั้น ทรงอยู่นิโฆปานเท่าใด เพราะไม่ทรงว่าง

การที่พระองค์ทรงสามารถในวิชาภาษาอังกฤษเป็นอันดี ทรงพระปรีชาพระปรีชาโดยอ้างพระองค์ออกมา

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ เสด็จขึ้นครองราชย์ เมื่อ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๑๑ ขณะยังทรงพระเยาว์ และมีสมเด็จพระบรมชนกนาถเสด็จสวรรคต (นาง บุษยามา) เป็นผู้สำเร็จราชการอยู่แทน พระองค์ได้เสด็จไปเยี่ยมบิดาที่เมืองชิคาโกในปี พ.ศ. ๒๔๑๖ และเสด็จเยือนดินแดนเมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๕ และเมื่อทรงราชย์มีพระราชมารดาเสด็จสวรรคตได้เสด็จเยี่ยมอยู่โรงพยาบาล ๒ ครั้ง คือ พ.ศ. ๒๔๔๐ และ ๒๔๕๐ จึงนับว่าพระองค์ทรงศึกษาและทรงรอบรู้ภาษาอังกฤษอย่างกว้างขวาง ทรงมีความรู้ภาษาอังกฤษและทรงสามารถคิดคล้ายภาษาโรมันได้เป็นอย่างดี วิชาประเพณีการปกครองที่ศึกษาไปอย่างที่สุด

หรือมีวิชาความรู้ทางอักษรศาสตร์และวรรณคดี

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ทรงมีความสามารถในหนังสืออักษรศาสตร์และวรรณคดีอย่างเยี่ยม ได้ทรงพระราชนิพนธ์ไว้เป็นจำนวนมาก อักษรศาสตร์ของพระองค์ถูกแบ่งออกเป็นสี่สิ่งพอใจและสรรเสริญต่างกันไป

พระองค์ได้ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรอง วรรคต่าง ๆ ที่สามารถรอบรู้ เห็นได้ยาก

หนังสือพระราชนิพนธ์ประเภทร้อยแก้วที่แบ่งได้เป็นสองอย่าง คือ ตั้งแต่พระบรมราชาธิบาย ๑ พระบรมราชาโวหาร ๑ วรรณภาพแห่งรัชสมัยพระบาท ๑ ทรงพระราชนิพนธ์เป็นตัวอย่างด้วยคำของผู้อื่น ๑ รวมเข้า ๕ หมวด ในส่วนเวลาที่พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์ร้อยแก้วที่เห็นใจเป็นตัวอย่างดี พระราชนิพนธ์ของพระองค์นั้นจะเป็นเชิงร้อยแก้ว ทรงองค์ทรงพระราชนิพนธ์อักษรศาสตร์และวรรณคดี กล่าวคือ ทำให้เกิดอารมณ์ ทำให้หนักแน่น และทำให้สนุกเพลิดเพลิน ถวายคำขวัญโวหารทั้ง ๕ กล่าวคือ ปริยายโวหาร พรรณาโวหาร สำนกโวหาร และเทศนาโวหาร ซึ่งทรงสามารถเรียบเรียงได้ดีทั้งร้อยแก้ว และทรงเลือกใช้ได้เหมาะสมทุกประการ

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดัยราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนิพนธ์

โดยมากว่า " เป็นหนังสือที่อ่านไม่รู้จัก เมื่อ ห่งนี้เพราะพระราชนิพนธ์ ทรงพระราชนิพนธ์กรณยาวพระรณนา ว่าด้วยสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ จากพระบรมบรรยายเก่า เรื่องว่าโลกก็ แจ่มแจ้งซึ้งใจไม่ เสียดกว่าจะทรงพระราชนิพนธ์เรื่องใด ๆ ในขณะนั้นเลยไม่มีผู้ที่จะ เฝ้ายิ่ง "

พระราชนิพนธ์พระราชนิพนธ์ ๑๒ เดือน อีก สามถึงสี่ก็ทรงพระราชนิพนธ์ด้วยรับว่า เป็นร้อยแก้วอย่าง ดีเหมือนกัน เป็นวรรณคดีที่ไพเราะกว่ามากอีกอย่างหนึ่ง นอกจากจะทรง เค้าถึงหรือแต่ที่มาของศัพท์ธรรมนิยม โดยละเอียดตลอด สมลักษณะที่เขียนมาแล้ว พระราชนิพนธ์นี้จึงไพเราะกว่าอีกใดที่หนึ่งด้วย

ส่วนในเรื่องร้อยกรองของพระองค์ทรงพระราชนิพนธ์ไว้เกือบทุกชนิด บทพระราชนิพนธ์ที่พอจะ ใจเป็นฉันทน์มี แม้จะปรากฏอยู่น้อย แต่ถึงทรงพระราชนิพนธ์ไว้เกือบทุกชนิด บทที่ไพเราะจับใจ

ในการทรงพระราชนิพนธ์ร้อยกรองนี้ ทรงพระปรีชาสามารถหาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ ถึงที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ทรงใจไว้ในบทว่าพระราชนิพนธ์ที่คารวะขึ้น ทราบ และตามเสด็จประพาสที่ยุโรปว่า

" พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ทรงตั้งหัดแต่งบทกลอนมาแต่ยังทรงพระเยาว์ เมื่อ เสด็จประพาสอยู่ ณ พระตำหนักเดิม (สวนกุหลาบ) ก็ทรงพระราชนิพนธ์บทพระมาแต่ สมเด็จพระรณานัน ไทเข้ามาเล่นเมื่อเสด็จเสด็จด้วยพระราชนิพนธ์แล้วครั้งหนึ่ง แต่ถ้อยคำตามที่มีได้ น่ากลัวจะดูๆ ดีกว่า โคลง เพลงยาว และกลอนแปดเสด็จ ก็ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ เป็นมาก..."

พระองค์ทรง เป็นนักปราชญ์ว่ามาตุภูมิภาษาไทยและ เทศ อันเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการพระ ราชนิพนธ์ พระองค์ทรงบริบูรณ์ไปด้วยสติปัญญาและคุณธรรม พระองค์ทั้ง ๕ ประการ จึงจะจำแนกตาม ลักษณะวรรณคดีพระ ราชนิพนธ์ ดังนี้ คือ

ทรงเป็นจินตกวี คือทรงพระราชนิพนธ์โดยมีอารมณ์ที่ประดิษฐ์ เช่น เรื่องเงาะป่า ทรงเป็นสุภาพกวี คือทรงพระราชนิพนธ์กลอนเรื่องที่มีถ้อยคำอันไพเราะอย่างดีเลิศ เช่น เรื่องที่ ทรงแปลจากภาษาอื่น เช่น พระราชนิพนธ์เสด็จนครา การจ เป็นคน

ทรงเป็นอมรรตกวี คือทรงพระราชนิพนธ์แต่ก่อนกลางคืนจริง เช่น พระราชนิพนธ์ โคลง สุภาพนิ และขอพรรณต่าง ๆ มีสุภาพนิโคลงที่บรรยายถึง สุภาพนิและคุณงามความดี และโคลงสุภาพนิ แปดเสด็จ อื่น ๆ

ทรงเป็นปฏิภาณกวี ทรงพระราชนิพนธ์โดยมีโอกาสนั้นแต่เพียงครั้งเดียวพระราชนิพนธ์อัน เจียมแปลม เช่น นิราศสุพรรณ พระราชนิพนธ์ที่วัดกัลยา โคลง กลอนอื่น ๆ

พระองค์ได้ทรงพระราชนิพนธ์ที่วัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๖ สำหรับ สุพรรณ

นิพนธ์ชีวิตนิพนธ์พราหมณ์ เป็นพระราชนิพนธ์ร้อยกรองที่มีลักษณะพิเศษกว่าเล่มอื่น ๆ ตรงที่คิดเนื้อเรื่องจากนิยายอาหรับ อันเป็นแนวใหม่ และแปลกในวรรณคดีไทย และเป็นเรื่องที่น่าสนใจอ่านแล้วเพลิดเพลินทั้งนิยมแสดงพระปริชาลาสามารถในการที่ทรงแปลจากงานเขียนภาษาอังกฤษ และทรงดัดเป็นภาษาไทยได้อย่างดี

ภายหลังจากที่ทรงพระราชนิพนธ์ ชีวิตนิพนธ์พราหมณ์ ก็ได้ทรงพระราชนิพนธ์ เรื่องนิพนธ์พราหมณ์ ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๒๖ ซึ่งต่อมาได้มีพระนางเจ้าสว่างวัฒนา ได้ทรงรับสั่งไว้กับข้าพเจ้า ชีวิตนิพนธ์พราหมณ์ จะมีลักษณะมาตุจฉาจาก พระบรมราชเทวี (๑) โปรดฯ ให้พิมพ์ในงานเฉลิมพระชนมายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๖ ว่า

"...แต่มาความรักถึง พระราชนิพนธ์ร้อยกรองเรื่องนี้ ซึ่งข้าพเจ้าได้เคยเห็นเจ้านายพี่น้องทรงเล่น เมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๖ รู้สึกว่าไพเราะจะขี้อใจจะอ่านทุกอย่างเมื่อนมยอล เสียหายว่าจะสาบสูญไปเสีย เห็นว่าการจะพิมพ์ก็ควรช่วยใจให้พวกตามเจ้านายพี่น้องที่กตกรรมหลวงพระพรมวราบุรีก็เกือบหมดขาดอยู่คนเดียว ซึ่งองค์ (๒) กับข้าพเจ้าพร้อมทั้ง (โปรดกรม) กว๊าย เมื่อได้พบพระองค์ครบบริบูรณ์ถึงความประสงค์ ก็ทำให้อาพเจ้าพระชนมายุถึง ถึงในหลวงครั้งนั้นอีก"

พระราชนิพนธ์พราหมณ์ เรื่อง นิพนธ์พราหมณ์ มีอยู่ ๓๑ บทหรือ พร้อมทั้งกำหนดทำนอง เพลงไว้อวชย บทเจรจาของสัตว์ละครมีครวญไว้อวชย จึงน่าเสียดายที่ไม่มี ชีวิตนิพนธ์ฉบับละคร ร้องและพูดไว้ตลอดทั้งเล่ม

การพิมพ์สิ่งนี้ ชีวิตนิพนธ์พราหมณ์ เรื่องนี้จึงจะพิมพ์โดยแบบอย่างใหญ่หลวงตามเหตุสนใจความวรรณคดีเรื่อง ชีวิตนิพนธ์พราหมณ์ จึงขอยกภาระการแก้ไขละคร เรื่อง นิพนธ์พราหมณ์ ซึ่งสมเด็จพระนางเจ้าสว่างวัฒนาทรงรวบรวมไว้ถวายพระราชนิพนธ์มาแต่ครั้งก่อนไว้ด้วยดังนี้

ตำนานการแก้ไขละคร เรื่องนิพนธ์พราหมณ์

สมัยเมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ทรงพระราชนิพนธ์ ชีวิตนิพนธ์พราหมณ์ นี้ ถึงวันขึ้นปีใหม่เคยมีการเลี้ยงละครตามพระตำหนักต่างของพระบรมมหาราชวัง บางทีโปรดฯ ให้นักแต่งพระองค์กันแปลก ๆ บางทีก็โปรดฯ ให้ละครมวงมวงกันและมีการการร้องเข้ากันเป็นสมาคม เรียกว่า "รอนแค้น มาบ๊ยะ โขโหมเอ๊ย" มีสมเด็จพระนางเจ้ารำจกรมหลวงภาณุพันธุ์

(๑) คือ สมเด็จพระศรีสว่างวัฒนาบรมราชเทวี พระราชเทวีข้าพเจ้า
(๒) คือ พระองค์เจ้าหญิงแอไขดวง

วงศ์วรวง ทรงเป็นประธานเล่นกลอุบายละครทุกเป็นถาวรขึ้นเรื่องประจำที่ เมืองฉันทโฆษา
เอกศก พ.ศ. ๒๓๖๖ ทรงพระราชดำริว่าจะพิมพ์หนังสือลิลิตเรื่องนิทรชากริตที่ใดทรงพระราชดำริ
 ขึ้นใหม่เป็นของพระราชทานแจกพระบรมวงศานุวงศ์ จึงทรงแนะนำให้พวกสมาคมมา เล่นละครทุกเรื่อง
 นิทรชากริต โปรดฯ ให้ปลูกโรงละครไว้ที่ราชวรมันที่ศาลาตามตะวันตก พระที่นั่งพิมานรัตยา จันทเจดียง
 และที่ในพระที่นั่งพิมานรัตนยานั้นเป็นใหญ่ แลทรงเลือกกรมหัวละคร โปรดฯ ให้เข้าไปอีกขอมาพระที่นั่ง
 เสด็จของหอพระเนตรการชักขอมเนือง ๆ ทรงพระราชดำริว่าเรื่องบางแห่ง เล่นละครควรจะมีพระองค์
เจ้าทิศาปาโมกข์ จึงจะดี จึงทรงพระราชดำริพระที่นั่งพิมานรัตนยานั้นเป็นพระที่นั่ง พนักงาน
จัดการ เล่นละครทุกเรื่อง สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงภาณุพันธุวงศ์วรเดช ทรงเป็น
 ราชการโรง พระเจ้าน้องยาเธอกรมหมื่นเทวะวงศวิโรประการ ทรงเป็นมธุระย พระวรวงศ์เธอ พระองค์
 เจ้าประทีปธวัชการ ซึ่งมีบุตรภรรยาคนต่างสับหมุ่ เป็นพนักงานสร้างเครื่องโรง ตัวละครที่เล่นกล่าวแต่
 เฉพาะตัวหมุ่ชื่อใหม่ คือ

- กาหลิม (พระเจ้าแผ่นดินอาหรับ) พระสัมพันธวงศ์เธอพระองค์เจ้าประเสริฐศักดิ์
- แกรนวิเชีย (อรรคมหาเสนาบดี) พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมขุนเจริญผลกุศลสวัสดิ์
- เมตเรว (กรมวัง) พระเจ้าน้องยาเธอกรมหมื่นประจักษ์ศิลปาคม
- นายบุญ (แขกกำนันสามเส้า) พระเจ้าน้องนางเธอ พระองค์เจ้าทองแถมถวัลย์วงศ์

(กรมหลวงสรรพาสัตร์ภักดิ์)

- อาบุญหะซัน พระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้าเกษมศรีสุโขทัย (กรมหมื่นท้าวการวงศ์ประจักษ์)
- นางโสภา (มเหสี) พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นนวลศิรินทร์

(กรมหลวงสุพรรณมาฮง)

- นางพระนมของพระมเหสี พระเจ้าน้องยาเธอกรมหมื่นพรหมวรานุรักษ์
- นางจอนแก้ว (มารดาอาบุญหะซัน) พระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้ากิติถวัตรกุมาร (กรม

พระตำบวรราชานุภาพ)

- นางนอชากอน อัวคัค (ภรรยาอาบุญหะซัน) พระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้าจิตรเจริญ

(สมเด็จพระเจ้าตากกรมพระนริศรานุวัตติวงศ์)

- นางน้ำแหว ลือคำวพระสุกรี กรมหมื่นนวลศิรินทร์
- นางน้ำแหว พระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้าวรราชวรภาคกร (กรมพระบรมราชโอรสประจักษ์พงศ์)

- แม่เฒ่า พระเจ้าอุทุมพร พระองค์เจ้าบุรฉัตรไชยากร (กรมหลวงกำแพงเพชรอัครโยธิน)
- อาบุญะขัน สมเด็จพระเจ้าอุทุมพร เจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ (กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ)
- นายบุญ พระเจ้าอุทุมพร พระองค์เจ้าอาภากรเกียรติวงศ์ (กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์)
- บุญ พระเจ้าอุทุมพร พระองค์เจ้ารังสิตประยูรศักดิ์ (กรมขุนไยยามาชนเรนทร)
- บุญ หม่อมเจ้าสุธาสีไบไทย พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงเทวะวงศ์วโรปการ
- บุญ หม่อมเจ้าโสทรประสิทธิ์ พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงเทวะวงศ์วโรปการ
- นางโชติเด มณี สมเด็จพระเจ้าอุทุมพร เจ้าสามท้าวธิดา (สมเด็จพระเจ้าอนุหัว ในรัชกาลที่ ๖)
- นางพระนม สมเด็จพระเจ้าอุทุมพร เจ้าฟ้าสมกิจวงศ์โรทัย (กรมขุนศรีธรรมราชธำรงฤทธิ์)
- นางนงนาคอน อังคัก สมเด็จพระเจ้าอุทุมพร เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร (กรมขุนศุภบุรีราเมศวร)
- นางบำเรอ สมเด็จพระเจ้าอุทุมพร เจ้าฟ้าศิริสุธรรมันต์ (กรมหลวงนครสวรรค์วรพินิต)
- นางบำเรอ พระเจ้าอุทุมพร พระองค์เจ้าเทวีพิลาสวงศ์ (กรมหมื่นสิทธิโยธินพิบูลโรคม)
- นางบำเรอ หม่อมเจ้ารุจิภักดิ์ พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นดำรงราชานุภาพ
- นางบำเรอ หม่อมเจ้าถาวรมงคลวงศ์ พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นมหิศรราชหฤทัย

บรรดางานที่ทรงทำราชการสืบเนื่องกันมาตั้งแต่ครั้งนั้น ก็ยังมีพระราชนิพนธ์เพิ่มเติมอย่าง
เช่น เมื่อคราวก่อน

(พระรูปเจ้านายทรงเล่นละคร ภูโตจากภาพระดามฉายแว่น)

บรรดางานที่ทรงทำราชการสืบเนื่องกันมาตั้งแต่ครั้งนั้น โดยกระแสนพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๕ คือ เสภาเรื่อง

อาบุญะขัน ซึ่งมีเรื่องราวดังนี้

ประวัติการขับเสภา

เสภาอาบุญะขัน ที่รู้จักกันทั่วไปในสมัยนั้น พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๖ สมเด็จพระเจ้าอุทุมพร
พรหมวรราชกุมารี กรมหลวงนครสวรรค์วรพินิต ในขณะเสด็จไปงานพิธีสมโภชราชวงศ์หญิงแปดกึ่งบุญ ณ กรุงเทพฯ
ปีมะแม ๒๔๖๖ ต่อมาพิมพ์ในงานขึ้นโรงงิ้ว เมื่อปีระกา พ.ศ. ๒๔๖๘ ณ ลานเสวกเวกพระยาบุรุษรัตนราชพิเศก
(เขต ไกรฤกษ์) เป็นผู้จัดทำขึ้น เพื่ออุทิศถวายแด่ดวงพระวิญญาณของนางไปเป็น พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณ
พิพรรฒธนากร ต่อมาได้จัดทำพิมพ์ที่โรงพิมพ์เกี่ยวกับชื่อกครั้งหนึ่ง เมื่อปีที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๓ (๑)

(๑) ศิริภค กุศลวิจิตร "ความสับสนอันเนื่องมาทางประวัติศาสตร์ และวรรณคดีไทย", ๑ (ธันวาคม ๒๕๐๓), ๑ - ๑๐๓ เสภาอาบุญะขัน ของกระยาบรูณจิตพิมพ์ ปี ๒๕๐๘.

ในการจัดพิมพ์ครั้งนี้อาจ พ.ศ. ๒๕๒๘ นั้น มีผู้นำของราชนิติพิทยสภาฯ จรรยา
"พิทยาสภกรณ์" ในตำแหน่งอุปนายก เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๕ จึงมีข้อความที่ได้ความกระจ่างสำหรับ
เสภาถวายพระขวัญ เป็นอันมาก ผู้นำมีข้อความดังนี้

"ในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาบุรุษรัตนราชพัลลภ (นพ
โกทรฤกษ์) เป็นพระยาภิรมย์ภักดี พระยาบุรุษรัตนราชพัลลภเสด็จทอดพระเนตรเกล้าฯ ถวายและแจกผู้มาช่วยงาน จึงได้
มาหาว่าที่ราชบัณฑิตยสภาในการ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ หมายให้ทรงพระกรุณา
เสภาถวายพระขวัญ เป็นหนังสือแต่งตามแนวเรื่องถึง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ โสภณจรรยาภิรมย์
ไว้เป็นหลักฐาน เพราะกว่าในราชบัณฑิตยสภาที่ ๒ โสภณจรรยาภิรมย์ เพราะโปรดเกล้าฯ ให้แต่งและตั้งนิพนธ์
พระยาบุรุษรัตนราชพัลลภ ก็นำมาบอกผู้แต่งถวายถวาย ถึงนั้นก็เห็นสมควรจะส่งถวายพระยาบุรุษรัตนราชพัลลภ แต่มีน้ำเสียบดาบผู้หนึ่ง
หนึ่ง ชื่อว่าเสภาขอบที่ ๒ ซึ่งส่งถวายแก่รัชกาลที่ ๒ (วง โสภณจรรยาภิรมย์) แต่งนี้แต่งขอมีไปโลจนบัดนี้...."

เสภาทั้ง ๑๑ ตอนนี้ กระจัดกระจายไปนานแล้ว สูญหายเสียทีเดียว กรรมการราช
บัณฑิตยสภาได้พยายามสืบหาจากนานาน ก็หาได้ไม่ครบ ผู้แต่งยังมีตัวอยู่ในเวลานี้คนเดียว แก่พระยา
สโมรสรรพการ ก็น่าใคร่กันมากแต่มีใจไม่ เมื่อสองสามวันนี้กรรมการนึกเห็นช่องทางที่หาหาได้อีก
แห่งหนึ่ง จึงได้พยายามติดตามดู โดยหาหน้อยหนึ่งก็เห็นตอนที่มีข้อความถึงรัชกาลที่ ๒ ชื่อตอนที่ ๓ ก็เห็น
จะเป็นวันสิ้นหวังว่าจะหาได้ครบจริงๆ....."

นอกจากนี้ในทำเนียบ พ.ศ. ๒๕๒๖ ก็กล่าวถึงประวัติการแต่ง คณะมีรายชื่อเรื่องและนาม
กวีทั้ง ๑๑ ท่าน พร้อมทั้งการแบ่งตอนต่างๆ เว้นก็ดังนี้

ต้นฉบับและการแต่งเสภาเรื่องถวายพระขวัญ

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้พระยาบุรุษรัตนราชพัลลภ
ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๖๖ ให้พระยาบุรุษรัตนราชพัลลภ เสด็จไปหาที่เมืองเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๔๖๓ ในเสภาครั้งหนึ่ง นั้น
ต่อมาได้โปรดเกล้าฯ ให้พระยาสุรเสนาบดี (นาย บารจาย่างกูร) ถวายรางวัลในสมัยนั้นให้ช่วยกันเก็บ
เนื้อเรื่องไปแต่งเป็นเสภาสำหรับขับถวาย เวลาทรงเสด็จไปทอดพระเนตรที่พระบาทสมเด็จพระจอม
เกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้พระยาสุรเสนาบดีแต่งเสภาเรื่องพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
กวีที่แต่งเสภาเรื่องถวายพระขวัญ ๑๑ คนด้วยกัน รมเรื่องไปแต่งคนละตอน มีรายนามดังนี้

- ตอนที่ ๑. หลวงพิบูลย์ (หลวงปู่) กฤษเสภา ถวายได้เป็น พระราชนุ
- ตอนที่ ๒. พระยามหาอำมาตย์ (หรือ วีร กวี)

- ตอนที่ ๓. จุฬวิสุทธเสณี (นาง)
- ตอนที่ ๔. จุฬหิมาจชัย (อายุ) ภายหลังเป็นหลวงภักมยโกษา
- ตอนที่ ๕. หลวงมรรตลวรจรณคดี (สุภ) ภายหลังได้เป็นพระราชาภิรมย์
- ตอนที่ ๖. จุฬวิสุทธเสณี (จอมมารดวงใหญ่ อิศรางกูร พ.อ.บุษยา) ภายหลังได้เป็น

พระยาวิกรมทัตโสภณ

- ตอนที่ ๗. พระยาวิสุทธโวหาร (จอม อธิการยงภูธร)
- ตอนที่ ๘. จุฬบงกช (นาง โกรธฤกษ์) ภายหลังได้เป็นหลวงมงคลรัตน์
- ตอนที่ ๙. หลวงเสนีพิทักษ์ (จอม) ภายหลังได้เป็นพระยาราชวรานุชิต
- ตอนที่ ๑๐. หลวงสโมสรรชการ (รัก วิริสัมพันธ์) เค้านี้เป็นพระยาสมุหกรรมการ
- ตอนที่ ๑๑. หลวงจักรปา (อุค.) เป็รียตุ

เสภาทั้ง ๑๑ ตอนนี้กระจัดกระจายไปนานตามหัว สูดุณยานเสียก็มาก กรมการราชบัณฑิต
สภาไถ่ขยายมาสืบถามทราบมา ก็ตาได้ไม่ครบ เค้ามาอยู่หน้าใจ เมืองหลวงที่ ๕ เท่านั้น

พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระมหาอมรินทร์ สิบสองมหาจักรพรรดิ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็น
พระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระศรีสวรินทราบรมราชินีนาถ
ทรงพระราชสมภพเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๓ เมื่อพระชนมายุได้ ๘ พรรษา ได้รับสถาปนาเป็น
สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าทรงอุณหเทพทวารวดี ในปี พ.ศ. ๒๔๖๖ เสด็จไปศึกษาวิชาในประเทศ
อังกฤษ ระหว่างประทับอยู่ในประเทศอังกฤษ ได้ในปี พ.ศ. ๒๔๖๘ ดำรงพระอิสริยยศเป็นหม่อมกุฎราชกุมาร
และรับถวายบทเทศน์สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวชิราวุธธิติ ซึ่งภายหลังพระองค์ได้เสวยพระชนม์ถึง เมื่อ
ทรงสำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา ได้เสด็จกลับประเทศไทย ในปี พ.ศ. ๒๔๖๘ ในวันที่ ๑๓ ตุลาคม
พ.ศ. ๒๔๖๘ ได้เสด็จเจ้ถึงถวัลยราชสมบัติ และทรงอยู่ในราชสมบัติ ๑๖ ปี เสด็จสวรรคตในวันที่ ๒๕
พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๔ เมื่อพระชนมายุได้ ๒๒ พรรษา

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระปรีชาด้อย่างเยี่ยมในกาปรเทศอัน
ได้รับถวายพระนามว่า สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ พระองค์ได้ทรงพระราชนิพนธ์ไว้เป็นจำนวนมากมาย
กว่า ๒๐๐ เรื่อง ในกาปรทรงพระราชนิพนธ์หนังสือต่าง ๆ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงไว้ทั้ง
พระนามตรงและพระนามแฝง เมื่อใดไม่มีพระราชประสงค์จะใช้พระปรมาภิไธยตรง ๆ แล้ว ก็มีไว้

พระนามเหล่านี้คือ เรือยูลยา วัศิวาหุ รามจิตติ พันแหยม น้อยสา สุกรีห นายแก้วนายจัญญ์ หนานแก้ว เมืองบูรพ์ พระชรรค์เพชร ร.จ. (ทำยลของรามจิตติ และคนคง)

ในบรรดางานพระราชนิพนธ์ที่มีอยู่มากมานั้น พระองค์ได้ทรงพระราชนิพนธ์**บทละคร เรื่อง งามพระขวัญ** ขึ้นด้วย และทรงได้พระนามแฝงว่า คนคง ทรงพระราชนิพนธ์ในปี ร.ถ. ๑๓๑ เป็นหนังสือ เล่มเล็ก ๆ ๔ เล่มจบ

ในทำนองการแสดงละคร เรื่องนิราชากริต ได้กล่าวว่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งยังทรงพระเยาว์ได้เคยทรงแสดงละครชุดเรื่องนิราชากริตรุ่นหลังในปี ร.ถ. ๑๑๑ (พ.ศ. ๒๔๐๘) ได้ทรงแสดงเป็นพระนางโมปีเตย เหนือ ถึงที่นับอยู่ในพระรูปเจ้านายทรงเล่นละครครั้งนั้น

บทละคร เรื่องงามพระขวัญ

บทละคร เรื่องงามพระขวัญ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๒ นั้น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์ขึ้น เพื่อได้เป็นแบบละครพูดฉบับร่าง มีบทเจรจาของตัวละครแล้ว มีพร้องซึ่งกำหนดไว้เป็นทำนองต่าง ๆ แบบละครปราโมทย์ ขนาดความยาวเป็น ๔ เล่ม ขนาดหนังสือ เล่มเล็ก เล่มหนึ่งก็ก่อคองหนึ่งในการแสดงละคร ทำนองเพลงที่ขับร้อง ส่วนมากเป็นเพลงแขก ทำนองต่าง ๆ

การทำทรงพระราชนิพนธ์บทละคร เรื่องงามพระขวัญขึ้นนี้มีว่าเป็นประโยชน์ เพราะว่า การแต่งบทละครแต่เดิมมาไม่เคยมีคำประพันธ์ที่เป็นพร้องบทคร่าวไว้เล่มหนึ่ง และบทเจรจาไว้เล่มหนึ่ง ดังเช่นตัวอย่างจากหนังสือประเภทที่หายาก ประเภทละครรำต่าง ๆ บางทีก็เ็นบทเจรจาเองตาม ที่จำเรื่องได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นในทำนองการ เล่นละคร เรื่องสิทธิดาราชากริตจึงมีแต่พระราชนิพนธ์พร้อง และไม่มีบทเจรจาเลย จึงเป็นที่น่าเสียดายที่กล่าวยุไปเสีย

การที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์ บทละคร เรื่องงามพระขวัญ นี้ จึงเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจจะแสดงในสมัยหลังเป็นอย่างมาก

พระประวัติสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์

สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ พระนามเดิมพระองค์เจ้าจิตรเจติฉู เป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประสูติในพระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๔๐๖ พระมารดาคือพระสัณเฑียรวงศ์เชลยพระองค์เจ้าพรหมาย (หม่อมเจ้าหญิงพรหมาย) ทรงมีพระเชษฐภคินีร่วมพระมารดาอีกพระองค์เดียว คือ พระองค์เจ้าหญิงกรมทิศาแก้ว (ซึ่งต่อมาในรัชกาลที่ ๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาขึ้นเป็น เจ้าฟ้ากรมขุนชัชวาลย์กัณยา)

จนถึง พ.ศ. ๒๔๑๑ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาวิฑูริยราชไมตรี มีพระชันษาได้ ๖ ปี พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวก็เสด็จสวรรคต พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ อนุโลมเลี้ยงโอรสองค์สมเด็จพระองค์ขึ้นมา

ในปี พ.ศ. ๒๔๑๔ ทรงผนวชเป็นสามเณร ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม แล้วเสด็จไปจำพรรษาอยู่วัดบวรนิเวศ เมื่อลาผนวชแล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รับราชการในกรมมหาดมหาดเล็ก

การเลื่อนพระอิสริยยศ

ในรัชกาลที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๑๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนพระอิสริยยศพระองค์เจ้าจิตร เจริญชัย เป็นพระเจ้าองค์มาเจด ทรงกรมมีพระนามตามจารึกในพระสุพรรณบัฏว่า พระเจ้าองค์มาเจด กรมขุนนริศรานุวัดติวงศ์ จนถึง พ.ศ. ๒๔๔๕ ทรงเลื่อนกรมพระเจ้าองค์มาเจด เจ้าสำนักกรมขุนนริศรานุวัดติวงศ์ เป็นเจ้าสำนักกรมหลวงนริศรานุวัดติวงศ์

ในรัชกาลที่ ๒ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนเป็นสมเด็จพระเจ้ากรมพระนริศรานุวัดติวงศ์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๖

ในรัชกาลที่ ๓ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ทรงดุษฎีเจ้ารับราชการเป็นอภิรัฐมนตรี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕ และเมื่อยุบเลิกกรมนี้ให้สถาปนาสมณสังฆปาภร เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕ ทรงพ้นจากตำแหน่งทั้ง ๒ นี้ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕

ต่อมาได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในระหว่างที่เสด็จพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสต่างประเทศและทรงเสกสมรสกันเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๕

ในรัชกาลที่ ๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนพระอิสริยยศเป็นพระยาจกิตในพระสุพรรณบัฏว่า สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้ากรมพระยาวิฑูริยราชไมตรี

การศึกษา

สมเด็จพระเจ้ากรมพระยาวิฑูริยราชไมตรี มีพระองค์พระเยาว์ได้ทรงเรียนหนังสือขั้นต้นกับภรรยาที่เสกสมรส คือ หม่อมเจ้านิรมิตสารพัดเพียร จนเมื่อทรงมีความรู้วิชาออกเขียนได้ เรียกว่าชั้นมูลแล้วก็ได้ทรงศึกษาวิชาชั้นสูงขึ้นไป กับพระยาภิรมย์สุนทรโวหาร (น้อย บำจรรย์สาคร)

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๔ ได้เข้าทรงศึกษาในโรงเรียนมหาดมหาดเล็ก ซึ่งโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งขึ้นให้พระบรมวงศานุวงศ์และบุตรหลานข้าราชการ ได้เข้าศึกษาว่าราชการส่วนกลางอังกฤษเมื่อมีครูเป็นฝรั่งชื่อฟรานซิส ยอห์น และเดวิดสัน ส่วนภาษาไทย พระยาภิรมย์สุนทรโวหาร (น้อย) เป็นผู้สอนโรงเรียนนั้นเรียกว่า ละแฉดมหาดมหาดเล็ก

ระหว่างที่ทรงพระเยาว์นั้น ทรงสนพระทัยกับดนตรีไทยและมีพระนิสัยใฝ่ไปในทางการ
ช่าง

การทรงรับราชการ

พลเอกสมเด็จพระเจ้าตากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงเป็นทหารครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ.
๒๔๑๕ โดยทรงเข้ารับการศึกษาในโรงเรียน "อะ เล็คทอราลมหาดเล็ก" และโดยทรงรับพระราชทานยศ
ทหารเรื่อยมาจนถึงปี พ.ศ. ๒๔๓๗ โดยทรงรับพระราชทานยศทหาร เป็นนายพลตรี กำแพงแสนมาดี
กระทรวงกลาโหม และมีบัญชาการกรมยุทธนาธิการ พ้นตำแหน่งในปี พ.ศ. ๑๑๘ ถึงการที่ได้อำนาจปฏิบัติ
ระหว่างดำรงตำแหน่งบัญชาการกรมยุทธนาธิการมีข้อ เหนือประการ

นอกจากความเจริญในด้านกิจการทหารแล้ว ยังทรงสร้างความสำเร็จให้แก่การกุศลอย่างค
ทหารบกโดยเฉพาะถ้าย

โดยที่ทรง เป็นทั้งกวีและศิลปินในทางการขับร้องและการดนตรี ดังมีระหว่างที่ทรงดำรง
ตำแหน่งบัญชาการกรมยุทธนาธิการทหารบกนี้เอง กองแตรวงและกองดุริยางค์ทหารบกได้ เจริญก้าวหน้า
ขึ้น โดยทรงมีพระทัยแข็งและระดมรับร้องไวโพลินาร เป็นอันมาก เพลงเก่าลือ ๆ ซึ่งนิยมขับร้องกันจนทุก
วันนี้ เช่น เพลงสาวเล็ก เพลงโสร โยค อภิมะเด ฯลฯ ที่ลือลือที่สุดก็คือเพลงสรร เสริญพระบารมี

ในปี พ.ศ. ๒๔๖๕ ได้ทรงรับพระราชทานยศทหาร เป็นนายพลเอก

ทางราชการพลเรือนได้ทรงเป็นเสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ ในปี ๒๔๓๘ ได้ทรงพระ
กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นเสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ เป็นเสนาบดีพระองค์แรก และได้เลื่อนมาเป็น
เสนาบดีกระทรวงนี้ตลอดครั้งหนึ่ง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๖ ปี ๒๔๕๐ ทรงเป็นเสนาบดีกระทรวงพระคลัง ปี
๒๔๕๕ ทรงเป็นเสนาบดีกระทรวงวัง จนถึง พ.ศ. ๒๔๖๑ ประชวรด้วยโรคพระหทัยโต จึงถวายบังคม
ลาออกจากราชการ

เมื่อทรงรับราชการทรงมีหน้าที่ควบคุมแบบอย่างในทางช่าง ตลอดจนพระเครื่องพระพุทธรูปไป
ควบคุมดูแลเป็นนิจตลอดมา ทั้งในรัชกาลที่ ๕ และที่ ๖

ถึงรัชกาลที่ ๗ ได้ทรงกลับเข้ารับราชการแผ่นดินจึงได้ทรงรับตำแหน่งเป็นอภิรัฐมนตรี
ที่ปรึกษาราชการแผ่นดินตามพระบรมราชโองการ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๔ ปี พ.ศ. ๒๔๖๕ ทรงพระกรุณา
โปรดฯ ให้ทรงรับตำแหน่งอุปนายกการบัณฑิตสภา แทนกิติโสภร ทรงรับตำแหน่งในปี พ.ศ. ๒๔๖๗ เมื่อ
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสละราชสมบัติ

สมเด็จพระเจ้าตากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ มีพระโรคพระหทัยพิการและพอหมดอีกเสบ
เรื่อถึง ประจำพระองค์มาช้านาน ชีตทั้งหมดถึง พ.ศ. ๒๔๘๗ จึงเริ่มประชวร กระเสาะกระแสะด้วย

พระโรคธวัช พระอนามัยหฤคโศภมวณ เพ็ญยงทีละน้อย เป็นเจ้ากับ ทดถึงวันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๐
กับเจ้าพระสมเด็ยพระวอการวันสงม

สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ เรื่อง "นิทราชากริต"

สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ แด่ครั้งยังทรงพระเยาว์มีพระชันษาได้ ๑๖ ปี
ยังดำรงพระยศเป็นพระองค์เจ้าจิตรเจริญ ทรงแสดงละคร เรื่องนิทราชากริตร่วมกับสมาคมพระเจ้านอง
ยาเซอร์ชื่อว่า "แมจิกส์ โซโซเวทส์" ซึ่งมีสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยาสว่างวงศ์เป็นนายก จักเล่นละครและเล่น
ละครถวายเป็นประจำในปี พ.ศ. ๒๔๓๖ มีพระราชนิพนธ์คำร้องให้เล่นละคร เรื่องนิทราชากริตกับ พระองค์
เจ้าจิตรเจริญ เป็นหัวหน้าชาลลอค บางเอก และบางพวงไ้มกษ บำนำเรอบางนอชาลลอค เป็นนักดนตรี
จะตองเล่นดนตรี และรับแขกด้วยอาบุญละอัน ก่อกรมหนึ่งทิวากรวงกับประวัติ

ครั้นเมื่อถึงปี พ.ศ. ๒๔๓๗ สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงพระนิพนธ์ บท
กาไมตรีวงศ์ และเพลงขับสั้น ๆ ประกอบบทหรือภาพหนึ่ง (ในสมัยนั้นเรียกว่ารูปภาพ) ถวายสมเด็จพระ
บรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ มีทั้ง ๔ เรื่อง ซึ่งเรื่องสี่มถือ เรื่องนิทราชากริต บทขับร้อง
ตรงดัดปรุงจากพระราชนิพนธ์จิตตินิทราชากริต

การเป็นยูทรงแสดงละคร เรื่องนิทราชากริตและทรงพระนิพนธ์บทกาไมตรีวงศ์ เรื่อง
นิทราชากริต ทั้งสองประการนี้ยอมแสดงว่าสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรา ทรงเกี้ยวของอย่างใกล้ชิด
และทรงมีความสำคัญสำหรับเรื่องนี้

บทกาไมตรีวงศ์ สัมนิทราชากริต หรือบทขับนำคดีนิทราชากริต

เป็นบทขับนำทั้งหมดหนึ่งใบประกอบเพลงไทยเดิม สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยา
นริศรานุวัดติวงศ์ ทรงดัดปรุงจากพระราชนิพนธ์ เรื่องจิตตินิทราชากริตในรัชกาลที่ ๒ ๓๓๖ ว่าท้าวบุญละอัน
กับนางนอชาลลอค อวัคิต

ประวัติการทรงพระนิพนธ์

ครั้งแรกสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงพระนิพนธ์ถวายสมเด็จพระ
บรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๗ การทรงพระนิพนธ์ครั้งนี้เป็นบทกาไมตรีวงศ์
(Tablesau Vivants) ซึ่งเป็นการแสดงตามแบบฝรั่ง แล้วจะทรงจัดให้พระอนุชาและพระราชน้องให้
ยังเยาว์เล่น ในครั้งนี้ทรงพระนิพนธ์เพลงขับสั้น ๆ สำหรับบรรเลงประกอบรูปภาพชุดนี้ (ในปัจจุบัน
เรียกว่าภาพหนึ่ง) ซึ่งมีรวมกันอยู่ ๔ คัม ในบทกาไมตรีวงศ์ ซึ่งมีทั้งหมด ๔ เรื่อง คือ

๑. เรื่องพระเป็นเจ้า	๕. สามก๊ก
๒. เรื่องราชาธิราช	๖. ขอมคำกลืน
๓. เรื่องนันทราชคฤหิต	๗. พระจอ
๔. เรื่องนิศ เศวตวิภา	๘. อุรุท

นับว่า "คหรงพระเป็นเจ้า" เป็นเรื่องในโอกาสสำคัญครั้งหนึ่ง เรื่องนันทราชคฤหิตเป็นเรื่อง
หนึ่งรวมอยู่ด้วยเป็นเรื่องที่ ๓

บทความในครั้งเรื่องนันทราชคฤหิต ของนิเวศน์วิภาหุระฉบับกลางของชาลอม อีวักดี นั้น
เนื้อเพลงที่ใช้เป็นบทนำนั้น กรมเจ้า กรมพระนริศฯ ได้ทรงคัดปฐมาภิธานที่ ๒๕๐ ในฉบับพระราช
นิพนธ์ลิลิตนันทราชคฤหิต เพื่อใช้ตรงกับจังหวะเพลง ๒ เพลง คือ เพลงแขกกล่อมเจ้า และแขกกล่อมสายบัว
และได้ทรงคัดโคลงสี่สุภาพอีก ๕ บท มาเป็นเนื้อร้องและกำกับเสนาของเพลงไว้ คือ โคลงที่ ๒๒๓ เพลง
แขกกล่อม โคลงที่ ๒๒๔ - ๒๓๐ เพลงแขกกล่อมมือ โคลงที่ ๒๒๕ เพลงแขกกล่อมเจ้าแก้ว โคลงที่ ๒๒๖ เพลง
พรานหมัดคนน้ำเตา

เพลงประกอบรูปกลอน ในเรื่องนันทราชคฤหิตเหล่านี้ กหรงใช้เพลงกับสั้น ๆ ที่ใดทรงนิพนธ์
ขึ้นไว้ในครั้งนั้น ในที่นี้เรียกว่า "ลิลิตนันทราชคฤหิต" ซึ่งเป็นเพลงที่ใช้ทำนำชื่อเพลงว่า "แขก" อยู่ ๕ เพลง
ยกเว้นเพลงสุดท้ายคือ "พรานหมัดคนน้ำเตา" การที่ทรงเลือกเพลง "แขก" เช่นนี้ก็เพราะทรงมีความรู้ใน
เรื่องเพลงไทยเดิมเป็นอย่างดีว่า ลิลิตนันทราชคฤหิตของไทยหรือที่ปรากฏในพงศาวดารไทยใช้ทำนองอย่างไทย เพื่อความแปรปรวน ๕ เพลง รำบรมราชคฤหิตกล่อมเจ้าแก้วและพระคฤหิตต่าง ๆ ใน
การแสดงละครหรือมหรสพบางคราว (๑) ของเวลาและที่ว่างเรื่องนันทราชคฤหิตเป็น เรื่องที่ ๓ จากลิลิตน
านรัช จึงได้ทรงเลือกเพลง "แขก" มาให้เป็นส่วนนำของเรื่อง ถึงที่ใดกำหนดไว้ในบทนำแล้วนั้น เพื่อ
ให้สอดคล้องกับมหรสพของเรื่อง

บทนำของเพลงลิลิตนันทราชคฤหิตเป็นของนิเวศน์วิภาหุระฉบับกลางของชาลอม อีวักดี ใน
เนื้อร้องมีลิลิตการแต่งงาน ทำอาวษพร การเลี้ยง การวางขันน้ำเพลง พร้อมทั้งเกร็ดองค์ศัพทเป่าวันเป็น
เครื่องสนุกสนานบันเทิงใจ ประกอบทั้งเรื่องลิลิตนันทราชคฤหิตเป็น เรื่องสนุกสนาน และจบลงด้วยความ
สุขสวัสดิ์ ดังนั้นวงมโหรีจึงนิยมนำบทนำเรื่องนันทราชคฤหิตมาใช้เป็นบทนำร้องในงานวิภาหุระที่เรียกว่า
"กล่อมหัว" อยู่เสมอ และปรากฏว่ายังเป็นที่ยกย่องกันอยู่จนถึงปัจจุบัน

(๑) ภาวราชละเอียดได้จาก บทเพลงไทย เล่ม ๑, (พจนานุกรม : กรมศิลปากร, ๒๕๐๔), หน้า ๑๓๖-๑๓๗.

นับว่าคำประพันธ์ในศิลปะนิเวศวิทยามีความไพเราะ สามารถนำมาดัดแปลง เป็นบทอ่าน สำหรับขับร้องได้ นับว่าเป็นความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีหรือวรรณคดีนิยมกับศิลปะปกติกวญ เช่นนี้ช่วยให้ วรรณคดีเรื่องศิลปะนิเวศวิทยามีชื่อเสียงแพร่หลายยิ่งขึ้น

ในก้านำของหนังสือเรื่องนี้ ได้กล่าวถึงวิถีถึงงานพระนิพนธ์ สมเด็จพระปรมานุชิตชิวงค์ไว้ว่า

"พระนิพนธ์พระสุกรม พบทาโบธวิวังค์ และบทกลอนเสีร์ต เหล่านี้ไต่เอาแต่เพียงใจที่ความมันเทิง ใจแก่บรคณานุสนธิใจในกติกศิลป์และวรรณศิลป์เท่านั้น สดกแต่เป็นเสีร์ ปามกจะ อันก่อให้เกิดความเจริญใจ แก่บุคคลทั่วไป ได้รับค่านิยมชมเชยและจารึกอยู่ในความทรงจำอันอย่างแพร่หลายมาทุกยุคทุกสมัย..." (๑)

พบทาโบธวิวังค์ เรื่องนิเวศวิทยา (๒) หรือบทเพลงโดยเติมกับนิเวศวิทยานับได้ก็มา รวมไว้ในหนังสือรวมทั้งในบทเพลงสำหรับเล่นของวงและอยู่ในหมากกลไป

ชีวประวัติ

เจ้าพระยามหินทรศักดิธำรง (เพ็ง เข็ญกุล)

เจ้าพระยามหินทรศักดิธำรง นามเดิม "เพ็ง" เป็นชาวสวนเดิมในรัชกาลที่ ๔ เมื่อ เสด็จเสด็จด้วยราชการสมันแล้ว ไปรักษา ให้เป็นเจ้าพนักงานสรรพสินค้า หัวหมื่นนาคเล็ก ภายหลังไปรักษา ให้เป็นพระยานุรักษ์รักษาหัวเมืองจางวาง มหาลักษ์มาในรัชกาลที่ ๖ ไปรักษาเป็นเจ้าพระยา มีนาม สมญาจารึกในศิลาฤกษ์ เรียกโดยย่อว่า เจ้าพระยามหินทรศักดิธำรงฯ

ต้นตระกูล

เจ้าพระยามหินทรศักดิธำรง เป็นบุตรคนแรกของชายมาจากเจ้าพระยากระด้าง (อิม) เสมียนดี ที่รัฐศกมภ์กรมท่าในแผ่นดินพระ เจ้าวอยู่ด้วยหลายพระ พระมหากษัตริย์องค์ที่ ๒๕ แห่งกรุงศรีอยุธยา ตั้ง เลหสถานอยู่ที่ริมประตูจีน ห้วยป่าอม เขียวไปโรจน์ ใกล้บ้านเจ้าเจาศม ทรงคานบอกกล่าวแห่งเมืองกรุงเก่า

เจ้าพระยามหินทรศักดิธำรงเป็นบุตรคนแรกคนที่ ๕ ของหลวงจินดาพิจิตร ปกัจางวางราช มัทธิพิศ และมารดาชื่อหาบมอญ ชื่อของหลวงคุณาตรา กรมการเมือง เขียวบุรี เกิดเมื่อวันพุธ เดือนหก

(๑) สมเด็จพระเจ้าตากมพระปรมานุชิตชิวงค์, อนุชิตชิวงค์และบทกลอนเสีร์ต, อนุชิตชิวงค์และบทกลอนเสีร์ต (พระสุกรม : กรมศิลปากร, ๒๕๐๖), ภาคที่ ๓
(๒) "พบทาโบธวิวังค์", เล่มเดียวกัน, หน้า ๒๕๕ - ๒๕๖.

ขึ้น ๑๕ ต่ำ ปีมะเส็ง เวลาบ่ายถึง จุดศักราช ๑๑๘๒ ในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย มีชื่อนายวันเพ็ญ เพราะเกิดเมื่อวันเพ็ญเดือนหก ภายหลังคนเรียกกันแต่สั้น ๆ ง่าย ๆ ว่านายเพ็ง หลวงจินดาพิจิตร นั้น แรกยังเป็นสามเณรคงเคยเฝ้าถวายการปฏิบัติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะทรงพระเยาว์เสด็จไปทรงเฝ้า เวียนอาพาธระอังกโรไทยอยู่ ณ สำนักพระพุทธรจารย์ (ซุน) เจ้าอาวาสวัดท้ายตลาด หลวงจินดาพิจิตรมีฝีมือเป็นหมอนวด ได้เคยถวายงานนวดให้พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ เมื่อกำลังทรงผนวช ประทับอยู่วัดสมอรายอยู่เดิม และได้ภรรยา คือนายเพ็ง ขณะนั้นอายุ ๑๒ ปี ติดตามไปถวายงานนวดถวาย พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ทรงพอพระทัยนายเพ็ง จึงออกพระโอบุชว คอยทวงจีวรพิจิตร และได้ทรงเลี้ยงไว้เป็นพระราชนุตรเลี้ยง เมื่ออายุ ๒๑ ปี ก็ทรงโปรดฯ ให้อุปสมบท ณ วัดธรรมยุติกนิกาย

การรับราชการในรัชกาลที่ ๔

จุดศักราช ๑๑๙๘ ขึ้นปีใหม่ ๒๓๑๖ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ รับกรมราชเลขาแล้ว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานสัญญาบัตรตั้งนายเพ็งให้เป็นเจ้ากรมสรรพเพชภักดี หัวหมื่นมหาดเล็กคนแรก เวรศักดี

ในปี พ.ศ. ๒๔๐๐ เจ้าหมื่นสรรพเพชภักดี (เพ็ง) ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ไลด์ำรงยศตำแหน่งอุปทูตจุฬาราชมนตรีราชสำนักออกไปเจริญทางพระราชไมตรีถึงสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในครั้งนั้นพระยามนตรีสุริยวงษ์ (ซุน) เสนอว่าขอ เจ้าหมื่นสรรพเพชภักดี (เพ็ง) เป็นอุปทูต ๑ และ จมื่นมนเฒ่าวิฑิตย์ ตรีทูต ๑ ก็สำเร็จราชการโดยพระบรมราชประสงค์กุดะทูตคุณก็สืบถึง เมืองไทย เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๐๐

พ.ศ. ๒๔๐๒ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าหมื่นสรรพเพชภักดี เป็นพระยาอนุรักษราชวิมล จางวางกรมมหาดเล็กขวา และในปีเดียวกันโปรดเกล้าฯ ให้เป็นผู้บัญชาการกรมทหารบกกองหน้า

พ.ศ. ๒๔๐๔ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ว่าการภาษีเงิน และดูแลราชการหลายอย่าง ได้เป็นผู้คนรับสั่งในราชการส่วนหนึ่งแล้ว จึงขึ้นรัชกาลที่ ๕

การรับราชการในรัชกาลที่ ๕

ในแผ่นดิน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า ในปี พ.ศ. ๒๔๑๑ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนตำแหน่งยศเป็นพระยาราชสุภาวดีตรีสังฆมนตรีราชเลขา จางวางกรมพระสุรัสวดี และได้รับราชการเป็นผู้บัญชาการซ่อมแซมมืองจำแสงพระนครชั้นในชั้นนอกหลายประตู และดูแลพระที่นั่งวิมลราชานุสรณ์ กับทั้งโรงทหาร ทอสีล็ดและโรงช่าง ในครั้งนั้นได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ว่า "จุฬาราชมนตรี" ทรงตราหุทัยจุลจอม

เกล้าวิเศษ และดวงตราสำหรับความชอบในพระองค์ ในคราวเดียวกัน ในปี พ.ศ. ๒๔๑๓ ได้รับแต่งตั้งให้เข้าประจำสภารัฐมนตรี เป็นครั้งแรก เรียกในครั้งนั้นว่าตำแหน่งที่เกล้าวิเศษออกปลัด เป็นประธาน นายหนึ่ง ในที่ปรึกษาการราชการแผ่นดิน และที่ปลัดเกล้าวิเศษ ในครั้งนั้นที่ประชุมคณะรัฐมนตรีมี ๑๒ นาย และได้แต่งตั้งให้เจ้าคุณวราธสุภาวดีเป็นประธานคณะรัฐมนตรี

ปลายปี พ.ศ. ๒๔๑๓ นั้นเอง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ก็ได้โปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง เจ้าคุณวราธสุภาวดี เป็นเจ้าพระยา มีนามว่า เจ้าพระยามหินทรศักดิ์ศรีฯ

ปีรุ่งขึ้น พ.ศ. ๒๔๑๔ กองทัพออกจากทุ่งเวียงคำ เกริ่นแคว้นที่จะมาตีเมืองหลวงพระบาง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงโปรดฯ ให้จัดทัพไปปราบฮ่อเป็นการด่วน มีเจ้าพระยาภูธราภัย เป็นแม่ทัพที่ ๑ ยกไปรบกับจีนฮ่อที่เมืองหลวงพระบาง และเจ้าพระยามหินทรศักดิ์ศรีฯ เป็นแม่ทัพที่ ๒ ยกไปรบกับทัพจีนฮ่อทางค่ายเมืองหนองคาย การยกกองทัพครั้งนั้นทำให้เกิด "นิราศหนองคาย" ขึ้นเล่มหนึ่งเท่าที่กล่าวมานี้เป็นเกร็ดแสด่งว่า เจ้าพระยามหินทรศักดิ์ศรีฯ เป็นผู้ที่สามารถในด้านการปกครอง การทูต งานทางฝ่ายช่าง และในกาทหารทหาร

ความสามารถในการประพันธ์

นอกจากความสามารถในทางราชการ เจ้าพระยามหินทรศักดิ์ศรีฯ ก็ยังได้ชื่อว่าเป็นนักวางคดี มีความสามารถในการประพันธ์อีกด้วย งานที่ท่านได้เขียนไว้คือเรื่องงานพระศรี อันถือว่าเป็นวรรณคดีสำคัญชิ้นหนึ่ง ท่านได้เขียนไว้เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๖ ตามเค้าเรื่องความทรงจำจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในสมัยที่ยังเป็นมหาดเล็ก ข้าหลวงเดิม

ถึงนั้น เรื่องงานพระศรี นอกจากจะมีคุณค่าในทางวรรณคดีแล้วยังเป็นหลักฐานในทางประวัติศาสตร์ ได้เห็นหนึ่ง

เรื่องงานพระศรี เมื่อรวบรวมขึ้นเป็นเล่ม มีความยาวประมาณ ๑๐ ยกเลข ได้ตีพิมพ์เป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๔ ทรงพิมพ์เกิดที่ภรรยาที่เวียงคำ

ความสามารถในการประพันธ์

เจ้าพระยามหินทรศักดิ์ศรีฯ ท่านชื่อ เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า เป็นเจ้าของโรงละครในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ความคิดในเรื่องการสร้างโรงละครนี้ เริ่มมาตั้งแต่ครั้งที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอุปทูตในคณะทูตที่เจ้าคุณพระวราธสุภานไปเจริญพระราชนไมตรีกับประเทศอังกฤษในครั้งนั้นยังเป็นเจ้าแม่สมรสพรเพชร์ภักดี คณะทูตได้ชมกิจการงานด้านต่าง ๆ ในประเทศอังกฤษเพื่อนำมาปฏิบัตินในประเทศไทย ปรากฏว่าเจ้าแม่

สรรพเพชฌัญญุตาได้นำแม่อย่างโรงละคร ที่หาได้จากมาจากโรงละครที่ชื่อว่า "ปรีนส์ เซส เรียมเตอร์" ใน นครลอนดอน ครั้งนั้นเขาใช้ เป็นชื่อละครคณะของท่าน

เรื่องประวัติของเจ้าพระยามหินทรศักดิ์ศรีราชรัง มีเรื่องราวดังนี้

เจ้าพระยามหินทรศักดิ์ศรีราชรัง (เข่ง เพ็ญกุล) เป็นผู้เริ่มให้ละครของท่านเล่นเป็น ละครผู้หญิงโดยคิดแก้ไขแบบละคร เวาแบบละครนอกละครจีน และกระบวนจิ้งจอกมาระคนกันเป็นละครพัน ทาง แสดงคล้ายละครนอก แต่งตัวอย่างเครื่องน้อยไม่ใช้อย่างละครรำทีเดียว เป็นคนที่ใช้เสื้อหลวม ไม่รัดรูป ฝานุ่งเฉย ๆ ไม่จับ ฯลฯ

ละครคณะ เจ้าพระยามหินทรศักดิ์ศรีราชรัง มีบทละครแต่งใหม่มากกว่าเพื่อน กล้วยเล่นละคร พันทาง มีภาษาต่าง ๆ ไก่หลายคนมีนิสัยทางบทกลอนมาช่วยแต่ง เช่นเขา เรื่องราชาธิราชมาทำบทละคร หลายตอน นำเรื่องขุนช้างขุนแผนตอนหลายเพชร หลายบัวออกศึกษาทำ เป็นบทละครตอนหนึ่ง และเล่มที่ สำคัญก็คือพระราชนิพนธ์ลิลิตนิทราชากรซึ่งได้รับพระบรมราชานุญาตให้นำเอาเรื่องมาแปลงเป็นบทละคร รำได้ มีชื่อว่า บทละครรำเรื่องอาบุญละนัย เรื่องนี้เป็นเรื่องจากนิทานเขาหรับ จึงใช้ภาษาทางพื้นของ เพลงและทั้งเนื้อเรื่องแตกต่างไปอีกเรื่องหนึ่ง หนังสือวรรณคดีสำหรับอ่านเล่นอื่น ๆ ได้นำมาทำเป็นบท ละครก็มี เช่นจิตโคจร ทินสุวิงศ์ มณีสุวิงศ์ อักขณวงศ์ พระสมุทร สิงห์โคจร สุวิงศ์กรมเมศร์ สามัญญ์ที่คิดขึ้นใหม่มีสองเรื่อง คือเรื่องวงศ์เหวราช เรื่องยักษ์หักขา

นอกจากนี้ได้นำพงศาวดารขึ้นมาแต่งเป็นบทละครหลายเรื่อง เช่นเรื่องห้องสิน ทั้งสิ้น สามก๊ก หงอโต รุขยง บัณฮวยเหลา ฯลฯ

เจ้าพระยามหินทรฯ เป็นผู้ถือละครไทยเล่นประจำโรง เก็บเงินคนดูเป็นครั้งแรก แต่ รุกเริ่มเป็นสัปดาห์ เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า "วิกหนึ่ง" กล้วยเป็สมัยเริ่มเรียนภาษาอังกฤษกัน จึงเป็น ภาษาอังกฤษให้เกิดเรียกโรงมหรสพว่า "วิก" จนทุกวันนี้

เมื่อ เจ้าพระยามหินทรฯ ถึงแก่อสัญกรรม ละครคณะนี้ตกเป็นของจิมโบไวยรรบาด บุตรของ ท่าน ได้เคยพาคณะละครนี้ไปแสดงถึงกรุงเซนเป็เตอร์สเบิร์ก ประเทศรัสเซีย ในรัชกาลที่ ๕ ละครคณะนี้ ได้มีส่วนช่วยสืบต่อวงการละครไทยมาจนถึงคณะศิลากรทุกวันนี้ (๑)

เจ้าพระยามหินทรศักดิ์ศรีราชรัง ถึงแก่อสัญกรรมเมื่อวันที่ ๒ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๗ เมื่อมีอายุ ได้ ๗๕ ปี ท่านเป็นต้นสกุล "เพ็ญกุล" มีบุตรธิดารวมทั้งสิ้น ๒๖ คน ที่สมควรจะกล่าวนามในที่นี้คือเจ้าจอม

(๑) ไสมรสมิ จันทระภา, "นาฏศิลป์ไทย" พิมพ์ครั้งที่ ๑ (สุภาพ, ๒๕๑๖) ๑๔๘ - ๑๕๓

มารดาหม่อมราชวงศ์ถนัดศรีประยูรวงศ์เจ้าจอมมารดาฤๅษี และกรมหมื่นพิทย
มหินทรโกมล (พระองค์เจ้าวิเชียรสมพงษ์) เป็นต้น เจ้านายทั้งสองพระองค์นี้ทรงเป็นราชสกุล "เพ็ญพจน์"
จากชื่อประวัตินามเจ้าพระยามหินทรศักดิ์ธำรงนี้ ย่อมแสดงว่าท่านเจ้าพระยา เป็นผู้ที่มีความ
ความสมิทธิสนมใกล้ชิดกับพระญาติวงศ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ เป็นผู้ริเริ่มการละครและ
เป็นเจ้าของโรงละคร จึงได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว ให้นำเอาเรื่องในพระราชพงศาวดารสยามมาแต่งเป็นบทละครว่าเรื่องชาบูพระบันได
ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวชื่อประวัตินามเจ้าพระยามหินทรศักดิ์ธำรงไว้ ณ ที่นี้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษา
ประวัติวีรกรรมที่ไทยคดีไป

ชีวประวัติ หลวงพิเรนทร์ภักดี (หิม สุขยางค์ ร.ม.ช.)

บุตถบพตกรรมว่าเรื่องชาบูพระบันได

หลวงพิเรนทร์ภักดี (หิม สุขยางค์) เกิดในรัชกาลที่ ๑ เมื่อ ๒ วันอาทิตย์ เดือน ๒ ขึ้น

๑๐ ค่ำ ปีมะแม นพศก จุลศักราช ๑๒๐๘ พ.ศ. ๒๓๕๐

ตระกูลเป็นสกุลจตุรคณและอยู่มหาวิทยาลัยพระที่นั่งในกรุงเทพฯ มีคาถาคำอยู่กับเจ้าพระยา
มหินทรศักดิ์ธำรง แต่ยังเป็นพระยาบุรุษรัตนราชพัลลภ เมื่อในรัชกาลที่ ๔ บอญพินบวร เป็นพระภิกษุ
อุปัฏฐากรูปที่ ๓ พระราชา ได้ศึกษากรรมจนหนังสือไทยในเวลาเช้าวัน ครั้นปีมะเมีย โทศก พ.ศ. ๒๔๑๓
ในรัชกาลที่ ๕ นายโง่ลาภศึกษามาเป็นทนายอยู่กับเจ้าพระยาวิชิตวงษ์เหล็กธำรง เมื่อเป็นพระยาราชสุภาวดี
เจ้าพระยามหินทรศักดิ์ธำรงได้สละขานาใจจึงไป เป็นคนใกล้ชิดศึกษาคำมาแต่ครั้งนั้น ครั้นถึงปีเถาะ สัปตศก
พ.ศ. ๒๔๔๔ เจ้าพระยาวิชิตวงษ์ ได้เป็นแม่ทัพยกกองทัพกรุงเทพฯ มีหนังสือจะยกไปรบอยู่ที่เมืองหนอง
คาย เจ้านายเห็นเป็นอันตรายไปช่วย รวมเวลาถึงทัพยก ลงหัวปีระกอบชัย ๕ เดือน เมื่อไปทัพคราวนั้น
หลวงพิเรนทร์ภักดียังเป็นนายหิม เป็นนายหนึ่งหน้าแถว และขึ้นวางมือกับเจ้าพระยามหินทรฯ ถลวงทาง
ทั้งขาไปและฉากอ้อม ไปเกาะไประกรังนี้นายหิมได้แต่งนิราศเรื่องหนึ่ง ชื่อ "นิราศหนองคาย" ได้ลงพิมพ์
ออกโฆษณาเมื่อปีระกอบ อับจุลศักราช พ.ศ. ๒๔๔๐ เหตุด้วยเหตุที่นิราศหนองคายนี้มีข้อความร้ายแรงหลายแห่ง
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้าศรีสุริยวงษ์ ซึ่งเป็นประธานในการจัดสรรครั้งนี้ จึงถือว่าเป็นการหมิ่นประมาท
กรายมังกมทูตฯ ๒๒ ได้ว่าระโทษผู้แต่งตามพระราชกำหนดกฎหมาย นายหิม ๒๒ รับโทษโดยให้ถวายเป็น
ว่าได้แต่งความความผิดลงลง และปฏิเสธว่าไม่ได้มีผู้แต่งผู้ใดเขียนคำสิ่งสามที่แต่งในครั้งนั้น เป็นที่
เข้าใจกันว่า นายหิมจะชำนานในการแต่งบทกลอนสักเพียงไรก็คิดแต่จะเอาวิธีใส่คนเจนนายหิม นายหิม
สามารถหรือกล้ากล่าวความลงเช่นนั้นได้ นายหิมจึงถูกตัดสินให้จำคุก นายหิมถูกจำคุกเมื่อวันที่ ๒๒

คำ เดือน ๘ ปีชวด สัมฤทธิศก จ.ศ. ๑๒๔๐ ตรงกับวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๒๑ มาพันโทเจ้าคุณด้วย
พระมหากรุณาธิคุณยกโทษประทานให้แก่ชายพิมพ์ เมื่อวันที่อังคาร ขึ้นค่ำ ๑ เดือน ๑๑ ปีเถาะ เอกศก จ.ศ.
๑๒๔๑ ตรงกับวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๒๒ รวมเวลาที่ถูกจำคุกประมาณ ๑ ปี กับ ๑ เดือน ด้วยเหตุ
ที่แต่งนิราศตนเองถวาย สมเด็จพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์ว่า "ฉันทูแต่งหนังสือชื่อนายพิมพ์ ถูกเข็นเข็นหลังขาด
ด้วยอาชญา เป็นตัวอย่างของการตลุมทางวรรณกรรม"

เมื่อพันโทแล้วนายพิมพ์ก็กลับไปอยู่กับเจ้าพระยามหินทรฯ ตามเดิม พอกองสงมแล้วเจ้า
พระยามหินทรฯ ตั้งให้เป็นขุนจบพลรักษ์ ขุนจันทประพจน์ ในกรมพระสุรัสวดี

ในตอนที่ขุนจบพลรักษ์ไปถวายพระกระโถนแด่สมเด็จพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์ ให้เจ้าพระยามหินทรฯ
เล่นละคร โขนมากได้คำเรื่องเก่าๆ สมัยก่อนมาแปลงเป็นบทละคร เป็นตอน ๆ ๑ บทละครที่ขุนจบพลรักษ์แต่ง
สืบได้จำนวนเรื่องดังนี้คือ :-

๑. พระอภัยมณี	๒. ราชนิกร	๓. อภัยนางษ์
๔. พินวงษ์	๕. ยักษ์ยักษ์ชา	๖. สยามก๊ก
๗. รุบฉ่างขุนแม่	๘. จักรแก้ว	๙. อาบู่พะชัน
๑๐. บวยหึงเหาะ	๑๑. สิงห์ไทรภะ	๑๒. รามรุก
๑๓. มณีสุริยง	๑๔. พระเจ้าควอองหง่างชั้นเกี	
๑๕. ทิ้งหวงมาลัยเจก	๑๖. สุริยงษ์พรหมเมศ	๑๗. วงษ์เพ็ญราช
- กลอนอาบ คือ :-
๑๘. มณีพรักัน	๑๙. กายนกร	๒๐. ฉัตรสามชั้น
๒๑. พระกรสุริยัน	๒๒. นิราศหนองคาย	(สุภาภิกษาคำกลอน)

นอกจากนี้ยังมีกลอนและโคลง เบ็ดเตล็ดอีกหลายเรื่อง เช่น โคลงกรรพสุภาภิกษิต (เรื่อง
โคกจันทน์) เมื่อครั้งงานพระราชทานเพลิงศพของหลวงพิณพงษ์ภักดี ในปี พ.ศ. ๒๔๕๕)

สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระปรมานุชิตชิโนรส ทรงนิพนธ์ยกชื่อของงานของกวีท่านนี้ว่า
"สิ่ง เกตุตามส่วนหนังสือที่หลวงพิณพงษ์ภักดีแต่งดูก็มีความกตัญญู เป็นธรรมวิดีสำคัญกว่า
อย่างอื่น เมื่อมาพิเคราะห์ดูตามเรื่องราวในประวัติก็เห็นประสทธิธรรม ข้อนี้มันคงต่อเจ้าพระยา
มหินทรฯ ก็ได้สนองคุณตอบแทน แม้ที่สุดเมื่อป่วย อากาโรมากจนจะถึงอสัญกรรม พระบารมีสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จไปเยี่ยม ก็มีความบังคมทูลฝาก ขอพระบารมีฝากเกล้าฯ เป็นที่พึ่ง แต่หลวง

พัฒนาพงษ์ โดยเฉพาะ^(๑)

เมื่อเจ้าพระยามหินทรฯ ถึงแก่อสัญกรรมแล้ว (ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๓๗) หลวงพัฒนาพงษ์ก็
แต่ยังเป็นขุนจบพรักย์ ถูกรอกจากกรมพระสุริยาศรีเสนาบดีมาเป็นเจ้าอยู่ในพระเจ้าน้องยา
เจ้าพระยามหินทรศักดิ์ช่าง ก่อพระองค์เจ้าจุฑาวัชรราชกุมารี และพระองค์เจ้าเพ็ญพัฒนพงษ์ ซึ่งได้
ทรงรับพระสุพรรณบัฏ เป็นกรมหมื่นพิทยมหันทรวิกรม รับราชการ เก็บผลประโยชน์ในพระองค์ถวายตลอดมา
เมื่อความทราบถึงสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ทรงพระราชนิพนธ์ว่าเป็นผู้มีกตัญญูและทรงระลึกถึงที่เจ้า
พระยามหินทรฯ ไกรรณบังกนพคุณฝากไว้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานสัญญาบัตร เป็นหลวง
พัฒนาพงษ์ศักดิ์ มีสังกัดในกรมพระคลังข้างที่เมื่อ ณ วันที่ ๒๑ มกราคม ปีวอก อัฐศก พ.ศ. ๒๔๓๘

ดังนั้นจึง เป็นเสมือนดังที่สมเด็จพระยาคำรงได้ทรงกล่าวไว้ในคำนำหนังสือ โคลง
กระตุสุภาวิตว่า

".....หลวงพัฒนาพงษ์ศักดิ์เป็นกวี โดดเด่นหนังสือไว้มากมายหลายเรื่อง โชคดีเท่านั้น
ความจริงที่สำคัญยังมีอีกอย่างหนึ่ง ถวายหลวงพัฒนาพงษ์ศักดิ์ เป็นผู้ประพันธ์วันการแต่งหนังสือ เป็นเหตุ เป็น
ปัจจัย ให้ได้รับทั้งความทุกข์ในชั้นต้น และได้รับความสุขในภายหลังตลอดมา...." (๒)

ต่อมา กรมหมื่นพิทยมหันทรวิกรมสิ้นพระชนม์ ในปี พ.ศ. ๒๔๕๒ เมื่อพระชันษาเพียง ๒๔
พรรษา หลวงพัฒนาพงษ์ศักดิ์ก้มเกล้าความชวนช่วยในการแต่งหนังสือตั้งสมัยนั้นมา ถึงห้าหนที่เฉพาะ เก็บ
ผลประโยชน์ถวายแต่อย่างเดียว

หลวงพัฒนาพงษ์ศักดิ์ได้ป่วยเป็นโรคลมกวางหัวใจพิการมาตั้งแต่วันที่ ๑๘ กันยายน ปีเถาะ
สัปตศก พ.ศ. ๒๔๕๘ แก้วในคราวตั้งแล้ว ครั้นถึงวันที่ ๘ ตุลาคม เวลา ๑๑ โมง หลวงพัฒนาพงษ์ศักดิ์ถึง
แก่กรรมโดยโรคลมปัจจุบัน วายุได้ ๖๘ ปี

หลวงพัฒนาพงษ์ศักดิ์มีภรรยาชื่อ เสี่ยงม มีบุตรชาย ๒ คน ซึ่งเป็นเจ้าราชการยศสำคัญของประเทศ
ประเทศไทยในกาลต่อมา คือพระยาศรีสุริยราชศรีวงศ์ (สรรเสริญ สุขยางค์) แห่งกรมทวง ยูแปดและ
เรียบเรียงแหม่มเปี้ยลาวี เจ้าหัววาราชการ เมือง ครั้งสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวงกับพระยาสุริย

พัฒนพงษ์รายละเอียดยกเรื่องวันที่ เดือน ปี และชื่อความที่ได้มาจากบทความเรื่อง "นักเขียนนิราศที่ถูกเขียนหลัง"

ของดิเรก ชัยนาม, วิทยาสาร, ๒ (มกราคม ๒๕๑๑), ๖๔-๖๕
(๑) หลวงพัฒนาพงษ์ศักดิ์ โคลงกระตุสุภาวิต (พระนคร : เจริญผล, ๒๔๕๘) คำนำของสมเด็จพระยา
คำสงครามมหา
(๒) หลวงพัฒนาพงษ์ศักดิ์, โคลงกระตุสุภาวิต (พระนคร : เจริญผล, ๒๔๕๘) ภาคคำนำ

รัตนนิยาม (สาโรช สุขยางค์) อีกคนหนึ่ง ท่านทั้งสองนี้ก็เพิ่งมาก่อนนิกรรมไปแล้วทั้งสองท่าน คงเหลือแต่
ผลงานรับราชการในตำแหน่งสูง ๆ อยู่หลายคน

ผลงานของท่านคือ วรรณกรรมอันเป็นสมบัติของชาติไทยซึ่งเป็นผลงานอมตะ ยังคงมีอยู่จน
ถึงปัจจุบันนี้

ด้วยเหตุที่ว่าผลงานอันหนึ่ง เมื่อครั้งยังเป็นสุนทรภู่ได้แต่งบทละครเรื่อง
อาบุญะขันไว้ถึงปรากฏหลักฐานในตำนานเรื่องนิทรราชกริต ซึ่งสมเด็จพระนางเจ้าสว่างวัฒนา ทรงรวบรวม
ไว้โดยว่าว่า ละครบทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เจ้าพระยามหินทร
ศักดิ์ำรงนำเรื่องในพระราชนิพนธ์ลิลิตนิทรราชากริตไปแสดงละคร สุนทรภู่จึงได้แต่งบทละครเรื่อง
อาบุญะขันขึ้น ดังนั้นท่านจึงนับว่ามีค่าสำคัญท่านหนึ่งในวรรณคดีที่เป็นนิทานจากอาหรับ จึงได้คง
ประวัติของท่านไว้เป็นประโยชน์ในการศึกษาประวัติวรรณคดีไทย

บทละครเรื่อง อาบุญะขัน

ประวัติการพิมพ์

เมื่อพิมพ์ครั้งแรก พิมพ์ตามต้นฉบับของพระเจ้าพระยามหินทรศักดิ์ำรง (เพ็ง เพ็ญกุล)
ม.จ. หลวงพรหมเชษฐา เพ็ญพัฒน์ พิมพ์ขึ้นเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชทานแก่ในงานพระราชกุศล
พระศพ พระเจ้าพี่นางเธอพระองค์เจ้าจุลราชรัตนราชกุมารี ครบ ๑๐๐ วัน ณ วันที่ ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๓
ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร ขนาดความยาว ๔๔ หน้า (๔ หน้ายก)

ประวัติการแต่ง

ท่านน่าจะแต่งขึ้นบทละครเรื่องอาบุญะขัน เมื่อครั้งยังมีกรมหมื่นนิจยาของกรม
ทรงดำรงตำแหน่งอุปนายกหอสมุดศิริราช โดยกล่าวถึงประวัติการแต่งบทละครว่า ละครเรื่อง
นี้ไว้ว่า..... เจ้าพระยามหินทรศักดิ์ำรง เป็นเจ้าของละครโรงใหญ่ คนชอบละครเรื่องแปลก ๆ ก็
จัดให้ได้ดู มีผู้แต่งตอนประจำอยู่ในบ้าน ได้เรื่องจากลิลิตพระราชนิพนธ์ ก็ได้แต่งเป็นบทละครขึ้น บท
ละครเรื่องอาบุญะขันนี้เป็นเรื่องหนึ่งที่ได้แต่งขึ้นเล่นละครในเวลานั้น.. "

..... เมื่อเจ้าพระยามหินทรศักดิ์ำรงถึงอสัญกรรมแล้ว พระเจ้าพี่นางเธอพระองค์เจ้า
จุลราชรัตนราชกุมารี ทรงรวบรวมหนังสือสมุดไทยของเจ้าพระยามหินทรศักดิ์ำรง ประทานมายังหอ
สมุดศิริราช บทละครเรื่องนี้ได้เลือกไว้ในพวกหนังสือที่พระท่านมาครั้งหนึ่ง เนื้อเรื่องสี่ ๒ เล่ม สมุดไทย
หมายหมายเล่ม ๑ เล่ม ๒ เล่ม เป็นหนังสือซึ่งควรพิมพ์ในงานพระศพได้เล่มหนึ่ง

รายละเอียดของการแต่งละครรำ เรื่องชาบูพระขัน ในตำนานนิพนธ์ราชากรีกซึ่ง
สมเด็จพระนางเจ้าสว่างวัฒนาได้ทรงรวบรวมขึ้น ในหนังสือพระราชนิพนธ์นิพนธ์ราชากรีกของสมเด็จพระน
มายุกรม ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ หน้า ๒๓๕ มีข้อความว่า

"...คำว่า (จะ) เป็นอีโรไมทราชม (พระราชาหนะระมรราชานูชาติให้เจ้าพระยา
นรินทร์ศักดิ์วงศ์ เสด็จพระราชนิพนธ์เรื่องนิพนธ์ราชากรีกไปก็กระบวนเล่นเป็นละครรำ เจ้าพระยามหินทรฯ
ให้ขุนจบพลรักย์ (ก๊อบ) (๑) แต่งละครรำเรื่องนิพนธ์ราชากรีกขึ้น แล้วแต่งแต่เรื่องตอนปลาย ตั้งแต่
ชาบูพระขัน ถึงกลางหีบเป็นครั้งที่ ๔ ไปจนจบเรื่อง เป็นหนังสือประมาณ ๒ เล่มสมุดไทย ละครเจ้า
พระยามหินทรฯ ได้เล่นเรื่องนิพนธ์ราชากรีกเป็นละครรำก่อน ย้ายละครโรงวันจึงได้เล่นต่อมา..." (๒)

ลักษณะว่าประพันธ์

บทละครรำเรื่องชาบูพระขัน แต่งด้วยกลอนบทละคร ซึ่งมีการขึ้นต้นบทด้วยคำเมื่อนั้น
บัดนี้ มาจนกล่าวบทไป หรือในตอนที่เห็นข้อความติดต่อกันไปก็ยังมีบทละครที่ ๑ ด้วย ข้อความติดต่อกัน
กันไปเลย มีกำหนดบทด้วยไว้ด้วย คือในหน้าบทได้อำหนดไว้ด้วยว่า ร่าย เสมอ เข็ด สิงโลด กลอง
พหาร เช่นเหล่า... ฯลฯ บทกลอนทั้งหมดมี ๑๗๒ บท ซึ่งเพลงที่กล่าวสำหรับบทละครรำเรื่องนี้ก็คือ
เพลงเวสสุกรรม รำวงฝรั่งเร็ว ฝรั่งช้า เจ้าเขมยเกล้า และสกลเจ้าเขมย ทำให้ได้รับความรู้
เรื่องเพลงที่ใช้ในการแสดงละครรำในสมัยรัชกาลที่ ๕ นับว่าเป็นประโยชน์แก่การศึกษามาก

บทละครเรื่องชาบูพระขันนี้แต่งขึ้นเป็นบทละครรำขึ้นแสดงที่โรงละครของเจ้าพระยามหินทรฯ
เพื่อให้สามัญจนโกล้ว ดนตรีที่แต่งในบทละครจึงเป็นคำสั้น ๆ มีสามัญจนเข้าใจ และดูกับรสนิยมของ
สามัญจน บทละครนี้จึงมีเปลี่ยนแปลงไปจากพระราชนิพนธ์นิพนธ์ราชากรีก และพระราชนิพนธ์บทละครของ
ที่ไม่ใช่ศัพท์สูง และสุภาพเรียบร้อย ซึ่งเหมาะสมสำหรับเจ้านายและเพลงระสมที่จะเป็นบทละครของ
เจ้านายที่ทรงแสดงโดยวัง ในพระราชนิพนธ์นิพนธ์ราชากรีก มีพระบรรณาธิการกล่าวด้วยหลายคน ซึ่งเราจะ

(๑) ขุนจบพลรักย์ (ก๊อบ สุวบางค์) ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นหลวงพัฒน์พงษ์รัศมี ผู้แต่ง
บทละครให้แก่วังหลวงเจ้าพระยามหินทรฯ รับราชการอยู่กับเจ้าพระยามหินทรฯ รายละเอียด
กล่าวไว้ในประวัติขุนแก้ว

(๒) "ตำนานการแต่งละครเรื่องนิพนธ์ราชากรีก" นิพนธ์นิพนธ์ราชากรีก (พระนคร : โรงพิมพ์ไทย, ๒๕๑๕)

สำหรับอ่านได้เห็นความไพเราะของคำประพันธ์และความงามของวรรณคดี ไม่เข้ากับบทบาทการแสดง
ของตัวละคร การแต่งเรื่องให้เปี่ยมตัวละคร่า ผู้แต่งได้เลือกตอนให้เหมาะสมควรที่จะใช้เป็นละครได้
ดังกล่าวน่าชื่นชม.

ชีวประวัตินายฉิม สุนทรโรทยาน

นายฉิม สุนทรโรทยาน นักเขียนปัจจุบันผู้ชื่อเสียงผู้หนึ่งได้แปลเรื่อง "เดอะ สลี้เปอร์
อะเวเกน" จากนิยายอาหรับราตรี และได้เขียนไว้เป็นวรรณกรรมปัจจุบันเรื่องอาบูตะซิบ ซึ่งเป็นการ์
ตูนหุ่นนิทาน เรื่องนี้ได้อ่านมีผู้แต่งเป็นร้อยแก้ว ได้ยินอีกฉบับหนึ่ง นอกเหนือจากที่ฉบับพระราชบัณฑิต
อิสสิบทหาราชากรีก และฉบับอื่น ๆ ที่คัดแปลงจากฉบับพระราชบัณฑิตเล่มก่อน ๆ ซึ่งล้วนแต่เป็นร้อยกรองทั้งสิ้น

ที่สำคัญที่สุดนายฉิม สุนทรโรทยาน ได้เลือกแปลจากฉบับภาษาอังกฤษที่มีข้อความตรงกันกับ
ฉบับพระราชบัณฑิตอิสสิบทหาราชากรีกมากที่สุด ทำให้ช่วยในการค้นคว้าเพื่อศึกษาในแนววรรณคดีเปรียบเทียบ
ได้ง่ายขึ้น ขณะนี้หนังสือฉบับภาษาอังกฤษก็เป็นฉบับของพระราชบัณฑิตอิสสิบทหาราชากรีกฉบับหนึ่งซึ่ง
หายากมาก และอาจจะสืบเสาะหามาไม่ได้แล้วในสมัยปัจจุบัน

ฉบับภาษาอังกฤษที่เป็นต้นฉบับแปลของนายฉิม สุนทรโรทยาน คือเรื่อง "The Sleeper
Awakened", The Arabian Nights Entertainments, Ward, Lock & Co., Limited:
London. n.d, n.p.

ในฐานะที่เป็นักเขียนวรรณกรรมปัจจุบันเรื่องอาบูตะซิบ และต้นฉบับที่ทานใจแปลนั้นมี
ประโยชน์ในการศึกษาแนววรรณคดีเปรียบเทียบ อันเป็นขอบเขตในวิชาบัณฑิต เรื่องนี้ จึงขอรวบรวม
ประวัติของท่านไว้ ณ ที่นี้ ซึ่งท่านกรุณาเขียนชีวประวัติของท่านซึ่งมาดังนี้.-

ชีวประวัติ

นายฉิม สุนทรโรทยาน

เกิดเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๑๖ พยาน วันที่ ๑๑๖ ตำบลบางลำเจียก
(เกาะสาหร่าย) อำเภอบางกอกใหญ่ จังหวัดชลบุรี

บิดา - ช่างวางเรือ สุนทรโรทยาน วาชีพเป็นชาวนา และเป็นข้าราชการชั้นจกักรกระทรวง
วัง ในสมเด็จพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์ พระองค์เจ้าศรภัทรวโรหิตพรหม พระธิดาวิประสูติจากเจ้าคุณพระประยูรวงศ์
(เจ้าจอมมารดาแพ) ในรัชกาลที่ ๕

มารดา - นางฉิม สุนทรโรทยาน

การศึกษา - เข้ารับการศึกษาระดับปีที่ ๑ ในโรงเรียนวัดราชสิทธิสังฆ์กระจาย

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๓ จบกระทั่งจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ปี พ.ศ. ๒๔๖๗ เข้าเรียนต่อในระดับมัธยมปีที่ ๑ ที่โรงเรียนมัธยมทวีธาภิเศก (วัดอรุณ) ปี พ.ศ. ๒๔๖๘ ย้ายกลับเข้าเรียนที่โรงเรียนมัธยมวัดราชสถิตซึ่งตั้งกระจาย ซึ่งเริ่มขยายใหม่ชั้นมัธยม สอบไล่ได้โรงเรียนมัธยมปีที่ ๓ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๖ แล้วได้เข้าเรียนต่อในระดับมัธยมปีที่ ๔ ที่โรงเรียนมัธยมมานวมเด็กรเจ้าพระยา ในปีปี พ.ศ. ๒๔๗๖ ปี พ.ศ. ๒๔๗๘ สอบไล่ได้ชั้นมัธยมปีที่ ๖ ตามขอสอบรวมทั่วประเทศของกระทรวงศึกษาธิการในสมัยนั้น ได้เลื่อนชั้นขึ้นเรียนมัธยมตอนปลายปีที่ ๗ ที่โรงเรียนมัธยมมานวมเด็กรเจ้าพระยา เมื่อสิ้นปี พ.ศ. ๒๔๗๘ แล้วก็ลาออกจากโรงเรียนมัธยมมานวมเด็กร เข้าเรียนที่โรงเรียนมัธยมตอนปลายปีที่ ๔ จากโรงเรียนวามหิลา ซึ่งเพิ่งตั้งขึ้นที่ปากคลองตลาด และจบหลักสูตรมัธยมตอนปลายปีที่ ๔ จากโรงเรียนวามหิลา ที่ปากคลองตลาด เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๖

พ.ศ. ๒๔๗๗ เรียนภาควิชาภาษาอังกฤษที่โรงเรียนสอนภาษาอังกฤษซึ่งอาจารย์หลวงเสกสุนทร เปิดสอนขึ้นที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เวลาว่างก็ชอบฟังได้เข้าเรียนวิชาพิมพ์ดีดทั้งภาษาไทยและอังกฤษเพิ่มเติมเป็นเวลาเพียง ๑ เดือน ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๗๗ นี้ด้วย

ในตอนต้น ๆ ปี พ.ศ. ๒๔๗๔ ได้เข้ารับราชการ เป็นเสมียนรับค่าจ้าง เป็นรายชั่วโมงประจำที่ทำการขายรางกำกับการโรงงานมักกะสัน (สมัยหลวงประดิษฐไพเราะ เป็นนายช่างกำกับการโรงงาน) กรมรถไฟหลวง ได้รับพระราชทานแต่งตั้งให้เป็น เสมียนประจำที่ทำการขายรางกำกับการโรงงานมักกะสัน รับพระราชทาน เงินเดือน ๆ ละ ๓๖ บาท เมื่อประมาณต้นปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้รับเงินเดือนขึ้นเรื่อยมาจนถึงอัตราชั้นจัตวาอันดับ ๔ ก. รับพระราชทาน เงินเดือน ๆ ละ ๓๘ บาท แล้วจึงได้ออกจากราชการรับพระราชทานบำนาญ เมื่อประมาณต้นปี พ.ศ. ๒๔๘๖ ในสมัยที่นายขุน ฤกษ์นาค เป็นนายช่างกำกับการโรงงานมักกะสัน รวมเวลารับราชการในกรมรถไฟประมาณ ๔ ปีเศษ

ปี พ.ศ. ๒๔๘๑ เข้าทำงานในบริษัทวิจิตรและบุตร ซึ่งนายอุดม วิจิตรเสถียร เป็นเจ้าของและผู้จัดการ มีเงินเดือน ๆ ละ ๕๐ บาท ได้ลาออกจากหน้าที่ในราว ๆ ต้นปี พ.ศ. ๒๔๘๕ ซึ่งอยู่ในระยะเริ่มแรกของมหาสงครามโลกครั้งที่สอง เพื่อประกอบอาชีพส่วนตัว รวมเวลาที่ทำงานอยู่ที่บริษัทวิจิตรและบุตรประมาณ ๖ ปีเศษ

ประมาณต้น ๆ ปี พ.ศ. ๒๔๘๖ ได้เข้าทำงานในหน้าที่พนักงานพิมพ์ดีด และอ่านพิมพ์อยู่ที่กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ลีเบอร์ตี (Liberty) บริษัทที่กรุง โดยมิหะวงมหาสิทธิโวหาร (สจ. เกรษฐบุตร) เป็นบรรณาธิการ ได้รับเงินเดือน ๆ ละ ๕๐ บาท ทำหน้าที่อยู่ประมาณ ๖ ปี ได้รับเงินเดือนขึ้นเป็นเดือนละ ๑๒๐ บาท จึงได้ลาออก

ประมาณต้นปี พ.ศ. ๒๔๔๖ ได้เข้าทำงานในแบบกประกัษย์ของบริษัท Bombay Burma ได้รับเงินเดือน ๆ ละ ๕๐๐ บาท ทำอายุประมาณ ๑ ปี ก็ลาออก

พ.ศ. ๒๔๕๑ เข้าทำงานในตำแหน่งนักข่าวพิมพ์ที่ อานาปูล์ และแปลข่าวประจำกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ Bangkok Daily Mirror ของนางสุวัทนา เทวบาล มีเป็นบรรณาธิการ อีกประมาณหนึ่งปีเศษ หนังสือพิมพ์เลิกกิจการ

พ.ศ. ๒๔๕๕ ได้เข้าทำงานในหนังสือ Bangkok Swiss ได้รับเงินเดือน ๆ ละ ๕๐๐ บาท ทำงานอยู่ประมาณ ๑ ปี ก็ลาออกจากหน้าที่ เนื่องจากประสบอุบัติเหตุข้อมือขวาหัก

ระหว่างที่เจ็บหนังสือข้อมือขวาไม่ไถ่ไหน ได้พยายามฝึกเขียนหนังสือด้วยมือซ้าย และลงมือแปลสารคดีสั้น ๆ ลงในหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ ได้รับค่าเรื่องประมาณเรื่องละ ๑๐๐ บาท เข้าทำงานในหนังสือพิมพ์ Bangkok Tribune ของจอมพลแปลก พิบูลสงคราม ซึ่งมีนายสังข์ พิชัยโนทัย เป็นผู้อำนวยการ ได้รับเงินเดือน ๆ ละ ๕๐๐ บาท ต่อมาได้เงินเดือนขึ้นเป็น ๗๐๐ บาท และในเดือนพฤษภาคมปี พ.ศ. ๒๔๕๖ ได้เข้าปฏิบัติหน้าที่พิเศษคอยกลางคืนในสำนักข่าวอีกตำแหน่งหนึ่ง ได้รับเงินเดือน ๆ ละ ๑,๕๐๐ บาท จนกระทั่งลาออกจากหน้าที่ทุกตำแหน่งในราว ๆ ปลายปี พ.ศ. ๒๔๕๘ แล้วย้ายเข้ารับหน้าที่ในกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ซึ่งกลับไปสำนักกิจการอยู่ที่เมืองสหภาพมณฑลอุบลราชธานี

ในราวต้นปี พ.ศ. ๒๔๕๕ ได้เปิดกิจการหนังสือพิมพ์ชื่อ สว่างรายสัปดาห์ชื่อว่า รุ่งอรุณ เบื้องหลังข่าวขึ้นหนึ่งฉบับ ออกกติกตอกอยู่ประมาณ ๕ ฉบับ ก็เลิกกันไป เพราะหมดทุน คงค่าเงินวารสารอยู่ในกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ Liberty ล่วงไปในตำแหน่ง City Editor (หัวหน้าข่าวภายในประเทศ) โดยมี Mr. G.C. Earle เป็นบรรณาธิการ และ Mr. Das Gupta เป็นรองบรรณาธิการ ต่อมาภายหลังในราว ๆ ปลายปี พ.ศ. ๒๔๕๕ บริษัทฝรั่ง อันเป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์ Liberty ได้ขายกิจการให้กับนายพะสารวจเอกเผ่า ศรียานนท์ อธิบดีตำรวจในสมัยนั้น หนังสือพิมพ์ Liberty เปลี่ยนชื่อเป็น Bangkok World มี Mr. Berrigan เป็นบรรณาธิการ ได้ถูกย้ายหน้าที่เขาประจำในตำแหน่งหัวหน้าปูล์ และแปลข่าวอยู่ประมาณสามเดือน จึงได้ลาออก ได้รับเงินเดือนในระหว่างนั้นเดือนละ ๑,๕๐๐ บาท

ในราวเดือนมิถุนายน ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้เข้าสอบคัดเลือกเข้าปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง Typist, Secretary ในสำนักแถลงข่าวอังกฤษ ได้รับเงินเดือนขั้นต้นเดือนละ ๖,๖๐๐ บาท ได้ปฏิบัติหน้าที่ตลอดจนได้รับเงินเดือน ๆ ละ ๓,๕๐๐ บาท ต่อมาในเดือนพฤษภาคมปี พ.ศ. ๒๕๑๑ สำนักแถลงข่าวอังกฤษได้ย้ายเขาประจำอยู่ในสถานเวกอัครราชทูตอังกฤษที่ถนนเซนต์จอร์จ ในคอนตัน เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๓ ได้รับเงินเดือนขั้นอีก ๑๐๐ บาท รวมเป็นเดือนละ ๓,๕๐๐ บาท จึงได้ลาออก เนื่องจาก

สุขภาพทรุดโทรมและป่วยเป็นโรคกระเพาะอาหารพิการ รวมเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในฝ่ายแสดงข่าวของ
สถานเอกอัครราชทูตอังกฤษประมาณ ๑๖ ปีเศษ ใกล้จะสุดชีวิตหนึ่งถึงเมื่อวันที่ ๖๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๓
ปัจจุบันนี้ได้ประณอมว่าชีวิตส่วนตัวด้วยการแปลหนังสือในนิตยสารบางฉบับ ทั้งคำเนิ
กิจกรรมพิมพ์ต่าง ๆ ทั้งส่วนตัวและรับจ้าง อายุขณะนั้นย่างเข้าปีที่ ๕๗ แล้ว แต่ก็ยังหวังที่จะได้มีผลงานแปล
ออกสู่ตลาดตลอดไปเท่าที่จะมีโอกาส.....

วรรณกรรมเรื่องอาบุญหะซัน ของฉีก สุนทรโรทยาน

วรรณกรรมเรื่องอาบุญหะซัน ของฉีก สุนทรโรทยาน เป็นวรรณกรรมปัจจุบัน อยู่ในประ
พันธ์เชิงคติความเรียง ฉีก สุนทรโรทยาน ได้แปลจากฉบับอังกฤษ ผ่านนักพิมพ์ร่วมศาสน์ได้จัดทำขึ้น เป็น
ครั้งแรก ในปี พ.ศ. ๒๕๑๔

วัตถุประสงค์ในการแปลและเรียบเรียงเรื่องอาบุญหะซันนี้ถึงคือ

- ๑. พระราชนิพนธ์เสด็จนิกรราชกรัณนี เป็นวรรณคดีแบบแผนอยู่ในหลักสุกถกการ เขาเรียน
ของชาติอยู่เป็นระยะ เวลานานหลายปี ผู้ที่ได้เคยอ่านและศึกษาเขาเรียนรู้สึกดีใจ ด้วยเป็น เรื่องที่แต่งก็
มีความไพเราะ เป็นอย่างดี ทำให้สนุกในรูปหลังสนธิ เรื่องอาบุญหะซันและอีกที่จะแปลครั้งใหม่อีก
- ๒. วรรณกรรมเรื่องอาบุญหะซันได้แปลและแต่งขึ้นมาด้วยความคิดว่า น่าที่จะได้แปล เป็น
ภาษาไทย แบบความเรียง เพื่อให้ผู้อ่านในสมัยนี้ได้อ่าน เอง เสือกความเพลิดเพลิน
- ๓. นิยายเรื่องอาบุญหะซันนี้ เป็น เรื่องที่มีประโยชน์อย่างน้อยที่สุดก็ฝึกสติใจ เรื่องการ
คบเพื่อน

เรื่องวัตถุประสงค์ของการแปลนี้ ฉีก สุนทรโรทยาน ได้กล่าวไว้ในคำนำ (หน้า ๓-๔.ค.)

ว่า

อาบุญหะซันเป็นนิยายอันดีคือ เรื่องหนึ่งในชุดอาหรับราตรีหรือที่เรียกกันตามภาษาอังกฤษ
ว่า "อาเร เมียใหม่" ซึ่งข้าพเจ้าคิดว่าท่านผู้อ่านแทบทุกท่าน คงได้เคยผ่านสายตามา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ซึ่ง ส่วนมากคงจะได้อ่านเป็นหนังสือเรียน ในสมัยก่อนหลังกลับไปประมาณสามสิบปีเศษที่แล้ว ฉีกกันแต่ว่า
ขณะนั้นนิยายเรื่องนี้เป็นบทประพันธ์ในทำนองโศก ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรง
ประพันธ์ไว้อย่างไพเราะ แม้ข้าพเจ้าเองก็ได้เคยใช้หนังสือของพระราชนิพนธ์ดังกล่าว เป็นหนังสือเรียน
และได้รู้สึกดีใจเมื่อครั้งได้เจอ เป็นนักหนา กับฉบับที่พระราชนิพนธ์ดังกล่าวของเรารู้สึกว่าจะหายาก ของข้าพเจ้า
เองก็ไม่ทราบว่าจะหายไปไหน แต่เป็นถาวรบังเอิญที่ลูกสนธิ ก็ช่วยฉีก สุนทรโรทยานพิมพ์หนึ่งของข้าพเจ้า
มีต้นฉบับภาษาอังกฤษอยู่ในมือได้มาหาซื้อก็ว่า นิยายเรื่องนี้จะได้ถ่ายทอดเป็นภาษาไทยในแบบบทความ

เรียง เพื่อให้เห็นจุดเริ่มต้นอันมีค่าของเรื่องเหล่านั้น ๆ และจะรู้สึกสนุกหรือไม่นั้น ข้าพเจ้าก็ขอที่จะรับรอง เพราะบางครั้งส่วนหนึ่งในการถ่ายทอดของข้าพเจ้าอาจไม่เข้าถึงอารมณ์ อันจะนำความสนุกสนานมาสู่ท่านผู้อ่านได้เสียทีเดียวก็จริง แต่ถึงอย่างนั้น ข้าพเจ้าก็ขอรับรองด้วยหัวใจว่าท่านไม่ได้อ่านเรื่องนี้

อย่างไรก็ตามข้าพเจ้าหวังว่าหนังสือเรื่องนี้คงจะนำความเพลิดเพลินมาสู่ท่านได้บ้างไม่น้อย สำหรับประโยชน์อันหาหนทางจะไล่จากการอ่านหนังสือเล่มนี้ ข้าพเจ้าคิดว่าอย่างน้อยก็มีผลเกี่ยวเนื่องกันเพื่อนำท่านถึงถึงและถึงจุดไว้อย่างไร ในยามว่างและในยามมากจนการคบเพื่อนมีรสชาติผิดแปลกแตกต่างกันอย่างไรบ้าง ถ้าหากท่านอ่านไป สนุกแล้วท่านเองเป็นอาณูหะษัณี่ไม่ควย ท่านคงจะรู้สึกชอบซึ่งในการคบเพื่อนอีก เป็นอันมาก

เรื่องต้นฉบับ จากข้อความในคำนำข้างต้นนี้ เราได้ทราบว่า อีต สุนทรโรทยาน ได้แปลจากฉบับอังกฤษ ซึ่งนามสนิท ก็สยามนิกร มีอยู่ ฉบับอังกฤษฉบับนี้คือหนังสือ 'The Arabian Nights' Entertainment ^{สำนัก} โรงพิมพ์ Ward, Lock & Co., Limited London, Melbourne And Toronto ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่งและไม่ปรากฏชื่อผู้แปลจากเรื่อง "The Sleeper Awakened" หน้า ๒๑๗ - ๒๒๕ เป็นนิทานเรื่องที่ ๓๒ แห่งเล่มที่ ๑๕ เรื่อง จึงเป็นนิทานเรื่องย่อย ๓ เรื่อง สุกขาบซึ่งอยู่ท้ายเล่มของรูปนิทานอาหรับราตรี

เรื่องต้นฉบับอังกฤษที่ อีต สุนทรโรทยาน แปลออกเป็นเรื่องอาณูหะษัณี่ให้ประโยชน์เป็นอย่างมากในชั้นนี้ละ เขาใจกับฉบับอังกฤษ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ทรงแปลและทรงพระราชนิพนธ์ในลิลิตนิหวัธนี ซึ่งพระองค์ทรงกล่าวว่าเป็นสมุดเล่มน้อย ว่าเป็นผู้ใดแต่งก็ไม่รู้ สักฉบับที่วางกองแสดงที่อังกฤษ. ๓๖ ปาเตอร์โนสเกอร์โร, เรนกวอน, ๒ ยอดสลวิต, เวกิงแตรระ

ฉบับอังกฤษทั้ง ๒ ฉบับนี้ มีแต่เสียงชื่อโรงพิมพ์ ทำให้เราเข้าใจว่าฉบับนี้ไม่มีบรรณนิพนธ์ปีที่พิมพ์และไม่บอกนามผู้แต่ง

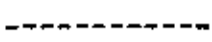
เมื่อเปรียบเทียบกันระหว่าง ~~ลิลิตนิหวัธนี~~ กับ อาณูหะษัณี่ ของบาบรีต สุนทรโรทยาน แล้วก็มีข้อแตกต่างกันบ้างในรายละเอียดของเรื่องบางตอน เฉพาะในตอนต้นเรื่องในฉบับ อาณูหะษัณี่ ได้เพิ่มเติมข้อความว่า บิดาของอาณูหะษัณี่ให้สืบชีวิตเมื่ออาณูหะษัณี่อายุได้ ๓๐ ปี ตอนที่กล่าวถึงการลงโทษ อีหนาม และสิ่งอื่นที่แตกต่างกัน การแปลความหมายของข้อความบางตอนจากภาษาอังกฤษบางตอนมีความเข้าใจที่แตกต่างกัน ควรไว้คำจากภาษาอังกฤษเช่นชื่อเมืองต่าง ๆ ก็คือเมืองมุตสูต ในลิลิตนิหวัธนี และใน อาณูหะษัณี่ ใช้ชื่อชาวสวส์ คำอีแวน ในอาณูหะษัณี่ใช้ชื่อหนาม เป็นต้น ชื่อบุคคลเช่นชื่อสาวสรรพก้านั้นนาง ในเรื่องอาณูหะษัณี่ไม่ได้ใช้ชื่อเกี่ยวกับชื่อบางก้านั้นในลิลิตนิหวัธนีทุกตอน ได้แปลความหมายของชื่อจากคำภาษา

อังกฤษแตกต่างกันบ้าง การใช้คำในอาบัพตะชนิคำสมัยปัจจุบัน เช่นคำนายตำรวจ โรงเรียนบาลโรจจิต
 ฯลฯ ซึ่งเป็นภาษาคนละสมัย กับสมัยรัชกาลที่ ๕ การที่มีวรรณกรรมเรื่องอาบัพตะชนิ ฉบับความเรียงนี้ทำ
 ให้ได้รับรสจากการอ่านในเรื่องที่แต่งด้วยคำความเรียง ซึ่งแตกต่างไปจากในฉบับพระราชนิพนธ์ลิลิตนิทรา
 ชาติกริตไปเป็นอีกแนวหนึ่ง ทำให้เกิดความรู้สึกหลากหลายในอรรถรส

ตัวอย่างใดก็ ตอณบรรยายภาพในพระราชนิพนธ์ภาพเขียน เมื่ออาบัพตะชนิคือภาพที่มองเห็นเป็น
 ครั้งแรก หน้า ๓๔ - ๓๕ และภาพในพระราชนิพนธ์เห็นหน้า ๖๖ ดังนี้

“ต่อมาสักครู่ อาบัพตะชนิก็จามออกมา พร้อมกับล้มลุกเขวส่ายตาเขาค่อยมีกับแสง
 สว่าง เขาก็สรวกั่วแก่งกำลังนอนอยู่ในห้องใหญ่อันสวยงาม และละความเคืองประกำอันวิจิตรการการตา
 มีกล่าวหาด้วยทองคำ เครื่องอร่าม เมฆกรรมที่ปูรับกิ่งนางอย่างละเอียด นอกจากนั้นเขาก็ยัง เห็น
 สาวงรรคกำลิ ในแต่ละลวณรูปสะคราญ บ้างก็กำลังถือเครื่องประสาธน์ เคียงด้วยสาวเฝ้าเชิงขัณฑ์ลอมอันไพเราะ
 เปรื่องน... เหล่านี้โผล่โผล่เข้ามาแสดงฝีมือไว้ด้วยอย่างเต็มที่ อาจฝ่ายมรรคาชั้นดีตัวคำ ๆ นี้แบ่งกายเป็น
 ระเบียบเรียบร้อยก็กำลังขึ้นลอยปรนนิบัติพระโอรสอยู่ในลักษณะอันเต็มไปทั่วด้วยการการวออย่างสูง เมื่อ
 อาบัพตะชนิเหลือบตาขึ้นดูวาระบายที่คลุมคลุมเห็นอย่างนี้ เขาก็แลเห็นความงดงามการการวอของผ้าสีแสด
 เลื่อนคนก ขยับทองประดับตกแต่งด้วยด้วยเพชรและพลอยของแสงดูสวยงามกรังกริ่งเต็มที่ได้ตามเห็นอยู่ก็มีผ้า
 ระบายชนิดเดียวกัน นอกจากนั้นยังมีเครื่องแต่งกายอันดีเยี่ยมด้วยผ้าพระพรางามระยิบระยับกับเพชร
 ชาติระยิบ และบนเขาคำมะณีอันอันนุ่มนวล ๆ อันนั้น เขาเห็นพระมาลาสำหรับเวลาเสด็จทรงสวมใส่
 วางอยู่ด้วยหนึ่งใบ”

“ผลที่สุดอาบัพตะชนิก็สอโงว่าตัวเองคือกาแล้น ราชานูตรงอยู่ในทศนิจราชธรรม และความ
 เขื่อนมของ เขาไปเรื่องนี้ถึงขั้นก็อยู่รอบคอบ ที่เวลานี้หรือก็กระพริบตาทุกแห่ง และด้วยสิ่งประดับ
 อันมีราคาจะมองไปทางไหนก็สวยงาม ทองคำงามระยิบระยิบ มีกำอับควรวทไปเสียทุกแห่ง บรรดาคนตรีที่
 บรรเลงสลักันอยู่ถึง เจ้าดวงนั้นเวลา พระละลวณมีสว่างเป็นบุบรแดง ขยับรองด้วยตัวองแสงอันเสนาะ
 เปรื่องนั้ง”

คำนำ

ความมุ่งหมายของผู้ทำเครื่องหมายสำหรับมือช้อน บรรจุใส่ซองเป็นซองเดี่ยวใช้ เหมือนอย่าง
 มอกเพลงให้ถึงพวงพวง การคัดด้วยเครื่องหมายอย่างนี้ ถึงแม้ว่าจะหลงผิดไปบ้างก็ยังมีพอ นอกจากเครื่องหมาย
 จะขาดหายไปเสีย แต่กำผู้ที่ยังไม่เคยสั่งซื้อเคยด่าจะผิดก็มิใช่เช่นกัน ก็คงอาศัยผู้ทดลองคนตรีเป็นตัวแทนนำคำขอให้รู้จัก
 ใช้วิธีฉันทน์ให้ถูกเสียงเสียก่อน ถ้าวิธีใช้คนช้อนไปมาให้ยากๆ เพื่อจะต้องการให้เข้าใจก่อน ทั้งจะได้สังเกตดูเครื่องหมาย
 ให้ชัดเจน การหัดคนตรีในชั้นต้นถ้าจะสั่งให้เข้าใจได้มากเป็นการดี เพื่อประกอบกับการจะฉันทน์ให้ชัดได้ทุกๆ น้่อ การคัด
 ค้อยเครื่องหมายนั้นก็พอจะดำเนินไปโดยถูกต้องตามเพลงได้ แต่ก็จะดีกว่าคำจากครูเองนั้น ข้าพเจ้าไม่สามารภจะรับรองได้
 ด้กแต่ผู้เรื่อของผู้เรียน

อธิบายเครื่องหมาย

ผู้ที่จะหัดช้อนตามเครื่องหมายข้างจับช้อนต่อไปนี้ด้วยจึงจะเข้าใจได้ง่าย

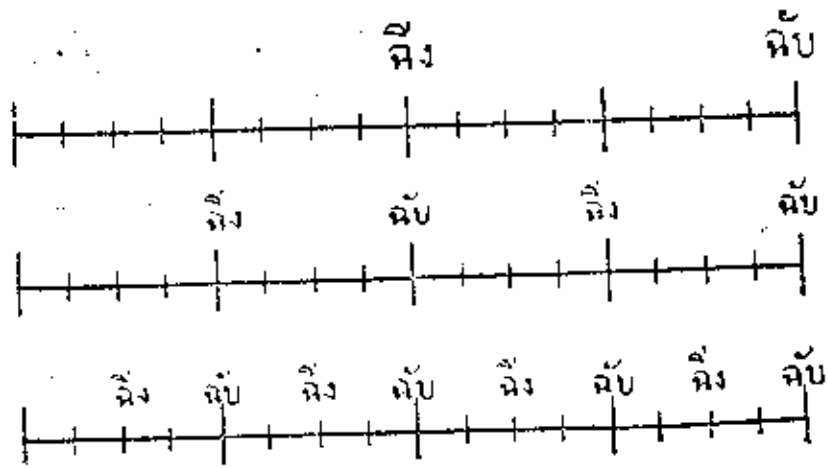
นิ้วแต่ละเสียงของเครื่องหมาย

- 0 แทนเสียงสายเปล่าหรือเบ็ดคนจหมด
- 1 แทนเสียงมีคนิ้วชี้
- 2 แทนเสียงมีคนิ้วกลาง
- 3 แทนเสียงมีคนิ้วนาง
- 4 แทนเสียงมีคนิ้วก้อย

เลข 0 1 2 3 4 นี้ ถ้าตัวใดอยู่บนเส้นนอนตรงของคาควางตัวนั้นเป็นเสียงของสายเอก ตัวใดอยู่ใต้เส้น
 นอนตรงของคาควางตัวนั้นเป็นเสียงของสายทุ้ม เช่น 0 1 2 3 4 ดังนี้ให้ดูสายเอก 0 1 2 3 4
 ดังนี้ให้ดูสายทุ้ม

จังหวะ

คนตรีจะต้องอาศัยจังหวะเป็นหลัก คือ สำหรับประจำเสียงสั้นยาวของคนตรี มีจังหวะเป็น ๓ อย่างดังนี้

จังหวะช้าโดยมากมักใช้กับร้อง

จังหวะปานกลาง

จังหวะเร็วหรือเก็บ

วิธีนับจังหวะดังตัวอย่างข้างบนนี้ คือ ช้า, กลาง, เร็ว ตามที่อักษรบอกประจำอยู่ที่คาควางตัวนั้น
 (จังหวะช้า) ต้องนับแต่ช่องคาควาง ๓ ถึง ๘ เป็น (จิง) เด่นนับต่อไปถึง ๘ ช่องเป็น (ฉับ) (จังหวะกลาง)
 นับแต่ช่อง ๓ ถึง ๘ เป็น (จิง) แต่ต่อไปอีก ๘ ช่องเป็น (ฉับ) จังหวะเร็วหรือจังหวะเต็มถันมีโดยวิธีเดียวกัน
 วิธีจังหวะดังตามนี้ต่างมาแต่เดิม อาศัยคำขอเป็นเค้าในแบบคาควางนี้สำหรับผู้ที่แรกศึกษาในชั้นต้น เพื่อเป็นทางสังเกต
 ได้บ้างเล็กน้อย ถ้าอยากทราบวิธีจังหวะให้พิศดารต่อไป ก็ขอให้ดูในคำรำหัดคัจจระเวณนทจักรของ น, พ, ก,
 ซึ่งเป็นผู้เรียบเรียงได้อธิบายถึงจังหวะนำทับต่าง ๆ ใจมาก

เมื่อใดที่บางจังหวัดมีถนนรถ
 การคมนาคมที่สะดวกกว่าที่จะต่อเพลงตามในคาตรางเครื่องหมาย เพราะในช่อง
 คาตรางที่มีจังหวัดหนึ่งประกอบอยู่ด้วยเหมือนกัน แล้วแต่ต้องการใช้ จังหวัดเข้าหรือปานกลางหรือจังหวัดเก็บ ตาม
 ขรรณาเพลงบางเพลงขึ้นต้นเต็มจังหวัด บางเพลงขึ้นต้นครึ่งจังหวัด เพราะฉะนั้นของข้างซ้ายข้างขวาจึงเป็นช่องที่
 รोजจังหวัด เหมือนกับตัวอย่างจังหวัดหนึ่งข้างต้นนั้น ในช่องว่างคือ ๆ ไม่ข้างหลังนั้นเป็นช่องพิเศษเฉพาะตามระดับหรือ
 ยาว ถ้ามีตัวเลขเต็มทุกช่องก็ให้ สี่ร้อยไปเป็นเลขตั้งต้น ส่วนเลขยาวของมีเครื่องหมายกำกับดังนี้ ถ้าอยู่
 หลังเลขตัวใดตัวหนึ่งก็จะเป็นเลขยาวไปถึงเลขอีกตัวหนึ่ง ซึ่งอยู่บนเส้นหรือใต้เส้นนอนตรงตามช่องว่างมากหรือน้อย

คณิก

เพลงไทยทั้งหลายเมื่อขึ้นต้นมักต้องใช้ คณิกของอกก่อนเสมอ แต่คณิกที่จะต้องใช้ดีไปหรือมาของคณิกหนึ่ง
 บางคราวก็ของลงนิ้ว ๒ นิ้วกลางก็นั้น เพราะฉะนั้นของมีเครื่องหมายไว้บนตัวเลขถ้าหับเลขถนัดและคณิกเข้าออก

ตั้งต้น
 เดียงคณิกออก
 ถ้าไม่มีเครื่องหมายขึ้นต้นอยู่บนตัวเลขก็ทำตามขรรณา

เดียงคณิกเข้า
 เลขหมายที่ไว้ปลายบรรทัดนั้นออกคาตรางหมายความว่าเป็นบรรทัดนี้ จะตั้งดีเข้าอยู่ ๒ หรือ ๓ นน ตามตัวเลขที่
 อยู่ ถ้างงเต็มออกคาตราง } คณิก ในระหว่างวงเล็บคือถนัดข้างต้นของวงเล็บคือคณิกบรรทัด
 ออกตามจำนวนเลขที่ขอกไว้ข้างหลังวงเล็บ

ถ้า ณ ที่ได้มีเครื่องหมาย คณิกอยู่เหนือเส้นนอนตรงของคาตรางจะเป็นคณิกตาม ให้หมายความ
 ว่าคณิกนั้นคือ คณิกถนัดที่คนละวงบรรทัด ถ้าหมายอักษร (ก) บนเส้น ก คณิกให้กำกับ ถ้าอักษร
 (ง) ทำที่หลัง แต่โดยมากขอตั้งมักทำก่อน ถ้าทำคนเดียวก็ให้สี่ร้อยไป
 อักษร ค, ถ้าเขียนได้ตามบรรทัดหมายความว่าขึ้นต้นในที่นั้น อักษร จ, ถ้าเขียนไว้ปลายบรรทัดหมายความว่า
 จบในที่นั้น

การอ่านหนังสืออ่านเหมือนหนังสือไทย คือ จากซ้ายไปขวาจนหมดบรรทัดแล้วขึ้นบรรทัดใหม่เป็นลำดับไป
 และถ้าคราวหลังจะมีเครื่องหมายเพิ่มเติมขึ้นเป็นพิเศษอย่างไร จะหมายเหตุไว้ที่ช่องว่างของเส้นเพลงนั้น ๆ

โดยอะเพาะโน้ตเพลงเต็มๆ ท่านผู้ใช้คงจะรู้สึกแปลกตาไปบ้าง ทั้งนี้เพราะได้ตัดของใช้วิธีเรียบเรียงใหม่ขึ้น
 สำหรับอะเพาะเพลงคัมเพื่อหวังให้ท่านผู้ใช้สะดวกในการร้องและรับได้ถูกต้อง ไม่ต้องพลิกหากลับไปกลับมา โดยนำบท
 ร้องกับโน้ตเพลงอันเป็นทางรับมาเรียงลำดับถัดกันไปเป็นเพลง ๆ เดี่ยวในตัว นอกจากเพลงใดที่มีบทร้องหลายเที่ยว
 จึงจะพิมพ์ไว้ในตอนท้ายของเพลงนั้น ๆ แต่ก็ได้หมายเหตุออกไว้ให้รู้ว่าจะรับด้วยท่าไหนใด ถ้าวิธีนี้เป็นที่พอใจของท่านผู้ใช้
 ก็จะได้เป็นแบบสำหรับเพลงคัมในเล่มหลัง ๆ ค่ะไป

มนตรี ตราโมท
 วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๘๕
 พิมพ์ครั้งที่ ๑

คีปนิทราชาคีต (ตอนแต่งงาพอายุพระชนม์)

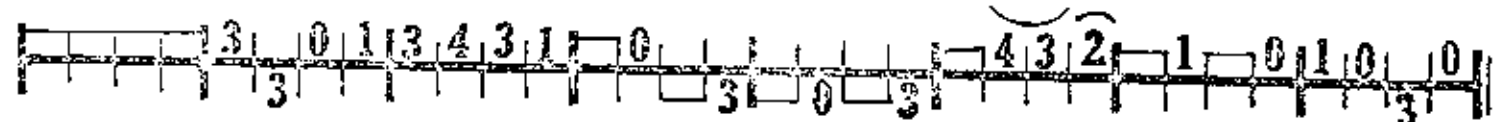
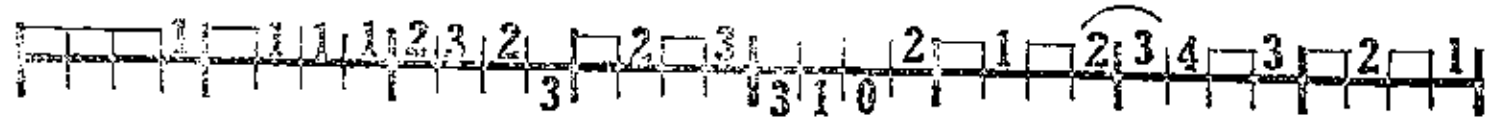
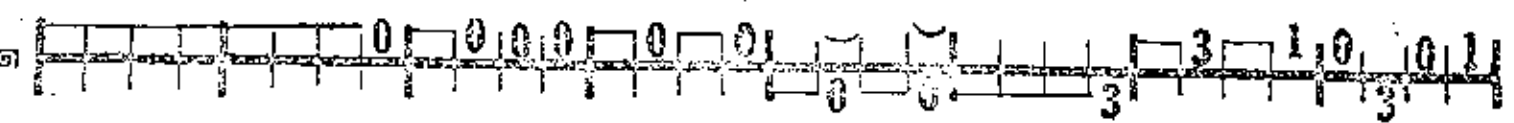
เพลงแขกกล่อมเจ้า

บทร้องก่อน ๑

ขุนนางหรือแมน
ให้ผู้มานั่งรับ-

ผู้แทนคำสั่ง-อาจารย์
ผูกพันฝังเป็นพยาน

อันอ่านสารสัญญา
(รับก่อน ๑)

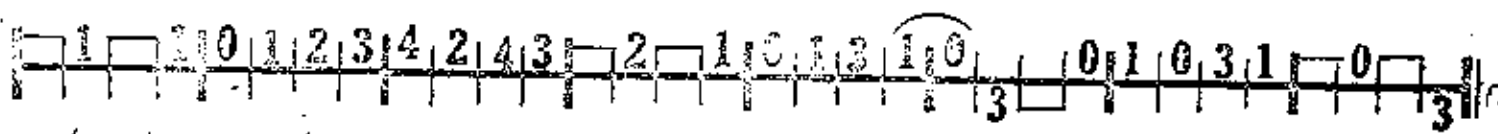

บทร้องก่อน ๒

ข้อดำขานเรียด
ขอชาตอสูรดิศ

ให้อายุพระชนม์
ท่าพระรัตนนารี

อันเป็นชาลุกรร
มีจิตตั้งสัญญา (รับก่อน ๒)

บทกลับ (ก่อน ๑) เพื่อพรวิเบศร์

ให้สวัสด์-สมศรีโมตร

ผู้ปกเกล้าเจ้าประดำ
เป็นสวัสด์ภิรม

ทรงพระกรุณาพระราชทาน
เงาฟ้าสำทงส่อง (รับก่อน ๑)

(ก่อน ๒) ปองจิตต์ยอมอินดี

ทำนุบำรุงสร้างโลกา

ตามขั้วเพณีกุโศกราน

เล็งหทัยเป็นหลัก (รับก่อน ๒)

เพลงแขกลอนสายบัว

บทร้อง ประวิชัยพระฤทธิชัย ้วยดุ่มภัยเภทพอง อยาดกตองสองภ นินธุ์มาเป็นพะยาน (รับ)

(รับ)

กลับต้น

บทร้องเดี่ยวกล่อม ลงลักขณห์สำสั่นสนทมก ภาสกรือเป็นพะยาน โดยสุระสวัสดิ์ด้วย พระหัวปลัดกรอ ล้อเทอลู (รับ)

ไปตราขภาสรัตนมัย

๒

เพลงแขกหนึ่ง

บทร้อง โดยนาง ลำหนัดไค สืบวัน
 แสนสนุกตฤทธิย์ ก้าวหน้า (รับ)

(รับ)

กลยต้น

บทร้องเทียบกลั้ว วิมาหะกรรมพลัน ลำเรื่อ ลงแฮ
 เทื่อพระเดชเจ้าทศลา นางให้ สัมบุรณ์ (รับ)

เพลงแขกตอยหม้อ

บทร้องก่อน ๑ เพิ่มพูนवासักเทศ ยาวเมฆ
เจ้าคำร่ำตลอดเลย ล่องน (รับก่อน ๑)

รับก่อน ๑

กลับต้นท่อน

บทร้องก่อน ๒ บ้านเบิก ดุจดวงพโยย หิมะหยาด เย็นเฮย
แสงเสียดเขียดสีซ้อน สบหน้าใจกลีล (รับก่อน ๒)

รับก่อน ๒

กลับต้นท่อน

บทร้องเกี่ยวกลั้ว (ท่อน ๑)	ขอชาตอลแต่ตั้ง	ปฏิบัติ
	ตามพระขันขมิ้น	เคียดข้อง (รับก่อน ๓)
(ท่อน ๒)	สองรักภริมย์สวัสดิ์	ราชโศก
	เพราะหญิงใจต้อง	ต่อน้ำใจกลีล (รับก่อน ๒)

347

เพลงแขกเจ้าเซ็น

๓

บทร้องก่อน ๑ ระยะเวลาสั้นกึ่ง สดุดะ กัศเฮีย (รับก่อน ๑)

บทร้อง ๑

กลับต้นก่อน ๑

บทร้องก่อน ๒ แต่สังข์สังข์ สบสังข์

รับก่อน ๒

กลับต้นก่อน ๒

บทร้องเทียบกลับ (ก่อน ๑)	ประดิษฐ์ดลิกท	คำขี้	ร้องเหย	(รับก่อน ๑)
(ก่อน ๒)	ร้องรำสำราญสั้น	เล่นทางดนตรี		(รับก่อน ๒)

เพลงพราหมณ์สดหน้าเตา

บทร้อง

เครื่องตีเครื่องคดทั้ง
พร้อมเสิร์ฟทุกสำรับ

เป่าขลุ่ย
เล่นได้

ขลุ่ย

ขลุ่ย

บทร้องเทียบกลับ มีอดีตปากกร้อตีพาท เล้าหะกล่อม กลมแฮะ
ทุกสิ่งส่งคนใช้ คล่องตัวข้านาญ (รับ)

ลูกหมัด

345

๑

๒

กลับต้น

3246

8

2 2 3 3 0 0 3 3 3 3 2 2 0 0 0 0 2 2 3 3 3 3 0 0

2 0 0 0 0 3 2 2 3 2 3 2 0 0 3 2 0 2 0 2 2 4 3 2 3 2 0 0

0 2 3 2 3 3 0 2 3 1 0 2 2 3 0 2 3 2 3 3 0 2 3 0 1 0 0

หนังสือพิมพ์ นิตยสาร
ฉบับพิเศษ ให้แก่หน่วยงานราชการ

- ๑ แยกของแยกให้แก
- ชื่อสินค้าทุกชนิด
- ไฟเบอร์กลาส
- การปรับปรุงอาคาร
- ๑ ชื่อสินค้าทุกชนิด
- ที่ทางราชการ
- ยื่นขั้วพิมพ์สำเนา
- ยื่นขั้วพิมพ์

- การขนส่ง
- พิมพ์
- กลไกพิมพ์
- คิดค่าใช้จ่าย
- ไฟเบอร์กลาส
- เงิน
- พิมพ์
- พิมพ์

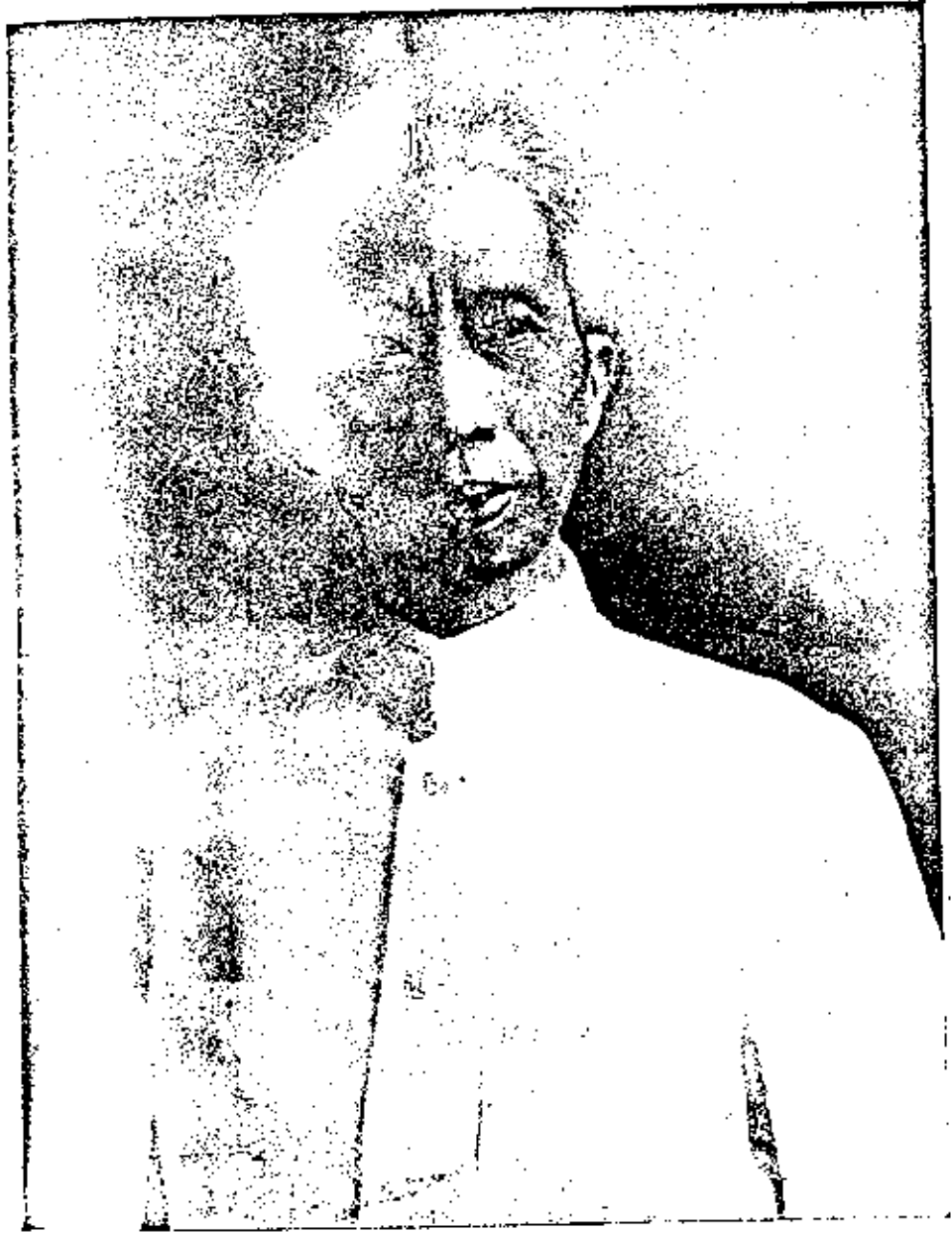
โดยความเห็นชอบของ...

BR

พระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ฉายในสมัยเมื่อทรงพระราชนิพนธ์เรื่องนิทราชากริช

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์

คำอธิบายประกอบรูปถ่าย
พระรูปเจ้านายทรง เสด็จละคร เรื่องอิเหนาชาลวีก

ในรัชกาลที่ ๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๒ อามู่พระฉันทน์ พระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้าเกษม
ศรีสุภโยก (กรมหมื่นนันทิกวาทรงศ์ประวติก) นางมา เวชฌิม แก่ชายไปขอว่า

๑. นางคาวพระคู่ควร พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นนอศิศร สุขุมเกษ
๒. นางเสวีจิตร พระอมรวิสัยศรี เกษ (เจ้าพระยาสุรวงษ์วิวัฒน์ศักดิ์ โส ปุ' นาค)
๓. นางชั้นจิตร พระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้าวรจรนถากร (กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์)
๔. นางอรุณ พระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้าโสณมิตร (กรมขุนพิทยลาภพฤฒิธาดา)
๕. นางสร้อยจิตร พระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้าศศิธรกุมาร (กรมพระดำรงราชานุภาพ)
๖. นางสร้อยไข่มุก พระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้าจิตรเจริญ (สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากรมพระ
นริศรานุวัดติวงศ์).

พระครูเจ้าอาวาสวัดป่าเลไลยก์ เมืองฉะเชิงเทรา

ในรัชกาลที่ ๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๕

แถวบ้านเดิมที่ตำบลไปชวา

- ๑. นางกำนัล : หม่อมเจ้าบุษยรัตน์ โอรสพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นกำแพงราชานุภาพ
- ๒. นางกำนัล : พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้าหญิงสิรินธร (กรมหมื่นไวยมศิลป์โอรส)
- ๓. นางกำนัล : หม่อมเจ้าพระยาสุรเสนาธิปไตย เจ้าสำเภาวิเศษสุโขทัย กรมขุนนครสวรรค์วรพินิต
- ๔. นางกำนัล : หม่อมเจ้าฉัตรมงคลวงศ์ โอรสพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นนครสวรรค์ศักดี
นังนิตย์
- ๕. นางโสภา : หม่อมเจ้าสุพรรณกนกเกล้าเจ้าลูกยาเธอ เจ้าตำบลดาวดึงส์ กรมขุนเทพทวารวดี

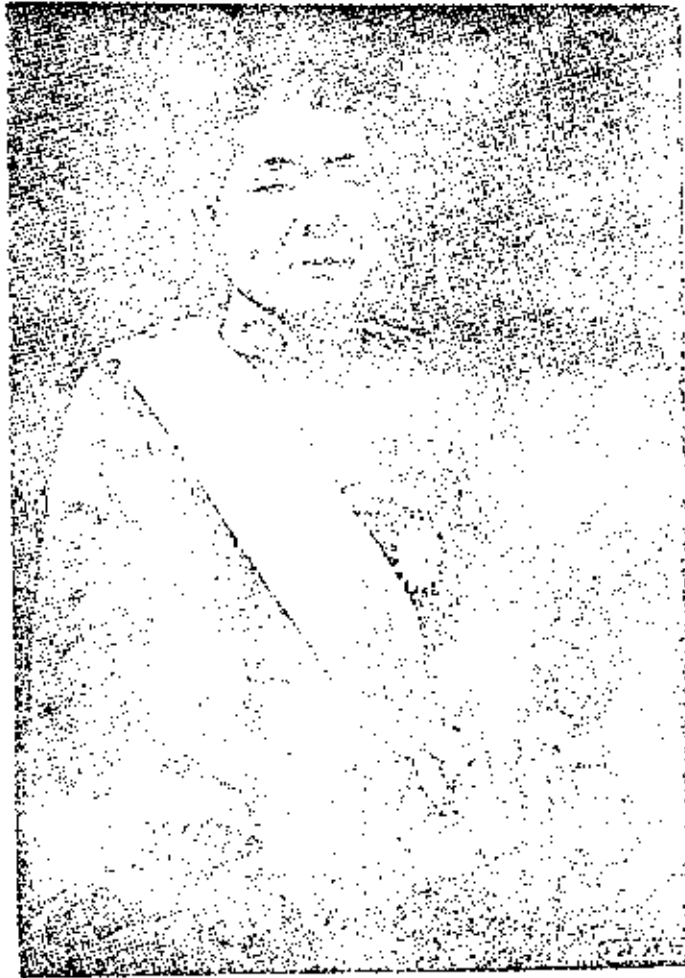

พระครูเจ้าญาณทองแดงเถรเถร เมื่อถึงคราวชีวิต
ในรัชกาลที่ ๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๕
เขียนด้วยปาก

- ๑. เสด็จมา พระเจ้าญาณทองแดง พระองค์เจ้าญาณทองแดง (กรมหลวงพิษณุทอง
 รัตนโกสินทร์)
- ๒. ความเป็น พระครูเจ้าญาณทองแดง ในกรมเจ้าพระยาญาณทองแดง เจ้ากรม
 รัตนโกสินทร์
- ๓. ความเป็น พระเจ้าญาณทองแดง พระองค์เจ้าญาณทองแดง (กรมหลวงพิษณุทอง
 รัตนโกสินทร์)
- ๔. ความเป็น พระครูเจ้าญาณทองแดง ในพระเจ้าญาณทองแดง กรมหลวงพิษณุทองรัตนโกสินทร์
- ๕. ความเป็น พระครูเจ้าญาณทองแดง ในพระเจ้าญาณทองแดง กรมหลวงพิษณุทองรัตนโกสินทร์
- ๖. ความเป็น พระองค์เจ้าญาณทองแดง (กรมหลวงพิษณุทองรัตนโกสินทร์)
- ๗. ความเป็น พระเจ้าญาณทองแดง พระองค์เจ้าญาณทองแดง (กรมหลวงพิษณุทองรัตนโกสินทร์)

מנה
 גר
 מנה
 מנה
 חנה
 מנה
 מנה

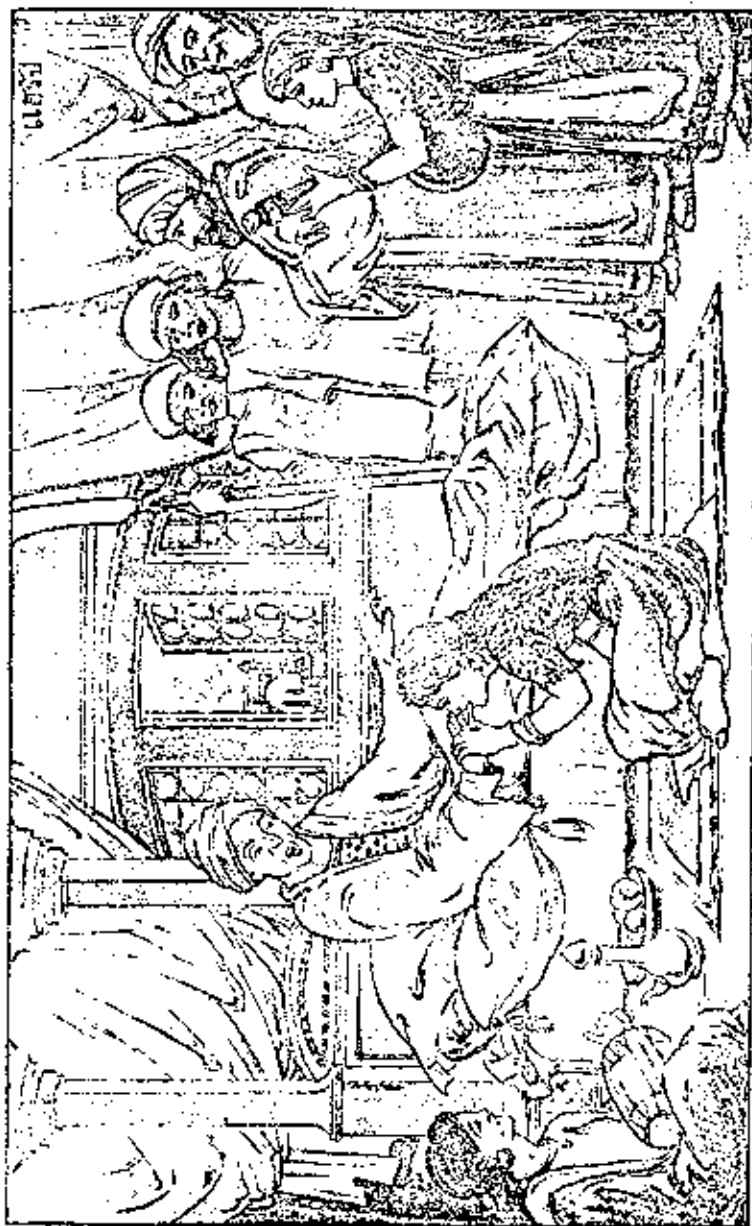

เจ้าพระยามหินทรศักดิ์ดำรง (เพ็ง เพ็ญกุล)

ชิต ศุภเกียรติพานิช

จัมบังกชอชอญ

ชุนนุกตเตเตเบา

เพลา เพลาหอรุฎีก

อามุสะกิกโอมูออง

(หน้า ๓๓)

พลอยร่ำทำเพลงขอม

๑ ขันนกกลางนุ้ชหอม

รับเต็นรำตาม ๗

(หน้า ๓๑๒)

แลนา
 แลนา
 แลนา
 แลนา
 แลนา
 แลนา

๑ มองเห็นถูกมุ้ง

สดนตรมอมน่าผล

ไนกร เทล็กนา

พ่วงพวอ

(หน้า ๔๓)

๑๑ หะชันกลานเข้ามา กอดบาทาป็นกระษัตริย์
 ส่วนอ้วคค์กรรบา ลูกขึ้นมาทั้งไปง (หน้า ๒๖๖)

บรรณานุกรม

- กวี ๑๑ นาย เสภาเรื่องขุนช้างขุนตี (แบ่งโดยกรมศิลปากรสำหรับในรัชกาลที่ ๘) ระยะเวลา :
โรงพิมพ์โรงพิมพ์ศิลปกรรมฯ, ๒๕๑๖, ๕๐ หน้า
- กรมศิลปากร โขนเรื่องโขนเรื่อง ๑ ระยะเวลา : กรมศิลปากร, ๒๕๑๕ หนังสือนำเรื่องเป็นภาษา
กลาง ๑ - หน้า ๑๗ - ๑๘.
- กาสุกะวาทย์ (บุคฉิกรภาษาเก่า) อุณิษาพม่าตีโขน ๑ - ๒ ระยะเวลา : ตำนานกรม, ๒๕๑๕
หน้า ๒๑๓ - ๒๕๕
- จุฬจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, ระยะเวลาสมเด็จพระเจ้า วิจิตรนิพนธ์นาฏศิลป์ ระยะเวลา : กรมศิลปากร, ๒๕๑๖.
หนังสือความเก่า ๓ - ๔.
- จุฬจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, ระยะเวลาสมเด็จพระเจ้า วิจิตรนิพนธ์นาฏศิลป์ ระยะเวลา : โรงพิมพ์, ๒๕๑๖.
๒๕๑๖ หน้า
- จุฬจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, ระยะเวลาสมเด็จพระเจ้า วิจิตรนิพนธ์นาฏศิลป์ ระยะเวลา : โรงพิมพ์ภาษาพิมพ์,
๒๕๑๖, ๒๕๑๘ หน้า
- จอม รัชกาลที่ ๖, ม.จ.สิง. แผนมหรพราภรณ์ของเจ้าจอมทอง ระยะเวลา : แผนกวิกรมกรมราชภัฏ
ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖, ๑๒๔ หน้า
- ฉิม บุณศรี นาย. นาฏศิลป์ ระยะเวลา : ระยะเวลา, ๒๕๑๘, ๒๑๓ หน้า
- ฉิมบุณศรี ดุริยางค์ภาษา รัชกาลที่ ๖, รัชกาลที่ ๗, รัชกาลที่ ๘ (๒๕๑๑)
หน้า ๑๖ - ๑๗, ๑๘ - ๑๙.
- คำรพนาฏภาษา, ระยะเวลาสมเด็จพระเจ้า พระยาพิชัยนาคร ระยะเวลา เจ้าอยู่หัว
กรมศิลปากร, ระยะเวลา : โรงพิมพ์โรงพิมพ์ศิลปกรรมฯ, ๒๕๑๖, ๕๔ หน้า
- คำรพนาฏภาษา, ระยะเวลาสมเด็จพระเจ้า วิจิตรนิพนธ์นาฏศิลป์ ระยะเวลา เจ้าอยู่หัว ระยะเวลา :
กรมศิลปากร, ๒๕๑๖. หน้า ๑๗๖.
- ดวงจิตร จิตรพงศ์, ม.จ.สิง. พระยาพิชัยสมเด็จพระเจ้า กรมมหรพราภรณ์วิจิตรนิพนธ์ ระยะเวลา
พระยาพิชัยสมเด็จพระเจ้า กรมมหรพราภรณ์วิจิตรนิพนธ์ (เอกสารพระประวัติทรง
เขียนเขียนเรื่องเจ้า กรมมหรพราภรณ์วิจิตรนิพนธ์) ระยะเวลา : โรงพิมพ์ศิลปกรรมฯ,
๒๕๑๖. ๕๕ หน้า.

ดิเรก คุณศิริสวัสดิ์. ความหมายของตัว - คุณชาย ระยะเวลา : วุฒิกรรณพิมพ์, ๒๕๑๖, ภาคคำ
อธิบายท้าย

ดิเรก คุณศิริสวัสดิ์. * เรื่องเจ้าพระยา (ดู, ๒๕๑๓ - ๒๕๑๖) (อนุพิศดาบ, ๒๕๑๖) หน้า
๑๓ - ๑๔.

ดิเรก คุณศิริสวัสดิ์. * ความหมายของตัว ของพระเจ้าตากกับพระยาตากไทย. "ภาษาและหนังสือ,
๑ (ธันวาคม, ๒๕๑๗), หน้า ๑ - ๑๐๑.

ไผ่น้อย และอุบลประมวดีนิรมาย. ๒๒๑ เจ้าพระยา ระยะเวลา : ฟ้าปกพิมพ์กรุงเทพฯ, ๒๕๑๘
เรื่องเจ้าพระยามหินทรศักดิ์สงคราม (เรื่อง เจ้าสุทนต์) หน้า ๒๕๕ - ๒๕๘.

สารงักกัถ์ ฉายาวิเศษ. ราชชนนี รัชกาลที่ ๑ และ ราชบุรุษ รัชกาลที่ ๑๐ ระยะเวลา : สำนัก
พิมพ์ไทยวัฒนา, ๒๕๑๑. หน้า ๑๑ - ๒๓๗

ปราณีประสิทธิ์ธรรม์, กอสมณะ (พระสงฆ์เจ้าพระยาตาก) ความหมายของตัว ระยะเวลา : "เรื่องเจ้าชาย
ใจกว้าง" ระยะเวลา : โรงพิมพ์วิเศษ, (๒๕๑๕) หน้า ๑๑๒๕ - ๑๓๐๓.

ปริศนาบุษย์นิรมาย กบแก้วกรมพระยา คุณขุน ระยะเวลา : อนุพิศดาบ ระยะเวลา : กรมศิลปากร,
๒๕๑๖, หน้า ๑ - ๑๕๘.

ประยูรค์ อธิวิเศษ กษัตริย์ รัชกาลที่ ๑๐ ระยะเวลา : สำนักพิมพ์กรุงเทพฯ, ๒๕๑๕. * เรื่องเจ้า ระยะเวลา
มหินทรศักดิ์สงคราม (เรื่อง), * หน้า ๑๓๗ - ๑๓๖.

เปลื้อง อ. นนท นิรมาย ๒๕ เรื่อง เจ้าพระยา ระยะเวลา : (สโง รุขุมารฎ) ไทยวัฒนาพานิชย์
๒๕๑๘, "วรรณคดีวิเศษ", หน้า ๑ - ๒๖.

เปลื้อง อ. นนท ประยูรค์ ระยะเวลา : ไทยวัฒนาพานิชย์, ๒๕๑๖,
๑๕๑ หน้า

พัฒน์พงษ์ศักดิ์, สง (พิมพ์ สุขยางค์) โครงการ ระยะเวลา : โรงพิมพ์เจริญ, ๒๕๑๖.
* เวลาจะกล่าวถึงของสมเด็จพระเจ้าตากมหาราช

พัฒน์พงษ์ศักดิ์, สง (พิมพ์ สุขยางค์) โครงการ เรื่อง ความหมาย (เรื่องเจ้าพระยามหินทรศักดิ์สงคราม)
ระยะเวลา : โรงพิมพ์โครงการพระยาตาก, ๒๕๑๓, หน้า ๑ - ๕๕

มณฑลเทศาภิบาลเจ้าคุณพิทักษ์, พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระราชทาน พระบรมราชโองการ ตั้งพระยาพิทักษ์ราชกิจ
โดยมณฑล (ราชกิจจานุเบกษา, พระราชทาน, ๒๖๖๖) พระราชทาน : พระราชทาน, ๒๖๖๖

ไมตรีมิตร จักรพรรดิ, พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระราชทาน พระบรมราชโองการ ตั้งพระยาไมตรีมิตร
โดยมณฑล (ราชกิจจานุเบกษา, พระราชทาน, ๒๖๖๖) พระราชทาน : พระราชทาน, ๒๖๖๖

ราชบัณฑิตยสถาน, พระราชทาน, ๒๖๖๖, หน้า ๒๖๖ - ๒๖๗.

เรื่องความผิดพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ, ๒๖๖๖ - ๒๖๖๗, พระราชทาน : องค์การพิทักษ์เกล้า, ๒๖๖๗, ๒๖๖๗ หน้า

เสฐียรโกเศศ, จากพระราชนิพนธ์ (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว) พระราชทาน พระบรมราชโองการ
ตั้งพระยาเสฐียรโกเศศ (ราชกิจจานุเบกษา, พระราชทาน, ๒๖๖๗) พระราชทาน : พระราชทาน, ๒๖๖๗

เสฐียรโกเศศ (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว), "เรื่องเล่าของพระยาเสฐียรโกเศศ", เรื่องเล่าของพระยาเสฐียรโกเศศ,
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระราชทาน : พระราชทาน, ๒๖๖๗ หน้า ๒๖๗-๒๖๘.

กรม. (หลวงวิจิตรวาทการ) นิพนธ์พระราชนิพนธ์ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ, ๒๖๖๖, พระราชทาน : พระราชทาน, ๒๖๖๖.
เรื่อง: ๒๖ หน้า ๒๖๖ - ๒๖๗.

ไมตรีมิตร จักรพรรดิ, "จากหนังสือพิมพ์", พระบรมราชโองการ (ราชกิจจานุเบกษา, ๒๖๖๖) พระราชทาน : พระราชทาน
นิพนธ์เกล้าฯ กรมพระยาพิทักษ์ราชกิจ, หน้า ๒๖๗ - ๒๖๘

สมุหราชเลขาธิบดี พระยาเสฐียรโกเศศ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ, ๒๖๖๖, พระราชทาน : กรมพระยาพิทักษ์ราชกิจ, ๒๖๖๖,
๒๖๖๖ หน้า

สมุหราชเลขาธิบดี, "เรื่องความผิดพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์", เรื่องความผิดพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์,
หน้า ๒๖๖ - ๒๖๗.

อะดี อีธา, จากพงศาวดารของอัยยิกา, เรื่องความผิดพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์, ๒๖๖๖ (กรมพระยาพิทักษ์ราชกิจ, ๒๖๖๖) หน้า ๒ - ๓
อัยยิกา, "เรื่องความผิดพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์", เรื่องความผิดพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์, หน้า ๒ - ๓

วิจิตรวาทการ, เรื่องความผิดพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ พระราชทาน : กรมพระยาพิทักษ์ราชกิจ, ๒๖๖๖ ภาคพระยา
"เรื่องความผิดพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์", หน้า ๒๖๖ - ๒๖๗

mym ✓

(Anon). "The Sleeper Awakened," The Arabian Nights Entertainments. London: Ward, Lock and Co., Limited. n.d. pp. 217 - 278

Burton, Richard F. "The Sleeper and the Magic", The Book Of The Thousand Nights And A Night. Vol 9 London: H.A. Nicholas Ltd., 1897. Chap. II, pp. 1 - 27.

Lane, Edward. W. "Story Of Abu - Z - Hassan the Mag" or "The Sleeper Awakened" The Thousand And One Nights, (The Arabian Nights' Entertainments.) Vol 2. London: Charles Knight and Co., Ludgate Street. 1840. Chap. 12, pp. 352 - 376.

Maulan, Muhammad Ali, "Life After Death," The Holy Qur'an, 5th ed. Lahore: The Ashmadiyyah Anjuman I sha' at Islam, 1936. Chap. 7. pp. 25 - 30

Schweisguth, P. Etude Sur La Litterature Siamoise. Paris: Imprimerie Nationale, 1951. pp. 300 - 310.

"The Arabian Nights," Encyclopedia Americana, II (1829), 126 #10

"Thousand and One Nights," Encyclopaedia Britannica, XIII (1792), 157 - 159.

Wellek, René and Warren Austin. Theory Of Literature. New York: Harcourt, Brace and World, Inc., 1956. pp. 98-99, 110-125.

